

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN
CHIȘINĂU**

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 316.61:378(043.3)

KHORY JOHNNY

**LOCUL CONTROLULUI ȘI ADAPTAREA PSIHOSOCIALĂ A
STUDENTILOR INTERNAȚIONALI**

511.03 – PSIHOLOGIE SOCIALĂ

Teză de doctor în psihologie

Conducător științific:

Rusnac Svetlana, doctor în psihologie,
conferențiar universitar

Autor:

CHIȘINĂU, 2025

© Khory Johnny, 2025

CUPRINS

ADNOTARE	5
АННОТАЦИЯ	6
ANNOTATION.....	7
LISTA TABELELOR	8
LISTA FIGURILOR.....	9
LISTA ABREVIERILOR.....	11
INTRODUCERE	12
1. ABORDAREA TEORETICĂ A RELAȚIEI DINTRE ADAPTAREA PSIHOSOCIALĂ, LOCUL CONTROLULUI ȘI DISTANȚELE DE CONTACT SOCIAL LA STUDENȚII INTERNAȚIONALI	19
1.1. Conceptul de adaptare în paradigmele psihologice	19
1.2. Perspective teoretice asupra adaptării psihologice, sociale și psihosociale.....	26
1.3. Abordări teoretice și practice în adaptarea psihosocială a studenților internaționali	31
1.4. Locul controlului și distanțele de contact social în adaptarea psihosocială a studenților internaționali	39
1.5. Concluzii la capitolul 1.....	50
2. DIMENSIUNILE ADAPTĂRII PSIHOSOCIALE A STUDENȚILOR INTERNAȚIONALI ȘI INFLUENȚELE LOCULUI CONTROLULUI ȘI A DISTANȚELOR DE CONTACT SOCIAL: CERCETARE DE CONSTATARE	53
2.1. Organizarea cercetării de constatare: materiale și metode	53
2.2. Particularitățile adaptării psihosociale a studenților internaționali.....	61
2.3. Locul controlului și distanțele de contact social: analiză comparată pentru studenții internaționali și autohtoni	71
2.4. Raportul dintre adaptarea psihosocială a studenților internaționali cu locul controlului și distanțele de contact social	90
2.5. Concluzii la capitolul 2.....	98

3. ROLUL STRUCTURILOR UNIVERSITARE ȘI IMPACTUL PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE PSIHOSOCIALĂ ÎN ADAPTAREA PSIHOSOCIALĂ A STUDENȚILOR INTERNAȚIONALI	101
3.1. Cercetarea dinamicii adaptării la mediul nou sociocultural și solicitările academice a studenților internaționali în vederea proiectării programului de intervenție psihosocială	101
3.2. Metodologia și designul programului de intervenție psihosocială în vederea adaptării psihosociale a studenților internaționali la solicitările academice și mediul nou sociocultural	113
3.3. Evaluarea programului de intervenție psihosocială.....	132
3.4. Concluzii la Capitolul 3.....	145
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI.....	147
BIBLIOGRAFIE	152
ANEXE	176
Anexa 1. Bateria de teste și instrumente de cercetare	176
Anexa 2. Prelucrări statistice ale datelor cercetării constatative	184
Anexa 3. Programul de intervenție psihosocială	212
Anexa 4. Prelucrări statistice ale datelor cercetării de control	216
DECLARAȚIA PRIVIND ASUMAREA RĂSPUNDERII	217
CV EUROPASS	218

ADNOTARE

Khory Johnny. Locul controlului și adaptarea psihosocială a studenților internaționali. Teză de doctor în psihologie, Chișinău, 2024

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 284 de titluri, 4 anexe, 140 de pagini de text de bază, 36 de figuri, 19 tabele. Rezultatele obținute sunt publicate în 14 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: adaptare psihosocială, adaptare socioculturală, adaptare academică, resurse ale adaptării, dificultăți de adaptare, locul controlului, distanțe de contact social, program de intervenție psihosocială.

Scopul lucrării constă în investigarea și evaluarea nivelului de adaptare psihosocială a studenților internaționali care studiază în Republica Moldova, în raport cu locul controlului și distanțele de contact social, cu elaborarea și implementarea ulterioară a unui program de intervenție psihosocială care să contribuie la îmbunătățirea calității adaptării la mediul sociocultural nou și la cerințele academice.

Obiectivele lucrării: analizarea și sintetizarea teoriilor și paradigmatelor relevante din literatura de specialitate pentru a identifica și a înțelege relațiile complexe dintre adaptarea psihosocială și locul controlului în rândul studenților internaționali, luând în considerare factorii implicați în procesul de adaptare; investigarea empirică a adaptării psihosociale a studenților internaționali care urmează studii în Republica Moldova, cu accent pe evaluarea influenței locului controlului și distanțelor de contact social asupra adaptării; dezvoltarea, implementarea și evaluarea unui program de intervenție psihosocială, în conformitate cu nevoile și cerințele studenților internaționali, cu scopul de a îmbunătăți calitatea adaptării la cerințele academice și la mediul sociocultural nou din Republica Moldova; elaborarea recomandărilor pentru dezvoltarea și implementarea unor servicii specializate destinate sprijinirii adaptării psihosociale a studenților internaționali în Republica Moldova, bazate pe rezultatele cercetării și pe înțelegerea profundă a impactului locului controlului asupra procesului de adaptare.

Noutatea și originalitatea științifică constă în aprobarea unui model al adaptării psihosociale a studenților internaționali la nivel de conceptualizare – definire și verificare experimentală, argumentarea importanței programelor de intervenție în vederea adaptării fundamentate pe cunoașterea particularităților acesteia.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea problemei științifice importante constau în identificarea particularităților adaptării psihosociale a studenților internaționali cu identificarea rolului locului controlului și distanțelor de contact social, stabilirea resurselor și dificultăților de adaptare, în baza cărora a fost elaborat, aplicat și evaluat un program de intervenție psihosocială, eficiența căruia a fost determinată de aplicarea în grup și evidența specificului adaptării tinerilor la mediul sociocultural nou și solicitările academice.

Semnificația teoretică. Cercetarea propune un model al adaptării psihosociale a studenților internaționali, raportat la capacitatea de satisfacere a necesităților socioculturale și de adaptare la solicitările academice ale mediului universitar, corelat cu locul controlului și distanțele de contact social.

Valoarea aplicativă a cercetării constă în identificarea particularităților adaptării psihosociale a studenților internaționali din Republica Moldova, elaborarea și implementarea unui program de intervenție psihosocială orientat spre dezvoltarea profesională, culturală, personală și integrare socială, cu utilizarea resurselor și depășirea dificultăților de adaptare, care poate constitui drept bază metodologică pentru serviciile universitare implicate în integrarea socioculturală și academică a tinerilor veniți la studii de peste hotare.

Aprobarea și implementarea rezultatelor: rezultatele obținute au fost prezentate în cadrul ședințelor Catedrei Psihologie și Științe ale Educației, ULIM, la 7 manifestații științifice naționale și internaționale, reflectate în 14 publicații.

АННОТАЦИЯ

Khory Johnny. Локус контроля и психосоциальная адаптация международных студентов.

Диссертация на соискание степени доктора психологии, Кишинэу, 2024

Структура диссертации: введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 284 наименований, 4 приложения, 140 страниц основного текста, 36 рисунков, 19 таблиц. Полученные результаты опубликованы в 14 научных работах.

Ключевые слова: психосоциальная адаптация, социокультурная адаптация, академическая адаптация, ресурсы адаптации, трудности адаптации, локус контроля, социальные контактные дистанции, программа психосоциального вмешательства.

Цель научной работы заключается в исследовании и оценке уровня психосоциальной адаптации иностранных студентов, обучающихся в Республике Молдова, в зависимости от локуса контроля и социальных контактных дистанций, с последующей разработкой и реализацией программы психосоциального вмешательства, способствующей улучшению качества адаптации к новой социокультурной среде и академическим требованиям.

Задачи исследования: анализ и синтез актуальных теорий и парадигм в литературе по специальности для выявления и понимания сложных взаимосвязей между психосоциальной адаптацией и локусом контроля среди иностранных студентов, учитывая факторы, участвующие в процессе адаптации; эмпирическое исследование психосоциальной адаптации иностранных студентов, обучающихся в Республике Молдова, с акцентом на оценке влияния локуса контроля и социальных контактных дистанций; разработка, реализация и оценка программы психосоциального вмешательства в соответствии с потребностями и нуждами иностранных студентов с целью улучшения качества адаптации к академическим требованиям и новой социокультурной среде Республики Молдова; разработка рекомендаций для развития и реализации специализированных услуг, направленных на поддержку психосоциальной адаптации иностранных студентов в Республике Молдова, на основе результатов исследования и глубокого понимания влияния локуса контроля на процесс адаптации.

Новизна и научная оригинальность: заключаются в утверждении модели психосоциальной адаптации международных студентов на концептуальном уровне - определение и экспериментальная проверка, обоснование важности программ вмешательства для адаптации на основе знания ее особенностей.

Полученные результаты, способствующие решению важной научной проблемы состоят в выявлении особенностей психосоциальной адаптации международных студентов с учетом роли локуса контроля и социальных дистанций, определении персональных ресурсов и неэффективностей, на основе которых была разработана, применена и оценена программа вмешательства, эффективность которой была определена групповым применением и доказательством специфики адаптации молодежи к новой социокультурной среде и академическим требованиям.

Теоретическая значимость. Исследование предлагает модель психосоциальной адаптации международных студентов, связанную с удовлетворением социокультурных потребностей и адаптацией к академическим требованиям университетской среды, коррелированную с локусом контроля и социальными дистанциями.

Практическая значимость заключается в выявлении особенностей психосоциальной адаптации международных студентов в Республике Молдова и разработке программы психосоциального вмешательства, направленной на их профессиональное, культурное и личностное развитие, а также адаптацию к социокультурной среде, с использованием личных ресурсов и учетом недостатков адаптации, которая может служить методической основой для университетских служб, занимающихся социальной и академической интеграцией молодежи из других стран.

Внедрение научных результатов: полученные результаты были представлены на заседаниях Кафедры психологии и наук об образовании УЛИМ, на 7 национальных и международных научных конференциях, отражены в 14 публикациях.

ANNOTATION

Khory Johnny. Locus of control and psychosocial adaptation of international students. PhD Thesis in Psychology, Chisinau, 2024

The structure of the thesis: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 384 titles, 4 annexes, 140 pages of basic text, 36 figures, 19 tables. The obtained results are published in 14 scientific papers.

Keywords: psychosocial adaptation, sociocultural adaptation, academic adaptation, adaptation resources, adaptation difficulties, locus of control, social contact distances, psychosocial intervention program.

The purpose of the work is to investigate and assess the level of psychosocial adaptation among international students studying in the Republic of Moldova, in relation to locus of control and social contact distances, with the subsequent development and implementation of a psychosocial intervention program aimed at improving the quality of adaptation to the new sociocultural environment and academic requirements.

The objectives of the work: analyzing and synthesizing relevant theories and paradigms from the literature to identify and understand the complex relationships between psychosocial adaptation and locus of control among international students, taking into account the factors involved in the adaptation process; empirically investigating the psychosocial adaptation of international students studying in the Republic of Moldova, with an emphasis on assessing the influence of locus of control and social contact distances on adaptation; developing, implementing, and evaluating a psychosocial intervention program, in accordance with the needs and requirements of international students, with the aim of improving the quality of adaptation to academic requirements and the new sociocultural environment in the Republic of Moldova; developing recommendations for the development and implementation of specialized services to support the psychosocial adaptation of international students in the Republic of Moldova, based on the research results and a deep understanding of the impact of locus of control on the adaptation process.

Scientific novelty and originality lie in the approval of a model of psychosocial adaptation of international students at the conceptual level - definition and experimental verification, along with the argumentation of the importance of intervention programs for adaptation based on understanding its particularities.

The obtained results that contribute to solve an important scientific problem consist of identifying the peculiarities of psychosocial adaptation of international students, with a focus on the role of locus of control and social distances; establishment of personal resources and inefficiencies, based on which an intervention program was developed, implemented, and evaluated; determination of the effectiveness of the program through group application and evidence of the specificity of adaptation to the new sociocultural environment and academic demands.

Theoretical significance lies in the proposition of a model delineating the psychosocial adaptation of international students, which is intricately linked with the fulfillment of sociocultural needs and adjustment to academic requirements. This model considers the influential factors of locus of control and social distances, thereby offering valuable insights into the complex dynamics of adaptation processes among international student populations.

The applied value of the research: lies in identifying the peculiarities of psychosocial adaptation among international students in the Republic of Moldova and developing a psychosocial intervention program aimed at professional, cultural, and personal development, as well as sociocultural adaptation. This program utilizes personal resources and takes into account the inefficiencies of adaptation, serving as a methodological basis for university services involved in the social and academic integration of young people studying abroad.

Approval and implementation of the results: the obtained results were presented during meetings at the Department of Psychology and Educational Sciences, Free International University of Moldova, at 7 national and international scientific events, reflected in 9 publications.

LISTA TABELELOR

Tabelul 1.1. Abordări ale conceptului de adaptare	p. 24
Tabelul 1.2. Comparație între distanța culturală și distanța socială: definiții și impact	p. 49
Tabelul 2.1. Structura eșantionului selectat pentru realizarea cercetării de constatare	p. 60
Tabelul 2.2. Compararea mediilor statistice ale adaptării psihosociale a studenților autohtoni și internaționali	p. 65
Tabelul 2.3. Compararea mediilor statistice ale distanțelor de contact social adoptate de studenții autohtoni și internaționali	p. 79
Tabelul 2.4. Corelarea rezultatelor pentru distanța de contact social și locul controlului studenților internaționali	p. 89
Tabelul 2.5. Corelarea rezultatelor pentru locul controlului și calitatea adaptării la mediul universitar și solicitările academice a studenților internaționali	p. 93
Tabelul 2.6. Corelarea rezultatelor pentru distanța de contact social și calitatea adaptării la mediul universitar și solicitările academice a studenților internaționali	p. 96
Tabelul 3.1. Caracteristicile sociodemografice al studenților internaționali din GE și GC	p. 117
Tabelul 3.2. Compararea mediilor statistice ale locului controlului studenților internaționali din GE și GC	p. 118
Tabelul 3.3. Compararea mediilor statistice ale distanțelor de contact social adoptate de studenții internaționali din GE și GC	p. 119
Tabelul 3.4. Compararea mediilor statistice ale adaptării psihosociale a studenților internaționali din GE și GC	p. 120
Tabelul 3.5. Temele și subtemele din cadrul programului de intervenție psihosocială	p. 122
Tabelul 3.6. Compararea test-retest a mediilor statistice ale distanțelor de contact social adoptate de studenții internaționali din GE	p. 133
Tabelul 3.7. Compararea test-retest a mediilor statistice ale distanțelor de contact social adoptate de studenții internaționali din GC	p. 134
Tabelul 3.8. Compararea mediilor statistice ale distanțelor de contact social adoptate de studenții internaționali din GE și GC în măsurarea retest	p. 135
Tabelul 3.9. Compararea test-retest a mediilor statistice ale adaptării psihosociale a studenților internaționali din GE	p. 137
Tabelul 3.10. Compararea test-retest a mediilor statistice ale adaptării psihosociale a studenților internaționali din GC	p. 138
Tabelul 3.11. Compararea mediilor statistice ale adaptării psihosociale a studenților internaționali din GE și GC în măsurarea retest	p. 140

LISTA FIGURILOR

Fig. 2.1. Modelul variabilelor cercetării de constatare	p. 54
Fig. 2.2. Modelul teoretic al adaptării psihosociale a studenților internaționali	p. 57
Fig. 2.3. Scalele chestionarului AMSSA	p. 58
Fig. 2.4. Scorurile medii comparate la Chestionarul AMSSA (studenți internaționali – autohtoni)	p. 62
Fig. 2.5. Scorurile medii comparate la Chestionarul AMSSA (femei - bărbați)	p. 68
Fig. 2.6. Scorurile medii comparate la Chestionarul AMSSA (anul 1 – anul 3)	p. 69
Fig. 2.7. Locul controlului ilustrat pentru întreg eșantionul și grupe de studenți internaționali și autohtoni	p. 73
Fig. 2.8. Locul controlului pentru grupele de studenți internaționali din diverse țări	p. 74
Fig. 2.9. Indici medii ai locului controlului	p. 75
Fig. 2.10. Locul controlului al studenților internaționali și autohtoni	p. 77
Fig. 2.11. Distanțele de contact social ale studenților internaționali și autohtoni - medii	p. 78
Fig. 2.12. Distanțele de contact social ale studenților și studentelor	p. 80
Fig. 2.13. Distanțele de contact social ale studenților de la ani de studii diferiți	p. 81
Fig. 2.14. Distanțele de contact social ale studenților internaționali față de cetățenii Republicii Moldova	p. 82
Fig. 2.15. Distanțele de contact social ale studenților din Republica Moldova față de cetățenii altor țări	p. 83
Fig. 2.16. Distanțele de contact social ale studenților din România față de cetățenii altor țări	p. 84
Fig. 2.17. Distanțele de contact social ale studenților din Ucraina față de cetățenii altor țări	p. 85
Fig. 2.18. Distanțele de contact social ale studenților din Israel față de cetățenii altor țări	p. 86
Fig. 2.19. Distanțele de contact social ale studenților din Turcia față de cetățenii altor țări	p. 86
Fig. 2.20. Distanțele de contact social ale studenților din Congo față de cetățenii altor țări	p. 87
Fig. 2.21. Distanțele de contact social ale studenților din Coreea față de cetățenii altor țări	p. 87
Fig. 2.22. Distanțele de contact social ale studenților din China față de cetățenii altor țări	p. 88
Fig. 2.23. Scorurile medii la Chestionarul AMSSA pentru studenții internaționali cu locul controlului diferit	p. 91
Fig. 2.24. Scoruri medii pentru distanțele de contact social ale studenților internaționali	p. 95
Fig. 2.25. Diversitatea distanțelor de contact social ale studenților internaționali	p. 96
Fig. 3.1. Resurse și dificultăți ale adaptării psihosociale a studenților internaționali	p. 112
Fig. 3.2. Locul controlului al studenților internaționali din GE și GC	p. 117
Fig. 3.3. Distanțele de contact social ale studenților internaționali din GE și GC	p. 118
Fig. 3.4. Scorurile medii comparate la Chestionarul AMSSA (studenți internaționali din GE și GC)	p. 119
Fig. 3.5. Modelul tematic al intervenției psihosociale, construit în baza resurselor și dificultăților adaptării psihosociale identificate prin cercetare	p. 121
Fig. 3.6. Distanțele de contact social ale studenților internaționali din GE: scoruri test-retest	p. 132

Fig. 3.7. Distanțele de contact social ale studenților internaționali din GC: scoruri test-retest	p. 134
Fig. 3.8. Scorurile medii comparate test-retest la Chestionarul AMSSA pentru studenți internaționali din GE	p. 136
Fig. 3.9. Scorurile medii comparate test-retest la Chestionarul AMSSA pentru studenți internaționali din GC	p. 138
Fig. 3.10. Distanțele de contact social ale studenților internaționali din GE: scoruri test-retest-follow-up	p. 142
Fig. 3.11. Adaptarea psihosocială a studenților internaționali din GE: scoruri test-retest-follow-up	p. 143

LISTA ABREVIERILOR

AGIL – problemele-cheie ale sistemelor sociale (A – Adaptation, G - Goal Attainment, I – Integration, L – Latency)

AMSSA - Chestionarul de adaptare la mediul social și solicitările academice

BM – Facultatea Biomedicină

DCS – distanța de contact social

D - Facultatea Drept

GE – grupul experimental

GC – grupul de control

ICEF - Innovation for Cool Earth Forum (Forumul Inovației pentru un Pământ Prielnic), forum internațional care abordează probleme legate de schimbările climatice și soluțiile inovatoare pentru protejarea mediului înconjurător

LC – locul controlului

L – Facultatea Litere

RIJSP – Facultatea Relații Internaționale, Jurnalism și Științe Politice

ȘSE – Facultatea Științe Sociale și ale Educației

ȘE – Facultatea Științe Economice

TID – Facultatea Tehnologii Informaționale și Design

ULIM – Universitatea Liberă Internațională din Moldova

INTRODUCERE

Actualitatea și importanța temei abordate. Cercetarea privind adaptarea psihosocială a studenților internaționali din instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova reprezintă un subiect de interes științific atât din perspectivă teoretică, cât și empirică. Având în vedere numărul semnificativ de tineri din alte țări care își desfășoară studiile în universitățile din Republica Moldova și numeroasele dificultăți cu care se confruntă, în special în primii ani de studii, se evidențiază necesitatea abordării acestei teme într-un cadru științific. Această lacună devine mai pronunțată în contextul creșterii mobilității studenților, facilitată de implementarea Procesului de la Bologna.

Problema devine și mai relevantă în contextul globalizării și internaționalizării studiilor universitare. Tendința de diversificare a destinațiilor de studii în străinătate a crescut în ultimele decenii, cu o amplificare semnificativă în timpul pandemiei COVID-19, când multe țări și instituții universitare au oferit opțiuni de învățare online și/sau la distanță. Conform analizei publicate de ICEF Monitor [257], numărul studenților internaționali în țări europene precum Marea Britanie, Franța, Germania, Italia a cunoscut o creștere notabilă. De exemplu, în Marea Britanie, numărul studenților internaționali a crescut cu 9% în anul universitar 2020-2021 față de anul precedent, ajungând până la 605.130. Similar, Franța și Germania au devenit destinații tot mai atractive, găzduind sute de mii de studenți internaționali. O parte mare a tinerilor din Republica Moldova se orientează către studii în universitățile de peste hotare. De exemplu, conform datelor prezentate de ICEF Monitor, în Italia doar în anul universitar 2020-2023 s-au înscris pentru studii 2445 tineri din Republica Moldova [257]. În Raportul anual privind starea învățământului superior din România se menționează că în anul universitar 2018-2019 (ulterior nu sunt incluse date statistice) 1/3 din numărul total de studenți, circa 10.700, provin din Republica Moldova, ceea ce reprezintă 1/3 din numărul total de studenți internaționali [15].

Statisticile atestă și sporirea atractivității studiilor universitare din Republica Moldova pentru tinerii din diferite țări. Astfel, în anul de studii 2023-2024 numărul studenților internaționali în Republica Moldova a înregistrat o creștere cu 4,0% față de anul anterior, ajungând la 5,2 mii persoane (aproximativ 9,2% din numărul total de studenți), cu ponderi semnificative pentru studenții din România (51,7%), Israel (10,3%), India (21,1%) și Ucraina (7,5%) [1].

Mobilitatea studenților este dezvoltată prin intermediul acordurilor culturale interstatale, programelor interculturale ale diferitelor fundații și colaborării interuniversitare. În acest context, cercetările în domeniul aplicat al serviciilor psihologice destinate adaptării culturale și sociale a studenților internaționali joacă un rol crucial în asigurarea adaptării psihosociale a studenților

internaționali. Ținând cont de particularitățile adaptării studenților internaționali, care reprezintă un tip specific de socializare pentru persoane adulte formate într-un anumit mediu cultural, adaptate la anumite solicitări ale ambianței sociale de proveniență, urmează să se țină cont de faptul că, de regulă, acești tineri dețin o poziție de viață, anumite directive, orientări valorice. În plus, fiecare din ei este caracterizat de anumite particularități cultural-etnice, confesionale, psihofiziologice, individuale etc.

Tinerii care se adaptează la un context nou micro-, mezzo- și macrosocial nou trec printr-o perioadă inițială de disconfort. În primele luni, această stare adesea configurează aspect ale stresului schimbării, determinate de: a) volumul semnificativ al informațiilor noi didactice și extracurriculare, provenite din activitățile de instruire și din cunoașterea unui context social nou; b) solicitarea emoțională intensificată - relații interpersonale noi, comunicare cu reprezentanți ai altor culturi, depășirea barierei lingvistice etc.; c) necesitatea de adaptare la condițiile de trai, alimentație neobișnuită, gestionarea autonomă a bugetului și auto-servire, altele.

Prin urmare, cercetările destinate adaptării culturale și sociale a studenților internaționali sunt esențiale pentru înțelegerea și îmbunătățirea acestui proces specific de socializare și ar trebui să se concentreze nu doar pe aspectele academice, ci și pe dezvoltarea abilităților de viață și gestionare a stresului, contribuind astfel la identificarea modalităților de intervenție psihologică pentru integrarea armonioasă a studenților internaționali în comunitatea academică și socială.

Încadrarea temei de cercetare în preocupările internaționale, naționale, zonale, ale colectivului de cercetare și în context inter- și transdisciplinar, prezentarea rezultatelor cercetărilor anterioare.

Cercetările privind adaptarea au cunoscut o creștere semnificativă în ultimele două decenii, datorită accelerării și intensificării schimbărilor globale în diverse domenii. Previziunile făcute la începutul secolului XXI de către eminenți cercetători au indicat direcții noi în cercetarea adaptabilității umane, evidențiind schimbările climatice, sustenabilitatea agroecologică, decarbonizarea economiei și reducerea dependenței de sursele energetice non-ecologice, extinderea bolilor infecțioase și a celor transmise genetic, frecvența tot mai mare a evenimentelor extreme, importanța acordată dimensiunilor de gen și rolului femeilor, precum și intensificarea migrației. Aceste investigații au devenit priorități semnificative ale științelor sociale și ale mediului [189].

Conceptul de adaptare s-a impus în cercetările contemporane din domenii variate precum biologia, psihologia, geografia, antropologia, sociologia, politologia, științele educației etc. Cercetători de renume în psihologie precum Berry J. W. [71, 72, 73,74], Gardner A. [124], Lazarus R. S. [160,161], Luhmann M., Hofmann W., Eid M. și Lucas, R. E. [174], Taylor S. E., [254, 255],

inclusiv din Republica Moldova, precum Cerlat R. [2], Paladi O. [16-25], Puzur E. [28-35], Rusnac S. [36-38, 46-47] au adus contribuții semnificative în domeniul adaptării în ultimele două decenii.

Adaptarea psihosocială a studenților internaționali reprezintă un proces complex, caracterizat de provocări distincte. Acești tineri și tinere încearcă să învețe și să se adapteze la o cultură diferită, simultan cu adaptarea la noul rol social de student într-o instituție superioară de învățământ. Această dublă adaptare poate fi dificilă, inclusiv în fața modelelor necunoscute de organizare socială și educațională și a cerințelor comportamentale distincte.

Adaptarea psihosocială a studenților internaționali reprezintă un proces complex, caracterizat de provocări distincte. Acești tineri și tinere încearcă să învețe și să se adapteze la o cultură diferită, simultan cu adaptarea la noul rol social de student într-o instituție superioară de învățământ. Această dublă adaptare poate fi dificilă, inclusiv în fața modelelor necunoscute de organizare socială și educațională și a cerințelor comportamentale disrincte.

Studenții internaționali devin astfel un exemplu al unei "călătorii în scopuri culturale", iar neînțelegerea specificului noii țări poate avea consecințe semnificative asupra performanței academice. Din cauza creșterii mobilității tinerilor în scopuri de învățare, adaptarea socială a studenților internaționali reprezintă un subiect frecvent cercetat la nivel internațional.

Cercetări recente în acest domeniu includ investigațiile realizate de An R., Chiang S. Y. [63], Dorozhkin I. N., Mazitova L. T. [103], Leung C. [164], Russell T., Rosenthal D., Thomson, G. [231] și al. Este evidentă necesitatea înțelegerii specificului procesului de adaptare psihosocială a studenților internaționali și dezvoltarea de măsuri care să faciliteze acest proces. În ciuda faptului că aspectele legate de creșterea mobilității academice și migrația intensivă a tinerilor în scop de studii sunt abordate frecvent în spațiul public și în media electronică, cercetările axate pe adaptarea psihosocială a studenților internaționali rămân limitate. De asemenea, menționăm importanța unei abordări echilibrate în analiza fenomenului, evidențiind atât aspectele pozitive ale mobilității academice, cât și provocările sau riscurile de dezadaptare. Printre aceste riscuri se numără abandonul studiilor sau exmatricularea, fenomene care necesită o înțelegere aprofundată pentru a dezvolta strategii și intervenții eficiente în sprijinul adaptării studenților.

Termenul de *locus de control*, sau locul controlului, cum a fost utilizat în lucrarea de față, se referă la percepția unui individ despre locul în care se află sentimentul fundamental al stăpânirii propriei vieți. În lucrarea de față, locul controlului este abordat în conformitate cu sensul atribuit inițial de Rotter J. [226-229], sens analizat și dezvoltat de cercetători, precum Phares E.J. [208], Ducette J., Wolk S. [104], Ray J.J. [220], Paladi A. [16-19] Totodată, în conformitate cu tema, locul controlului este abordat ca o condiție a adaptării, inclusiv academice, cum s-a relatat de către Black J.S. [78] și Elliott J. T. [110], explorând conexiunea dintre aceste două concepte în cadrul

influențelor socioculturale, prezentate în publicațiile semnate de Findley M. J., Cooper H. M. [115], Seipel M. [236], Wheelless L.R., Erickson K.V., Segars Behrens J. [277], ori cu referință la studenții internaționali Anderson A., Hamilton R. [64], Gaa J. P., Shores J. H. [122], Krampen G., Wieberg H. J. W. [156], McGinnies E., Nordholm L. A., Ward C. D., Bhanthumnavin D. L. [185], Park Y. Sh., Kim U. [203], Sheldon P. [239], Wolfgang A., Weiss D.S. [278] și al.

În conformitate cu analiza situației studenților internaționali în realitatea din Republica Moldova și a rezultatelor cercetărilor în domeniu, am formulat **problema cercetării** ca necesitatea de a răspunde la două întrebări: Într-un mediu sociocultural și academic nou, care reprezintă o provocare semnificativă pentru studenții internaționali, care este raportul dintre adaptarea psihosocială, locul controlului și distanțele de contact social? Cum pot fi identificate și implementate strategii eficiente pentru a oferi suport studenților internaționali în procesul lor de adaptare, având în vedere resursele și dificultățile pe care le pot întâmpina în noua lor experiență de învățare și viață?

Scopul lucrării constă în investigarea și evaluarea nivelului de adaptare psihosocială a studenților internaționali care studiază în Republica Moldova, în raport cu locul controlului și distanțele de contact social, cu elaborarea și implementarea ulterioară a unui program de intervenție psihosocială care să contribuie la îmbunătățirea calității adaptării la mediul sociocultural nou și la cerințele academice.

Obiectivele cercetării. Pentru atingerea scopului au fost formulate următoarele obiective.

1. Analizarea și sintetizarea teoriilor și paradigmelor relevante din literatura de specialitate pentru a identifica și a înțelege relațiile complexe dintre adaptarea psihosocială și locul controlului în rândul studenților internaționali, luând în considerare factorii implicați în procesul de adaptare.
2. Investigarea empirică a adaptării psihosociale a studenților internaționali care urmează studii în Republica Moldova, cu accent pe evaluarea influenței locului controlului și distanțelor de contact social asupra adaptării.
3. Dezvoltarea, implementarea și evaluarea unui program de intervenție psihosocială, în conformitate cu nevoile și cerințele studenților internaționali, cu scopul de a îmbunătăți calitatea adaptării la cerințele academice și la mediul sociocultural nou din Republica Moldova.
4. Elaborarea recomandărilor pentru dezvoltarea și implementarea unor servicii specializate destinate sprijinirii adaptării psihosociale a studenților internaționali în Republica Moldova, bazate pe rezultatele cercetării și pe înțelegerea profundă a impactului locului controlului asupra procesului de adaptare.

Ipoteza de cercetare. Se presupune că în procesul de adaptare psihosocială studenții internaționali care-și fac studiile în Republica Moldova comportă dificultăți în situațiile de

orientare în mediul sociocultural nou și de răspuns la solicitările academice, influențate de locul controlului și reflectate în distanțele de contact social, care pot fi depășite prin suport oferit de structurile universitare și urmarea unor programe speciale de intervenție psihosocială.

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese. Metodologia cercetării și justificarea metodelor alese au fost fundamentate pe o abordare robustă, bazată pe o gamă largă de teorii și domenii de cercetare din psihologia socială, etnopsihologie, psihologie interculturală, a personalității și psihologie educațională.

Psihologia socială ne-a furnizat înțelegerea interacțiunilor sociale, influența grupurilor și normelor sociale asupra individului, identitatea socială și procesele de comunicare în contexte sociale. Etnopsihologia și psihologia interculturală n-au adus perspective asupra influenței factorilor culturali asupra proceselor psihologice individuale și intergrupale, abordând teme precum diversitatea culturală, stereotipurile și prejudecățile. Psihologia personalității a orientat investigația spre trăsăturile individuale, procesele de dezvoltare și influențele mediului asupra formării personalității, în timp ce psihologia educațională - spre analiza proceselor de învățare, adaptare și dezvoltare în contextul educațional, inclusive a factorilor precum motivația și relațiile interpersonale în mediul academic.

Procesul de cercetare a implicat utilizarea unui mix de metode teoretice și practice pentru a obține date relevante și a interpreta rezultatele într-un mod comprehensiv. Cercetarea bibliografică și documentarea științifică au furnizat fundalul teoretic necesar, iar metodele de colectare a datelor, cum ar fi chestionarele (Chestionarului de adaptare la mediul social și solicitările academice (AMSSA) și Chestionarul Rotter de identificare a locului controlului), scalele de evaluare (Scala distanțelor sociale a lui Bogardus) și interviul „Ce mă ajută și ce-mi face dificilă adaptarea”, care au fost aplicate pentru a obține perspective directe și subiective de la participanți. Metodele statistice, atât descriptive (stabilirea mediilor, cotelor procentuale) cât și inferențiale (testul t-Student de comparare a mediilor pentru eșantioane independente, Testul Turkey pentru comparare multiplă, Testul Pearson pentru calcularea coeficientului de corelație, teste nonparametric pentru analiză bivariată Mann-Whitney U și Wilcox), au fost folosite pentru analiza datelor colectate, în timp ce abordările cantitative, calitative și comparative au fost utilizate pentru a interpreta rezultatele și a trage concluzii semnificative.

Înțelegând importanța unei abordări aplicate, s-au implicat metode de intervenție psihosocială pentru a oferi soluții și recomandări practice în contextul cercetat. Această abordare comprehensivă și diversificată a metodologiei a furnizat o fundamentare solidă a cercetării, permițând explorarea profundă a fenomenelor legate de adaptarea psihosocială a studenților internaționali.

Sumarul capitolelor tezei. Teza este constituită din introducere, 3 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie, adnotare (în limba română, rusă și engleză) și 4 anexe. Textul lucrării este ilustrat prin intermediul a 19 de tabele și 36 de figuri.

Introducerea prezintă actualitatea și importanța temei abordate, încadrarea temei în context internațional, național și zonal, precum și în context inter- și transdisciplinar, cu referiri la rezultatele cercetărilor anterioare, formularea problemei de cercetare, a scopului și obiectivelor lucrării. De asemenea, conține ipoteza cercetării și sintetizarea metodologia de cercetare, alături de justificarea metodelor alese, sumarul compartimentelor tezei.

În Capitolul 1 – Abordarea teoretică a relației dintre adaptarea psihosocială, locul controlului și distanțele de contact social la studenții internaționali – este prezentat cadrul conceptual și principalele contribuții teoretice privind adaptarea socială și manifestarea ei specifică în calitate de adaptare psihologică, socială și psihosocială, caracteristică persoanelor care emigrează într-o altă țară, cum ar fi studenții internaționali – migranți temporali, precum și influențele pe care le au asupra acestui proces locul controlului și distanțele de contact social. Primul subcapitol prezintă noțiunea de adaptare și abordarea ei din diverse perspective, al doilea se referă la tipurile și condițiile adaptării. Analiza a condus la concluzia despre conceptul de „adaptare psihosocială” ca o stare de echilibru a personalității și a comunității sociale, atingerea căruia implică controlul, percepția în vieții sociale în diversitatea acesteia și în tendințele de dezvoltare.. Gradul de adaptabilitate psihosocială este o condiție necesară pentru implicarea activă a individului în viața comunității sociale. Subcapitolul trei oferă o revistă a cercetărilor care vizează procesul și conținutul adaptării psihosociale a studenților internaționali, constatându-se interesul cercetătorilor pentru problema dată dar și necesitatea de mai multe studii. Compartimentul se finalizează cu definiția oferită adaptării psihosociale a studenților internaționali. Următorul subcapitol prezintă argumente în favoarea locului controlului și distanțelor de contact social ca factori ai adaptării/deadaptării psihosociale a studenților internaționali. Capitolul se încheie cu concluzii teoretice și formularea problemei de cercetare.

În Capitolul 2 – Cercetarea interdependenței dintre competențele sociale și evaluarea subiectivă a calității vieții – este prezentat modelul designul metodologic al cercetării de constatare realizate în formă de studiu exploratoriu, care ilustrează ipoteza de bază și ipotezele operaționale, scopul și obiectivele cercetării, modelul variabilelor dependente și independente, metodele de cercetare, prezentarea eșantionului, care urmează a fi verificate pentru demonstrarea acesteia, este prezentată analiza rezultatelor. Prezentarea rezultatelor studiului exploratoriu se efectuează în trei modalități – prin analiză cantitativă, calitativă și comparativă, fiind verificate câteva ipoteze: despre diferențele dintre locul controlului intern și distanțele de contact social

caracteristicile studenților internaționali și autohtoni și interdependența dintre aceste două variabile, cu manifestare în calitatea adaptării psihosociale a studenților internaționali, despre calitatea mai joasă a adaptării psihosociale a studenților internaționali în raport cu cei autohtoni. Capitolul se încheie cu concluziile cercetării de constatare.

În Capitolul 3 – Adaptarea socioculturală și academică a studenților internaționali: rolul structurilor universitare și impactul programului de intervenție psihosocială – prezintă rezultatele cercetării dinamicii adaptării la solicitările academice și mediul nou sociocultural, soldate cu condiția specială a studenților internaționali, identificată în cadrul unui interviu care a avut menirea stabilirii conținutului individualizat al programului de intervenție psihosocială în vederea adaptării. Primul subcapitol conține descrierea metodologiei etapei formative și de control a cercetării, prezentând ipoteza, scopul obiectivele, etapele realizării, lotul de subiecți implicați cu prezentarea în detaliu a grupurilor experimental și de control și a dovezilor privind omogenitatea acestora. În conformitate cu resursele și dificultățile de adaptare psihosocială, identificate în studiul exploratoriu și interviul preliminar, a fost elaborat modelul tematic, stabilite temele și subtemele din cadrul programului de intervenție psihosocială. Subcapitolul 2 prezintă și scopul programului de intervenție psihosocială, metodele și tehnicile de lucru, principiile de bază, durata și perioada de realizare, modalitatea de verificare a eficienței. În subcapitolul 3 sunt prezentate rezultatele experimentului de control și follow-up. Capitolul se încheie cu concluzii asupra eficienței programului de intervenție psihosocială.

Concluziile generale și recomandările sintetizează rezultatele științifice obținute, corelându-le cu tema, ipotezele, scopul și obiectivele tezei, prezintă contribuțiile personale prin analiza problemei științifice importante soluționate în lucrare, valoarea teoretică și practică a cercetării, limitele rezultatelor obținute, recomandările privind utilizarea rezultatelor în practica educației universitare și consilierii psihologice și potențialele direcții viitoare de cercetare legate de tema abordată.

1. ABORDAREA TEORETICĂ A RELAȚIEI DINTRE ADAPTAREA PSIHOSOCIALĂ, LOCUL CONTROLULUI ȘI DISTANȚELE DE CONTACT SOCIAL LA STUDENȚII INTERNAȚIONALI

1.1. Conceptul de adaptare în paradigmele psihologice

Adaptarea reprezintă un proces esențial în interacțiunea individului cu mediul său dinamic, reflectând schimbările sociale și individuale și facilitând emergența unor perspective noi de transformare [145, p. 248]. Acest proces influențează structura internă a individului și capacitatea sa de a răspunde la contextele noi [251, p. 22], definindu-se, în același timp, și ca adaptabilitate, proprietatea sau calitatea adaptării [21, p. 165]. În secolul XX, conceptul de adaptare a devenit una din preocupările centrale ale științei psihologice, fiind influențat de diverse orientări majore precum behaviorismul, neobehaviorismul, psihanaliza, psihologia umanistă, cognitivismul și interacționismul.

Interpretarea behavioristă a adaptării se concentrează pe comportamentele orientate către eliminarea factorilor adversi, promovând o formă de comportament care facilitează adaptarea la condițiile ambientale. Skinner B.F. definește adaptarea ca un proces de modificare a comportamentului prin selecția prin consecințe, în care comportamentele avantajoase sunt consolidate și repetate, iar cele dezavantajoase sunt eliminate. Adaptarea este astfel rezultatul unui mecanism de feedback în care consecințele comportamentelor anterioare influențează comportamentele viitoare. În esență, pentru Skinner B.F., adaptarea este o funcție a interacțiunii dintre organism și mediul său, guvernată de principiile condiționării operante [241].

În contrast, abordarea neobehavioristă a lui Bandura A. redefinește adaptarea ca fiind o interacțiune complexă între agenția individuală și mediul său. Elementul central este autoeficacitatea, sau credința în propria capacitate de a gestiona situații dificile, încurajând indivizii să fie proactivi și auto-reglatori. Bandura A. subliniază importanța acțiunilor intenționate în modelarea experiențelor de viață, evidențiind adaptarea ca un proces bidirecțional între individ și contextul său [67].

În viziunea psihanalitică, adaptarea este interpretată ca un echilibru homeostatic între individualitate și presiunile mediului, printr-un proces marcat de conflict, anxietate și apărare. Conflictul este văzut ca un dezacord între nevoile individului și constrângerile sociale, generând anxietate care activează mecanismele de apărare ale eului. Freud S., Ferenczi S. și Alexander F. au utilizat conceptul de adaptare autoplasică, un mecanism prin care individul reacționează la stimuli negativi într-o formă pasivă, în încercarea de a se autoconserva, așa cum descrie Freud S. în contextul „pulsiiunilor Eului” [202, p. 99]. În opoziție, adaptarea alopastică se referă la eforturile individului de a modifica mediul extern pentru a menține echilibrul eului, după cum explică Ferenczi S. [202, p.

99]. Pentru evaluarea adaptării alopastice a fost construit de Rotter J. în 1966 inventarul Locus of Control, care servește ca instrument de măsurare a modului în care persoanele își atribuie controlul asupra evenimentelor vieții - intern versus extern [226]. Această distincție între adaptările autoplasică și alopastică subliniază diferitele strategii prin care individul gestionează provocările și stresul mediului său [202, p. 99].

Definiția este preluată și de Popescu-Neveanu P. [27, p. 24]: adaptarea este „ansamblul de procese și activități prin care se trece de la un echilibru mai puțin stabil între organism și mediu la un echilibru mai stabil”. El distinge două modalități de adaptare: autoplasică și alopastică. Evidența acestor două modalități de adaptare este confirmată și de Șchiopu U., care explică că adaptarea autoplasică implică modificări ale organismului sub impactul influențelor din mediu, în timp ce adaptarea alopastică presupune modificarea activă a ambianței. Combinația acestor două forme de adaptare contribuie la adaptabilitatea maximă, oferind subiectului uman posibilitatea de a se conforma la cerințele mediului și de a-l transforma în concordanță cu necesitățile sale [48, p. 20].

Hartmann H., alt reprezentant al orientării psihanalitice, consideră adaptarea ca un proces în care ego-ul joacă un rol esențial în medierea între nevoile interne și lumea externă. El vede eul ca un mediator activ, care are funcții independente de conflictul psihic, precum percepția și gândirea, esențiale pentru adaptarea eficientă. Hartmann H. subliniază capacitatea eului de a acționa autonom, având funcții proprii care contribuie la adaptarea individului la mediul său. Adaptarea este văzută ca un proces continuu de ajustare a eului la schimbările din mediul intern și extern [187]. Aceste idei aduc o perspectivă nouă asupra adaptării, evidențiind un rol mai complex și mai autonom al eului în gestionarea relației dintre individ și realitatea sa.

Erikson E. [111] abordează adaptarea în contextul dezvoltării stadiale a personalității. El subliniază că rezolvarea contradicțiilor specifice fiecărui stadiu este esențială pentru un sens al adaptării sau inadaptării. Nerezolvarea conflictelor poate genera stres și anxietate, împiedicând progresul către următorul nivel, în timp ce soluționarea acestora facilitează adaptarea și dezvoltarea personală. Succesul în adaptare presupune o interacțiune armonioasă și cooperantă între individ și mediul său, subliniind importanța crucială a relației dintre factorii interni și contextul social în acest proces complex și dinamic.

Pentru Erikson E., adaptarea reprezintă un proces esențial de maturizare și integrare socială, în care ego-ul mediază între nevoile interioare și cerințele exterioare, dezvoltând forțe adaptive necesare pentru formarea unui simț optim al identității. Acest proces implică atât ajustarea personală internă, cât și interacțiunea constructivă cu mediul, permițând individului să experimenteze intimitate și generativitate. Succesul adaptării se bazează pe capacitatea de a menține un echilibru între încredere și neîncredere, autonomie și rușine, inițiativă și vinovăție, competență și inferioritate,

culminând cu formarea unei identități certe și angajamentul față de o ideologie sau un set de valori [111].

În psihologia cognitivă, adaptarea reprezintă capacitatea de a se ajusta la informații și experiențe noi. Piaget J. prezintă adaptarea în legătură cu inteligența, subliniind că aceasta este un proces esențial de adaptare și maturizare, care permite individului să navigheze prin diversele crize de dezvoltare și să integreze armonios nevoile interioare cu cerințele exterioare. Inteligența este văzută ca o capacitate a ego-ului de a media între sine și mediul extern, dezvoltând forțe adaptive necesare pentru formarea unui simț al identității optim [26, pp. 62-63].

Din punct de vedere psihologic, adaptarea este prezentată ca un echilibru între procesele de asimilare și acomodare. Asimilarea este procesul prin care organismul integrează informații sau obiecte noi în structurile cognitive existente, în timp ce acomodarea se referă la ajustarea sau modificarea acestor structuri pentru a se potrivi mai bine cu noile informații sau cerințe ale mediului. Aceste procese sunt fundamentale pentru adaptarea cognitivă, permițând individului să se ajusteze și să răspundă eficient la schimbările din mediul său [26, p. 62].

În contextul adaptării, asimilarea și acomodarea funcționează împreună pentru a asigura o interacțiune dinamică între individ și mediul său. Asimilarea permite individului să își extindă și să își folosească cunoștințele și competențele existente în fața noilor provocări, în timp ce acomodarea încurajează creșterea și dezvoltarea cognitivă prin ajustarea și îmbunătățirea acestor structuri cognitive. Rolul lor este esențial în menținerea unui echilibru adaptiv, facilitând dezvoltarea continuă a inteligenței și a capacităților de soluționare a problemelor într-un mod care este atât relevant pentru mediul actual, cât și benefic pentru creșterea personală [26, p. 62].

În Dicționarul de psihologie al lui Sillamy, adaptarea este abordată în concordanță cu perspectiva piagetiană. Acomodarea este descrisă ca fiind "procesul de adaptare datorită căruia un organism poate suporta, fără pericol, modificările mediului extern", în timp ce asimilarea este definită ca "conduita activă prin care modificăm mediul" [50, p. 7].

Teoria cognitivă a adaptării examinează modul în care indivizii gestionează evenimentele stresante prin intermediul unor etape de procesare cognitivă: căutarea sensului, recâștigarea controlului și îmbunătățirea stimei de sine. Căutarea sensului implică atribuirea cauzelor la evenimente, facilitând astfel anticiparea și controlul acestora. Recâștigarea controlului, fundamentală pentru autonomie și competență conform teoriei autodeterminării, constă în inițiativa de a influența mediul și de a răspunde eficient la amenințările acestuia. Îmbunătățirea stimei de sine, prin comparații descendente și selecția de referințe avantajoase, constituie o strategie de auto-protecție. Strategiile de coping, adesea bazate pe iluzii sau speranțe cu puternică rezistență la infirmare, subliniază rolul convingerilor în ajustarea pozitivă. Astfel, adaptarea implică o

interacțiune complexă între percepții, convingeri și mecanismele cognitive de gestionare a stresului, evidențiind capacitatea de adaptare prin reinterpretarea evenimentelor vieții. Adepții teoriei cognitive a adaptării subliniază că indivizii se confruntă cu sarcini specifice de adaptare după evenimente traumatizante [254, 255] și că iluziile pozitive servesc ca mecanism de apărare care protejează individul de suferința psihologică și promovează procesul de adaptare [218, p. 460, 154, 86].

Deoarece în contextul teoriei stresului, adaptarea este văzută ca un pattern de comportament prin care organismul poate preveni activ sau răspunde la circumstanțele stresante [237], copingul este prezentat ca modalitate de a recurge la strategii adaptative în situații dificile [161, p. 141]. Lazarus R. și Folkman S. [161] au elaborat înțelegerea adaptării la stres prin teoria tranzațională, ce percepe coping-ul ca un proces dinamic de eforturi cognitive și comportamentale de adaptare la stres. Ei identifică două tipuri principale de coping: bazat pe emoții și bazat pe probleme. Copingul bazat pe emoții se concentrează pe gestionarea răspunsurilor emoționale negative la stres, în timp ce cel bazat pe probleme caută soluții concrete pentru a aborda sursa stresului. Eficiența copingului este evaluată prin capacitatea de a reduce stresul și de a promova adaptarea pozitivă. Această abordare holistică integrează factori individuali, contextuali și relaționali în gestionarea stresului, oferind o perspectivă cuprinzătoare asupra adaptării umane.

În viziunea umanistă, adaptarea, conform lui Allport G. și Maslow A., este un proces dinamic și complex de interacțiune între individ și mediul său social, care conduce la un echilibru optim între valorile individului și cele ale mediului [62, 184]. Potrivit lui Allport G. [62], adaptarea este un proces evolutiv și complex, începând din copilărie și continuând pe tot parcursul vieții. Acest proces se dezvoltă treptat, pe măsură ce individul interacționează cu mediul și își dobândește moduri distincte de a se ajusta la acesta. Adaptarea implică diferite etape de dezvoltare, cum ar fi diferențierea, integrarea, maturizarea și învățarea. Allport G. introduce conceptul de autonomie funcțională, conform căruia motivele adulte devin sisteme auto-susținute și unice pentru individ, independente de experiențele din copilărie. Adaptarea, în această conceptualizare, este un proces dinamic și auto-regulat, care reflectă un efort continuu de echilibrare între necesitățile interne și provocările externe, culminând cu dezvoltarea unei personalități mature și funcțional autonome.

Abordarea lui Maslow A. asupra adaptării subliniază importanța satisfacerii nevoilor de bază, precum siguranța și respectul, ca fundament pentru dezvoltarea capacității de a face față constructiv circumstanțelor [184, p. 220]. Maslow evidențiază că experiențele anterioare de succes în satisfacerea acestor nevoi fundamentale permit individului să gestioneze mai eficient frustrările și să devină mai puternic în fața lor. El consideră că pierderea și crizele pot stimula creșterea personală, confruntându-ne cu valorile și problemele esențiale pe care le ignorăm adesea în viața cotidiană [183,

p. 56]. Calitățile interconectate ale persoanelor auto-actualizate, identificate de Maslow, includ o percepție mai clară și mai eficientă a realității, deschiderea către experiență, integrarea și unitatea crescută a persoanei, spontaneitatea, capacitatea de a iubi și acceptarea întregii game de impulsuri umane fără a le respinge sau a le reprima mental. Această acceptare a impulsurilor contribuie la capacitatea de a răspunde în mod adaptiv și sănătos la situații provocatoare, permițând individului să manifeste agresivitate și furie atunci când situația o cere, fără a reduce tensiunea prin suprimarea emoțiilor. Astfel, viziunea lui Maslow asupra adaptării se concentrează pe auto-actualizare ca pe un proces de dezvoltare continuă și împlinire personală, în care satisfacerea nevoilor fundamentale joacă un rol esențial în formarea unui individ adaptabil, rezilient și capabil de creștere în fața adversităților [183, p. 172-173].

Rogers C. subliniază importanța experienței "aprecierii pozitive necondiționate" pentru o adaptare psihologică sănătoasă [223], promovând ideea că o persoană poate atinge starea de congruență între sine și experiența sa, culminând în starea de "persoană care funcționează pe deplin". Această stare se caracterizează prin deschiderea față de experiență, exprimarea liberă a emoțiilor, independență și creativitate. Rogers consideră "viața bună" ca fiind un proces continuu de creștere, nu o destinație fixă [224]. Astfel, Rogers accentuează necesitatea autenticității și a valorizării personale în procesul adaptării.

Adler A. [59] a privit adaptarea ca un proces complex influențat de factori sociali și psihologici, subliniind importanța interesului social în dezvoltarea individuală. El a argumentat că adaptarea nu înseamnă doar ajustarea simplă a individului la condițiile externe, ci implică dezvoltarea unui sentiment de comunitate și a abilității de a contribui în mod pozitiv la societate. Adler a criticat viziunea conform căreia individul se adaptează pasiv la mediul său, susținând că adaptarea eficientă implică alegerea activă și angajamentul în scopuri care reflectă atât nevoile personale, cât și cele sociale. A acordat o atenție specială rolului experiențelor timpurii și al influențelor familiale în formarea capacității de adaptare a individului, evidențiind impactul răsfățului, neglijării, ordinii de naștere și inferiorității organice asupra dezvoltării comportamentelor adaptative sau maladaptative.

Din perspectiva interacționistă, Lewin K. a pus accent pe importanța mediului total în dezvoltarea și adaptarea individului. El a menționat că adaptarea nu se rezumă la caracteristici specifice ale mediului, ci la modul în care acesta favorizează sau împiedică dezvoltarea personalității. Lewin K. a subliniat că un mediu excesiv de restrictiv sau aspru poate duce la comportamente negative, a promovat "educația pentru realitate", prin independență, autosuficiență și cooperare, facilitând astfel dezvoltarea unui interes social superior interesului personal. De asemenea, a accentuat importanța unui spațiu de viață liber, în care persoana poate alege obiectivele în

concordanță cu propriile nevoi și poate experimenta dificultățile obiective în atingerea acestora, considerând acest proces esențial în formarea unui nivel clar de realitate și a capacității de a lua decizii responsabile [165].

Teoria adaptării la interacțiune, elaborată de Burgoon J. și colegii săi [88], explorează modul în care oamenii își ajustează comportamentul atunci când celălalt nu se aliniază cu ceea ce este necesar, anticipat sau preferat. Aceasta evidențiază că indivizii sunt predispuși să se adapteze reciproc din necesitate, deoarece acțiunile celuilalt pot să nu corespundă cu gândurile și sentimentele pe care le aduc în interacțiune. Teoria definește poziția inițială a interacțiunii prin trei factori: cerințele (R), așteptările (E) și dorințele (D). Cerințele reprezintă nevoile de bază pentru supraviețuire, siguranță, apartenență și valoare de sine. Așteptările sunt ceea ce credem că se va întâmpla, iar dorințele sunt ceea ce ne-am dori să se întâmple. Acești factori se contopesc în poziția noastră de interacțiune, reflectând necesitățile, anticipările și preferințele noastre. Teoria sugerează că răspunsul la comportamentul altora urmează un model de reciprocitate sau convergență dacă interacțiunea este percepută pozitiv, sau un model de compensare sau divergență dacă este percepută negativ. Acest cadru teoretic oferă înțelegere asupra modului în care oamenii își ajustează comportamentul în interacțiunile interpersonale atunci când ceilalți încalcă așteptările lor.

Adaptarea reprezintă, astfel, un concept vast și multidimensional în psihologie, reflectând modurile variate în care individul răspunde și se ajustează la mediul său. Fiecare orientare psihologică abordează acest concept dintr-o perspectivă unică, oferind abordări valoroase pentru înțelegerea acestui fenomen, ce reflectă diversitatea și profunzimea experienței umane în fața schimbării și provocării (Tabelul 1.1). Astfel, adaptarea este concepută ca o constelație de procese prin care individul navighează în complexitatea mediului său, evidențiind o remarcabilă capacitate de flexibilitate, reziliență și creștere.

Tabelul 1.1. Abordări ale conceptului de adaptare [Contribuție personală]

Orientare	Reprezentanți	Abordare conceptuală	Definiție
Behaviorism	Skinner B. F.	Adaptare comportamentală	Adaptarea este procesul prin care comportamentul se modifică ca răspuns la influențele mediului, prin condiționare operantă a comportamentelor recompensate și eliminarea celor neprofitabile [241].
Neobehaviorism	Bandura A.	Adaptare ca manifestare a autoeficacității	Adaptarea este definită de interacțiunea dintre autoeficacitatea persoanei și influențele mediului, subliniind importanța agenției individuale și colective în gestionarea eficientă a provocărilor și în modelarea schimbărilor [67].
Psihanaliză	Freud S., Ferenczi S., Alexander F.	Adaptare autoplasică	Adaptarea autoplasică reprezintă procesul prin care individul uman își ajustează propria structură internă, inclusiv comportamentele, abilitățile, competențele și chiar trăsături de personalitate, pentru a se alinia mai

Orientare	Reprezentanți	Abordare conceptuală	Definiție
			bine cu cerințele și provocările mediului social. Aceasta implică o schimbare internă și personală, pentru a facilita o mai bună integrare și funcționare în cadrul societății [202, p. 99].
		Adaptare aloplastică	Adaptarea aloplastică este procesul prin care individul uman își modifică activ mediul extern pentru a-l face să corespundă mai bine cu propriile sale necesități și dorințe. Această formă de adaptare implică o intervenție directă asupra lumii exterioare, fie prin schimbarea condițiilor ambientale, fie prin transformarea situațiilor sociale, pentru a atinge un nivel mai mare de confort și eficiență personală [202, p. 99].
	Hartmann H.	Adaptarea - proces dinamic și esențial prin care eul autonom mediază între nevoile interne și realitatea externă.	Redefinește adaptarea în termeni de capacitate a eului de a funcționa eficient și autonom în gestionarea cerințelor vieții, accentuând rolul pozitiv și constructiv al eului în adaptarea la complexitățile lumii externe. Această viziune marchează o extindere semnificativă a teoriei psihanalitice, oferind o perspectivă mai optimistă și mai adaptativă asupra funcționării psihice [187].
	Erikson E.	Adaptare ca rezolvare a contradicțiilor inerente stadiilor de viață și dezvoltare a identității	Adaptarea este un proces cheie de dezvoltare și integrare socială, unde individul gestionează crizele vieții prin echilibrarea nevoilor interne cu solicitările externe, facilitând formarea unei identități consolidate. Această dinamică implică ajustări personale și interacțiunea cu mediul, esențiale pentru realizarea intimității, generativității și, în cele din urmă, pentru atingerea unor virtuți precum iubirea, grija și înțelepciunea [111].
Cognitivă	Piaget J.	Adaptare prin dezvoltare cognitivă	Adaptarea este procesul continuu de echilibrare între asimilarea noilor experiențe în structurile cognitive existente și acomodarea acestora la noile condiții ale mediului [26, p. 62].
	Taylor S. E., Brown J. D.	Adaptarea prin evaluare cognitivă	Adaptarea este procesul prin care indivizii gestionează și răspund la evenimente stresante sau amenințătoare prin evaluarea problemelor, căutând sensul, recâștigând controlul și îmbunătățind stima de sine, folosind strategii de coping bazate pe construcții cognitive, iluzii sau speranțe, pentru a menține o ajustare pozitivă și funcționare eficientă [254, 255].
	Lazarus R., Folkman S.	Adaptarea prin strategii de coping	Adaptarea, este procesul dinamic de gestionare a stresului prin evaluarea situațiilor și selectarea strategiilor de coping, focalizate fie pe rezolvarea problemei, fie pe reglarea emoțională, pentru a menține sau îmbunătăți bunăstarea personală [161].
Umanistă	Allport G.	Adaptarea ca maturizare psihologică și autonomie funcțională	Adaptarea este procesul prin care individul dezvoltă sisteme unice și auto-susținute de motive și comportamente ca răspuns la mediul său, independent de influențele din copilărie, evidențiind maturizarea psihologică și autonomia funcțională ca fundament al personalității mature [62].

Orientare	Reprezentanți	Abordare conceptuală	Definiție
	Maslow A.	Adaptarea prin autoactualizare	Adaptarea reprezintă procesul de auto-actualizare prin care individul navighează constructiv prin crize și provocări, valorificându-și potențialul și transformând obstacolele în oportunități de creștere personală [184].
	Rogers C.	Adaptare prin atingerea autenticității și congruenței	Adaptarea prezintă atingerea congruenței între sine și experiență prin „apreciere pozitivă necondiționată”, care conduce la dezvoltarea unei „persoane care funcționează pe deplin” [224].
	Adler A.	Adaptarea prin interes social și contribuție individuală activă la binele comun	Adaptarea este un proces activ de integrare socială și contribuție pozitivă la societate, marcată de interes social și alegere conștientă a scopurilor personale și sociale [59].
Interacționistă	Lewin K.	Adaptare ca interacțiune dinamică între individ și mediul său total	Adaptarea este un proces dinamic influențat de interacțiunea dintre individ și mediul său total, unde mediul, fie că este restrictiv sau suportiv, joacă un rol crucial în dezvoltarea personalității și în capacitatea de adaptare a individului, promovând educația orientată spre realitate, independență și cooperare pentru a facilita dezvoltarea socială și abilitatea de a face alegeri responsabile [165].
	Burgoon J.	Adaptarea ca ajustare reciprocă a conduitelor în cadrul interacțiunilor	Adaptarea este procesul prin care indivizii își ajustează comportamentul reciproc în interacțiuni, bazându-se pe un model dinamic de cerințe, așteptări și dorințe, pentru a alinia acțiunile lor cu cele ale celorlalți într-un mod care favorizează convergența, reciprocitatea și, în cele din urmă, îmbunătățirea calității interacțiunii [88].

Adaptarea reprezintă un ansamblu de conduite modificate prin care organismul atinge stări de echilibru în relațiile sale cu mediul. Acest fenomen include mecanisme și procese care susțin această relație și presupune schimburi de substanță, energie și informație între individ și mediul său [13, p. 24]. Adaptarea este esențială pentru supraviețuirea organismului într-un mediu în schimbare și include procese și activități care asigură menținerea integrității și un echilibru dinamic cu mediul înconjurător [249].

1.2. Perspective teoretice asupra adaptării psihologice, sociale și psihosociale

Adaptarea psihologică, socială și psihosocială reprezintă concepte fundamentale în înțelegerea modului în care indivizii interacționează și se ajustează la mediul lor.

Înțelegerea adaptării psihologice necesită o analiză atentă a modului în care indivizii se adaptează la diversele aspecte ale vieții lor. Adaptarea psihologică implică gestionarea atât a aspectelor emoționale, cât și a celor cognitive ale vieții cotidiene. Este o abilitate complexă care implică adaptarea la schimbări, gestionarea stresului și a incertitudinii [246]. Pentru a înțelege mai bine acest proces, este esențial să explorăm diferitele aspecte ale adaptării și modalitățile prin care indivizii se pot adapta în mod eficient la cerințele și provocările mediului lor.

Adaptarea psihologică poate fi înțeleasă ca un echilibru între cerințele interne ale individului și provocările mediului extern [193]. Acest proces este continuu și evolutiv, desfășurându-se pe parcursul întregii vieți. Indivizii se confruntă cu diverse provocări și sarcini de adaptare în diferite etape ale dezvoltării lor, inclusiv adaptarea la schimbările profesionale, personale și familiale. Capacitatea de adaptare psihologică subliniază importanța flexibilității cognitive și emoționale, implicând schimbarea perspectivelor și reglarea emoțiilor în fața provocărilor, ceea ce este esențial pentru menținerea stării de bine.

În continuarea analizei conceptuale, menționăm că perspectiva psihologică prezintă adaptarea ca fiind capacitatea fundamentală a individului uman de a-și direcționa conduită conform solicitărilor atât din mediul extern, cât și la condiția internă, proces care implică prelucrarea informațiilor într-un mod adecvat [114, p. 65]. Paradigma psihologică consideră adaptarea psihosocială ca un proces continuu, marcând interacțiunea dinamică dintre individ și mediul său în evoluție constantă. Este important să menționăm că perspectiva psihologică a fost influențată de abordările biologice [125, p. 3], dar și că ea depășește limitările acestora prin includerea aspectelor cognitive și spirituale ale ființei umane [100, p. 74]. Astfel, definirea adaptării în această perspectivă implică nu doar reacții reflexe sau condiționări neurovegetative, ci și procese complexe precum prelucrarea informațiilor, luarea deciziilor și transformările interne ale individului.

De asemenea, această perspectivă subliniază dinamica complexă a adaptării, coordonarea diferitelor acțiuni și evoluții ale subiectului uman [144, p. 47]. Adaptarea este percepută ca un proces activ, în care individul interacționează cu mediul său și își ajustează comportamentul și gândirea pentru a se adapta la noile situații. Prin intermediul prelucrării informațiilor și luării deciziilor, individul poate acționa recursiv, influențând astfel organizarea internă și oferindu-i posibilitatea de a se adapta la schimbările în continuă evoluție ale mediului său [12, p. 145]. Această abordare psihologică a adaptării pune accentul pe aspectele cognitive și procesele interne ale individului, contribuind la o înțelegere mai cuprinzătoare a fenomenului de adaptare psihosocială [251].

Adaptarea socială reprezintă un proces prin care indivizii se integrează și se recunosc ați de a aparține unui grup, conform Enciclopediei Universalis [după 275, p. 82]. Aceasta presupune o armonie între condițiile de viață și activitatea internă/externă a individului. Succesul adaptării sociale este evaluat prin acceptarea reciprocă între subiect și mediul nou, în timp ce lipsa acestui echilibru poate conduce la inadaptare socială. Adaptabilitatea totală este atinsă atunci când activitatea psihică a individului este în concordanță cu condițiile mediului și comportamentul în diverse situații [20, p. 515, 25, p. 174]. Un studiu recent definește adaptarea socială ca fiind capacitatea de compromis, relaționare, confruntare și cooperare cu mediul și cu reprezentanții săi, care influențează schimbările la nivelul proceselor psihice și comportamentale [232].

Deși adaptarea socială nu este întotdeauna măsurată direct, aceasta este adesea investigată prin corelații între variabilele relevante, cum ar fi angajarea în muncă, funcționarea intelectuală și calitatea vieții raportată la sănătate [124, 225]. Caracteristicile socio-afective sunt considerate predictorii importanți ai dificultăților sau succesului psihologic în adaptare. Acestea pot influența strategiile de coping, conducând fie la o mai bună adaptare și bunăstare, fie la tulburări care reduc adaptabilitatea [85, 132, 157, 213].

Lucrarea lui Parsons T., „The Social System” [205], analizează mecanismele și funcțiile adaptării sociale în cadrul sistemelor complexe. Conform modelului AGIL propus de Parsons T., adaptarea socială este esențială în dinamica sistemelor sociale, implicând soluționarea a patru funcții fundamentale: Adaptare (A), Atingerea Obiectivelor (G), Integrare (I), și Menținerea modelelor (Latency - L). Aceasta presupune un proces continuu și ciclic, unde individul se ajustează la schimbările din viața sa și din societate. Modelul AGIL subliniază capacitatea sistemelor sociale de a se auto-reglementa și de a se auto-conserva, facilitând coeziunea și continuitatea socială. Procesualitatea interacțiunilor dintre individ sau grup și mediul social specific sau integral realizează un echilibru funcțional al părților.

Aplicând Modelul Dezvoltării Sensibilității Interculturale (DMIS) la contextul adaptării sociale, se evidențiază evoluția percepțiilor și interacțiunilor în acest proces. Primele trei etape (negarea, apărarea, minimizarea) reflectă perspective limitate asupra diversității sociale, în timp ce ultimele trei etape (acceptarea, adaptarea, integrarea) marchează o înțelegere profundă și valorificarea diversității, promovând abilități de comunicare și interacțiune care o respectă și o includ. Această perspectivă subliniază că adaptarea socială este un proces dinamic, necesitând angajament activ pentru a naviga eficient într-o lume socială diversă [69]. Adaptarea socială poate fi de diverse tipuri, precum profesională, socio-profesională, urbană, rurală, culturală sau educațională [222, p. 8].

Perspectiva socială sugerează că adaptarea este o formă de activitate socială care implică stăpânirea mediului și căutarea unui echilibru între capacitățile individuale, aspirațiile, obiectivele și dorințele individului, cu cerințele și solicitările mediului social [20, p. 512-513, 25, p. 175]. Aceasta subliniază importanța adaptării umane ca rezultat al interacțiunii continue cu mediul social și cultural.

Conceptul de adaptare psihosocială îmbină aspectele psihologice și sociale, evidențiind modul în care individul se ajustează la provocările și schimbările vieții într-un mod care menține sau îmbunătățește starea de bine atât la nivel personal, cât și social. Adaptarea psihosocială reprezintă procesul prin care un individ reușește să se integreze armonios într-o comunitate, îndeplinind eficient rolurile și responsabilitățile aferente, în timp ce își satisface simultan propriile nevoi și aspirații.

Acest tip de adaptare presupune o interacțiune echilibrată între cerințele mediului social și caracteristicile personale, facilitând atingerea unui echilibru între conformarea la așteptările ambianței și menținerea autenticității personale. În esență, adaptarea psihosocială este reflectată în capacitatea individului de a naviga cu succes prin complexitatea dinamicii sociale, contribuind pozitiv la aceasta, în timp ce se afirmă și își valorifică propriile resurse interioare [54].

Personalitatea umană, cu întreaga sa structură și funcționalitate, intervine în procesul de adaptare psihosocială, reprezentând expresia efortului permanent de soluționare a situațiilor determinate de confruntarea dintre organism și mediu, două realități aflate în continuă schimbare [198, p. 109]. Adaptarea psihosocială implică prelucrarea informațiilor pentru a extinde capacitatea de previziune și a permite reacții bazate pe mobilizarea rezervelor funcționale ale organismului, transformând subiectul uman dintr-un obiect al factorilor externi într-un subiect activ în realitatea înconjurătoare [196].

În sensul lucrării de față, termenul de "adaptare psihosocială" se referă la dezvoltarea abilităților culturale și sociale, sensibilitatea față de credințele, valorile și normele noii culturi, și dobândirea abilităților de comunicare adecvate pentru a interacționa eficient cu cultura-gazdă. Adaptarea psihosocială reflectă competența culturală și socială, permițând individului să mențină relații sociale active și să funcționeze cu succes în noua societate [89, p. 114, 158, p. 401]. Rezultatele adaptării psihosociale prezintă o identitate personală și etnică pozitivă, satisfacție personală și sănătate mintală bună [89, p. 119]. Astfel, adaptarea psihosocială transcende simpla ajustare comportamentală sau conformare la așteptările exterioare, implicând o integrare profundă a valorilor și normelor culturale în structura de sine a individului, ceea ce facilitează nu doar coexistența armonioasă în cadrul societății-gazdă, dar și o participare activă și semnificativă la viața comunității. Această adaptare holistică evidențiază importanța unui echilibru între menținerea identității culturale originare și deschiderea către nou, permițând astfel o navigare fluidă și autentică prin diversitatea culturală și socială.

Atributele care caracterizează adaptarea psihosocială includ schimbarea, procesul, continuitatea, interacțiunea și influența. Aceste atribute, consideră cercetătorii în baza metaanalizei a 89 de publicații la temă, prezintă unele similitudini cu cele ale adaptării psihologice. Ambele concepte includ un aspect de schimbare, dar spre deosebire de adaptarea psihologică, adaptarea psihosocială s-a distanțat mai mult de descriptorii biologici și tinde să se concentreze pe caracteristicile relaționale, cum ar fi interacțiunea și influențele [172]. Astfel, adaptarea psihosocială subliniază importanța dezvoltării abilităților culturale și sociale, reflectând capacitatea unui individ de a naviga și a se integra în contexte culturale și sociale diverse, punând accent pe dinamica

interacțiunii sociale și pe modul în care indivizii sunt influențați și influențează mediul cultural înconjurător.

Un cadru valoros pentru înțelegerea adaptării psihosociale oferă Modelul ecologic al lui Bronfenbrenner U. [84]. Pentru a explica adaptarea psihosocială folosind acest model, putem considera cum fiecare nivel al sistemului influențează capacitatea individului de a se adapta și de a se integra în mediul său social.

La nivel de microsistem, mediul imediat al individului, inclusiv familia, prietenii și școala, joacă un rol crucial în adaptarea psihosocială. Relațiile pozitive și interacțiunile suportive în cadrul acestui sistem pot favoriza reziliența și mecanismele eficiente de coping. Interacțiunile dintre diferite microsisteme, cum ar fi relația dintre școala și familia unui copil, pot impacta adaptarea individului. Relațiile armonioase între microsisteme pot oferi o rețea de suport coezivă care îmbunătățește adaptarea. Un rol important în adaptarea psihosocială are exosistemul. Deși individul nu participă direct la exosistem, care include structuri sociale mai largi, cum ar fi serviciile comunitare sau șansa de a găsi un loc de muncă, acesta afectează indirect adaptarea psihosocială. Cultura generală, valorile și normele societale în cadrul macrosistemului modelează contextul în care are loc adaptarea psihosocială. Atitudinile culturale față de sănătatea mintală, suportul social și integrarea comunitară joacă un rol semnificativ în modul în care indivizii se adaptează la provocări și stresori. Dimensiunea timpului, inclusiv tranzițiile de viață și evenimentele istorice (cronosistemul), influențează adaptarea psihosocială prin introducerea unor noi provocări sau oportunități de creștere. Modul în care indivizii navighează aceste schimbări este crucial pentru dezvoltarea și adaptarea lor psihosocială [84, pp. 39-40].

Prin înțelegerea interacțiunilor dinamice între aceste sisteme și influențele lor bidirecționale asupra individului, practicienii și factorii de decizie pot dezvolta intervenții mai țintite și eficiente pentru a sprijini adaptarea psihosocială. Această abordare holistică subliniază necesitatea de a considera multiplele straturi ale mediului care impactează capacitatea individului de a se adapta și de a prospera în contextul său social.

Puzur E. [28, p. 49] analizează caracterul dinamic al adaptării psihosociale, abordând-o ca proces și rezultat, cu manifestare la nivelul relațiilor interpersonale, a comportamentului, a funcțiilor psihice fundamentale, a reglării psihofiziologice și a rezervelor funcționale ale organismului, în cadrul raportului individului cu mediul social în forme de concurență și competiție sau de cooperare și susținere.

Adaptarea psihosocială reprezintă un proces complex care implică schimbări inițiate de stimulii externi și răspunsuri psihologice ale individului pentru a face față noilor situații sociale și emoționale. Corespunde efortului de menținere a echilibrului între nevoile individuale și

constrângerile mediului, reprezentând capacitatea de a se adapta eficient la provocările vieții. Este un termen-umbrelă care se referă la ideea că individul face față evenimentelor de viață pe care le întâlnește [248, p. 37]. Desemnează un proces de schimbare inițiată de un stimul extern care provoacă un răspuns psihologic [174, p. 601]. Adaptarea psihosocială face posibilă reducerea constrângerilor sistemului în care individul evoluează, acesta realizând comportamente și atitudini care-i păstrează integritatea, dar și îl integrează în mediul social. În acest sens este nevoie de a face distincție între adaptare și ajustare. Ajustarea corespunde efortului de a menține echilibrul între nevoile personale și constrângerile mediului, cu alte cuvinte, prezintă capacitatea de a se adapta eficient la diferite provocări întâlnite [101, p. 135]: prezintă o expresie a adaptării individului la un eveniment nou de viață. Adaptarea psihosocială poate fi definită ca fiind capacitatea de a face față unor situații sociale și emoționale noi, care solicită o schimbare.

Diversele abordări subliniază complexitatea adaptării psihosociale, evidențiind varietatea de mecanisme și strategii utilizate de indivizi în contextul schimbării sociale și culturale. Concluzionând, conceptul de "adaptare psihosocială" acoperă o gamă largă de aspecte ale echilibrului dintre individ și comunitatea socială. Această adaptare nu se limitează doar la aspecte individuale, ci se extinde la dimensiuni morale, politice, juridice, socio-psihologice, economice și profesionale. Ea reflectă capacitatea individului de a controla și percepe intern viața socială în toată diversitatea sa și în contextul tendințelor de dezvoltare.

Adaptarea psihosocială poate fi considerată ca o unitate integrată a acestor aspecte, contribuind la echilibrul individual și la stabilizarea comunității sociale. Elasticitatea, flexibilitatea și maturitatea în ceea ce privește adaptabilitatea psihosocială influențează stabilitatea sistemelor și structurilor sociale. Capacitatea de adaptare psihosocială este esențială pentru implicarea activă a individului în viața comunității sociale.

Finalizarea procesului de adaptare psihosocială nu doar că contribuie la dezvoltarea socială a individului fără conflicte, dar, în același timp, susține stabilitatea comunității sociale. Realizarea adaptării psihosociale devine un argument puternic pentru a considera individul ca membru complet al sistemului social, contribuind astfel la stabilitatea și funcționarea corespunzătoare a întregului organism social.

1.3. Abordări teoretice și practice în adaptarea psihosocială a studenților internaționali

Adaptarea psihosocială a studenților internaționali este esențială pentru succesul lor academic și pentru bunăstarea lor generală, reprezentând o provocare complexă. Acest proces influențează experiența universitară a studenților, fiind afectat de factori socioculturali și academici.

Totodată, dificultățile tranziției către viața academică nouă sunt amplificate de tranziția către viața adultă autonomă, marcând o perioadă de provocări semnificative și necesitatea dezvoltării unui nou set de competențe [188, p. 150].

Complexitatea procesului de adaptare psihosocială este condiționată de necesitatea orientării într-un mediu cultural și social diferit, unde studenții sunt puși față în față cu schimbări majore în valori, norme și modalități de comunicare [83, p. 99]. Aceste schimbări necesită o abordare atentă și susținută, evidențiind că succesul tinerilor la universitate nu se măsoară exclusiv prin realizări academice, ci și prin capacitatea lor de a se adapta la noile cerințe de viață și la complexitatea mediului universitar [238, p. 19]. Experiențele academice și sociale noi, inclusiv adaptarea la stiluri de învățare diferite și la practici sociale neobișnuite pentru ei, creând bariere de ordin cultural și lingvistic, pot amplifica stresul și dificultățile de adaptare [244, 283]. Separarea de mediul obișnuit poate contribui la o serie de răspunsuri negative, inclusiv la trăirea sentimentelor de neliniște, nesiguranță, afectând semnificativ parcursul academic și personal al studenților [127, 76, 42]. Influența acestor dificultăți asupra persoanei poate duce la rezultate negative, precum abandonul studiilor sau întoarcerea prematură acasă, dacă studenții întâmpină dificultăți majore în procesul lor de adaptare psihosocială. Aceste aspecte evidențiază importanța recunoașterii și abordării eficiente a provocărilor adaptării psihosociale, pentru a sprijini studenții internaționali în navigarea cu succes prin această etapă critică a vieții lor [95, 102, 127].

În lucrarea de față se explorează două modele teoretice esențiale în adaptarea psihosocială a studenților internaționali: modelul aculturației, propus de Berry J. (1997), care se concentrează pe asimilarea culturală – incluzând norme, valori, obiceiuri și limba – dintr-un mediu cultural diferit de cel original [72], și modelul elaborat de Ward C. și Geeraert N. (2016), care reevaluează rolul distanței culturale și îl tratează ca pe un rezultat al contactului intercultural [270]. Ambele modele subliniază aculturația ca o componentă vitală a adaptării psihosociale, evidențiind importanța interacțiunii dintre trăsăturile culturale ale țării de origine și cele ale țării gazdă.

În acord cu aceste modelele teoretice, în subcapitolul de față urmărim scopul definirii adaptării psihosociale a studenților internaționali, prin analiza și extrapolarea variabilelor esențiale identificate în literatura de specialitate – distanța culturală, stresul aculturației, suportul social. În lucrarea de față este abordată structura triadică a adaptării la nivelurile macrosocial, mezosocial și microsocal, care soicitează o aliniere la aceste noțiuni, arătând cum studenții fac față nevoilor și aspirațiilor în contextul unei tranziții culturale și al adaptării la un nou mediu academic și social. Această structură își propune să reflecte constrângerea resurselor și dificultățile întâmpinate de studenți în satisfacerea nevoilor de bază în noua rețea sociocomunicativă, a sistemelor ecosociale și socioeconomice diferite, precum și în menținerea legăturilor cu rețeaua personală de suport,

incluzând familia, prietenii și colegii. De asemenea, urmărim modul în care studenții interacționează cu cadrele didactice pentru o adaptare academică eficientă și se pregătesc pentru noile roluri profesionale, într-un context marcat de distanțe culturale care pot amplifica provocările de înțelegere a normelor și valorilor sistemului sociocultural, de a crea bariere în comunicare și de a intensifica stresul acculturăției.

Alt scop este de a valida modelul resurselor și dificultăților în adaptarea psihosocială prin examinarea literaturii relevante. Abordarea adoptată vizează nevoile studenților pe diferite niveluri sociale și capacitatea de a răspunde acestora, bazându-se pe resursele disponibile și dificultățile întâmpinate, oferind astfel o perspectivă detaliată asupra procesului de acculturăție.

În final, studiul subliniază importanța suportului instituțional în facilitarea unei adaptări psihosociale eficiente pentru studenții internaționali și în atenuarea stresului asociat cu schimbările culturale. Pentru o înțelegere cuprinzătoare a adaptării psihosociale, este imperativ să luăm în considerare diverse variabile cheie, conform modelelor propuse de Berry J. și Ward C., Geeraert N. [71, 270], incluzând sexul, vârsta, competența lingvistică, apropierea culturală între țara de origine și țara-gazdă, atractivitatea culturii țării-gazdă, precum și așteptările și motivația pentru dezvoltare profesională. Această analiză detaliată va ilumina mecanismele prin care studenții internaționali își gestionează tranziția și se adaptează la schimbările din viața lor academică și socială.

Distanța culturală joacă un rol esențial în adaptarea psihosocială a studenților internaționali, reprezentând diferența percepută între cultura de origine și cultura țării-gazdă [123]. Această discrepanță percepută poate avea consecințe negative asupra stării de bine psihologice, incluzând distres emotional, stimă de sine scăzută și probleme comportamentale [123]. Totuși, nu toate studiile au identificat o legătură directă între distanța culturală și adaptarea psihologică [250, 166]. Aceasta sugerează necesitatea unei abordări mai riguroase și a utilizării unor instrumente de măsurare care să reflecte mai obiectiv interacțiunile și comunicarea.

Comunicarea eficientă și stabilirea de relații sociale sănătoase sunt esențiale în contextul adaptării psihosociale a studenților internaționali, în special având în vedere provocările aduse de nevoia de schimbare culturală și lingvistică. În acest sens, competențele lingvistice capătă o importanță crucială, nu doar ca mijloc de comunicare, dar și ca factori cu conținut cultural ai adaptării psihosociale. Prin urmare, comunicarea, definită drept instrument fundamental al adaptării psihosociale [20, p. 512-513], este esențială pentru depășirea barierelor culturale și reducerea distanțelor culturale. Înțelegerea și utilizarea limbajului specific culturii noi este un pas important în reducerea acestei distanțe și în facilitarea adaptării. Totofată, comunicarea facilitează înțelegerea culturală, Prin comunicare, indivizii pot învăța normele, valorile, obiceiurile și limbajul specific culturii respective [281]. Acest schimb de informații ajută la construirea unei înțelegeri profunde a

contextului cultural nou, permițând o adaptare mai eficientă. În fața unei culturi noi, indivizii trebuie să dezvolte aptitudini esențiale pentru integrarea socială și identitară, implicând o înțelegere profundă a limbajului și culturii gazdă, esențiale pentru facilitarea adaptării psihosociale și relațiilor interculturale [98, p.10].

Stresul acculturației, care rezultă din procesul de schimbări psihologice și culturale inițiate atunci când vin în contact membri ai diferitelor grupuri culturale [74], prezintă o provocare majoră pentru studenții internaționali [61]. Dificultățile specifice, precum cele lingvistice, educaționale, provocările de a lega prietenii, discrepanțele între așteptări și realitate, sentimentul de izolare și singurătate, constituie elemente centrale ale acestui stres [244].

În contextul adaptării psihosociale studenților internaționali cercetătorii identifică mai multe domenii care reflectă provocările întâmpinate: organizarea habitatului, problemele socioculturale, adaptarea academică și problemele psihologice. Cercetările relatează mai multe dificultăți, de la cele de găsim a unui loc de trai și orientarea în sistemul financiar, la provocările adaptării la un mediu academic diferit și impactul problemelor asupra stării de bine [60, 164, 166, 191]. Dificultățile de integrare academică și provocările de adaptare socioculturală subliniază complexitatea tranziției studenților internaționali și necesitatea unui suport adecvat pentru a facilita o adaptare psihosocială reușită atât în mediul academic, cât și în cel sociocultural.

În literatura social-psihologică, confruntarea cu noile culturi și procesul complex de adaptare psihosocială la mediul sociocultural nou este descris prin noțiunea de „șoc cultural”. Introdus inițial de Furnham A. și Bochner S. [119] și ulterior dezvoltat de alți cercetători, conceptul de „șoc cultural” subliniază dinamica emoțională, comportamentală și cognitivă a adaptării. Adaptarea urmează un traseu în formă de U, descris de Lysgaard [176], începând cu o fază numită “lună de miere”, urmată de o criză de adaptare, și finalizând cu rezolvarea crizei și ajustarea culturală. Prima fază, plină de entuziasm și euforie, este în mod inevitabil succedată de o perioadă de criză, în care dificultățile de integrare și stabilire a relațiilor intime pot genera singurătate și dor de casă. Procesul de adaptare psihosocială, așa cum a fost detaliat și de Oberg [195], sugerează că ajustarea culturală se materializează după depășirea crizei, oferind o perspectivă care poate fi extinsă într-o formă de W la reîntoarcerea în cultura de origine [131].

În acest context, “șocul cultural” și stresul acculturației se interconectează, reprezentând etape diferite dar interrelaționate ale aceluiași proces de adaptare. Criticile aduse termenului de “șoc cultural” sugerează necesitatea unei abordări care să recunoască natura activă și complexă a adaptării psihosociale, evitând etichetarea clinică pentru a reflecta dinamica multidimensională a acestui proces, influențat de factori individuali și sociali [87]. Astfel, cercetările mai recente propun o viziune mai nuanțată asupra adaptării psihosociale, recunoscându-i complexitatea și caracterul

dinamic [176], și oferind o platformă pentru a înțelege mai bine legătura între stresul acculturației și procesul de șoc cultural în cadrul adaptării psihosociale.

Explorarea „șocului reîntoarcerii” subliniază provocările adaptării culturale la revenirea în țara de origine după o lungă perioadă în străinătate, proces care poate genera un spectru variat de reacții emoționale și ajustări complexe. Modelul W de Gullahorn J. E. și Gullahorn J.T. [131] evidențiază un posibil ciclu de șoc cultural inițial și ajustare, care nu este experimentat uniform de toți indivizii [117, 256, 269]. Adaptarea psihosocială impune o serie de etape, de la familiarizarea cu noul context social la învățarea noilor roluri, proces descris în diverse modele și caracterizat prin dificultăți inițiale și ajustare ulterioară [249], până la „șocul reîntoarcerii”, debutul cărui în unele cercetări este identificat deja în ultimele luni de aflare la studii [40].

În timp ce instituțiile gazdă pun adesea accent pe dezvoltarea competențelor lingvistice și academice ale studenților internaționali, aspectele vieții personale și sociale joacă, de asemenea, un rol crucial în modelarea experienței lor. Diverse studii raportează relații diferite între competențele lingvistice și satisfacția personală a studenților internaționali, cu rezultate variate între diferite contexte, cum ar fi raportul pozitiv găsit în Noua Zeelandă [274], sau lipsa unei corelații în cazul studenților chinezi din Australia [177]. Competențele lingvistice nu pot fi, astfel, tratate ca variabilă de maximă importanță în adaptarea psihosocială a studenților internaționali.

Dezvoltarea relațiilor pozitive cu colegii și cadrele didactice se ciocnește de o barieră frecvent întâlnită, influențată de competențele lingvistice insuficiente și diferențele culturale [105, 245, 267]. De exemplu, studenții internaționali pot ezita să-și exprime așteptările sau să discute dificultățile cu supervizorii, deși aceste relații sunt esențiale pentru succesul academic [143]. De asemenea, diferențele în stilurile de învățare necesită adaptări pedagogice, încurajând metode precum învățarea auto-dirijată și gândirea critică [265].

Studenții se confruntă și cu provocări legate de noua lor realitate socioculturală, cum ar fi găsirea unui loc de trai sau navigarea în sistemul financiar. Absența suportului în aceste domenii poate amplifica șocul cultural [99, 276]. Rezultatele negative asociate cu stresul acculturației includ simptome somatice, distress psihologic, adaptare psihosocială deficitară, satisfacție scăzută în viață, precum și anxietate și depresie [78, 85, 99, 199, 212, 233, 276].

În cercetările acculturației se menționează o tendință de a trata stresul acculturației ca predictor sau ca rezultat al adaptării psihosociale [123, 127]. Cadrul theoretic al lui Berry J. și modelul procesual al lui Ward C. și Geeraert N. subliniază stresul acculturației ca reacție intermediară între contactul intercultural și adaptarea psihologică, indicând rolul său de predictor [72, 270]. Această perspectivă sugerează că abordarea complexității experienței studenților internaționali necesită o înțelegere amănunțită a dinamicii raportului între competențele lingvistice,

relațiile sociale, capacitatea de adaptare la mediul social nou, de dezvoltare a competențelor socioculturale, de explorare în sens pozitiv a fazei de „șoc cultural” și adaptarea psihosocială la un nou mediu cultural.

Suportul social este cea mai frecvent studiată resursă socială în cercetările axate pe studenții internaționali și unul dintre cei mai raportați predictorii ai rezultatelor în adaptarea psihosocială, inclusiv în depășirea stresului aculturației [285]. În modelul acculturației propus de Berry J. [72] suportul social are rolul de moderator în diferite momente ale procesului de adaptare psihosocială. Conform lui Cohen S. și Wills T. [97], acesta poate atenua percepția evenimentelor ca fiind stresante și poate oferi protecție împotriva efectelor psihologice negative ale evenimentelor percepute ca stresante. Reflectând asupra cercetărilor anterioare, observăm că studiile au abordat relația dintre suportul social și stres din două perspective principale: examinând efectul direct al suportului social asupra stresului în contextul adaptării psihosociale [212] și analizând rolul suportului social ca moderator între stres și rezultatele adaptării. Aceste cercetări subliniază importanța fundamentală a suportului social în gestionarea stresului și în promovarea unei adaptări sănătoase.

Cercetările efectuate pe eșantioane de studenți internaționali au scos la iveală dificultăți în înțelegerea normelor socioculturale și constrângeri în privința oportunităților de interacțiune cu studenții locali, făcând evidentă importanța suportului din partea comunității locale pentru aceștia. Fără rețele sociale de suport, studenții internaționali se confruntă cu riscul izolării sociale [264]. De exemplu, într-un studiu amplu efectuat în Australia, care a inclus 900 de studenți internaționali, Russell și colaboratorii au descoperit că 41% dintre participanți se confruntă cu niveluri semnificative de stress, atribuibile posibil somnolenței, șocului cultural sau discriminării percepute [231], asociate cu lipsa de suport social. Totodată, un studiu realizat la o universitate din Texas de Yi și colegii săi [279] a investigat motivele pentru care studenții internaționali apelează la serviciile de consiliere. Analiza datelor strânse pe parcursul a șase ani indică o tendință a studenților internaționali de a căuta suport în rândul familiei și prietenilor când se confruntă cu dificultăți sau probleme psihologice. Deși universitățile oferă servicii de consiliere, se observă că acestea nu sunt folosite pe scară largă de către studenții internaționali, punând accent pe necesitatea unor metode alternative de suport care să fie mai accesibile și mai apropiate de nevoile lor.

În contextul modelelor aculturației ale lui Berry J. [72] și Ward C. și Geeraert N. [270], suportul social este conceptualizat ca un factor care influențează evaluarea cognitivă a evenimentelor stresante de viață. Astfel, suportul social poate juca un rol crucial în reducerea experienței imediate de stres asociat cu aculturația. Mai mult, oferind resurse de adaptare psihosocială, suportul social poate atenua impactul pe termen lung al distanței culturale, în cazul în care aceasta a fost percepută ca fiind o sursă de stres. Prin urmare, examinarea rolului suportului social în adaptarea psihosocială

a studenților internaționali devine esențială, având potențialul de a oferi strategii efective pentru această populație vulnerabilă.

Literatura de specialitate în domeniul adaptării psihosociale a studenților internaționali subliniază mai multe condiții ce influențează acest proces. Credința în capacitatea de control personal este un factor important, asociat cu experiența unor evenimente pozitive și o calitate mai bună a vieții [218, p. 462, 207, 36, 46, p. 251]. În plus, stima de sine [22, p. 27], stabilitatea emoțională [2, p. 156] și abilitățile de planificare și auto-monitorizare în contexte de schimbare [32, p. 72] sunt legate de o mai bună adaptabilitate psihosocială. Smith C. A. și Lazarus R. S. accentuează rolul emoțiilor în procesul adaptativ, considerând esențială capacitatea de a mobiliza comportamentul eficient în fața provocărilor vieții [242]. Răspunsul la presiunile sociale și interpersonale, însemnătatea socială și valoarea personală a acțiunilor umane sunt, de asemenea, determinante ale supraviețuirii și adaptării [242]. Autoevaluarea pozitivă și stima de sine globală sunt predictorii ai adaptării în mediul universitar, cu o influență semnificativă în etapele inițiale ale tranziției academice, când percepția valorii personale poate facilita adaptarea și succesul academic [262, p. 77, 138, p. 52]. Factorii individuali precum inteligența practică, controlul emoțional, flexibilitatea, deschiderea, gândirea critică, toleranța la ambiguitate, autoeficacitatea, automonitorizarea și asertivitatea sunt, de asemenea, considerați predictorii adaptării psihosociale [192, 280]. Această revizuire a literaturii ilustrează complexitatea condițiilor de adaptare și importanța unei abordări integrate pentru a înțelege și sprijini procesul de ajustare al studenților internaționali în medii noi și provocatoare.

Cauzele dificultăților de adaptare psihosocială pot fi împărțite în interne și externe. Cauzele interne includ capacitatea scăzută de a relaționa [232], tulburările psihologice [68, 129], lipsa motivației [82], stresul, atașamentul nesigur [85, 213], insuficiența intelectuală [124] și altele. Cele externe includ calitatea joasă a vieții [219], mediul familial, social ostil [225], eșecul social, academic și sărăcia, accesul limitat la securitate socială, educație, locuințe, locuri de muncă și sănătate [106, 280], dar și conflictele, crizele sociale și culturale, schimbarea mediului de trai și altele. Tipologia propusă de Füssel H. M. structurează factorii de vulnerabilitate în două dimensiuni - internă și externă, evidențiind aspecte socioeconomice și biofizice [121, p. 498]. Aceste categorii de vulnerabilitate includ factori legați de venituri, rețele sociale, accesul la informații, context socioeconomic, condiții de mediu, schimbări climatice și altele.

Mulți studenți internaționali se confruntă încă cu prejudecăți și discriminări din partea studenților locali. Charles-Toussaint și Crowson [90] au examinat 188 de atitudini negative ale studenților americani față de studenții internaționali. Rezultatele au arătat că studenții americani se tem că studenții internaționali pun în pericol economia, educația, bunăstarea fizică, credințele, valorile și statutul lor social, împărtășind în așa fel prejudecăți anti-imigrante. De fapt, lipsa

comunicării interculturale determină anxietatea în a interacționa cu persoane din diferite grupuri și stereotipul negativ cu privire la comportamentul imigranților [141].

Analiza adaptării psihosociale a studenților internaționali include examinarea mai multor variabile semnificative. Diferențele de gen nu au relevat întotdeauna o relație directă cu adaptarea psihosocială, cu unele studii semnalând absența acestei corelații [200], și altele care indică un impact mai pronunțat al dificultăților de adaptare în cazul femeilor [61]. Vârsta, similar, prezintă rezultate heterogene, unele cercetări subliniind o adaptare mai eficientă a studenților mai tineri [61, 212], în timp ce altele nu identifică o legătură semnificativă [200]. Competența lingvistică este în mod constant considerată un predictor al adaptării psihosociale, abilitățile lingvistice fiind asociate nu doar cu realizările academice, dar și cu accesul la suport social și ca resurse de echilibru psihologic [61, 63, 116, 159].

Deși sunt rar cercetate, apropierea culturale dintre țara de origine și țara-gazdă, atractivitatea culturii țării-gazdă prezintă un factor al adaptării psihosociale a studenților internaționali. În cadrul unei cercetări recente [75] cercetarea prezentată în articolul analizat, conectivitatea cu naționalii țării gazdă este subliniată ca fiind esențială pentru adaptarea eficientă a studenților internaționali în contextul tranziției interculturale. Prin intermediul studiului realizat de Bethel A., Ward C., Fetvadjiiev V. H. [75] se demonstrează că legăturile cu populația locală pot avea un impact semnificativ asupra adaptării psihologice, mediind influența variabilelor personale și contextuale, cum ar fi competența lingvistică și percepția incluziunii culturale. Factorii demografici, precum vârsta și genul, au jucat, de asemenea, un rol în determinarea nivelului de conectivitate, însă impactul acestora a fost limitat. Importanța acestei variabile a fost demonstrată și în cercetări anterioare [274].

Analiza motivelor și așteptărilor studenților internaționali, în contextul adaptării psihosociale, reprezintă o dimensiune esențială pentru înțelegerea experiențelor lor în mediul academic și cultural străin. În lumina cercetării efectuate de Liu T. și colaboratorii (2018) [168], studiul asupra studenților chinezi înscriși într-un program de educație transnațională (TNE) oferă o perspectivă detaliată asupra acestui domeniu complex. Autorii identifică o gamă variată de motivații și așteptări, clasificate în categorii precum aspirații academice, experiențe culturale, creștere personală, dezvoltare profesională și competențe lingvistice, subliniind importanța acestor factori în procesul de adaptare la un nou mediu educativ și cultural. Rezultatele studiului subliniază faptul că studenții valorizează în mod deosebit experiențele interculturale și perspectivele de dezvoltare personală și profesională, punând o mai mică importanță pe destinația țării de studiu. În concluzie, descoperirile lui Liu T. și colaboratorii [168] au implicații clare pentru instituțiile de învățământ superior, indicând necesitatea unei abordări bine fundamentate și receptive la nevoile studenților internaționali. Studiul evidențiază, în mod particular, importanța factorilor non-academici ca

motivatori semnificativi pentru studiul în străinătate, remarcând că aspectele legate de calitatea educației și reputația instituțională sunt percepute ca fiind mai puțin importante de către studenți, o descoperire surprinzătoare care merită explorată mai detaliat în cercetările viitoare.

În finalul acestui subcapitol, menționăm că adaptarea psihosocială a studenților internaționali reprezintă un proces complex și dinamic, ce implică navigarea printr-un mediu cultural și social diferit, semnalând o etapă de tranziție crucială atât la nivel personal, cât și academic. Acest proces este modelat de o serie de factori socioculturali, academici și personali, care necesită nu doar valorificarea competențelor existente, ci și dobândirea unor noi abilități esențiale pentru gestionarea schimbărilor profunde. Elemente precum competențele lingvistice, relațiile sociale, inclusiv la nivel interpersonal, percepția distanței culturale, capacitatea de a stabili legături cu comunitatea țării gazdă, suportul social, precum și motivațiile personale și așteptările de creștere personală și dezvoltare profesională sunt considerate factori predictivi esențiali în modul în care studenții internaționali răspund provocărilor, facilitând succesul lor în traversarea acestei faze critice a vieții. Astfel, adaptarea psihosocială cuprinde atât internalizarea aspectelor socioculturale ale țării gazdă (adaptare socioculturală), cât și optimizarea performanței academice prin acomodarea la noile stiluri de învățare și exigențele educaționale (adaptare academică), sprijinindu-se pe un echilibru între resursele personale și suportul social disponibil, pentru a răspunde constructiv la provocările interculturale și academice. Această conceptualizare evidențiază importanța unui suport instituțional adecvat și a unei abordări integrate pentru a facilita o tranziție armonioasă și pentru a îmbunătăți experiența globală a studenților internaționali. Prin urmare, *adaptarea psihosocială a studenților internaționali poate fi definită drept un proces complex și dinamic care implică înțelegerea și acceptarea standardelor, valorilor și normelor comunității gazdă (adaptare socioculturală), alături de integrarea în cerințele și condițiile specific mediului universitar (adaptare academică). Aceasta asigură capacitatea personală de a satisface nevoile personale și sociale și de a atinge obiectivele educaționale, fiind esențială pentru realizarea unei bunăstări și succesului academic.*

1.4. Locul controlului și distanțele de contact social în adaptarea psihosocială a studenților internaționali

În contextul unei lumi globalizate, cu peste un milion și jumătate de tineri alegând să-și continue educația în universități străine [253], înțelegerea complexității experiențelor lor psihologice, socioculturale și educaționale devine imperativă nu doar pentru abordarea provocărilor pieței internaționale a forței de muncă, ci și pentru cultivarea interculturalității la nivel global. Această diversitate de studii, care au explorat dinamica rețelelor sociale și de prietenie, procesele de dobândire a competențelor sociale noi și strategiile de coping în fața stresului aculturației, precum și

percepțiile și relațiile intergrupale, subliniază nevoia de a investiga mai profund variabile specifice, cum ar fi locul controlului și distanțele de contact social. Aceste concepte, fundamentale pentru înțelegerea adaptării sau dezadaptării psihosociale a studenților internaționali, vor fi analizate în contextul cultural, iluminând modul în care influențează experiența studenților departe de casă.

Introdus în limbajul psihologic de Julian B. Rotter acum aproape șapte decenii, conceptul de "locus of control" sau locul controlului, continuă să fie considerat unul dintre cei mai relevanți factori pentru înțelegerea diferențelor interpersonale, așa cum subliniază Lefcourt H. [162]. Dezvoltând Teoria Învățării Sociale, Rotter a prezentat ideea locului controlului în lucrarea sa semnificativă din 1966 [226, p. 2], care a devenit una dintre lucrările fundamentale în domeniile psihologic și psihosocial, strângând peste 41,500 de citări până în prezent [227]. Acest concept a inspirat numeroase cercetări în diverse domenii ale psihologiei și științelor educației, având un impact profund pe înțelegerea comportamentului uman.

Locul controlului descrie gradul în care indivizii cred că pot controla evenimentele care le influențează viețile [115]. Conform teoriei lui Rotter, cei cu un loc intern al controlului se percep pe sine ca fiind arhitecții propriei soarte, cred că propriile lor acțiuni determină majoritatea rezultatelor din viața lor. Pe de altă parte, persoanele cu un loc extern al controlului consideră că viața lor este guvernată în mare măsură de forțe externe, fie că este vorba despre noroc, destin, sau intervenția altor persoane. Majoritatea indivizilor prezintă caracteristici care se plasează undeva între aceste două polarități, formând o distribuție normală, ceea ce indică existența unui spectru larg de credințe despre controlul asupra evenimentelor din viață.

Este general acceptat că locul controlului reprezintă o trăsătură de personalitate relativ stabilă, ce poate totuși fi modelată de experiențele de viață și educație ale individului [115]. Acesta se axează pe percepția individului că evenimentele din viața sa sunt fie rezultatul propriilor acțiuni și decizii (control intern) sau al unor factori externi, independenți de voința sa (control extern), cum ar fi hazardul sau intervenția divină [110]. Astfel, locul controlului joacă un rol crucial în modul în care oamenii interpretează și reacționează la situațiile cu care se confruntă, influențând atât motivația, cât și strategiile de coping ale acestora.

Cercetările subliniază distincții notabile între persoanele cu locul controlului intern și cele cu locul controlului extern, cu implicații deosebite în procesarea cognitivă și adaptarea ambientală. Există o legătură afirmativă între o înclinare spre control intern și succesul individual, aspect ce a suscitat interesul cercetătorilor pentru explorarea diverselor dimensiuni ale acestei dinamici. Indivizii cu o viziune optimistă asupra succesului și competențelor personale sunt mai înclinați să-și canalizeze eforturile spre obținerea unor rezultate înalte. Conform studiilor lui Phares E. [208], diferențele dintre internaliști și externaliști devin evidente în fața succesului sau a eșecului,

internaliștii având tendința de a-și asuma responsabilitatea pentru rezultate, experimentând emoții intense, pe când externaliștii tind să aibă reacții emoționale mai temperate. Această predispoziție față de succes îi determină pe internaliști să se orienteze mai puternic către realizări. De asemenea, locul controlului intern a fost asociat cu adoptarea unor comportamente ce îmbunătățesc șansele de succes [115], iar cercetările efectuate de Ducette J. și Wolk S. [104] indică faptul că externaliștii prezintă o perseverență redusă în fața sarcinilor, ceea ce sugerează o probabilitate crescută a internaliștilor de a obține performanțe notabile.

Deși legătura dintre locul controlului și performanță a fost explorată în multe sfere, educația se distinge ca domeniu primar de interes, cu un spectru vast de studii dedicate. Findley M. J. și Cooper H. M. [115] au examinat 98 de studii, descoperind o asociere puternic pozitivă între locul controlului intern și performanțele academice în 70% dintre cazuri. Persoanele cu un loc al controlului intern sunt predispuse să aștepte succes în viitor, în timp ce acele care își atribuie eșecurile unor cauze interne anticipează dificultăți ulterioare, dacă nu se percep capabile de o implicare activă. Considerarea succesului ca fiind determinat de factori externi face ca realizările viitoare să pară aleatorii și în afara controlului propriu. În sfera educațională, posesia unui loc de control intern este văzută ca un indicator al succesului, pe când un loc de control extern este adesea legat de rezultate academice inferioare [150]. Conform cu studiul lui Ray J. J. [220], indivizii cu o un loc intern al controlului se așteaptă să fie recompensați pentru comportamentele adoptate, sunt motivați să depună efort pentru succesul academic și valorizează înalt aceste reușite. Această trăire emoțională pozitivă crește atractivitatea succesului, încurajând tendința spre performanță și întărind așteptările de recompensare.

Persoanele cu un loc de control intern, fiind mai responsabile pentru propriile situații, manifestă un control sporit asupra vieților lor, adesea datorită unei înțelegeri mai acute a mediului înconjurător [163]. Aceasta se traduce prin dobândirea și utilizarea mai eficientă a informațiilor relevante pentru atingerea obiectivelor. Rotter J. [227] a identificat două motive principale pentru această dinamică: în primul rând, locul controlului intern prezintă o mare predictibilitate în fața situațiilor necunoscute; în al doilea rând, s-a stabilit existența "defensivilor externaliști" – indivizi ce adoptă o perspectivă externă ca mecanism de apărare pentru protecția ego-ului în fața eșecurilor. Acești indivizi, atunci când se confruntă cu eșecul, pot experimenta sentimente de vinovăție și rușine, cu potențiale efecte dăunătoare asupra stimei de sine. Prin urmare, ei pot fi mai puțin înclinați să depună efort pentru realizări academice, adoptând o viziune externă care slăbește legătura dintre locul controlului și performanța academică. Astfel, scorurile obținute în teste nu reflectă întotdeauna cu acuratețe convingerile reale ale individului privind controlul asupra propriei situații.

Park Y. și Kim U. [203] au desfășurat două cercetări pentru a explora dinamica dintre modelele de comportament, locul controlului și succesul academic. În primul lor studiu, au comparat modelele de comportament și locul controlului între studenții cu realizări academice înalte, care au obținut burse, și cei cu realizări scăzute. Rezultatele au arătat o tendință clară: studenții cu performanțe academice superioare manifestau un loc al controlului intern, în timp ce cei cu performanțe scăzute prezentau un loc al controlului extern. În al doilea lor studiu, Park Y. și Kim U. au adăugat o dimensiune suplimentară - apartenența culturală - examinând trei grupuri distincte: studenți coreeni, chinezi și coreeni-chinezi. Rezultatele acestui al doilea studiu au reconfirmat existența unei corelații pozitive între un loc al controlului intern și atât succesul academic, cât și performanța generală, evidențiind influența semnificativă a convingerilor privind controlul personal asupra succesului în mediul academic.

Explorarea relației dintre locul controlului și adaptarea psihosocială a studenților internaționali în cadrul cercetării de față este motivată de descoperirile prezentate în literatura de specialitate de la sfârșitul secolului XX și începutul secolului XXI. Conform lui Rotter J., locul controlului se formează prin interacțiune socială și întărire, sugerând că semnificația sa este modelată cultural [227, 93]. În societățile individualiste, precum SUA și Marea Britanie, unde se accentuează atingerea obiectivelor individuale, o orientare a locului controlului spre externalitate este percepută negativ [182]. Pe de altă parte, în societățile colectiviste, precum cele din Asia de Sud-Est, se valorizează atingerea obiectivelor grupului și se construiește identitatea prin prisma grupului, ceea ce duce la o mai mare toleranță față de controlul extern și niveluri medii mai ridicate de externalitate [182, 93].

Comparativ cu societățile individualiste, persoanele din contexte colectiviste acordă mai puțină importanță autonomiei și o percep într-o măsură redusă. De asemenea, asiaticii colectivști, ca chinezii și japonezii, manifestă un locus de control general mai extern decât americanii individualști și alte națiuni occidentale [175, 243]. Această tendință spre externalitate se remarcă și în culturile din Europa de Est, influențate anterior de Uniunea Sovietică [118, 247].

Cu toate acestea, este crucial să ne abținem de la supra-generalizarea acestor observații. Criticile aduse studiilor anterioare indică necesitatea utilizării unor măsuri specifice, în loc de cele generale, ale locului controlului, pentru a capta cu exactitate impactul cultural asupra acestuia [247, 243]. Aceste abordări mai nuanțate subliniază complexitatea relației dintre locul controlului, individualism-colectivism și impactul lor asupra adaptării psihosociale a studenților internaționali, precum și necesitatea unei analize mai detaliate și riguroase a influenței culturale asupra locului de control.

Pentru mulți studenți internaționali, entuziasmul de a studia în străinătate se diminuează în primele luni, în fața necesității de a se adapta la noi moduri de gândire și comportament în țara gazdă [197]. Trăsăturile de personalitate, inclusiv locul controlului, joacă un rol esențial în această adaptare. Studii relevante în domeniu au arătat că studenții cu un loc al controlului intern sunt mai predispuși să se implice activ în comunicarea interculturală și să se adapteze psihologic mai eficient decât cei cu un loc al controlului extern [78, 152, 236]. De asemenea, în procesul de adaptare culturală, locul controlului influențează factorii mediator ai bunăstării psihologice, facilitând adaptarea în diverse contexte [271]. Aceste constatări subliniază importanța trăsăturilor de personalitate, în special a locului controlului, în navigarea cu succes a provocărilor adaptării socioculturale și psihologice într-un mediu educațional internațional.

În 1992, Ward C. și Kennedy A. au investigat rolul locului controlului în adaptarea socioculturală a adulților din Noua Zeelandă stabiliți în Singapore. Rezultatele au indicat o corelație directă între locul de control intern și bunăstarea psihologică, sugerând că persoanele internașiste experimentează mai puțin stres psihologic și au dificultăți sociale reduse în timpul tranzițiilor interculturale. Acest studiu a demonstrat că locul controlului este un predictor semnificativ al adaptării într-un nou mediu cultural, oferind o bază pentru înțelegerea complexității adaptării transculturale [272].

Locul controlului oferă o perspectivă relevantă asupra modului în care studenții internaționali se adaptează la cultura gazdă și la mediul academic. Cercetările lui Seipel M. (1988) arată că studenții coreeni din Statele Unite cu un loc de control intern experimentează o stare de bine psihologică mai bună [SEIPEL, M.M.O. Locus of control], în timp ce studiul realizat de Wheelless L., Erickson K. și Segars Behrens J. (1986) indică o legătură între locul de control extern și o mai mare aderență la valorile culturii de origine [277]. De asemenea, Hammer M., Bennett M. și Wiseman R., au identificat o corelație pozitivă între locul de control extern și abilitățile de comunicare interculturală ale studenților internaționali [134]. Cercetările ulterioare, inclusiv cele ale lui Sheldon P., au descoperit că studenții cu un loc de control intern se disting prin competențe de comunicare superioare în interacțiunea cu mediul gazdă, comparativ cu cei cu un loc de control extern [239]. Anderson A. și Hamilton R. evidențiază că nivelurile moderate de loc de control și autoeficacitate sunt mai benefice pentru procesul de adaptare decât cele extrem de ridicate sau scăzute, subliniind rolul mediator al locului de control în relația dintre motivație și succesul adaptării [64].

Un studiu desfășurat în SUA de către Chen Z. (2000) [91] a relevat diferențe semnificative între studenții internaționali provenind din țările europene și cei din țările non-europene în ceea ce privește adaptarea la sistemul educațional american și la cultura acestuia. Studenții europeni s-au arătat mai satisfăcuți de interacțiunile lor în societatea gazdă comparativ cu colegii lor din afara

Europei. În același context, Olaniran B. (1996) a subliniat că similaritățile culturale dintre cultura de origine a studenților străini și cea americană atenuează dificultățile sociale întâmpinate [197]. Kim Y. (1988) subliniază că „Pe măsură ce cultura de origine se aliniază la pattern-urile culturale ale gazdei, necesitățile de învățare noi pentru o integrare funcțională în mediul gazdă sunt reduse” [153, p. 131].

Explorarea locului controlului în contextul adaptării la o altă cultură subliniază importanța sa ca un construct dinamic, mai degrabă decât o trăsătură statică [96]. Această perspectivă ne încurajează să examinăm cum diferitele niveluri ale locului controlului, fie intern, fie extern, afectează procesul de adaptare socioculturală, inclusiv achiziția unei limbi noi și ajustarea comportamentului la solicitările mediului social nou. Importanța auto-eficacității influențate de locul controlului intern așa cum au subliniat Mueller S. și Thomas A. [190], în promovarea abilității individuale de a naviga în afara zonelor de confort obișnuite este deosebit de relevantă în adaptarea socioculturală.

Deși există o cantitate semnificativă de cercetare concentrată pe relația dintre locul controlului și cultură, studii limitate au explorat direct cum acesta influențează învățarea unei noi limbi și adaptarea la o cultură nouă. Clachar A. [96] a observat că un loc de control intern poate facilita achiziția limbii, sugerând o deschidere spre asumarea riscurilor și învățarea din eșecuri. Pe de altă parte, Nodoushan M. [194] a arătat că tipul locului de control nu a fost corelat cu competența lingvistică în engleză ca a doua limbă, ridicând întrebări despre beneficiile uniforme ale unui loc de control intern în contextul învățării limbii.

Aceste observații evidențiază necesitatea unei examinări mai aprofundate a modului în care locul de control afectează adaptarea psihosocială a studenților internaționali. Deficitul în literatura de specialitate oferă o oportunitate valoroasă de a explora mai detaliat locul controlului și impactul său asupra procesului de achiziție a limbii și adaptare socioculturală.

În concluzie, explorarea dinamică a locului de control în contextul adaptării psihosociale a studenților internaționali evidențiază complexitatea acestui proces, subliniind rolul crucial al trăsăturilor de personalitate și al influenței culturale. De la formarea prin interacțiune socială și întărire, până la influențele culturale distinctive între societățile individualiste și colectiviste, locul de control se manifestă ca un factor determinant în modul în care studenții navighează provocările adaptării la o nouă cultură și un mediu academic nou. Studiile citate subliniază o corelație între locul de control intern și adaptarea psihosocială, indicând că acesta poate facilita angajamentul activ în comunicarea interculturală și gestionarea eficientă a tranziției culturale, dar și performanța academică.

Mai mult, cercetările sugerează că, în ciuda unor descoperiri contradictorii privind relația între locul de control și competența lingvistică într-o a doua limbă, există un consens general asupra importanței cercetării locului de control în contextul intercultural. Aceste descoperiri invită la o analiză mai profundă a modalităților prin care locul de control, împreună cu alte trăsături de personalitate și contexte culturale, contribuie la succesul adaptării psihosociale a studenților internaționali.

Trecerea la examinarea distanțelor sociale sau de contact social urmează logic, având în vedere că acestea reprezintă canale prin care locul de control și alte trăsături personale se manifestă în interacțiunile și relațiile interpersonale ale studenților în mediul lor nou. Înțelegerea cum distanțele sociale și modurile de interacțiune influențează adaptarea socioculturală și academică a studenților internaționali poate oferi o perspectivă mai cuprinzătoare asupra procesului complex de navigare și integrare într-o cultură nouă. Astfel, discuția despre locul de control servește drept fundament pentru a aprofunda înțelegerea interacțiunilor sociale și a dinamicii adaptării psihosociale.

Distanța socială, definită în această lucrare drept distanța de contact social în conformitate cu obiectivele noastre, reprezintă unul dintre cele mai de succes concepte din psihosociologia internațională. Folosită intens în studiile privind etnia, clasa, sexul, statutul și multe alte tipuri de relații, distanța socială este cel mai adesea măsurată prin aplicarea Scalei distanțelor sociale Bogardus sau a variantelor modificate ale acesteia.

Termenul "distanță socială" a fost introdus de Park R. în 1924 [204]. Park R. a definit distanța socială ca "o încercare de a reduce la termeni măsurabili gradele și nivelele de înțelegere și intimitate care caracterizează în general relațiile personale și sociale" [204, p. 339]. Acest concept reflectă gradul de intimitate în relațiile personale, inclusiv raporturile cu oamenii din alte rase sau clase. Park R. a sugerat că relațiile sociale sunt convenționale și se mențin atât timp cât fiecare individ păstrează o distanță adecvată. Distanța socială este considerată un atribut al prejudecății, dar nu se referă în totalitate la aceasta. Potrivit lui Park R., prejudecata reprezintă o reacție socială specifică la distanța menținută față de un anumit grup, fiind o forță conservatoare ce încearcă să mențină ordinea socială și distanțele sociale pe care aceasta se bazează [204, p. 344].

Dezvoltând ideile lui Park R., Bogardus E. [81] a creat Scala distanțelor sociale, un instrument pentru măsurarea acestei teorii. Scala constă din șapte opțiuni de răspuns și o listă a grupurilor etnice sau rasiale. Aceste opțiuni reflectă gradele de intimitate admise în raport cu reprezentanții altor grupuri sociale. Formularea variantelor de răspuns a fost ulterior actualizată, dar esența metodei rămâne aceeași. Bogardus E. a prezentat trei metode de descriere a rezultatelor Scalei: intervalul, distanța și indicele de calitate ale contactului social. Aceste metode oferă o măsură a distanței de contact social, reflectând atitudinile sociale subiacente. Scala distanțelor sociale este

apreciată ca una dintre cele mai valide metode pentru măsurarea atitudinilor sociale. Este o metodă simplă, dar fiabilă, folosită în numeroase studii și considerată utilă pentru compararea atitudinilor rasiale manifestate de respondenți [77].

În 1933, Bogardus E. [80] a revizuit Scala distanțelor sociale folosind o tehnică sugerată de Thurstone. Această revizuire a crescut exactitatea scalei, dar nu a necesitat o reformulare serioasă [79]. Bogardus E. a efectuat studii ample asupra atitudinilor și distanței sociale în anii 1926, 1946, 1956 și 1966, implicând profesori de sociologie de la colegii și universități. Respondenții erau în mare parte studenți la sociologie sau cursuri conexe, cu vârste între 19 și 26 de ani și proveniență din clasa de mijloc. Numărul total de respondenți a fost de 1725, 1950, 2053 și 2605 pentru fiecare cercetare respectivă. Studiile au identificat modele generale, iar grupurile etnice care au primit cele mai scăzute scoruri la distanța de contact social, indicând un grad mai mare de toleranță, erau în principal de origine nord-europeană. Grupurile din Europa Centrală, precum italienii, evreii și slavii, precum și indienii americani, au primit scoruri în zona de mijloc. Grupurile de origine asiatică, africană și mexicană au fost plasate în cel de-al treilea sector, indicând un grad mai mare de distanță socială [79, p. 14]. În timp, au existat schimbări de rang în funcție de contextul istoric și social. De exemplu, în studiul din 1946, germanii, italienii și japonezii au primit scoruri mai mari sau mai mici în funcție de alianțele sau tensiunile geopolitice ale vremii. Japonezii americani au experimentat o schimbare pozitivă în studiul din 1956, reflectând atitudinea față de nedreptățile suferite în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. În studiul din 1966, distanța socială față de populația de culoare a scăzut semnificativ, reflectând schimbări sociale și reducerea discriminării rasiale. De-a lungul celor patruzeci de ani de cercetare, s-a observat o scădere generală a scorului mediu al distanței sociale, iar diferențele dintre grupurile care au primit cele mai mici și cele mai mari scoruri au scăzut.

Scala Distanțelor sociale Bogardus este una dintre cele mai vechi scale de atitudine psihologică, care se menține ca instrument de cercetare folosit frecvent la scară largă și într-un șir de domenii, cum ar fi sociologia, științele politice și ale educației, psihologia, lingvistica etc. Metoda a fost tradusă într-o varietate de limbi, inclusiv limba cehă, franceză, japoneză, sârbo-croată, spaniolă, rusă, română. A fost utilizată în cercetări realizate în Australia, Egipt, Israel, Jamaica, Liban, Franța, Noua Zeelandă, Nigeria, Pakistan, Filipine, Africa de Sud, Rusia, România, Republica Moldova și Taiwan. Scala poate fi utilizată pentru respondenți de diverse vârste. Scala este utilizată în diverse cercetări: ale atitudinilor față de bolnavii mintali, grupurile religioase, etnice, rasiale, cu nevoi speciale sau îmbolnăviri specifice, de homosexuali, alte naționalități, grupuri ocupaționale etc. [după 40, 42].

Studiile, precum cel realizat de Sato T. și Hodge S. [234], evidențiază impactul distanței sociale asupra adaptării studenților internaționali. În acest studiu, opt studenți japonezi înmatriculați

Într-o universitate americană au avut așteptări mari de a-și îmbunătăți competențele de limbă engleză și de a dezvolta prietenii cu studenții americani. Cu toate acestea, rezultatele au arătat că aceștia nu s-au simțit pregătiți să stăpânească conținutul academic în limba engleză învățată superficial. Cei care au exprimat interes față de cultura japoneză au fost percepuți ca fiind mai prietenoși, iar distanța socială manifestată de studenții japonezi față de studenții americani i-a împiedicat să se adapteze și i-a făcut să simtă anxietate culturală.

Alte cercetări, precum cea a lui Otlu F. [199], au identificat distanța socială ca fiind un predictor important al adaptării studenților internaționali la mediul academic. Studiile anterioare, cum ar fi cele ale lui Ward C. și Kennedy A. [271], au evidențiat că similitudinea culturală și etnică este asociată cu o adaptare mai bună. În plus, cercetările lui Suanet Ș. și Van de Vijver F. [250] au arătat că distanța socială percepută este esențială în înțelegerea experiențelor studenților internaționali, fiind asociată cu o adaptare psihologică insuficientă și cu interacțiuni reduse cu cetățenii țării-gazdă.

Studiile lui Furukawa T. [120] și Zhai J. [282] au subliniat, de asemenea, legătura dintre distanța socială și stresul psihologic, adaptarea socială și ajustarea la sistemul educațional. În general, distanța socială apare ca un factor semnificativ în procesul de adaptare a studenților internaționali, cu rezultate indicând la o corelație între scorurile la distanța socială și cele referitoare la adaptarea academică.

Efectele distanței sociale asupra procesului de adaptare a studenților internaționali sunt evidențiate și de alte studii, care au identificat diverse consecințe ale unei distanțe sociale mari.

1. Interacțiunea defectuoasă cu societatea-gazdă. Un studiu realizat de Chapdelaine și Alexitch (2004) [96] a relevat că atunci când sunt înregistrați indici înalți ai distanței culturale, ceea ce implică o distanță de contact mare, se poate manifesta o interacțiune defectuoasă cu societatea-gazdă. Acest lucru poate include dificultăți în stabilirea relațiilor sociale sau în adaptarea la normele culturale specifice ale țării-gazdă.

2. Manifestări ale stresului aculturației. Conform cercetărilor lui Poyrazli et al. [212], o distanță socială mare poate contribui la manifestarea mai evidentă a stresului aculturației. Studenții internaționali pot resimți o presiune suplimentară în procesul de adaptare atunci când există o distanță semnificativă între cultura lor de origine și cea a țării-gazdă.

3. Număr redus de abilități culturale și dificultăți academice. În studiul lui Ataca și Berry [66], se subliniază că o distanță socială mare poate fi asociată cu un număr redus de abilități culturale și cu dificultăți academice mai mari. Aceasta sugerează că adaptarea la mediul academic poate fi afectată negativ de o distanță socială semnificativă.

Prin urmare, concluziile din analiza literaturii de specialitate indică că distanța socială este un factor semnificativ în procesul de adaptare a studenților internaționali. Scorurile la distanța socială par să aibă o corelație evidentă cu adaptarea academică, afectând interacțiunea socială, nivelul de stres și abilitățile culturale ale studenților. În acest context, gestionarea și reducerea distanței sociale pot juca un rol esențial în facilitarea unei adaptări mai eficiente și pozitive în mediile academice noi și diverse.

La acest ultim punct intenționăm să oferim o analiză mai detaliată. Studiile menționate oferă o perspectivă interesantă asupra relației dintre locul controlului, distanța socială și adaptarea psihosocială, atât în contextul studenților internaționali, cât și în cadrul imigranților din diverse țări. Iată o sinteză a principalelor constatări și implicații.

În studiul realizat de Heckel R. V. și Hiers J. M. [137] cu 62 de studenți, s-a constatat o relație semnificativă între locul controlului, distanța socială și sexul respondenților și al studenților străini participanți la experiment. Femeile, cu un loc al controlului mai external, au ales distanțe sociale predominant medii, în timp ce bărbații, cu un loc al controlului mai intern, au optat pentru poziții la extremități. În cercetarea extinsă cu 379 de participanți din Canada nu s-a găsit o corelație între locul de control și distanța socială, sugerând că aceste aspecte pot fi construcții separate. Totuși, s-a observat o legătură între locul controlului intern și apropierea socială, conform testului de distanțe interpersonale Wolfgang [278]. În cercetarea realizată în 2001 de Ickinger W. J. și Morris S. pe un lot alcătuit din 150 de studenți [142], au fost calculate corelații semnificative între distanța socială și locul controlului intern, fiecare dintre aceste variabile fiind în mod conceptual strâns legate de putere, încredere și control.

Explorarea impactului distanței asupra adaptării psihosociale a studenților internaționali necesită o înțelegere aprofundată și conjugate a conceptului de distanță culturală, pe care l-am abordat în compartimentul anterior, și a celui de distanță socială, precum și a modului în care acestea influențează experiențele de adaptare. Distanța culturală se concentrează pe diferențele dintre valorile, tradițiile și normele culturale ale țării gazdă comparativ cu cele ale țării de origine, iar distanța socială se referă la percepția de apropiere sau îndepărtare față de grupurile sociale din țara gazdă. Aceasta include nu doar grupuri etnice, religioase sau ocupaționale, ci și diferențe în modul de interacțiune și comunicare.

Cercetările anterioare au indicat că, în contextul adaptării socioculturale, distanța culturală poate constitui o barieră semnificativă pentru studenții internaționali. Diferențele marcante între sistemul de valori și tradițiile culturale pot complica procesul de adaptare, afectând în același timp și capacitatea studenților de a se integra eficient [94]. Pe de altă parte, înțelegerea impactului distanței

sociale adaugă o nouă dimensiune analizei, subliniind importanța relațiilor sociale și a rețelilor de suport în procesul de adaptare.

Este esențial să abordăm distanța socială și cea culturală într-o manieră integrată, pentru a înțelege mai profund provocările adaptării studenților internaționali (Tabelul 1.2).

Tabelul 1.2. Comparatie între distanța culturală și distanța socială: definiții și impact [contribuție personală]

Aspectul comparat	Distanța culturală	Distanța socială
Concept	Diferențele de valori, norme, și comportament, incluzând credințe religioase, rasă, norme sociale, și limbă, evidențiate prin compararea a două culturi. [240, p. 519, 128, p. 137]	Gradul de familiaritate sau nefamiliaritate resimțit între sine și indivizii din grupuri sociale, etnice, ocupaționale sau religioase diferite [140, p. 1776].
Dimensiuni	Asertivitate, orientare spre viitor, egalitate de gen, coeziune instituțională și de grup, umanism, performanță, putere, distanță, evitarea incertitudinii [263, p. 1260].	Normativă, interactivă, culturală, de evaluare, personală [173, p. 181].
Factori care influențează distanța	Diferențele lingvistice, etnice, lipsa rețelilor sociale sau etnice conective, diferențele religioase și normele sociale [252, p. 64].	Factori individuali și psihosociali (vârstă, sex, educație, venituri, sănătate, competențe de comunicare), sociali (etnie, religie, rasă, clasă, educație, profesie) și de mediu (zona rezidențială, contextul socio-cultural) [140, p. 1777]
Impact asupra interacțiunilor	Poate crea bariere în comunicare și înțelegere, necesitând adaptare și sensibilizare culturală pentru interacțiune eficientă [221, pp. 152-153].	Influentează percepția și comportamentul, creând sentimente de superioritate sau inferioritate și stabilind gradul de apropiere în contactele sociale [80].
Metode de măsurare/evaluare	Indici și modele culturale, cultural-economice, studii de caz, interviuri, analize statistice [240, p. 519].	Scale Thurstone, Likert și Guttman [80].
Domenii de aplicare	Relații interculturale, business internațional, relații interstatale, culturologie, psihologie socială, sociologie.	Psihologie socială, sociologie, culturologie, politologie.

Distanța culturală reflectă diferențele de valori, norme și comportamente între culturi, în timp ce distanța socială exprimă gradul de apropiere sau respingere resimțit față de membri ai altor grupuri sociale. În acest sens, tabelul comparativ sintetizează caracteristicile, factorii determinanți, metodele de evaluare și impactul fiecărui tip de distanță, reliefând rolul lor în procesul de adaptare psihosocială.

Pe baza acestui cadru teoretic, putem afirma că o distanță culturală mare îngreunează adaptarea socioculturală, mai ales atunci când diferențele normative și valorice sunt pronunțate [94]. Totuși, impactul variază în funcție de context și de strategia individuală de aculturație. În

ceea ce privește distanța socială, aceasta influențează direct bunăstarea psihologică, formarea rețelelor de sprijin, accesul la resurse educaționale și dezvoltarea competențelor interculturale. Studenții care resimt distanțe sociale mari pot experimenta izolare, scăderea motivației și dificultăți în negocierea identității culturale.

Prin urmare, în cercetarea de față, utilizăm conceptele de „distanțe de contact social” și „indice de contact social” (Chelcea și colab., 1995) [3, 55] pentru a explora modul în care studenții internaționali interacționează cu reprezentanți ai culturii gazdă și cu membri ai altor grupuri culturale universitare. Rezultatele obținute pot fundamenta intervenții psihosociale care să faciliteze integrarea studenților în noile contexte sociale și culturale, atât prin reducerea distanțelor percepute, cât și prin întărirea sentimentului de apartenență și sprijin.

Analiza teoretico-conceptuală efectuată în capitolul 1 a identificat un interes larg pentru problema adaptării psihosociale a studenților internaționali, însă rezultatele investigației factorilor și condițiilor care asigură acest proces sunt limitate ca număr și controversate, atenția cercetătorilor fiind orientată prioritar spre crearea unui mediu eficient de învățare și ajustarea habitatului la nevoile tinerilor, destul de puțin spre asistența specializată și suport în adaptare. Astfel, am identificat **problema de cercetare** ca necesitatea de a răspunde la două întrebări: Într-un mediu sociocultural și academic nou, care reprezintă o provocare semnificativă pentru studenții internaționali, care este raportul dintre adaptarea psihosocială, locul controlului și distanțele de contact social? Cum pot fi identificate și implementate strategii eficiente pentru a oferi suport studenților internaționali în procesul lor de adaptare, având în vedere resursele și dificultățile pe care le pot întâmpina în noua lor experiență de învățare și viață?

1.5. Concluzii la capitolul 1

1. Conceptul de adaptare, explorat dintr-o varietate de perspective teoretice în psihologie, ilustrează complexitatea și dinamismul procesului prin care indivizii răspund și se ajustează la mediul lor. Adaptarea este văzută ca o capacitate fundamentală a ființei umane, esențială pentru supraviețuire, dezvoltare personală și funcționarea socială, reflectând un echilibru între nevoile interne și cerințele externe ale mediului. Diversitate de perspective în abordarea acesteia evidențiază adaptarea ca un proces înțeles doar în context transdisciplinar, esențial pentru abordarea manifestărilor umane în diverse situații sociale.

2. Adaptarea psihologică, socială și psihosocială reprezintă concepte fundamentale în înțelegerea modului în care indivizii interacționează și se ajustează la mediul lor. Adaptarea psihosocială, în special, reprezintă o integrare substanțială a aspectelor psihologice și sociale, reflectând capacitatea indivizilor de a se adapta la diversitatea și complexitatea interacțiunilor sociale

și culturale. În contextul acestei lucrări, adaptarea psihosocială este cercetată cu o atenție specială, evidențiind dezvoltarea abilităților culturale și sociale, sensibilitatea față de normele și valorile culturale, precum și modalitățile de comunicare eficientă în cadrul noilor medii sociale. Rezultatele acestei adaptări includ nu doar o integrare armonioasă în comunitatea gazdă, ci și o participare activă și semnificativă la viața socială și culturală. Astfel, adaptarea psihosocială nu numai că contribuie la echilibrul individual, ci și la stabilitatea și coeziunea comunității sociale în ansamblu, subliniind importanța sa în contextul schimbărilor sociale și culturale contemporane.

3. Explorarea abordărilor teoretice în adaptarea psihosocială a studenților internaționali dezvăluie o complexitate semnificativă și o diversitate a perspectivelor asupra experienței acestora în mediul academic și social nou. Această revizuire teoretică subliniază importanța înțelegerii profunde a factorilor socioculturali, academici și personali care influențează adaptarea, recunoscând că fiecare student internațional navighează acest proces printr-o lentilă unică de experiențe și așteptări. Devine evidentă importanța identificării și aplicării unor abordări multidimensionale și multidisciplinare, deoarece adaptarea psihosocială nu poate fi încadrată într-un model static sau unidimensional. Prin urmare, consolidarea cunoștințelor teoretice în acest domeniu necesită o atenție continuă la nuanțele individuale și culturale ale studenților internaționali, precum și la evoluția constantă a contextelor educaționale și sociale în care aceștia își desfășoară studiile, cu accent pe cele două dimensiuni ale adaptării psihosociale – adaptarea socioculturală și academică. Acest demers teoretic deschide calea pentru dezvoltarea unor strategii adaptate și eficiente de suport, capabile să faciliteze o adaptare psihosocială pozitivă și cuprinzătoare.

4. Analiza impactului locului controlului asupra adaptării psihosociale subliniază o legătură complexă între trăsăturile de personalitate, cultura de origine și performanța academică. Studenții internaționali cu un loc de control intern se angajează mai activ în interacțiuni interculturale și demonstrează o adaptare psihologică și academică mai eficientă, abordând cu proactivitate atât provocările culturale, cât și cele educaționale. Cultura de origine modelează percepția controlului personal, afectând integrarea studenților în mediul academic și în societatea gazdă. Cercetările indică necesitatea unei înțelegeri detaliate a interacțiunii dintre locul de control și factorii culturali și educaționali, pentru a sprijini o adaptare socioculturală și academică armonioasă. Prin urmare, această discuție accentuează importanța abordărilor integrate, care consideră atât adaptarea socioculturală, cât și cea academică, în îmbunătățirea experienței studenților internaționali.

5. Distanțele de contact social joacă un rol esențial atât în adaptarea socioculturală, cât și în cea academică. Înțelegerea și gestionarea distanțelor de contact social, alături de considerarea atentă a distanțelor culturale, sunt vitale pentru facilitarea unei adaptări reușite. Efectele distanțelor de contact social subliniază necesitatea unor strategii de sprijin care să promoveze integrarea socială și

interculturală. Astfel, reducerea distanțelor de contact social și cultivarea unui mediu inclusiv și sprijinitor devin imperative pentru îmbunătățirea experienței educaționale a studenților internaționali, permitându-le să navigheze cu succes și să se adapteze la mediile academice și culturale noi. Aceasta implică o colaborare strânsă între instituțiile de învățământ, studenți și comunitățile locale, în scopul de a crea o punte peste distanțele de contact social și culturale, și de a asigura o integrare eficientă și o adaptare pozitivă a studenților internaționali.

2. DIMENSIUNILE ADAPTĂRII PSIHOSOCIALE A STUDENȚILOR INTERNAȚIONALI ȘI INFLUENȚELE LOCULUI CONTROLULUI ȘI A DISTANȚELOR DE CONTACT SOCIAL: CERCETARE DE CONSTATARE

2.1. Organizarea cercetării de constatare: materiale și metode

În demersul de cercetare expus în compartimentul de față al lucrării, ne propunem să investigăm adaptarea psihosocială a studenților internaționali, concentrându-ne pe relația dintre locul controlului, distanțele de contact social și calitatea adaptării la mediul sociocultural și la cerințele academice. Această cercetare de constatare va fi orientată în primul rând către identificarea factorilor care influențează la nivel macrosocial, mezosocial și microsocial procesul de adaptare și raportul cu tipul intern, mixt sau extern al locului controlului, precum și cu distanțele de contact social, pentru înțelegerea mai profundă a modului în care se manifestă interacțiunea dată în cazul specific al studenților internaționali.

Scopul cercetării de constatare este de a identifica particularitățile adaptării studenților internaționali la mediul sociocultural și la solicitările academice, având în vedere locul controlului și distanțele de contact social. Se dorește explorarea interdependenței acestor factori în procesul de adaptare psihosocială, în care locul controlului reprezintă o particularitate de personalitate ce influențează modul în care individul se raportează la evenimentele vieții, iar distanțele de contact social reflectă integrarea prin comunicare interculturală.

Obiectivele cercetării de constatare sunt:

1. Elaborarea unui model al variabilelor cercetării experimentale, care să includă locul controlului, distanțele de contact social și adaptarea psihosocială la mediul sociocultural și la solicitările academice. Acest model va furniza o structură conceptuală pentru înțelegerea și analiza relațiilor dintre aceste variabile și procesul de adaptare a studenților internaționali.

2. Selectarea unui eșantion de tineri pentru investigație, având în vedere criterii precum țara de proveniență, anul de studii, genul și facultatea. Alegerea acestor criterii va permite obținerea unei mostre reprezentative și diversificate, necesare pentru investigarea diferitelor aspecte ale adaptării psihosociale. Includerea în eșantion a studenților autohtoni prezintă oportunitatea de a surprinde particularitățile specifice adaptării psihosociale a studenților internaționali.

3. Identificarea gradului de asociere a factorilor relevanți pentru cercetare cu referință la locul controlului, distanțele de contact social și adaptarea psihosocială la mediul sociocultural și

la solicitările academice. Prin analiza acestor asocieri se va înțelege mai bine modul în care acești factori influențează procesul de adaptare psihosocială a studenților internaționali.

4. Stabilirea prin analiză statistică a factorilor care influențează adaptarea la mediul sociocultural și la solicitările academice. Această analiză va oferi informații relevante pentru înțelegerea și gestionarea procesului de adaptare în contextul academic și sociocultural alogen.

Pentru realizarea obiectivelor am construit următorul **modelul variabilelor cercetării de constatare** (Fig. 2.1), care includ:

1) variabile dependente:

- adaptarea psihosocială, care cuprinde adaptarea socioculturală și adaptarea la solicitările academice;
- locul controlului;
- distanțele de contact social;

2) variabile independente:

- țara de origine a participanților;
- sexul acestora;
- anul de studii în care se află;
- facultatea la care își desfășoară studiile tinerii.

Modelul variabilelor experimentale, care include locul controlului, distanțele de contact social și adaptarea psihosocială, constituie o structură fundamentală pentru cercetare. Acesta evidențiază relațiile complexe între variabile și sugerează o abordare sistemică pentru analiza rezultatelor obținute în cadrul cercetării.

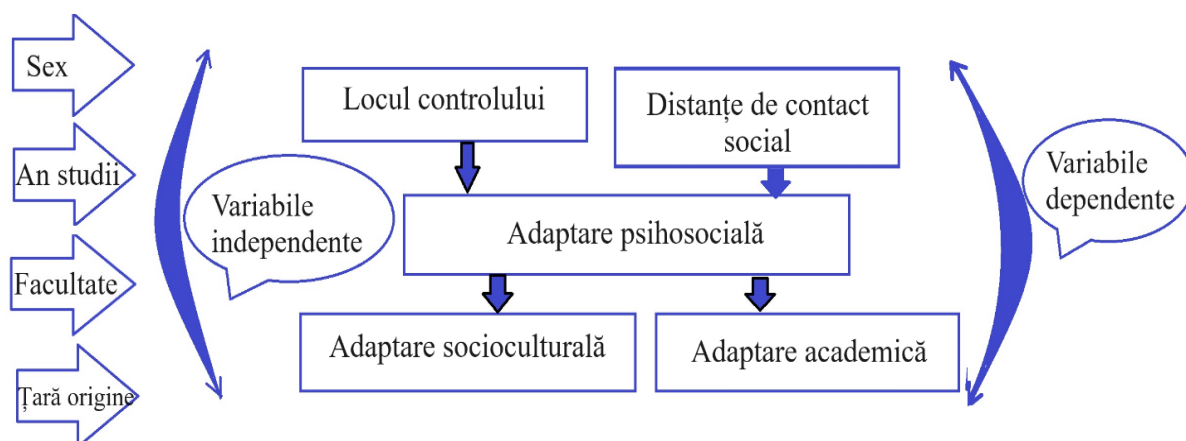

Fig. 2.1. Modelul variabilelor cercetării de constatare

Ipoteza de bază a cercetării de constatare presupune că procesul de adaptare psihosocială al studenților internaționali diferă de cel al studenților autohtoni. Se anticipează că

această diferență este influențată de locul controlului și distanțele de contact social cu reprezentanții altor culturi, în special cu cei din țara-gază.

Pentru a testa această ipoteză, ne propunem să examinăm mai multe **ipoteze operaționale**.

Ipoteza 1. Se presupune că studenții internaționali denotă un nivel mai jos al adaptării psihosociale, manifestată în evaluări mai puțin favorabile ale satisfacerii necesităților socioculturale și academice, în comparație cu studenții autohtoni.

Ipoteza 2. Se presupune că studenții internaționali vor manifesta, într-o măsură mai mare decât cei autohtoni, un loc de control extern.

Ipoteza 3. Se presupune că studenții internaționali vor menține distanțe de contact social mai mari față de reprezentanții altor culturi, în comparație cu studenții autohtoni.

Ipoteza 4. Se presupune că există o corelație între locul controlului și distanța de contact social: locul intern al controlului este asociat cu distanțele de contact social mai mici, în timp ce locul extern al controlului corelează cu distanțe mai mari în interacțiunile cu reprezentanții altor culturi.

Ipoteza 5. Se presupune că locul controlului intern și distanțele de contact social mai mici cu reprezentanții culturilor alogene corelează cu o adaptare psihosocială mai bună.

Metodele de cercetare

Metodele de cercetare utilizate pentru investigarea relației dintre locul controlului, distanțele de contact social și adaptarea psihosocială a studenților internaționali sunt prezentate în continuare: Chestionarul de adaptare la mediul social și solicitările academice (AMSSA) [47], Chestionarul Rotter de identificare a locului controlului [229], Scala distanțelor sociale a lui Bogardus [80].

Chestionarul de adaptare la mediul social și solicitările academice (AMSSA) (Anexa A 1.2) [47] reprezintă un instrument esențial pentru evaluarea adaptării psihosociale a studenților internaționali în contextul social și academic din Republica Moldova. Acest chestionar este focalizat pe nivelurile macrosocial, mezosocial și microsocioale ale adaptării.

Chestionarul a fost contruit în conformitate cu Modelul ecologic al lui Bronfenbrenner U. [84]. Conform acestui model, adaptarea psihosocială poate fi structurată pe trei niveluri ale experienței studenților: macrosocial, mezosocial și microsocioale. Această structură reflectă cum studenții își gestionează nevoile și aspirațiile în contextul adaptării la un mediu academic și social nou. Pentru cercetarea de față am ținut cont de experiențele studenților internaționali în evaluarea experienței pe trei niveluri și identificarea rolului pentru cele două dimensiuni ale adaptării psihosociale – socioculturală și academică.

La nivel macrosocial, studenții urmează să se adapteze la o nouă rețea sociocomunicativă, la sisteme ecosociale și socioeconomice diferite de cele din țara de origine. Capacitatea lor de a satisface aceste necesități fundamentale este strâns legată de gradul de confort sau disconfort pe care îl resimt în fața schimbărilor de mediu sociocultural. În acest context se manifestă distanțele culturale, care pot crea provocări în înțelegerea normelor sociale, modelelor noi de comunicare cu ambianța, orientarea într-un mediu nou, accesarea resurselor și navigarea într-un nou sistem economic.

La nivelul mezosocial, confortul sau disconfortul studenților este influențat de capacitatea lor de a menține legături cu rețeaua de suport, inclusiv rudele, prietenii și colegii de facultate. Interacțiunea eficientă cu cadrele didactice este de asemenea crucială și poate influența adaptarea. Acest nivel are un caracter intermediar, deoarece poate consolida adaptarea socioculturală (de nivel macrosocial) prin oferirea suportului, fiind, totuși, deosebit de important pentru adaptarea academică. Barierele de comunicare și diferențele culturale pot împiedica construirea de relații interpersonale solide, care sunt vitale pentru integrarea în comunitatea academică și pentru susținerea psihologică în realizarea învățării. La acest nivel se manifestă influențele distanțelor de contact social cu persoanele din alte culturi, inclusive cu cele din țara-gazdă care prezintă o resursă importantă de suport.

La nivel microsocial, schimbările în aspirațiile și realizările personale pun accent pe capacitatea studenților de a-și identifica și forma obiectivele profesionale și de a gestiona eficient timpul în vederea realizării acestora. Răspunsurile negative pot apărea când există o discrepanță între așteptările personale și realitățile înconjurătoare, ceea ce poate duce la stări de disconfort, influențând astfel adaptarea psihosocială la mediul universitar nou – dimensiunea academică a adaptării.

Această abordare complexă, care consideră necesitățile studenților la diverse niveluri, oferă o înțelegere detaliată a procesului de adaptare psihosocială a studenților internaționali, structurat pe două dimensiuni – socioculturală și academică.

Autorii metodei folosite în cercetarea de constatare prezintă în următorul mod modelul teoretic al adaptării psihosociale [47, p. 289], pe care l-am preluat, dezvoltându-l în conformitate cu cele două dimensiuni – socioculturală și academică (Fig. 2.2).

După cum sugerează autorii [47, p. 290], prin intermediul chestionarului la nivel macrosocial analizăm satisfacerea necesităților sociocomunicative, ecosociale și socioeconomice ale studenților internaționali: de comunicare cu noua comunitate, de orientare în noul spațiu cultural, socio-economic, de organizare a habitatului, de satisfacere a necesităților culturale și

alte. Rezultatele căpătate la prima scală ilustrează calitatea adaptării socioculturale a studenților internaționali.

În ceea ce privește nivelul mezosocial, conform autorilor, surprindem relațiile studenților cu cei din mediul lor. Investigăm cât de bine comunică cu rudele (rămase acasă), prietenii, colegii și profesorii lor. La acest nivel ne interesează modul în care studenții se integrează în mediul academic și cât de confortabil se simt în aceste interacțiuni sociale mai restrânse.

În final, conform studiilor lui Rusnac S. și echipei sale [47, p. 286], analizăm schimbările la nivel individual pe care le experimentează studenții. Ne concentrăm pe formarea și acceptarea unei noi identități, pe capacitatea lor de a se autoaprecia și de a se autovaloriza. Evaluăm și modul în care își gestionează timpul și își conduc propria viață profesională și personală. Aceste aspecte oferă o imagine detaliată a procesului de adaptare și ne ajută să înțelegem mai bine provocările și succesele lor în mediul de studiu nou.

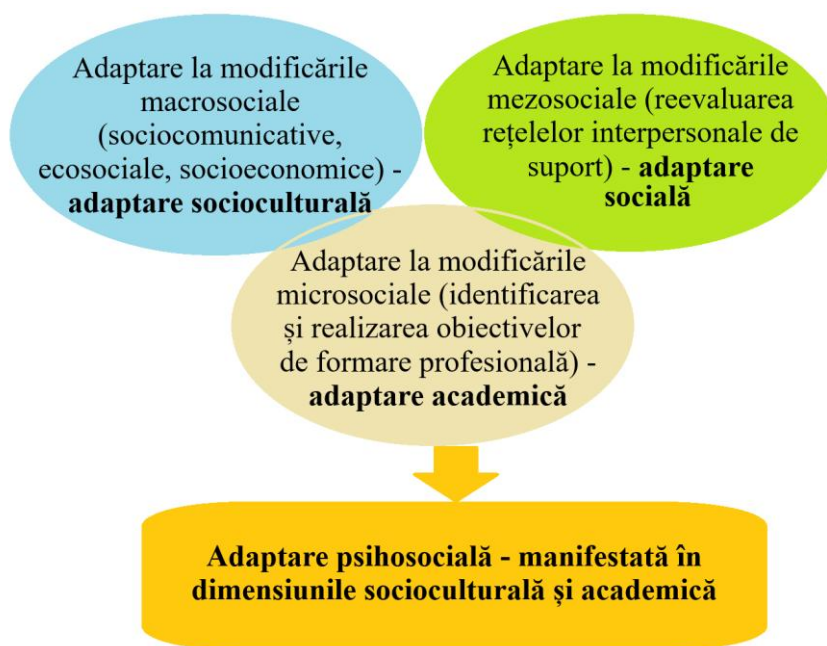

Fig. 2.2. Modelul teoretic al adaptării psihosociale a studenților internaționali [după 47, p. 289]

Scalele a doua și a treia ne oferă o posibilitate de identificare a adaptării la solicitările academice.

Adaptarea la diverse nivele sociale ne oferă o perspectivă complexă asupra stării de confort sau disconfort a studenților în mediul lor nou.

Chestionarul AMSSA cuprinde 45 de itemi, acoperind diverse aspecte ale vieții sociale, emoționale și de formare profesională ale studenților internaționali. Scorurile pentru fiecare scală

și generale – pentru adaptarea psihosocială, sunt grupate în joase – până la 15, medii – 15-20, înalte – 21-25.

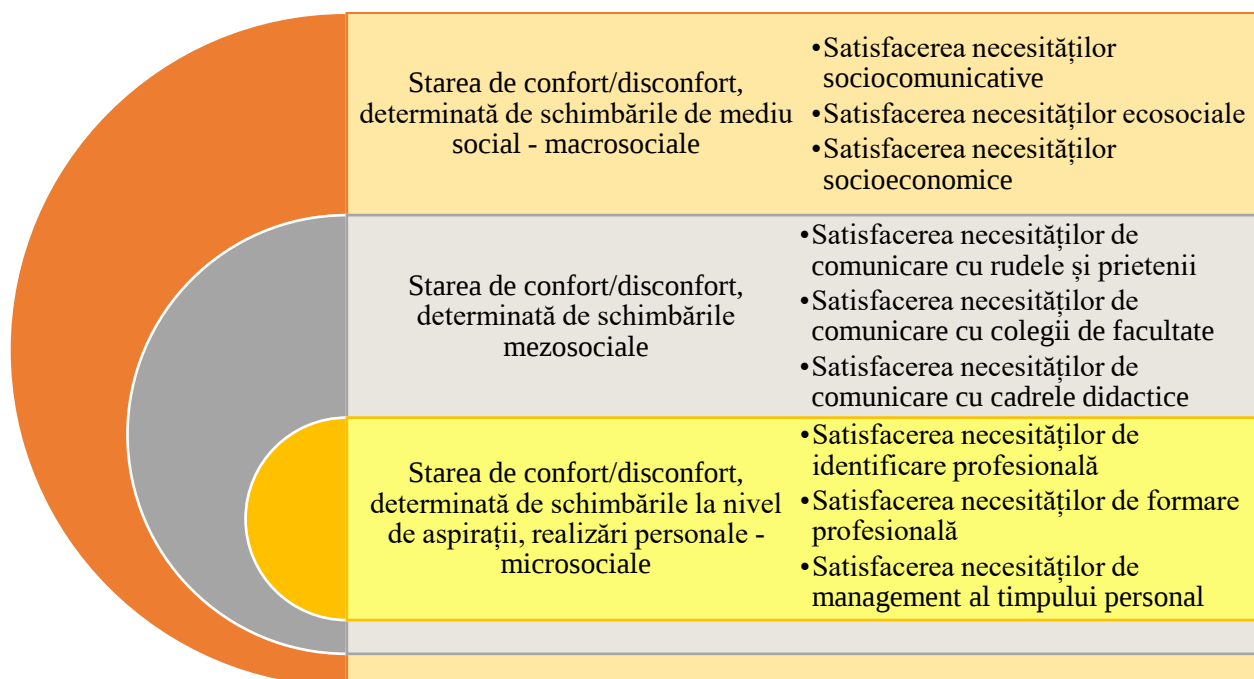

Fig. 2.3. Scalele chestionarului AMSSA [447, p. 290]

Datele colectate în cercetarea de față denotă o consistență înaltă, valoarea calculată pentru Alpha Cronbach fiind egală cu 0,812.

Scala Locus of control Rotter [229] reprezintă o abordare eficientă pentru evaluarea locului controlului în personalitatea individului. Chestionarul pentru evaluarea Locus of Control (Anexa A 1.6) elaborat de Rotter în 1966 oferă o platformă robustă pentru măsurarea dimensiunii fundamentale a personalității – controlul intern și extern. Itemii acoperă domenii variate ale vieții, precum succesul școlar și profesional, relațiile interpersonale și publice, sociale. Caracteristicile metodei sunt următoarele.

Structura chestionarului. Conține 29 de perechi de afirmații, unde subiecții trebuie să aleagă una din două care îl caracterizează mai mult. Probele includ 23 de itemi direcți referitori la Locus of Control și 6 itemi adăugați de autor pentru a face mai ambiguu scopul testului (Anexa A 1.3).

Sarcina adresată subiecților. Subiecții trebuie să aleagă una dintre cele două afirmații din fiecare pereche, în funcție de acordul sau dezacordul cu conținutul acestora.

Interpretarea scorurilor. Scorul obținut poate varia pe intervalul de valori 0-23 de puncte în sumă pentru cele două scale – internalitate-externalitate. Locul controlului se evaluează conform depășirii rezultatelor pentru una din localizări – internă sau externă. Prin calculi suplimentare se

poate stabili suplimentar amplasarea lui internă, externă sau mixtă. Scorurile mai mici de -1 căpătat prin scăderea coeficientului căpătat pentru locul controlului intern din cel pentru locul controlului extern denotă externalitate, între -1 și 1 - control mixt, mai mari de 1 – internalitate.

Această metodă oferă o perspectivă detaliată asupra percepției individului asupra controlului său asupra evenimentelor din viață, fiind utilă în identificarea și înțelegerea diferențelor în modul în care oamenii gestionează și interpretează situațiile din jurul lor. Evaluarea locului controlului poate aduce conștientizări semnificative în cercetările privind adaptarea psihosocială a studenților internaționali în mediul universitar.

Coeficientul de consistență Cronbach's Alpha calculate pentru eșantionul de date căpătate este 0,734, indicând un nivel acceptabil de consistență internă.

Scala distanței sociale [80, 81] (Anexa A 1.4), elaborată pentru prima dată de Emory S. Bogardus, reprezintă un instrument crucial în evaluarea atitudinilor de acceptare sau izolare față de diverse grupuri entice, pe care în lucrarea de față le-am definit cu termenul „distanțe de contact social”. Conceptul de distanță socială se referă la diferența percepută și evaluată între persoane sau grupuri, având la bază diverse criterii precum caracteristici de personalitate, poziția în ierarhie sau modul de comportare [52].

Traian Herseni a contribuit la dezvoltarea conceptului prin formularea ipostazelor primare și secundare ale distanței sociale. El a identificat existența unei distanțe psihosociale, cum ar fi relația magistru–discipol sau părinte–copil. Această abordare complexă a distanței sociale evidențiază diversitatea relațiilor umane și a dinamicii sociale [5].

Scala distanței sociale a fost adaptată pentru prima dată în România de către Septimiu Chelcea [3], care a calculat indicele distanței de contact social și indicele calității contactelor sociale. Rezultatele au arătat că românii manifestă o atitudine slab pozitivă față de etnia romilor, femeile și persoanele din mediul rural având atitudini etnice mai puțin pozitive.

Conceptul de distanță social sau de contact social, în modul folosirii în cercetarea noastră, poate fi interpretat în legătură cu discriminarea, unde tratarea inegală a indivizilor sau grupurilor pe baza unor trăsături precum apartenența etnică [55], rasială, religioasă sau de clasă poate conduce la distanțe de contact social nejustificate și la discriminare [15, p. 177]. În Republica Moldova, scala a fost folosită pentru prima dată într-un studiu al atitudinilor față de reprezentanții LGBT [38].

Scala indică valori ale distanțelor de contact social pentru diverse categorii precum rude apropiate prin căsătorie (1), prieteni apropiați (2), vecini de stradă (3), colegi de ocupație (serviciu, școală, facultate) - 4, cetățeni ai țării (5), turiști/vizitatori ai țării (6), include chiar opțiunea de

excludere a intrării în țară (7). Acești indici permit evaluarea nivelului de acceptare sau respingere în funcție de diverse contexte sociale.

Coeficientul de consistență Cronbach's Alpha pentru datelă căpătate este 0,704, indicând un nivel acceptabil.

Metode statistice. Pentru prelucrare statistică inferențială am folosit metodele t-Student de comparare a mediilor pentru eșantioane independente, Testul Turkey pentru comparare multiplă și Testul Pearson pentru calcularea coeficientului de corelație.

Descrierea lotului de cercetare (Tabelul 2.1). Eșantionul a întrunit 319 de subiecți, dintre care 159 (49,8%) sunt studenți internaționali, 160 (50,2%) – autohtoni, cu vârsta cuprinsă între 18 și 35 de ani, media – 21,5 ani, dintre care majoritatea au 18-24 ani (309 - 96,9%). Dintre aceștia, 102 (32%) sunt de sex masculin, 217 (68%) – de sex feminin.

Tabelul 2.1. Structura eșantionului selectat pentru realizarea cercetării de constatare

Studenți internaționali							Studenți autohtoni						
159 (49,8%)							160 (50,2%)						
Sex masculin			Sex feminin				Sex masculin			Sex feminin			
46 (28,9%)			113 (71,1%)				56 (35%)			104 (65%)			
Anul 1		Anul 2		Anul 3			Anul 1		Anul 2		Anul 3		
51 (32,1%)		53 (33,3%)		55 (34,6%)			56 (35%)		53 (33,1%)		51 (31,9%)		
D ¹	ȘSE	ȘE	RIJSP	TID	BM	L	D	ȘSE	ȘE	RIJSP	TID	BM	L
16 (10,1%)	24 (15,1%)	25 (15,7%)	12 (7,5%)	25 (15,7%)	28 (17,6%)	29 (18,2%)	15 (9,4%)	24 (15%)	22 (13,8%)	10 (6,25%)	18 (11,3%)	31 (19,4%)	40 (25%)
România		Ucraina		Israel		Turcia	Congo		Coreea		China	Republica Moldova	
36 (22,6%)		30 (18,9%)		23 (14,5%)		14 (8,8%)	29 (18,2%)		11 (6,9%)		16 (10,1%)	160 (100%)	

Studenții internaționali au fost selectați ca reprezentând diverse țări, unele din acestea cu cultură destul de diferită de cea a Republicii Moldova: China (16 – 10,1%), Congo (29 – 18,2%), Coreea (11 – 6,9%), Israel (23 – 14,5%), România (36 – 22,6%), Turcia (14 – 8,8%), Ucraina (30 – 18,9%).

Studenții autohtoni au fost incluși în eșantion pentru a surprinde prin comparare particularitățile adaptării psihosociale a studenților internaționali.

¹ Abrevierile semnifică: D - Facultatea Drept, ȘSE – Facultatea Științe Sociale și ale Educației, ȘE – Facultatea Științe Economice, RIJSP – Facultatea Relații Internaționale, Jurnalism și Științe Politice, TID – Facultatea Tehnologii Informaționale și Design, BM – Facultatea Biomedicină, L – Facultatea Litere.

Selecția s-a făcut în cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova. Au fost selectați studenți de la trei ani de studii: anul I – 107 (30,2%), anul II – 106 (33,2%), anul III – 106 (33,2%).

Selecția eșantionului s-a realizat în cadrul facultăților de la ULIM: Facultatea Drept – 31 de studenți (9,7%), Științe Sociale și ale Educației – 48 (15%), Științe Economice – 47 (14,7%), Relații Internaționale și Jurnalism – 22 (6,9%), Tehnologii Informaționale și Design – 43 (13,5%), Biomedicină și Ecologie – 59 (18,5%), Litere – 69 (21,9%).

Pentru a completa mai multe chestionare cu participarea studenților internaționali, protocoalele de cercetare s-au aplicat pe parcursul a patru ani de studii, cuprinși în perioada 2015-2019.

2.2. Particularitățile adaptării psihosociale a studenților internaționali

În subcapitolul de față, prin analiza rezultatelor chestionarului AMSSA privind adaptarea studenților internaționali la mediul social și solicitările academice, am verificat următoarea ipoteză: se presupune că studenții internaționali denotă un nivel mai jos al adaptării psihosociale, manifestată în evaluări mai puțin favorabile ale satisfacerii necesităților socioculturale și academice, în comparație cu studenții autohtoni.

Analiza teoretică și experiența personală ne-au sugerat că studenții autohtoni vor prezenta, în general, un nivel mai ridicat de adaptare psihosocială în comparație cu studenții internaționali. Acest lucru poate fi susținut de diferențele semnificative în ceea ce privește satisfacția cu privire la necesitățile sociocomunicative, ecosociale și socioeconomice. Totuși, deoarece cercetarea a întrunit studenți de la toți anii de studii, ținem să verifică, dacă în ambele grupuri vor fi și asemănări, considerând că există provocări și pentru studenții autohtoni și pentru cei internaționali în adaptarea la mediul și condițiile noi.

În special aceasta se referă la adaptarea la nivel macrosocial și mezosocial, diferențele fiind determinate de dificultățile în comunicarea cu rudele, prietenii și cadrele didactice, precum și în satisfacerea nevoilor socioculturale, mai puternic exprimate la studenții internaționali.

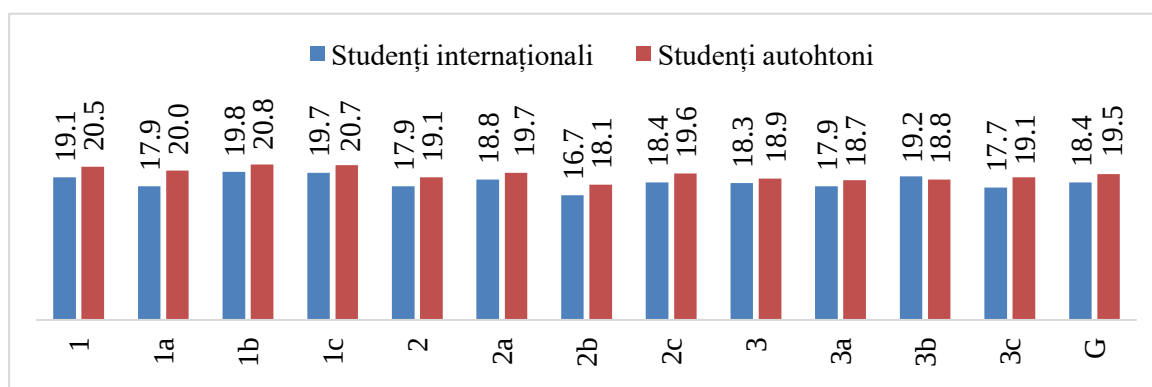
Ne interesează și faptul dacă la nivel microsocial, în aspecte precum satisfacerea necesităților de identificare și formare profesională, studenții internaționali vor avea scoruri mai ridicate, deoarece alegerea profesiei și țării în care să-și facă studiile, cum atestă comunicarea cu aceștia, este în mare parte conștientă și autonomă. Acest lucru sugerează că, la nivelul relațiilor mai restrânse și al activităților academice, studenții internaționali pot găsi suport și satisfacție.

Aceste constatări pot servi drept puncte de plecare pentru cercetarea ilustrată în continuare în interința de a dezvolta strategii de sprijin și intervenții care să faciliteze adaptarea studenților internaționali la mediul social larg și la cel academic din Republica Moldova.

Rezultatele acestei cercetări au fost ilustrate în publicații și sunt prezentate în lucrare cu analize suplimentare [40, 42, 45, 151].

Studenții internaționali se confruntă cu multiple provocări și stresuri în timpul tranziției către o nouă cultură și un mediu academic nou. Aceștia trebuie să depășească barierele lingvistice, să se adapteze la normele sociale noi și să gestioneze dorul de casă. Primul an de studii la o la universitate dintr-o altă țară este considerat cel mai stresant pentru acești studenți, iar lipsa unui sprijin adecvat din partea instituțiilor gazdă poate duce la simptome de stres aculturativ, precum anxietatea, depresia și tulburările somatice. Pentru a ajuta studenții internaționali să facă față acestor provocări, instituțiile gazdă trebuie să ofere suport social, financiar, academic și emoțional. Este esențial ca personalul să fie pregătit să ofere acest sprijin și să dezvolte strategii adecvate pentru a facilita adaptarea și bunăstarea studenților internaționali. În acest scop am analizat particularitățile adaptării studenților internaționali la noile condiții socioculturale și solicitările academice.

Prezentăm în continuare rezultatele analizei (Fig. 2.4). Scorurile medii în linii mari indică la o adaptare satisfăcătoare atât în cazul studenților autohtoni, cât și a celor internaționali. Doar în cazul adaptării la nivel macrosocial, care indică la dimensiunea socioculturală a adaptării psihosociale, studenții autohtoni acumulează scoruri înalte, comparativ cu cele medii ale studenților internaționali.

Notă explicativă. 1. Adaptare la nivel macrosocial, 1a. Satisfacerea necesităților sociocomunicative, 1b. Satisfacerea necesităților ecosociale, 1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice; 2. Adaptare la nivel mezosocial, 2a. Satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele, 2b. Satisfacerea necesităților de comunicare cu colegii de facultate, 2c. Satisfacerea necesităților de comunicare cu cadrele didactice; 3. Adaptare la nivel microsocal, 3a. Satisfacerea necesităților de identificare profesională, 3b. Satisfacerea necesităților de formare profesională, 3c. Satisfacerea necesităților de management al timpului personal; G - Scor total pentru adaptare psihosocială

Fig. 2.4. Scorurile medii comparate la Chestionarul AMSSA (studenți internaționali – autohtoni)

Analiza rezultatelor care ilustrează satisfacerea necesităților sociocomunicative de către studenții autohtoni ($M=20,0$) și cei internaționali ($M=17,9$) prezintă o adaptare mai înaltă, facilitată de familiaritatea cu contextul cultural, lingvistic și religios, precum și de o rețea de susținere socială preexistentă, a studenților autohtoni. Pe de altă parte, scorurile medii de studenții internaționali pot indica provocări în adaptarea la un nou mediu cultural. Dificultățile de a găsi un limbaj comun cu ceilalți, de a se simți confortabil în grupuri sociale noi și de a-și satisface nevoile religioase într-un context diferit de cel din țara de origine contribuie la aceste scoruri.

Analiza răspunsurilor cu privire la satisfacerea necesităților socioeconomice indică la scoruri înalte obținute de studenții autohtoni ($M=20,8$), care sugerează că aceștia se adaptează mai ușor la mediul urban, sistemul de transport și ritmul vieții orașului. Familiaritatea cu infrastructura urbană, regimul zilnic adaptat la contextul local și toleranța dezvoltată față de zgomotul specific mediului urban indică o adaptare ecosocială reușită, facilitată, probabil, de experiența prealabilă și de cunoștințele acumulate într-un mediu similar pe parcursul vieții. Pe de altă parte, scorurile medii raportate de studenții internaționali ($M=19,8$) reflectă provocări în ajustarea la noile condiții ecosociale. Dificultățile de orientare în sistemul de transport, adaptarea la un regim al zilei diferit, obișnuința cu nivelurile de zgomot și sentimentul de confort și încredere în spațiul public pot fi influențate de diferențele culturale și de nevoia de a se adapta rapid la un nou mediu de viață.

Analiza răspunsurilor relevă diferențe și între modul în care studenții autohtoni și cei internaționali își satisfac necesitățile socioeconomice. Studenții autohtoni au indicat scoruri înalte ($M=20,7$), sugerând o adaptare eficientă la gestionarea resurselor financiare, menținerea unui regim alimentar adecvat, accesul ușor la serviciile necesare, procurarea bunurilor dorite și organizarea eficientă a timpului liber. Aceste rezultate pot reflecta o familiaritate cu mediul economic și social local, cunoștințele despre resursele disponibile și accesul facil la rețelele de suport comunitar. În contrast, scorurile medii ale studenților internaționali ($M=19,7$) sugerează provocări în navigarea aspectelor socioeconomice ale vieții într-un nou mediu. Aceste provocări pot fi legate de adaptarea la un sistem financiar diferit, limitările în cunoașterea locațiilor unde pot fi accesate servicii și produse necesare, dificultăți în menținerea unui regim alimentar echilibrat datorită diferențelor culturale sau de acces, și provocări în organizarea timpului liber într-un context nou și posibil mai solicitant academic.

Analiza răspunsurilor privind satisfacția necesităților la nivel mezosocial, cu accent pe suport și comunicare, evidențiază anumite diferențe între studenții autohtoni și cei internaționali. În general, atât studenții autohtoni cât și cei internaționali raportează scoruri medii în ceea ce privește menținerea legăturilor cu familia, prietenii vechi și susținerea din partea acestora (respectiv $M=19,7$ față de $M=18,8$). Aceasta sugerează că, în timp ce există un nivel satisfăcător

de suport din partea apropiaților, există loc pentru îmbunătățiri în această zonă pentru ambele grupuri. În mod specific, studenții internaționali indică scoruri mai joase în comunicarea și suportul primit de la colegi, apropiindu-se de nivelul scăzut ($M=16,7$ față de $M=18,2$). Aceasta sugerează provocări în formarea de relații solide și în obținerea de suport academic și emoțional din partea colegilor, esențiale pentru o bună adaptare academică. Aceste dificultăți pot fi amplificate de barierele lingvistice, diferențele culturale și lipsa unei rețele sociale preexistente. De asemenea, răspunsurile referitoare la satisfacția cu privire la comunicarea și evaluarea din partea profesorilor, implicarea în activități extracurriculare și relația cu administrația universității indică zone în care experiența academică poate fi îmbunătățită. În special, percepția privind aprecierea după merit a cunoștințelor de către profesori și satisfacția comunicării cu aceștia și administrația universitară ar putea fi îmbunătățite pentru a spori sentimentul de apartenență și integrare academică.

Analiza răspunsurilor legate de satisfacerea necesităților la nivel microsocial, concentrându-se pe identificarea și formarea profesională a studenților, arată un nivel general mediu de satisfacție atât pentru studenții autohtoni ($M=18,9$), cât și pentru cei internaționali ($m=18,3$), cu o notă distinctă de scoruri mai înalte în ceea ce privește identificarea profesională pentru studenții internaționali. Aceasta sugerează că, în timp ce ambele categorii de studenți sunt relativ mulțumite de alegerea universității și a specializării, studenții internaționali par să fie mai înclinați să vadă un aliniament între capacitățile lor și profesia aleasă, precum și o perspectivă clară pentru viitorul lor profesional. Totuși, nivelul mediu de satisfacție ar putea reflecta incertitudini sau provocări în navigarea parcursului educațional și profesional, posibil din cauza unei neconcordanțe între așteptări și realitate sau datorită limitărilor în resursele disponibile pentru suport și orientare profesională. Interesant este că studenții internaționali raportează o mai mare claritate în perspectiva profesională, ceea ce poate sugera o motivație și o direcție mai puternică în alegerea lor educațională, posibil ca urmare a procesului mai deliberativ de a studia în străinătate. Această orientare clară ar putea contribui la un confort emoțional mai mare și la o integrare mai reușită a activităților academice cu cele extracurriculare. Cu toate acestea, provocările în echilibrarea învățăturii cu alte activități, gestionarea timpului pentru odihnă și somn, și menținerea unui program zilnic stabil sunt aspecte care necesită atenție, așa cum reflectă nivelurile medii de satisfacție. Aceste dificultăți pot afecta bunăstarea și eficacitatea academică și profesională a studenților, subliniind nevoia de strategii de management al timpului și de programe de sprijin care să abordeze aceste aspecte.

Rezultatele analizei arată că, în ciuda unei adaptări mai bune a studenților autohtoni, scorurile generale sunt moderate pentru ambele grupuri. Totuși, se observă diferențe statistice semnificative în diverse aspecte ale adaptării (Tabelul 2.2, Anexa A 2.1).

Scorurile mai scăzute pentru studenții internaționali în ceea ce privește satisfacerea nevoilor sociocomunicative, ecosociale și socioeconomic (cu atestarea unor diferențe statistice semnificative la $p < 0,01$) sugerează că aceștia întâmpină dificultăți în procesul lor de integrare în societatea gazdă. Adaptarea socioculturală este o componentă crucială a adaptării psihosociale a studenților internaționali. Aceasta implică nu doar învățarea unei noi limbi și a normelor sociale, ci și înțelegerea și adoptarea unui set de valori, tradiții și comportamente specifice culturii gazdă.

Tabelul 2.2. Compararea mediilor statistice ale adaptării psihosociale a studenților autohtoni și internaționali

		t-test for Equality of Means				
		t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
Necesitati sociocomunicative	Equal variances assumed	-5,660	317	,000	-2,03176	,35896
	Equal variances not assumed	-5,662	312,122	,000	-2,03176	,35882
Necesitati ecosociale	Equal variances assumed	-3,309	317	,001	-1,08282	,32719
	Equal variances not assumed	-3,308	313,079	,001	-1,08282	,32730
Necesitati socioeconomice	Equal variances assumed	-2,711	317	,007	-,98329	,36267
	Equal variances not assumed	-2,711	316,983	,007	-,98329	,36267
Adaptare nivel macrosocial	Equal variances assumed	-5,148	317	,000	-1,36616	,26540
	Equal variances not assumed	-5,150	312,695	,000	-1,36616	,26530
Comunicare rude prieteni	Equal variances assumed	-2,677	317	,008	-,89520	,33435
	Equal variances not assumed	-2,678	316,441	,008	-,89520	,33430
Comunicare colegi facultate	Equal variances assumed	-4,065	317	,000	-1,50271	,36970
	Equal variances not assumed	-4,064	316,455	,000	-1,50271	,36974
Comunicare cadre didactice	Equal variances assumed	-3,463	317	,001	-1,21655	,35128
	Equal variances not assumed	-3,463	316,985	,001	-1,21655	,35126
Adaptare nivel mezosocial	Equal variances assumed	-4,255	317	,000	-1,21252	,28496
	Equal variances not assumed	-4,256	315,753	,000	-1,21252	,28489
Necesitati identificare profesionala	Equal variances assumed	-1,969	317	,050	-,75656	,38426
	Equal variances not assumed	-1,969	315,487	,050	-,75656	,38417
Adaptare psihosociala	Equal variances assumed	-3,348	317	,001	-1,04667	,31267
	Equal variances not assumed	-3,349	312,356	,001	-1,04667	,31255

Studenții internaționali trebuie să se adapteze la tradițiile și obiceiurile locale, la normele sociale și la structura socioeconomică specifică Republicii Moldova. Acest proces poate fi dificil și poate fi influențat de diferențele culturale și lingvistice, de distanța față de casă și de lipsa unei rețele de sprijin puternice.

În timp ce unii studenți internaționali pot simți o presiune crescută pentru a se integra rapid și pentru a se conforma normelor sociale dominante, alții pot avea dificultăți în a găsi un echilibru

între identitatea lor culturală proprie și așteptările societății gazdă. Acest proces de adaptare socioculturală poate influența în mod semnificativ bunăstarea psihologică și emoțională a studenților internaționali.

Prin urmare, identificarea și înțelegerea dificultăților întâmpinate de studenții internaționali în satisfacerea nevoilor lor sociocomunicative, ecosociale și socioeconomice reprezintă un pas important în dezvoltarea de programe și servicii de sprijin care să faciliteze adaptarea lor socioculturală și, implicit, adaptarea lor psihosocială în societatea gazdă.

La nivel mezosocial, care implică interacțiunea și relațiile cu familia, prietenii, colegii de facultate și cadrele didactice, se observă dificultăți mai pronunțate pentru studenții internaționali în comparație cu studenții autohtoni. Aceste dificultăți sunt ilustrate de diferențele statistice semnificative la un nivel de încredere de $p < 0,01$, indicând o discrepanță clară între cele două grupuri.

Comunicarea cu rudele și prietenii din țara de origine poate fi afectată de distanța fizică și de fus orar. Acest lucru poate duce la dificultăți în menținerea legăturilor strânse și în împărtășirea experiențelor de viață. De asemenea, interacțiunea cu colegii de facultate și cadrele didactice poate fi afectată de bariere lingvistice și culturale, în special în ceea ce privește comunicarea eficientă și integrarea în comunitatea academică.

Și în acest caz menționăm că este crucial ca instituțiile de învățământ superior să ofere programe și servicii de sprijin care să abordeze aceste dificultăți și să faciliteze integrarea și adaptarea la noul mediu academic a studenților internaționali. Aceste eforturi ar putea include programe de mentorat, activități sociale și culturale și servicii de consiliere și suport psihologic.

Scorurile mai ridicate ale studenților internaționali la nivelul satisfacerii necesităților de identificare și formare profesională, precum și în organizarea timpului, reflectă capacitatea lor de a mobiliza resursele personale pentru a face față cerințelor academice și profesionale. Aceste rezultate sugerează că studenții internaționali sunt capabili să se adapteze eficient la cerințele academice și să își gestioneze timpul într-un mod care le permite să își atingă obiectivele academice și profesionale.

Această capacitate de adaptare și reziliență la nivelul microsocioal poate fi rezultatul unei combinații de factori, inclusiv motivația personală, determinarea de a reuși într-un mediu nou și sprijinul oferit de comunitatea academică și de rețelele de suport. De asemenea, este posibil ca experiențele anterioare și competențele dobândite înainte de a ajunge la instituția de învățământ superior să contribuie la abilitatea lor de a se adapta și de a naviga cu succes în mediul academic.

Este important de subliniat că capacitatea studenților internaționali de a se adapta și de a obține niveluri ridicate de satisfacție în ceea ce privește identitatea profesională și managementul

timpului poate contribui la succesul lor academic și profesional pe termen lung. Prin urmare, este esențial ca instituțiile de învățământ superior să continue să ofere sprijin și resurse adecvate pentru a promova și a consolida aceste abilități de adaptare și reziliență la nivel individual și colectiv.

Scorurile mai scăzute pentru indicele general al adaptării psihosociale la studenții internaționali față de cei autohtoni (diferență semnificativă la $p < 0,01$) sugerează că aceștia întâmpină dificultăți mai mari în adaptarea lor globală la mediul universitar și societatea gazdă. Această situație poate fi influențată de o varietate de factori, inclusiv diferențele culturale, de limbă și de experiențe sociale.

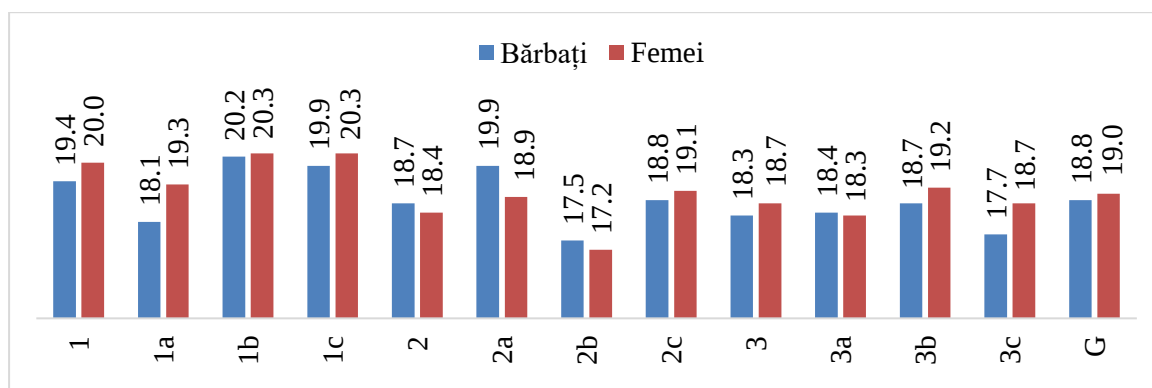
Menționăm în concluzie că diferențele culturale pot determina studenții internaționali să se confrunte cu norme, valori și practici sociale diferite față de cele din țara lor de origine, ceea ce poate crea o tensiune și o dificultate în integrarea lor în noua societate. Limba poate fi, de asemenea, un factor major, deoarece dificultățile de comunicare pot afecta capacitatea lor de a se implica în mod eficient în interacțiuni sociale și academice, ceea ce poate duce la sentimente de izolare și marginalizare.

Experiențele sociale diferite, inclusiv cele legate de adaptarea la un sistem de învățământ superior diferit și la un nou mediu cultural, pot contribui, de asemenea, la dificultățile lor în adaptare. De exemplu, schimbarea de la un sistem de învățământ cu cerințe și practici diferite poate necesita timp și efort pentru a se adapta și a reuși în noul mediu academic. În ansamblu, acești factori pot influența capacitatea studenților internaționali de a se adapta psihosocial la mediul universitar și la societatea gazdă.

Analiza detaliată a scorurilor medii obținute pentru subiecții de sex feminin și masculin oferă o perspectivă interesantă asupra modului în care se manifestă adaptarea psihosocială în funcție de gen (Fig. 2.5).

Studențele au înregistrat scoruri mai mari la toate nivelurile de adaptare, sugerând o adaptare psihosocială mai înaltă față de studenții de sex masculine ($M=19,9$ față de $M=18,8$). Această diferență este semnificativă în cazul satisfacerii necesităților sociocomunicative ($M=19,3$ față de $M=18,1$) și ecosociale ($M=20,3$ față de $M=20,2$), indicând că femeile pot gestiona mai eficient aspectele legate de comunicare și interacțiune socială, de cele socioeconomice ($M=20,3$ față de $M=19,9$) (Anexa A 2.2).

Pe de altă parte, studenții de sex masculin au obținut scoruri mai mari la nivelul mezosocial ($M=17,5$ față de $M=17,2$), cu diferențe semnificative în ceea ce privește comunicarea cu rudele și prietenii, precum și cu colegii de facultate. Aceasta poate sugera că bărbații acordă o atenție mai mare relațiilor interpersonale și colaborării în cadrul grupului universitar.

Notă explicativă. 1. Adaptare la nivel macrosocial, 1a. Satisfacerea necesităților sociocomunicative, 1b. Satisfacerea necesităților ecosociale, 1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice; 2. Adaptare la nivel mezosocial, 2a. Satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele, 2b. Satisfacerea necesităților de comunicare cu colegii de facultate, 2c. Satisfacerea necesităților de comunicare cu cadrele didactice; 3. Adaptare la nivel microsocal, 3a. Satisfacerea necesităților de identificare profesională, 3b. Satisfacerea necesităților de formare profesională, 3c. Satisfacerea necesităților de management al timpului personal; G - Scor total pentru adaptare psihosocială

Fig. 2.5. Scorurile medii comparate la Chestionarul AMSSA (femei - bărbați)

Este important de subliniat că diferențele, deși semnificative statistic, nu sunt extrem de evidente și indică mai degrabă spre tendințe decât către discrepanțe pronunțate. Această abordare atentă a analizei aduce o perspectivă echilibrată asupra modului în care factorii de gen pot influența adaptarea psihosocială a studenților internaționali în Republica Moldova. Aceste constatări pot servi drept bază pentru dezvoltarea unor strategii de sprijin adaptate nevoilor specifice ale ambelor genuri în contextul academic și social.

Rezultatele analizei oferă o perspectivă detaliată asupra evoluției adaptării psihosociale a studenților internaționali în Republica Moldova pe parcursul anilor de studii. Aceste constatări (Fig. 2. 6) furnizează date importante pentru înțelegerea procesului de adaptare și identificarea punctelor critice pentru sprijinul suplimentar, folosindu-se compararea statistică a scorurilor (Anexa A 2.3).

Rezultatele cercetării subliniază că studenții internaționali experimentează modificări semnificative la nivel macrosocial pe măsură ce își petrec mai mult timp într-o altă țară. Aceste schimbări sunt evidente în adaptarea lor la necesitățile de comunicare interculturală și la aspectele legate de viața socială. Datele arată că, în general, studenții se adaptează la mediul social al țării gazdă.

Este remarcabil faptul că, la începutul studiilor, studenții din anul 1 au raportat o capacitate redusă de a satisface nevoile lor de comunicare interculturală. Cu toate acestea, pe măsură ce timpul a avansat, aceștia par să se adapteze și să atingă niveluri ridicate în ceea ce privește comunicarea interculturală, semnificând o evoluție semnificativă. Diferențe statistice semnificative sunt observate între capacitățile de satisfacere a nevoilor sociocomunicative ale

studenților în anul 1 și 2 ($p < 0,02$), în anul 1 și 3 ($p < 0,01$), în timp ce între anul 2 și 3 nu sunt diferențe semnificative.

Notă explicativă. 1. Adaptare la nivel macrosocial, 1a. Satisfacerea necesităților sociocomunicative, 1b. Satisfacerea necesităților ecosociale, 1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice; 2. Adaptare la nivel mezosocial, 2a. Satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele, 2b. Satisfacerea necesităților de comunicare cu colegii de facultate, 2c. Satisfacerea necesităților de comunicare cu cadrele didactice; 3. Adaptare la nivel microsocal, 3a. Satisfacerea necesităților de identificare profesională, 3b. Satisfacerea necesităților de formare profesională, 3c. Satisfacerea necesităților de management al timpului personal; G - Scor total pentru adaptare psihosocială

Fig. 2.6. Scorurile medii comparate la Chestionarul AMSSA (anul 1 – anul 3)

Referitor la satisfacerea nevoilor ecosociale, observăm o adaptare progresivă. Inițial, nivelul este perceput ca fiind scăzut în primul an, dar pe parcursul următorilor doi ani, studenții se adaptează și ajung la un nivel înalt în satisfacerea acestor nevoi. Diferențe statistice semnificative sunt observate între capacitățile de satisfacere a nevoilor ecosociale ale studenților în anul 1 și 3 ($p < 0,05$), în timp ce între anul 1 și 2 nu sunt diferențe semnificative.

În ceea ce privește nevoile socioeconomice, studenții învață să își administreze eficient resursele financiare și să acceseze serviciile necesare. După primul an, se remarcă o îmbunătățire semnificativă, cu diferențe statistice prezente între anul 2 și 3 ($p < 0,01$), fără diferențe semnificative între anul 2 și 3.

Aceste rezultate sugerează că studenții internaționali dezvoltă abilități de adaptare la cerințele socioculturale și economice ale țării gazdă pe măsură ce avansează în studiile lor universitare. Este important de remarcat că această adaptare pare să aibă loc mai ales în primul an, sugerând o perioadă inițială de ajustare semnificativă la noile condiții.

Analiza detaliată a datelor relevante furnizează informații interesante cu privire la adaptarea la nivelul mezosocial a studenților internaționali în Republica Moldova.

În primul an, studenții internaționali au întâmpinat dificultăți semnificative în comunicarea directă cu rudele și prietenii, indicând o adaptare la limita de jos a mediei. Cu toate acestea, pe parcursul următorilor doi ani, situația s-a îmbunătățit semnificativ, găsindu-se modalități eficiente de comunicare și menținându-se relațiile cu persoanele apropiate, simțind sprijin și înțelegere din partea familiei și a prietenilor. Diferențele statistice semnificative sunt evidente între posibilitățile

de satisfacere a necesităților de comunicare cu rudele și prietenii ale studenților în anul 1 și 2 ($p=0,01$), în anul 1 și 3 ($p<0,05$).

Relațiile cu colegii de facultate au rămas la un nivel mediu de la începutul până la sfârșitul anilor de studii. Cu toate acestea, există diferențe statistice semnificative între mediile obținute de studenții în anul 1 și cei din anul 2 ($p=0,02$). Relațiile cu studenții autohtoni sau din alte țări s-au format în special în primul an de studii, sugerând importanța adaptării la nivel mezosocial în acest stadiu.

Studenții internaționali au învățat să comunice eficient cu cadrele didactice, apreciind pozitiv notele primite, comunicarea și implicarea în activitățile extracurriculare. Evaluările sunt în general medii, cu diferențe statistice semnificative între mediile înregistrate de tinerii din anul 1 și cei din anul 3 ($p=0,045$).

Aceste constatări subliniază că, în timp, studenții internaționali reușesc să se adapteze la nivelul mezosocial prin îmbunătățirea relațiilor cu persoanele apropiate și colegii de facultate, precum și dezvoltarea unor interacțiuni eficiente cu cadrele didactice.

Analiza mediilor obținute pentru adaptarea la nivelul microsorial al studenților internaționali în Republica Moldova dezvăluie tendințe specifice, evidențiind schimbări semnificative de-a lungul anilor de studii. Vom detalia informația cifrică relevantă.

În primii ani de studii, studenții internaționali au înregistrat o îmbunătățire semnificativă a satisfacției legate de identificarea profesională. Această îmbunătățire este susținută de creșterea nivelului de mulțumire pentru alegerea universității, facultății și specialității, precum și aprecierea capacităților în raport cu profesia aleasă. Totuși, la anul trei de studii, nivelul de satisfacție a scăzut considerabil. Diferențe statistice semnificative sunt evidente între mediile înregistrate de studenții din anul 1 și cei din anul 2 ($p<0,02$).

Evaluarea satisfacției legate de programul activităților curriculare și extracurriculare, cursurile pregătirii profesionale, implementarea planurilor și libertatea în dezvoltarea aptitudinilor a crescut constant de la an la an. Diferențe statistice semnificative sunt observate între mediile obținute la anul 1 și 2 ($p<0,01$), precum și la anul 3 ($p=0,01$).

La anul 1, studenții internaționali au înregistrat medii relativ scăzute pentru capacitatea de management al timpului personal. Această abilitate a crescut considerabil la anul 2, atingând cote foarte înalte, dar a scăzut semnificativ la anul de absolvire, ajungând la un nivel considerat scăzut. Studenții de la anul 3 apreciază ca joase posibilitățile de realizare a lucrurilor planificate și menționează un regim defectuos. Diferențe statistice semnificative sunt observate între mediile înregistrate la anul 1 și 2 ($p<0,01$), între anul 2 și 3 ($p<0,01$), reflectând influența unui program de activitate mai încărcat în ultimul an de studii.

Concluzionând, adaptarea psihosocială a studenților internaționali în Republica Moldova se caracterizează printr-un proces dinamic, cu niveluri fluctuante de adaptare de la an la an. Diferențe statistice semnificative sunt evidențiate între nivelul de adaptare a studenților în anul 1 și 2 ($p < 0,01$), între anul 2 și 3 ($p < 0,01$), evidențiind importanța primului an pentru asimilarea limbii, culturii și adaptarea la noul mediu.

Analiza adaptării psihosociale a studenților internaționali în Republica Moldova evidențiază provocări distincte, dar și progrese pe parcursul anilor de studii. Deși studenții autohtoni și internaționali înregistrează mai frecvent niveluri generale moderate de adaptare, studenții internaționali confruntă dificultăți specifice, mai ales în adaptarea la mediul social larg – socioculturală, mai puțin la cel universitar - academică. La nivel microsocial, studenții internaționali arată un grad mai înalt de satisfacție în legătură cu identificarea și formarea profesională, subliniind o alegere conștientă și autonomă a carierei și a locului de studiu. Aceasta sugerează că, deși există obstacole în adaptarea socioculturală, la nivelul relațiilor și activităților academice mai restrânse studenții internaționali găsesc suport și satisfacție. Rezultatele indică la confirmarea ipotezei privind diferențele dintre adaptarea psihosocială a studenților autohtoni și internaționali, precum și la necesitatea dezvoltării de strategii de sprijin personalizate pentru a facilita adaptarea studenților internaționali, oferindu-le resursele necesare pentru a naviga cu succes prin provocările întâlnite în noul mediu academic și social.

2.3. Locul controlului și distanțele de contact social: analiză comparată pentru studenții internaționali și autohtoni

Conceptul de loc al controlului, introdus inițial în cercetările lui Rotter J. în 1966 [226], prezintă o abordare fundamentală în psihologie, definind modul în care indivizii percep controlul asupra evenimentelor din viața lor, o modalitate generalizată de așteptare a recompenselor și sancțiunilor. În contextul psihologiei contemporane acest concept a devenit extrem de popular și a fost explorat de către numeroși cercetători [16, 17, 64, 208]. Distincția între locul controlului intern și extern, integrată în abordările psihosociale ale personalității, aduce o contribuție semnificativă la înțelegerea modului în care oamenii percep și gestionează aceste evenimente [185]. Locul intern al controlului reflectă percepția că evenimentele sunt sub controlul personal, în timp ce locul extern indică percepția că evenimentele sunt dictate de factori externi, cum ar fi șansa sau norocul. Studiile au arătat o legătură între locul extern al controlului și diverse aspecte ale sănătății mintale, subliniind influența acestuia în adaptarea socioculturală a indivizilor.

Un exemplu notabil al influenței contextului cultural asupra locului controlului este dat de studiul realizat de McGinnies E. și colaboratorii, care au analizat percepția controlului intern și

extern la peste 1.500 de studenți din mai multe țări, inclusiv Australia, Japonia, Noua Zeelandă, Suedia și Statele Unite [185]. Rezultatele acestui studiu au arătat diferențe semnificative în funcție de apartenența culturală, cu participanții din Suedia și Japonia obținând cele mai mari scoruri la locul controlului extern, iar cei din Australia, Statele Unite și Noua Zeelandă prezentând cele mai mici scoruri. Ne referim la acest studiu, deoarece s-a realizat pe un eșantion destul de mare și a identificat diferențe interculturale semnificative în locul controlului intern și extern. Importanța acestui aspect rezidă în capacitatea de a evidenția influența profundă a factorilor culturali asupra percepției individuale asupra controlului, oferind astfel o înțelegere mai clară a diversității umane și a adaptării în diferite contexte socioculturale.

Analiza comparativă a locului controlului pentru grupurile de studenți locali și internaționali, în funcție de țara de rezidență a acestora, a relevat constatări interesante în studiile anterioare [42, 44, 45]. Aceste date au constituit motivul principal pentru care ne-am dedicat investigării locului controlului ca factor al adaptării. Suntem motivați de presupunerea existenței unei strânse corelații între gradul de internalitate și adaptarea psihosocială, atât socioculturală, cât și academică. În cercetarea noastră, am explorat, de asemenea, modul în care specificul cultural poate influența căutarea suportului și interpretarea evenimentelor de viață, atât în mediul extern (locul extern al controlului), cât și în interiorul individualului, prin evaluarea potențialului propriu (locul intern al controlului). Aceste constatări susțin ipoteza inițială referitoare la existența unei corelații strânse între gradul de internalitate și adaptarea psihosocială, atât în contextul sociocultural, cât și în cel al cerințelor academice. Prin investigarea modului în care specificul cultural poate influența căutarea suportului și interpretarea evenimentelor de viață, am examinat ambele aspecte ale locului controlului.

Mediile calculate pentru locul controlului au indicat valori mai ridicate pentru internalitate decât pentru externalitate în ambele loturi de respondenți (studenți autohtoni și internaționali). Din totalul de 319 de respondenți, 57,1% au acumulat scoruri mai mari la scala internalității, în timp ce 42,9% au obținut scoruri mai mari la scala externalității. Aceste rezultate subliniază importanța locului controlului în adaptarea psihosocială a indivizilor în diferite medii culturale și sociale.

Pentru o analiză mai detaliată, am distribuit eșantionul în trei grupe, în funcție de diferența dintre scorurile acumulate pentru externalitate și internalitate (Fig. 2.7).

Diferențele de până la -1 au fost atribuite subiecților externaliști - 40 de studenți, reprezentând 12,5% din total. Diferențele cuprinse între -1 și 1 au definit locul controlului mixt - 147 de studenți, adică 46,1%. Cele mai mari de 1 au fost considerate ca ilustrând locul controlului intern - 132 de studenți, reprezentând 41,4%.

Studentii internaționali au prezentat o distribuție diferită în ceea ce privește locul controlului, comparativ cu studenții autohtoni. Mai exact, 22,6% dintre studenții internaționali au fost caracterizați ca având locul controlului extern, 44,7% mixt și 32,7% intern. În schimb, studenții autohtoni au prezentat următoarele proporții: 6,2% - locul controlului extern, 46,3% mixt și 47,5% intern.

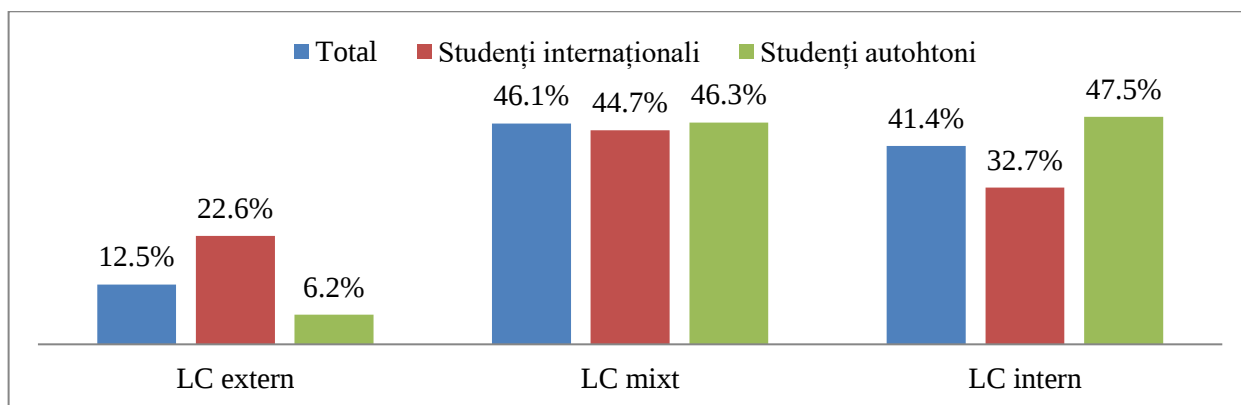

Fig. 2.7. Locul controlului ilustrat pentru întreg eșantionul și grupe de studenți internaționali și autohtoni

Analiza comparativă a locului controlului la studenții autohtoni și internaționali din Republica Moldova dezvăluie câteva aspecte interesante despre percepția controlului asupra propriilor vieți. Studenții autohtoni și cei internaționali prezintă diferențe în ceea ce privește distribuția locului controlului, reflectând influența factorilor culturali și a experiențelor de viață.

În cadrul eșantionului, s-a observat că studenții internaționali manifestă o proporție mai mare de loc al controlului extern în comparație cu studenții autohtoni. Această constatare sugerează că studenții internaționali ar putea percepe mai mult influența factorilor externi, cum ar fi contextul cultural, social sau educațional, asupra vieții lor, în timp ce studenții autohtoni par să acorde o mai mare importanță abilităților și eforturilor personale în controlul propriului destin.

De asemenea, este interesant de observat că există o proporție semnificativă de studenți, atât autohtoni cât și internaționali, care prezintă un loc de control mixt. Acest lucru sugerează că mulți tineri au o percepție complexă asupra controlului, fiind influențați într-o anumită măsură atât de factorii interni, cât și de cei externi.

Aceste constatări evidențiază importanța luării în considerare a contextului cultural și social în interpretarea percepțiilor individuale asupra controlului. Într-adevăr, cultura joacă un rol crucial în formarea convingerilor și a percepțiilor individuale, iar aceste diferențe culturale pot influența modul în care oamenii își înțeleg și își gestionează viața.

În plus, trebuie explorată în profunzime relația complexă dintre locul controlului și religie, deoarece religiozitatea poate influența percepția individului asupra controlului asupra vieții. Astfel, înțelegerea acestei dinamici poate oferi insight-uri valoroase în dezvoltarea personală și în adaptarea la medii diverse.

Analiza detaliată a percepției locului controlului la studenții din diferite țări evidențiază variații semnificative în funcție de contextul cultural și social al fiecărei regiuni (Fig. 2.8).

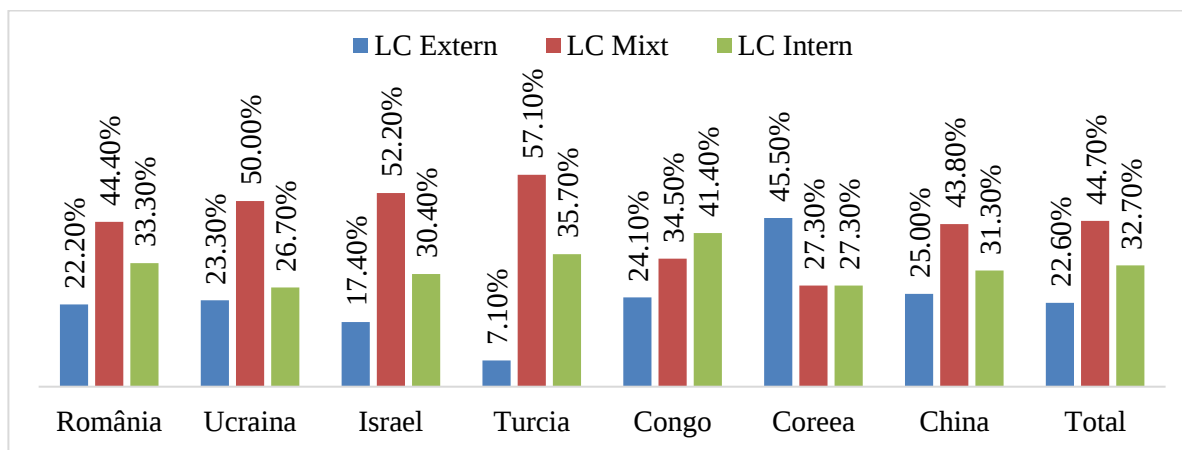

Fig. 2.8. Locul controlului pentru grupe de studenți internaționali din diverse țări

Procentele relevate pentru locul controlului extern arată o gamă largă de diferențe între țări. De exemplu, studenții din Coreea sunt cei care prezintă cea mai ridicată proporție a acestui tip de control, cu 45,5%, urmați de cei din China (25%), Congo (24,1%), Ucraina (23,3%), România (22,2%), și Israel (17,4%). Locul controlului extern este caracteristic doar pentru 7,1% a studenților din Turcia. Acest lucru sugerează că contextul cultural și social poate influența modul în care indivizii percep influența factorilor externi asupra vieții lor.

Este important de remarcat că, în ciuda diferențelor culturale și a influenței mediului, un procent semnificativ al studenților din toate aceste țări prezintă un loc de control intern. De exemplu, în Congo, 41,4% dintre studenți au acest tip de control, iar în Turcia procentul este de 35,7%. Aceste constatări arată că mulți tineri se raportează la propriile abilități și puncte forte pentru a-și controla destinele, indiferent de contextul cultural în care se află.

Există un șir de cercetări care au investigat legătura dintre locul controlului și stilul individualist-colectivist al unei persoane, influențat de cultura de apartenență. Individualismul, definit prin credința că indivizii sunt entități separate, cu caracteristici distincte care îi definesc, se axează pe aspectele interne, cum ar fi obiectivele, valorile și identitatea personală [258, p. 38]. Acest model comportamental este asociat cu autonomia, încrederea în sine și realizările individuale [148, p. 10-11]. Prin urmare, cei cu trăsături individualiste adoptă un loc de control intern, asumându-și responsabilitatea pentru propriile acțiuni și bunăstare.

Pe de altă parte, colectivismul, bazat pe conexiunile strânse de grup, își determină valorile și comportamentele în funcție de normele și nevoile colective [148, 258]. În societățile collectiviste, interesul grupului primează asupra libertății individuale, iar membrii sunt predispuși să adopte un loc de control extern, supunându-se normelor sociale și așteptărilor grupului [148, p. 11-12].

Cercetările au evidențiat diferențe semnificative în adaptarea migranților în funcție de cultura țării de origine. Astfel, persoanele provenite din societăți collectiviste au întâmpinat mai multe dificultăți în a-și forma relații sociale și au experimentat stări negative mai frecvent în medii individualiste, comparativ cu cei din societățile individualiste care au avut dificultăți similare în medii collectiviste [92, p. 45]. Acest lucru sugerează că adaptarea la un nou mediu sociocultural este mai facilă atunci când modelele culturale sunt similare, iar influența locului controlului poate fi profund afectată de caracteristicile individualist-colectiviste ale culturii de origine.

Pentru a investiga tipurile de loc al controlului în rândul studenților și pentru a efectua analize statistice inferențiale, am realizat calculele corespunzătoare, utilizând scorurile mai mari pentru una dintre scale, conform Figurii 2.9.

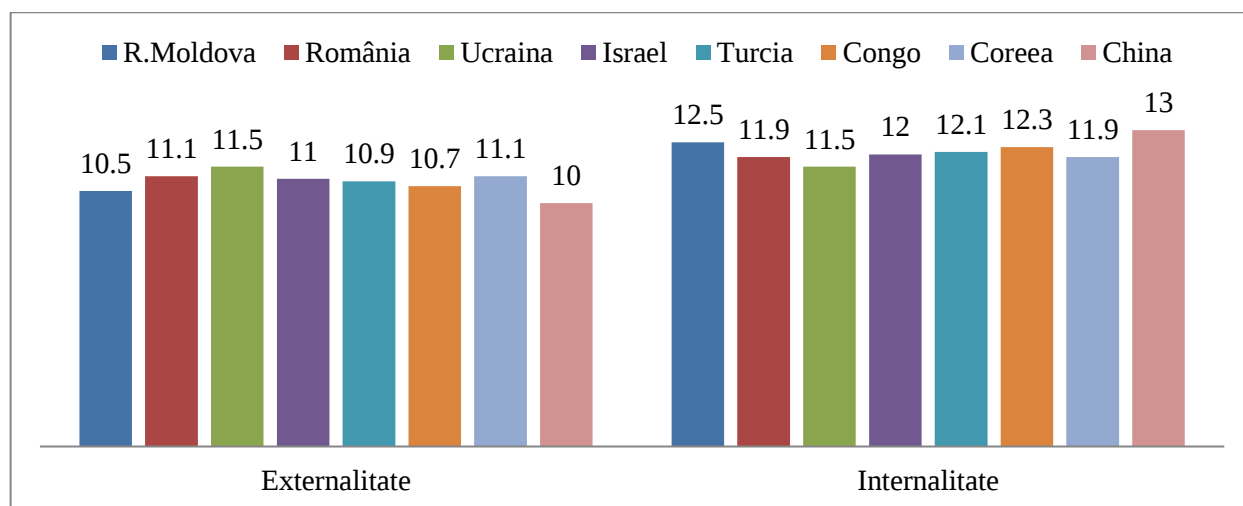

Fig. 2.9. Indici medii ai locului controlului

În cazul studenților din Republica Moldova, media indică scoruri mai mari pentru internalitate în comparație cu externalitatea, înregistrând 12,5 față de 10,5. Același trend este observat și în cazul studenților din România, unde media pentru internalitate este mai ridicată decât cea pentru externalitate, respectiv 11,9 față de 11,1. Pentru studenții din Ucraina, calculele arată că scorurile pentru internalitate și externalitate sunt egale, fiecare înregistrând 11,5.

Mai mult, este demn de menționat că media pentru internalitate este mai mare și în cazul altor grupuri de studenți. Astfel, studenții din Israel înregistrează o medie de 12,0 față de 11,0, studenții din Turcia au o medie de 12,1 față de 10,9, iar cei din Congo obțin o medie de 12,3 față de 10,7. În schimb, pentru studenții din Coreea, media pentru internalitate este de 11,9 față de 11,1,

iar pentru cei din China este de 13,0 față de 10,0. Aceste date oferă o perspectivă detaliată asupra modului în care studenții din diferite țări percep controlul intern și extern și pot furniza informații valoroase pentru înțelegerea adaptării lor în mediul academic și social.

Pentru a identifica prezența unor diferențe culturale determinate ale locului controlului, am folosit analiza de varianță, iar rezultatele sunt expuse în tabelul din Anexa A 2.4. Raportul F pentru efectul dintre grupuri, adică studenții din diferite țări, privind externalitatea și internalitatea, are un nivel de semnificație mai mare de 0,5. Aceasta înseamnă că efectul dintre grupuri nu este semnificativ; per total, mediile pentru cele opt grupuri nu diferă considerabil. Utilizarea Testului Tukey al diferenței semnificative oneste (HSD) a demonstrat aceleași rezultate: mediile la internalitate-externalitate pentru grupele de studenți din diferite țări nu sunt semnificativ diferite (Anexa A 2.5).

În cercetările asupra relației dintre apartenența culturală și diferențele în locul controlului, desfășurate în a doua jumătate a secolului trecut, observăm o schimbare semnificativă în abordarea acestui fenomen. De-a lungul ultimelor decenii ale secolului XX, cercetători precum Gaa și Shores (1979) [122] și Krampen cu Weiberg (1981) [156] au propus noi perspective asupra conexiunii dintre cultură și locul de control, sugerând că legătura nu este directă, așa cum se credea anterior.

Studenții de culoare și chicano au fost semnificativ mai interni decât cei anglo în ceea ce privește succesul în activități intelectuale. Nu au existat diferențe semnificative între grupuri în ceea ce privește locul controlului pentru activitățile fizice. Studenții anglo au fost semnificativ mai interni decât cei de culoare și chicano în ceea ce privește succesul social [122]. Aceste constatări au sugerat că locul controlului variază în funcție de domeniile de activitate și evaluarea succesului-eșecului, indicând că tratarea locului controlului în contextul apartenenței culturale ar trebui reevaluată.

Perspectiva dată a fost dezvoltată și în studiul lui Krampen și Weiberg (1981), care a identificat diferențe în privința internalității și externalității între studenții americani, japonezi și germani. Așadar, ideea că cultura reprezintă doar un aspect în ceea ce privește locul controlului în diverse domenii ale vieții a fost consolidată, sugerând că legătura nu este simplă și directă [156].

Atunci când individul se confruntă cu un mediu sociocultural nou și diferit de cel al țării de origine, precum în cazul migranților sau studenților internaționali, percepția asupra identității culturale poate fi pusă sub semnul întrebării. Identitatea culturală este o componentă esențială a ființei umane, iar atunci când aceasta este amenințată sau percepută ca fiind în pericol, poate apărea o intensificare a sentimentului de dependență de factorii externi, circumstanțele sau mediul nou pot fi percepute ca ostile, iar tendința de izolare poate deveni evidentă. În acest context, explicarea

prevalenței locului controlului extern întâlnit la studenții internaționali poate fi asociată cu aceste aspecte.

Identitatea culturală este fundamentală pentru individ, iar influențele culturale profunde, inclusiv cele religioase, istorice și familiale, contribuie la formarea acesteia. Structurile profunde ale culturii sunt esențiale în definirea valorilor și perspectivelor individuale și de grup. Când aceste valori sunt puse în pericol sau amenințate, indivizii pot resimți o puternică nevoie de a-și apăra identitatea culturală și perspectivele asupra lumii, ceea ce poate conduce la o manifestare crescută a locului controlului extern.

Într-o lume caracterizată de comunicare interculturală, adesea perspectiva noastră proprie asupra evenimentelor este influențată de sistemul nostru de valori și credințe, iar interpretarea interacțiunilor interculturale este adesea făcută dintr-o perspectivă etnocentrică. Această interpretare poate duce la tolerarea sau chiar justificarea acțiunilor părților implicate, chiar și atunci când acestea sunt criticate sau blamate în mod obiectiv. Această dinamică poate fi alimentată de un sistem de justiție slăbit, raportări media partizane sau lipsa unei voci puternice pentru minorități.

Prin urmare, este crucial să analizăm în profunzime motivele și contextul în care au loc evenimentele interculturale, și să ne confruntăm cu judecățile noastre critice în fața acestor situații. Reflexia asupra comunicării interculturale dintr-o perspectivă profundă și structurală ne poate ajuta să înțelegem mai bine motivele emoționale și contextuale care stau la baza unor acțiuni extreme sau comportamente ale indivizilor în situații de conflict cultural.

După cum ilustrează următoarea figură, locul controlului este predominant intern în cazul studenților autohtoni și internaționali, compararea datelor n-a descoperit careva diferențe semnificative ($t=1,304$ la $p=0,193$).

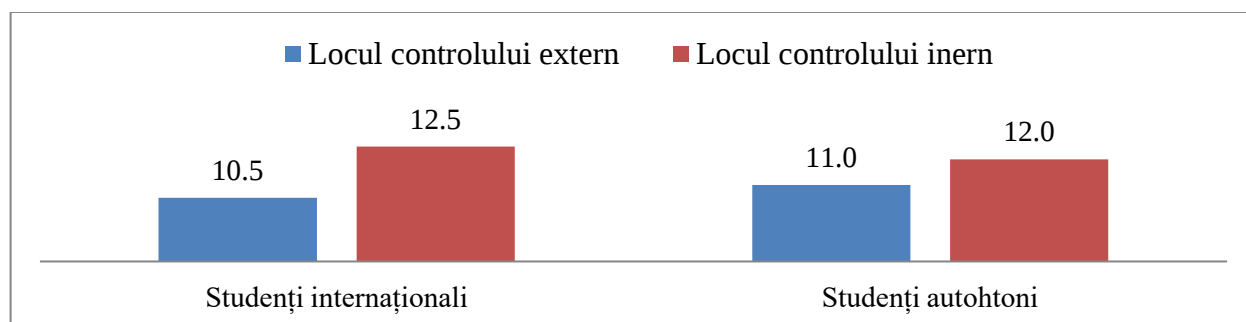

Fig. 2.10. Locul controlului al studenților internaționali și autohtoni

Am verificat dacă locul controlului este influențat de caracteristicile socio-demografice ale studenților internaționali. Compararea statistică n-a identificat diferențe semnificative pentru locul controlului studenților internaționali de sex feminin și masculin (Anexa A 2.6). Locul intern al controlului a fost mai frecvent identificat printre studenții de la anul 2 și 3, decât de la anul 1,

compararea statistică indicând la diferențe semnificative ($p < 0,01$) (Anexa A 2.7). N-au fost identificate diferențe semnificative pentru locul controlului studenților internaționali de la diferite facultăți (Anexa A 2.8).

În debutul cercetării am presupus că există un raport între locul controlului și distanța de contact social. Distanța de contact social prezintă o experiență subiectivă în care „altul” este perceput la un anumit nivel de apropiere [261]. Locul controlului se referă la perceperea capacității de a controla (stăpâni situația) și constrângerilor în raport cu aceasta: măsura în care oamenii percep că influențează sau controlează mediul înconjurător și cred că există obstacole dincolo de controlul lor care interferează cu obiectivele personale. În conformitate cu definițiile date, s-ar presupune că locul controlului intern corelează negativ cu distanța de contact social. În primul rând, deoarece distanța face mai dificilă alegerile pe care oamenii le fac individual, fără de constrângeri. Pe de altă parte, cu cât mai îndepărtat este obiectul de subiect, cu atât mai incertă și incompletă este informația despre acesta, situația condiționând o incapacitate de control personal, deci și stăpânire a mediului [141]. În subcapitolul de față am intenționat să măsurăm distanțele de contact social și să identificăm raportul dintre acestea și locul controlului [11, 40, 43].

Utilizarea scalei Bogardus a indicat la distanțe de contact social diferite pentru studenții autohtoni și internaționali (Fig. 2.11).

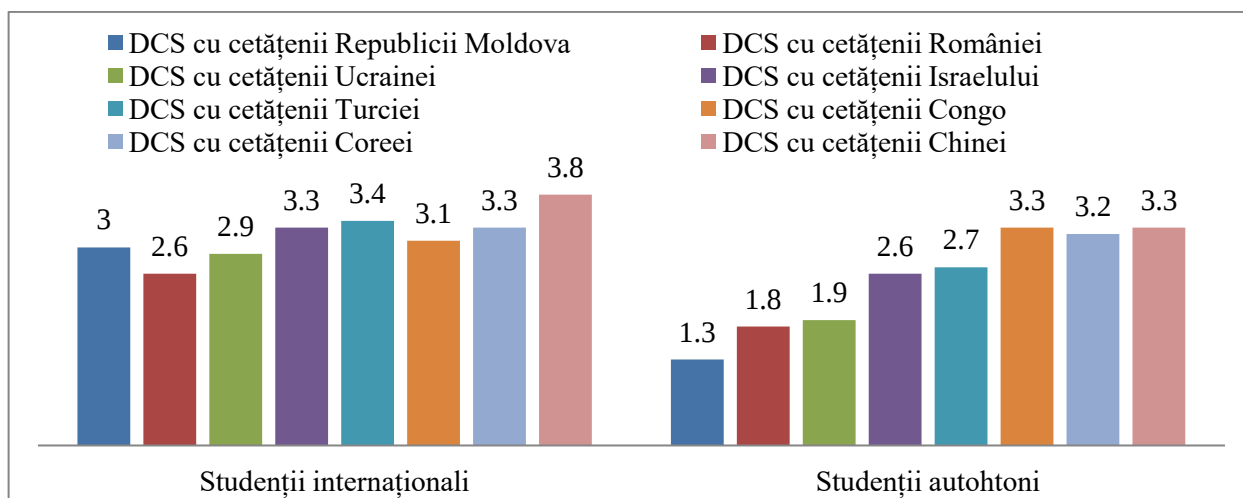

Fig. 2.11. Distanțele de contact social ale studenților internaționali și autohtoni - medii

Cercetarea privind percepția studenților autohtoni și internaționali asupra relațiilor sociale dezvăluie diferențe semnificative în modul în care aceștia îi acceptă pe cetățenii altor țări în diferite roluri.

Conform rezultatelor prezentate în Tabelul 2.3, studenții autohtoni denotă medii care reflectă o acceptare mai ridicată a cetățenilor altor țări în calitate de prieteni apropiați și vecini. În

contrast, studenții internaționali au indicat o acceptare mai crescută pentru a-i considera pe cetățenii altor țări ca vecini și colegi.

Tabelul 2.3. Compararea mediilor statistice ale distanțelor de contact social adoptate de studenții autohtoni și internaționali

		t-test for Equality of Means						
		t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
							Lower	Upper
DCS-cetățeni RM	Equal variances assumed	12,816	317	,000	1,69992	,13264	1,43896	1,96088
	Equal variances not assumed	12,786	199,306	,000	1,69992	,13296	1,43774	1,96210
DCS-cetățeni România	Equal variances assumed	6,439	317	,000	,82256	,12775	,57121	1,07391
	Equal variances not assumed	6,427	239,790	,000	,82256	,12798	,57046	1,07467
DCS-cetățeni Ucraina	Equal variances assumed	7,224	317	,000	,99949	,13835	,72729	1,27169
	Equal variances not assumed	7,211	232,599	,000	,99949	,13861	,72640	1,27258
DCS-cetățeni Israel	Equal variances assumed	4,386	317	,000	,70177	,16000	,38697	1,01657
	Equal variances not assumed	4,380	258,916	,000	,70177	,16024	,38623	1,01731
DCS-cetățeni Turcia	Equal variances assumed	4,571	317	,000	,68982	,15093	,39288	,98676
	Equal variances not assumed	4,562	236,987	,000	,68982	,15120	,39195	,98768
DCS-cetățeni Congo	Equal variances assumed	-,842	317	,400	-,11785	,13988	-,39306	,15736
	Equal variances not assumed	-,842	282,450	,401	-,11785	,14003	-,39348	,15779
DCS-cetățeni Corea	Equal variances assumed	,359	317	,720	,05185	,14433	-,23211	,33581
	Equal variances not assumed	,359	302,225	,720	,05185	,14442	-,23236	,33605
DCS-cetățeni China	Equal variances assumed	3,063	317	,002	,51124	,16692	,18284	,83964
	Equal variances not assumed	3,058	258,105	,002	,51124	,16716	,18206	,84042

Este important de remarcat că aceste diferențe sunt semnificative din punct de vedere statistic în majoritatea cazurilor, cu excepția situațiilor în care distanțele de contact social în raport cu cetățenii Coreii, Chinei și Congo nu au indicat diferențe semnificative. În aceste cazuri, studenții autohtoni au manifestat, de asemenea, distanțe mai mari, posibil influențate de cunoașterea redusă a acestor țări și a experiențelor reale cu cetățenii acestora.

Aceste constatări subliniază importanța conștientizării și a înțelegerii interculturale în contextul mediului academic. Diferențele în percepția relațiilor sociale pot fi influențate de factori precum experiențele anterioare, stereotipurile culturale și cunoașterea limitată a altor culturi. Astfel, promovarea dialogului și a interacțiunilor interculturale poate contribui la construirea unui mediu academic mai inclusiv și diversificat.

Au fost calculate distanțele de contact social pentru studenții de sex feminin și masculin (Fig. 2.12). Analiza datelor cu privire la influența factorului "gen" asupra stabilirii distanțelor de contact social dezvăluie că, în ciuda tendinței studentelor de a stabili distanțe mai mici, comparația statistică nu a evidențiat diferențe semnificative (vezi Anexa A 2.9).

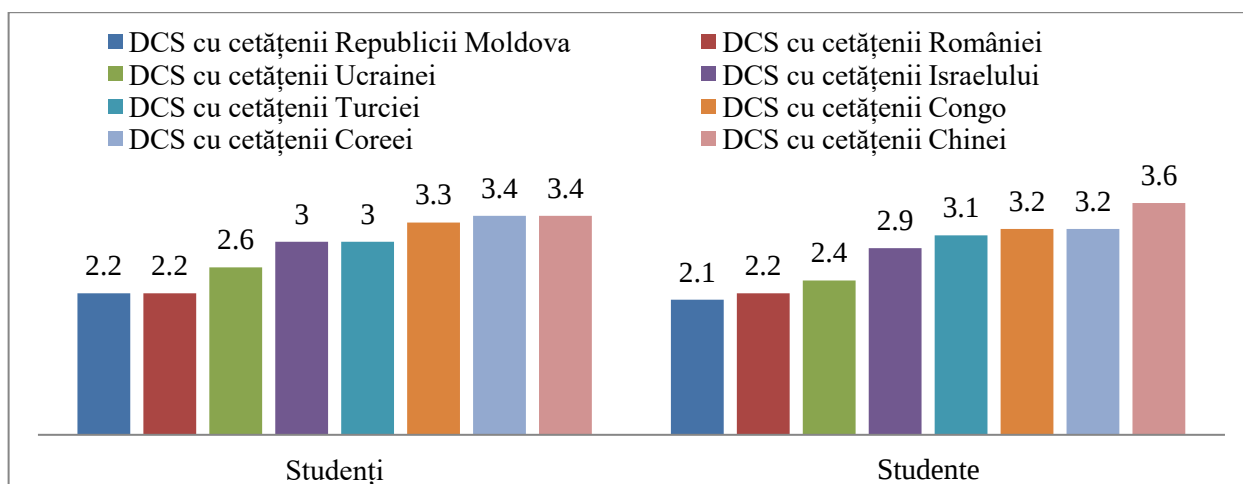

Fig. 2.12. Distanțele de contact social ale studenților și studentelor

Rezultatele indică faptul că genul nu joacă un rol determinant în modul în care studenții percep și stabilesc distanțele sociale în relațiile lor cu cetățenii altor țări. Cu alte cuvinte, atât studenții de gen feminin, cât și cei de gen masculin manifestă comportamente și atitudini similare în acest context specific.

Această constatare sugerează că, în cadrul mediului academic analizat, factori precum experiențele personale, cunoașterea culturală și conștientizarea interculturală pot avea o influență mai semnificativă asupra stabilirii distanțelor de contact social decât factorul de gen. Este esențial să se înțeleagă că percepția asupra relațiilor sociale poate fi mai mult influențată de factori individuali și contextuali decât de diferențele de gen în sine.

Această concluzie poate servi drept bază pentru inițiativele educaționale și interculturale care vizează promovarea unei mai bune înțelegeri și colaborări între studenți, independent de genul lor.

Analiza datelor sugerează că factorul "an de studii" poate juca un rol semnificativ în stabilirea distanțelor de contact social (Fig. 2.13). Se pare că, odată cu progresul în anii de studii, comunicarea și cunoașterea reciprocă pot conduce la reducerea acestor distanțe sociale. Compararea statistică a relevat câteva diferențe semnificative, conform Anexei A 2.10.

Schimbările semnificative în distanțele de contact social au fost constatate în special în privința acceptării mai favorabile a cetățenilor din Israel, Turcia, Congo, Coreea și China. Mediile diferă între cele trei grupe de studenți, respectiv cei de la anul 1, 2 și 3, în anumite contexte interculturale.

De exemplu, pentru cetățenii Israelului, nu s-au constatat diferențe semnificative între studenții de la anul 1 și 3, dar s-au observat diferențe semnificative între cei de la anul 2 și 3. În cazul cetățenilor Turciei, diferențele semnificative au fost între anii 1 și 2, precum și între anii 1 și

3, 2 și 3. Pentru cetățenii Congo, diferențele semnificative au fost între anii 1 și 2, 2 și 3. Situația a fost similară și în cazul cetățenilor din Coreea și China, unde diferențe semnificative au fost observate între anii de studii specificați.

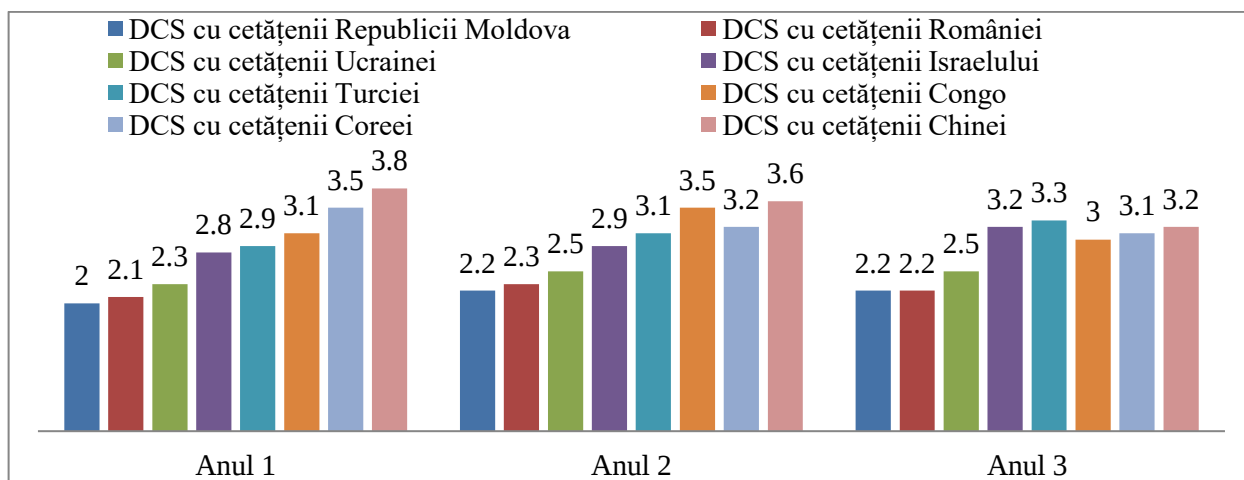

Fig. 2.13. Distanțele de contact social ale studenților de la ani de studii diferiți

Aceste constatări subliniază importanța evoluției în ceea ce privește acceptarea și apropierea de alte culturi pe măsură ce studenții progresează în anii de studii. Astfel, programele educaționale pot să se concentreze pe facilitarea interacțiunilor interculturale în mod progresiv pe parcursul traiectoriei academice a studenților.

Analiza distanțelor de contact social ale studenților internaționali cu cetățenii Republicii Moldova (Fig. 2.14, Anexa A 2.11) dezvăluie o variație semnificativă în funcție de natura relațiilor.

Pentru studenții internaționali din România și Ucraina, s-a observat o acceptare crescută în calitate de rude și prieteni apropiați în relație cu cetățenii Republicii Moldova. Acest lucru poate indica similitudini culturale sau experiențe comune care facilitează relațiile apropiate.

În cazul indicării relațiilor de prietenie și vecinătate, studenții internaționali din Israel și Turcia au manifestat anumite diferențe în distanțele de contact social. Aceste variații pot fi influențate de normele culturale specifice fiecărei țări și de modul în care studenții percepeau aceste relații.

Pentru distanțele sociale asociate cu relațiile de vecinătate și colegialitate, studenții internaționali din Congo, Coreea și China au prezentat variații. Aceste diferențe pot reflecta abordări culturale distincte în ceea ce privește interacțiunile în cadrul comunității academice sau de serviciu.

Aceste constatări evidențiază importanța înțelegerii modului în care studenții internaționali interacționează cu cetățenii Republicii Moldova în diverse contexte sociale. Facilitarea unei mai

bune înțelegeri și comunicări reciproce poate contribui la îmbunătățirea relațiilor interculturale în comunitatea academică și în mediul de serviciu.

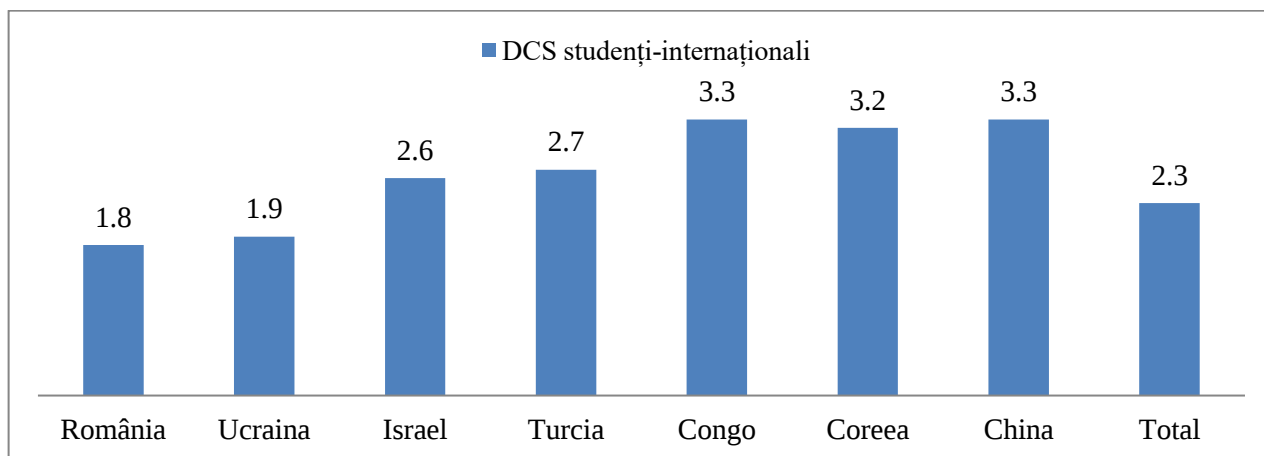

Fig. 2.14. Distanțele de contact social ale studenților internaționali față de cetățenii Republicii Moldova

Conform rezultatelor analizei (Fig. 2.15, Anexa A 2.12), se pot observa variații semnificative în distanțele sociale adoptate de către studenții din Republica Moldova față de cetățenii străini.

Studenții din Republica Moldova manifestă cele mai mici distanțe sociale în relație cu cetățenii din România (2,7) și Ucraina (2,3). Aceste rezultate pot reflecta legături istorice, culturale sau lingvistice care facilitează interacțiunile apropiate între studenții moldoveni și cei din aceste țări vecine.

Pentru studenții moldoveni, distanțele sociale cresc treptat în raport cu cetățenii din Coreea (2,9), Turcia (3,0) și Congo (3,2). Aceste diferențe pot reflecta variații culturale în ceea ce privește normele de interacțiune socială și comunicare.

Cele mai mari distanțe sociale adoptate de studenții din Republica Moldova au fost înregistrate în relație cu cetățenii din Israel (3,6) și China (3,7). Aceste rezultate pot indica diferențe semnificative în practicile culturale și în percepția distanțelor sociale în relație cu aceste două țări.

Analiza acestor distanțe sociale oferă o perspectivă asupra modului în care studenții din Republica Moldova se adaptează la interacțiunile sociale cu cetățenii străini. Înțelegerea acestor dinamici poate contribui la promovarea unei comunicări mai eficiente și la facilitarea relațiilor interculturale în cadrul comunităților academice internaționale.

Cu expansiunea internaționalizării în învățământul superior, relațiile dintre studenții autohtoni și cei internaționali au devenit un subiect central în literatura psihologică. Distanțele de

contact social au fost abordate și explorate în diverse cercetări, dezvăluind influențe semnificative ale competențelor lingvistice, trăsăturilor de personalitate și diferențelor culturale.

Abilitățile lingvistice sunt recunoscute ca factor crucial în stabilirea relațiilor interculturale de succes. Dificultățile întâmpinate în relațiile cu colegii și personalul din cauza limitărilor lingvistice au fost identificate în mai multe studii [63, 126, 156]. Atât studenții internaționali, cât și cei autohtoni percep că competența lingvistică scăzută afectează negativ integrarea socială și interacțiunile cotidiene.

Studiile au relevat că trăsăturile de personalitate, cum ar fi extraversia și agreabilitatea, sunt factori importanți în interacțiunile sociale interculturale. Extraversia contribuie la inițierea și menținerea contactelor interculturale. De asemenea, diferite aspecte ale personalității au fost asociate cu competența interculturală, contribuind la calitatea relațiilor [65, 167, 206, 235].

Diferențele culturale reprezintă un alt element cheie în relațiile dintre studenții autohtoni și internaționali. Confruntarea cu diferențe culturale semnificative poate duce la sentimente de singurătate și excludere. Această constatare subliniază importanța înțelegerii și acceptării diversității culturale în mediul academic [260, 284]. Politicile universitare de internaționalizare au un impact semnificativ în formarea și calitatea relațiilor interculturale. Implicarea instituțională este esențială pentru depășirea provocărilor și pentru promovarea relațiilor pozitive între studenții locali și internaționali [75, 146].

În concluzie, abordarea integrată a barierei lingvistice, trăsăturilor de personalitate și diferențelor culturale este esențială pentru promovarea relațiilor sănătoase și colaborative între studenții autohtoni și internaționali în mediul academic internațional. Implicarea instituțională și promovarea unei culturi de acceptare și înțelegere a diversității joacă un rol crucial în crearea unui mediu propice pentru interacțiunile interculturale.

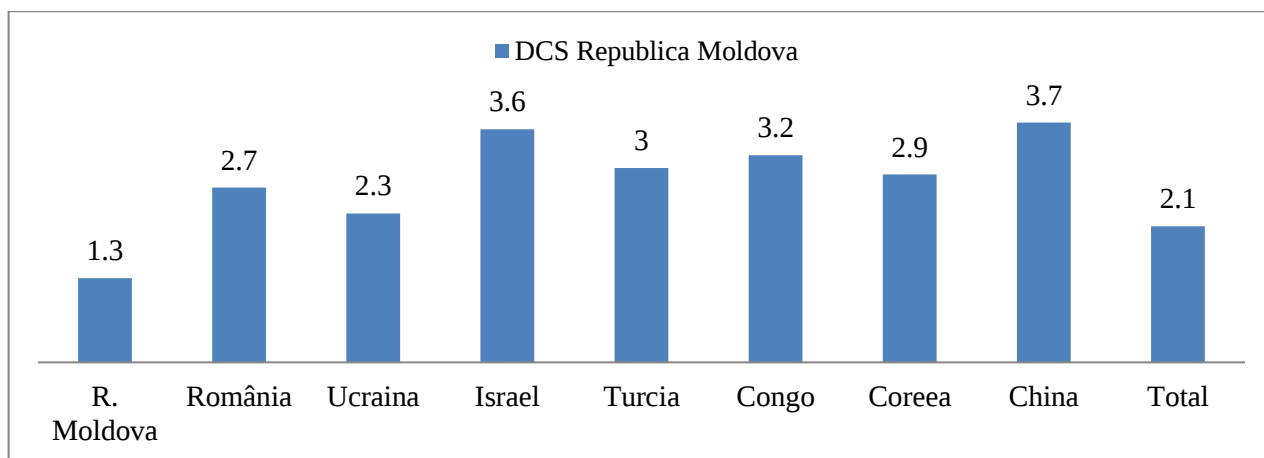

Fig. 2.15. Distanțele de contact social ale studenților din Republica Moldova față de cetățenii altor țări

Compararea mediilor pentru distanța de contact social, prezentată în Anexa A 2.9, evidențiază diferențe semnificative în acceptarea distanțelor sociale de către studenții din Republica Moldova în raport cu cetățenii altor țări (Fig. 2.15). Analiza relevă următoarele constatări specifice.

Distanța de cetățenii României nu prezintă diferențe semnificative în comparație cu cele adoptate în raport cu alte țări, cu excepția Republicii Moldova. Această constatare indică o abordare similară a relațiilor sociale cu majoritatea țărilor, cu excepția vecinilor imediați.

Distanța adoptată față de cetățenii Ucrainei evidențiază diferențe semnificative doar în comparație cu cetățenii Israelului și Chinei ($p < 0,01$). Acest rezultat indică particularități în relaționarea cu studenții ucraineni, distincte de cele cu alte țări.

Distanțele adoptate față de cetățenii Israelului, Chinei și Ucrainei sunt semnificativ diferite ($p < 0,01$). Această constatare sugerează variații semnificative în acceptarea distanțelor sociale în raport cu aceste țări, indicând influențe culturale sau experiențe personale specifice.

Aceste rezultate subliniază complexitatea și diversitatea relațiilor interculturale în mediul academic din Republica Moldova. Interpretarea acestor diferențe semnificative poate oferi insight-uri importante pentru dezvoltarea unei înțelegeri mai profunde a dinamicii sociale și a interacțiunilor dintre studenții autohtoni și cei internaționali.

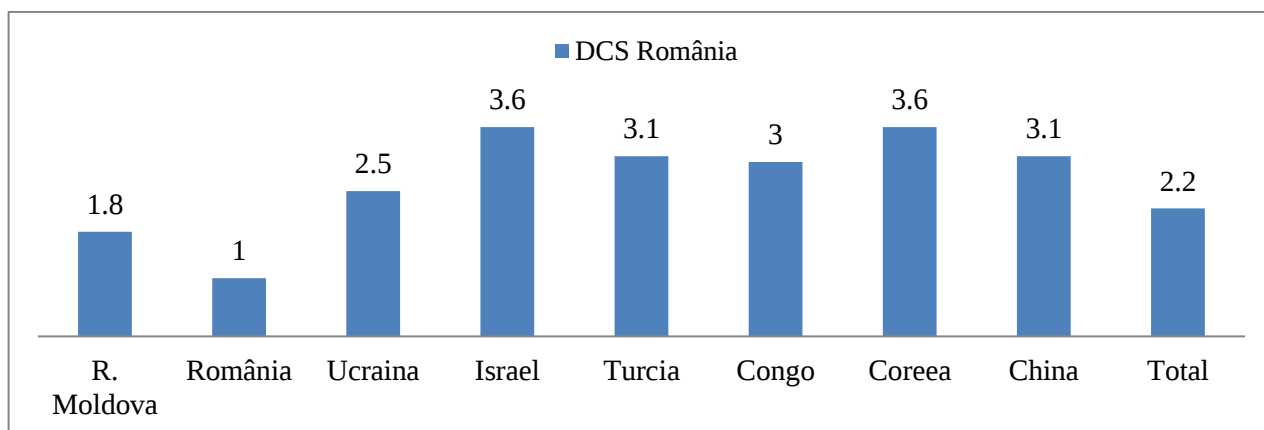

Fig. 2.16. Distanțele de contact social ale studenților din România față de cetățenii altor țări

Studenții din România (Fig. 2.16) manifestă o apropiere semnificativă față de cetățenii proprii, exprimată printr-o distanță socială foarte mică (1,0). Această apropiere este semnificativ diferită de distanțele adoptate în raport cu cetățenii altor țări ($p < 0,001$). Mai mult, distanța față de cetățenii Republicii Moldova, percepută de studenții din România, este semnificativ diferită de cele oferite altor țări ($p < 0,001$).

O altă distanță redusă se observă în relația cu cetățenii Ucrainei, iar aceasta este semnificativ diferită de distanțele percepute față de cetățenii Israelului și Chinei ($p < 0,01$). Pentru

celelalte țări, nu se atestă diferențe semnificative în percepția distanțelor sociale de către studenții români.

Aceste constatări subliniază legăturile strânse percepute de studenții din România cu cetățenii proprii și cu cei din țările vecine, precum și variațiile semnificative în raport cu alte țări. Aceste informații pot contribui la înțelegerea mai detaliată a dinamicii relaționale și a influențelor culturale în contextul interacțiunilor interculturale ale studenților din România.

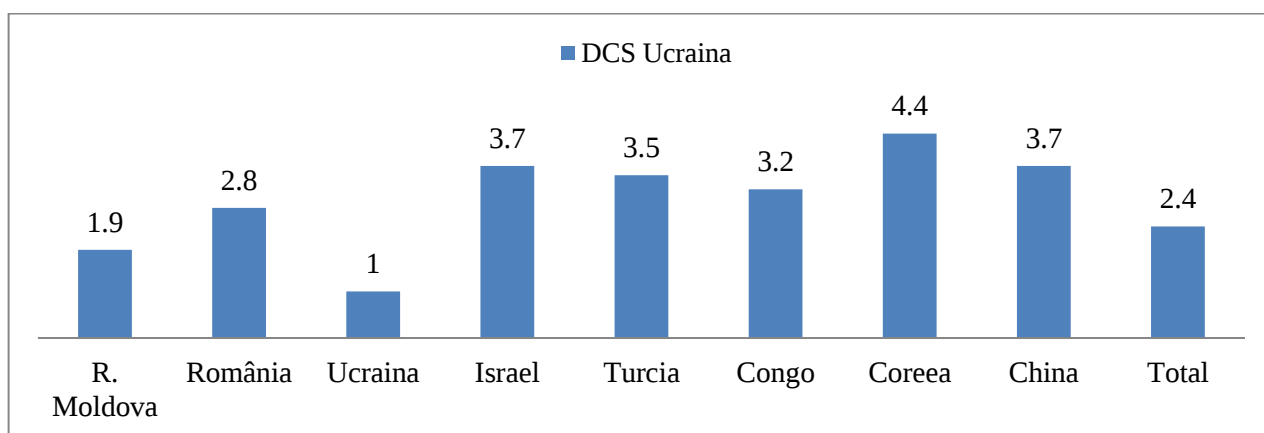

Fig. 2.17. Distanțele de contact social ale studenților din Ucraina față de cetățenii altor țări

Studenții din Ucraina (Fig. 2.17) manifestă o apropiere semnificativă față de cetățenii proprii, exprimată printr-o distanță socială foarte mică (1,0). Această apropiere este semnificativ diferită de distanțele adoptate în raport cu cetățenii altor țări ($p < 0,001$). De asemenea, distanța față de cetățenii Republicii Moldova, percepută de studenții din Ucraina, este semnificativ diferită de cele oferite altor țări ($p < 0,001$).

O altă distanță redusă se observă în relația cu cetățenii României, iar aceasta este semnificativ diferită de distanțele percepute față de cetățenii Coreei, Israelului și Chinei ($p < 0,01$). Pentru celelalte țări, nu se atestă diferențe statistic semnificative în percepția distanțelor sociale de către studenții ucraineni.

Aceste constatări subliniază legăturile strânse percepute de studenții din Ucraina cu cetățenii proprii și cu cei din țările vecine, precum și variațiile semnificative în raport cu alte țări. Aceste informații pot contribui la înțelegerea mai detaliată a dinamicii relaționale și a influențelor culturale în contextul interacțiunilor interculturale ale studenților din Ucraina.

Studenții din Israel (Fig. 2.18) manifestă o apropiere semnificativă față de cetățenii proprii, exprimată printr-o distanță socială foarte mică (1,1). Această apropiere este semnificativ diferită de distanțele adoptate în raport cu cetățenii altor țări ($p < 0,001$). În ceea ce privește distanța față de cetățenii Republicii Moldova, studenții din Israel o percep semnificativ diferită față de cele oferite cetățenilor din Congo, Coreea și China ($p < 0,001$).

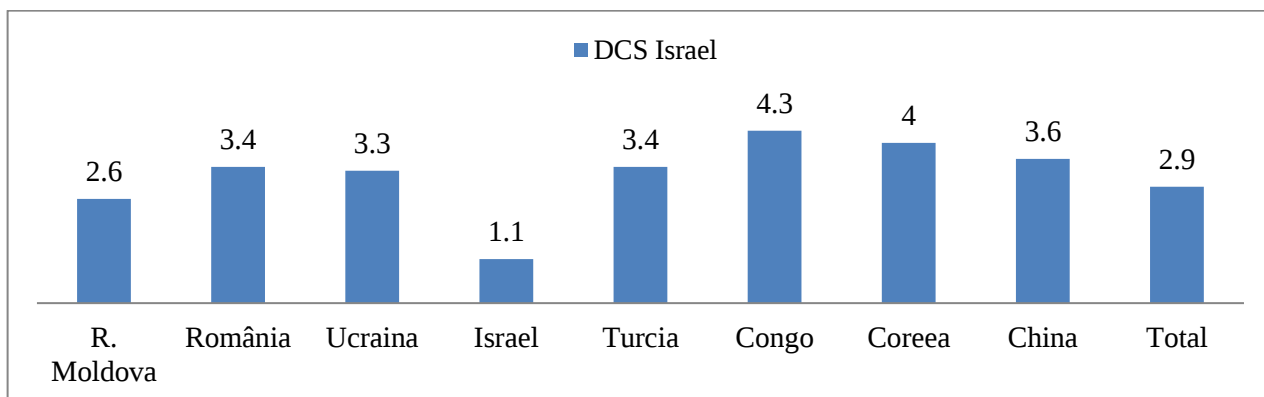

Fig. 2.18. Distanțele de contact social ale studenților din Israel față de cetățenii altor țări

Pentru celelalte țări, nu se atestă diferențe statistic semnificative în percepția distanțelor sociale de către studenții israelieni. Aceste constatări indică o strânsă legătură percepută de studenții din Israel cu proprii concetățeni și o distanță semnificativă față de cetățenii din alte țări, cu excepția celor menționați (Congo, Coreea și China). Aceste informații pot oferi înțelegeri importante în privința dinamicii relaționale și a influențelor culturale în contextul interacțiunilor interculturale ale studenților israelieni.

Studenții din Turcia (Fig. 2.19) prezintă o distanță socială foarte mică față de cetățenii propriei țări (1,0), iar această apropiere este semnificativ diferită de distanțele adoptate în raport cu cetățenii altor țări ($p < 0,001$). În ceea ce privește distanțele de contact social cu cetățenii Republicii Moldova, Israelului, României și Ucrainei, studenții din Turcia le percep semnificativ diferit față de cele oferite cetățenilor din Congo, Coreea și China ($p < 0,01$).

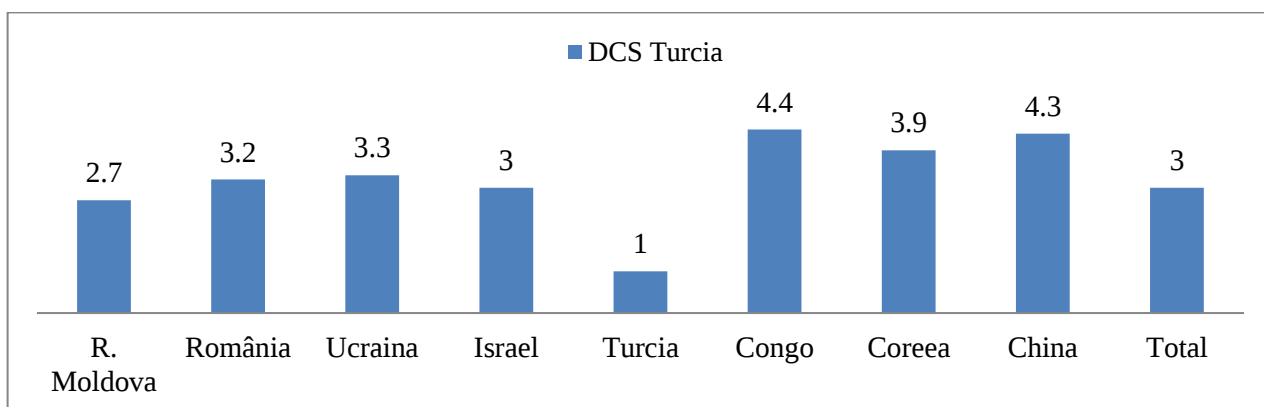

Fig. 2.19. Distanțele de contact social ale studenților din Turcia față de cetățenii altor țări

Aceste constatări sugerează că studenții turci manifestă o apropiere semnificativă față de compatrioții lor, iar această distanță socială se remarcă în comparație cu relațiile cu cetățenii altor

țări. Totuși, este important de menționat că distanțele sociale pot varia în funcție de contextul cultural și de interpretarea individuală a acestor măsurători.

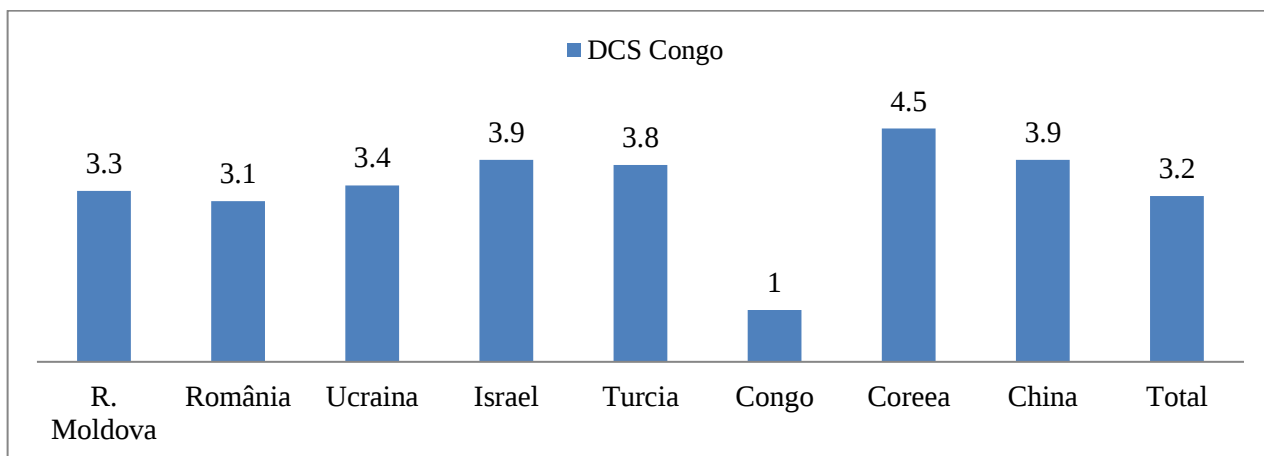

Fig. 2.20. Distanțele de contact social ale studenților din Congo față de cetățenii altor țări

Studenții din Congo (Fig. 2.20) manifestă o distanță socială foarte mică față de cetățenii propriei țări (1,0), iar această apropiere este semnificativ diferită de distanțele adoptate în raport cu cetățenii tuturor celorlalte țări ($p < 0,001$). În ceea ce privește distanțele de contact social cu cetățenii Republicii Moldova, României și Ucrainei, studenții din Congo le percep semnificativ diferit față de cele oferite cetățenilor din Turcia, Israel, Coreea și China ($p < 0,01$).

Aceste rezultate indică faptul că studenții din Congo prezintă o apropiere semnificativă față de compatrioții lor, iar această distanță socială se remarcă în comparație cu relațiile cu cetățenii altor țări. Este important să se sublinieze că interpretarea acestor măsurători poate fi influențată de contextul cultural specific și de percepțiile individuale ale distanței sociale.

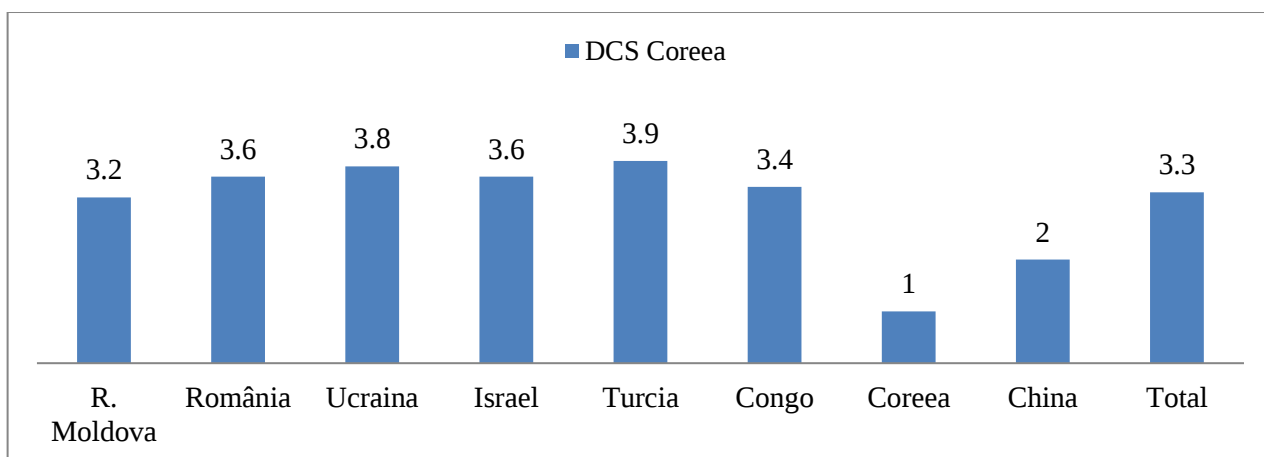

Fig. 2.21. Distanțele de contact social ale studenților din Coreea față de cetățenii altor țări

Studenții din Coreea (Fig. 2.21) manifestă o distanță socială foarte mică față de cetățenii propriei țări (1,0), iar această apropiere este semnificativ diferită de distanțele adoptate în raport cu cetățenii tuturor celorlalte țări ($p < 0,001$). Distanța față de cetățenii Chinei (2,0) este cea mai

apropiată și semnificativ diferită de cea adoptată în raport cu cetățenii din alte țări ($p < 0,01$). În distanțele de contact social oferite celorlalte țări nu se atestă diferențe statistice semnificative.

Aceste constatări sugerează că studenții din Coreea au o apropiere semnificativă față de concetățenii lor și manifestă distanțe sociale mai mari în raport cu cetățenii altor țări, cu excepția Chinei, unde distanța este semnificativ mai mică decât în cazul celorlalte țări. Interpretarea acestor rezultate poate implica aspecte culturale specifice și trebuie să țină cont de complexitatea relațiilor interculturale.

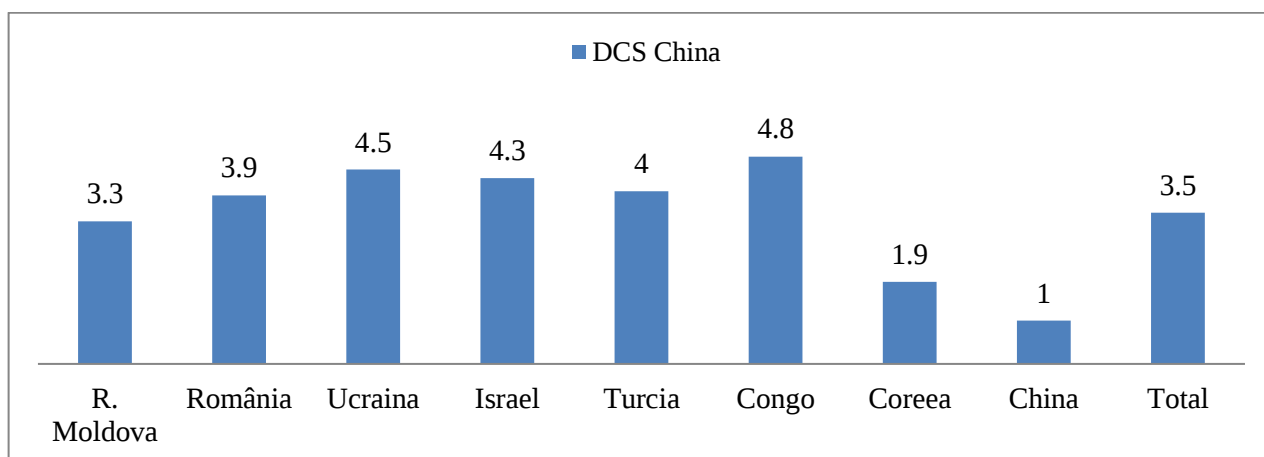

Fig. 2.22. Distanțele de contact social ale studenților din China față de cetățenii altor țări

Studenții din China (Fig. 2.22) manifestă o distanță socială foarte mică față de cetățenii propriei țări (1,0), iar această apropiere este semnificativ diferită de distanțele adoptate în raport cu cetățenii tuturor celorlalte țări ($p < 0,001$). Distanța față de cetățenii Coreii (1,9) este cea mai apropiată și semnificativ diferită de cea adoptată în raport cu cetățenii din alte țări ($p < 0,01$). Deosebiri semnificative se atestă și între distanța față de cetățenii Republicii Moldova și din Congo, Ucraina, Israel ($p < 0,01$). În distanțele de contact social oferite celorlalte țări nu se atestă diferențe statistice semnificative.

Aceste constatări indică faptul că studenții din China prezintă o apropiere semnificativă față de concetățenii lor și adoptă distanțe sociale mai mari în raport cu cetățenii altor țări, cu excepția Coreii, unde distanța este semnificativ mai mică decât în cazul celorlalte țări. Interpretarea acestor rezultate poate implica aspecte culturale specifice și trebuie să țină cont de complexitatea relațiilor interculturale.

Da, constatările privind distanțele de contact social ale studenților pot reflecta diferențe culturale, confesionale, precum și nivelul lor de cunoaștere și experiențe anterioare în comunicarea cu reprezentanții altor țări. Este important de subliniat că aceste distanțe sociale pot fi influențate de o varietate de factori, inclusiv tradițiile culturale, normele sociale, experiențe de viață și nivelul de expunere la diversitatea culturală.

De exemplu, studenții din țara-gazdă pot adopta distanțe mai mici în contactul social, deoarece sunt familiarizați cu mediul și cultura locală. Studenții din România și Ucraina ar putea avea distanțe sociale mai mici datorită unor posibile similarități culturale sau istorice. Pe de altă parte, distanțele mai mari adoptate de studenții din Israel și Turcia ar putea fi influențate de diferențe culturale sau de experiențele anterioare ale acestora în interacțiunea cu studenții internaționali.

Este important să se sublinieze că aceste diferențe nu ar trebui să fie considerate ca reflectând automat atitudini pozitive sau negative. Ele pot fi influențate de variabilitatea individuală și de complexitatea interacțiunilor interculturale. Interpretarea acestor rezultate ar trebui să țină cont de contextul specific și de multiplele influențe care pot contribui la formarea acestor distanțe sociale.

Am fost interesați să explorăm raportul dintre locul controlului și distanțele de contact social ale studenților internaționali (Tabelul 2.4). Acest aspect poate oferi o perspectivă mai profundă asupra modului în care percepția asupra controlului personal poate influența relațiile sociale și interacțiunile cu persoanele din mediul înconjurător.

Identificarea de rezultate specifice și observații relevante legate de acest raport ne face să le împărtășim, pentru a discuta mai detaliat despre concluziile sau interpretările pe care le-am obținut. Au fost calculate modele sau tendințe care au oferit insight-uri interesante despre cum aceste aspecte ale personalității influențează relațiile interculturale.

Tabelul 2.4. Corelarea rezultatelor pentru distanța de contact social și locul controlului studenților internaționali

		LC	Externalitate	Internalitate
Distanța_tara_origine	Pearson Correlation	-,538**	-,115	-,123
	Sig. (2-tailed)	,002	,148	,122
Distanța_tara_gazda	Pearson Correlation	-,413*	,050	-,474*
	Sig. (2-tailed)	,027	,529	,029
Distanța_alte_tari	Pearson Correlation	-,106	,127	,029
	Sig. (2-tailed)	,185	,111	,718

A fost important să observăm că locul controlului, în special când tinde spre o amplasare internă, poate avea o influență semnificativă asupra distanței de contact social cu reprezentanții țării de origine și a relației cu populația țării-gazdă în cazul studenților internaționali.

Faptul că studenții cu un loc intern al controlului mai pronunțat au distanțe de contact social mai mici cu populația țării de origine sugerează o anumită coeziune culturală sau legătură emoțională cu această țară. De asemenea, corelația negativă dintre scala „internalitate” și distanța

cu reprezentanții țării gazdă indică că studenții cu o percepție internă mai puternică a controlului sunt mai predispuși să se apropie social de populația autohtonă.

Concluzionăm în finalul acestui subcapitol că analiza datelor a infirmat Ipoteza 2, care presupunea că studenții internaționali vor manifesta un loc de control extern mai accentuat decât cei autohtoni, evidențiind în schimb o distribuție relativ echilibrată a locului de control atât intern, cât și extern, între studenții autohtoni și internaționali. Pe de altă parte, Ipoteza 3 a fost confirmată, indicând că studenții internaționali mențin, într-adevăr, distanțe de contact social mai mari față de reprezentanții altor culturi, comparativ cu studenții autohtoni. Aceasta sugerează o prudență sau o rezervă crescută în relaționarea cu culturi diferite, posibil datorită barierelor lingvistice, diferențelor culturale sau a lipsei de familiaritate. De asemenea, Ipoteza 4 a fost susținută de date, confirmând existența unei corelații între locul controlului și distanța de contact social. Astfel, s-a observat că un loc intern al controlului este asociat cu distanțe de contact social mai mici, reflectând o deschidere mai mare și o adaptabilitate în relații, în timp ce locul extern al controlului corelează cu distanțe mai mari în interacțiunile cu reprezentanții altor culturi, sugestiv pentru o percepută lipsă de control asupra mediului social și cultural extern.

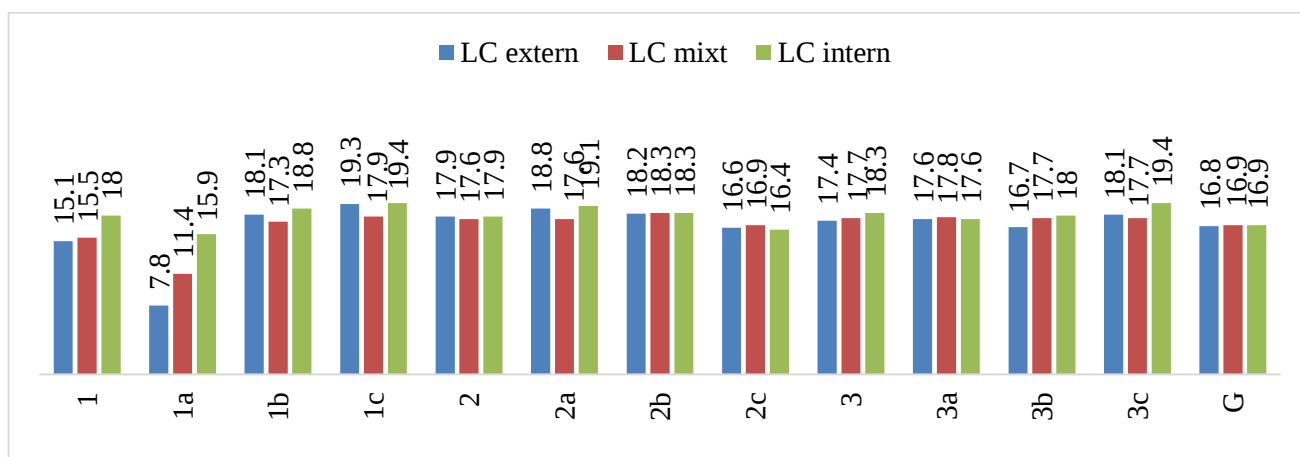
Aceste descoperiri subliniază complexitatea și interdependența factorilor psihologici și culturali în dinamica relațiilor interpersonale și interculturale în contextul educațional internațional. Totodată, pot avea implicații semnificative pentru programele de integrare și suport pentru studenții internaționali, oferind o mai bună înțelegere a modului în care factorii psihologici, precum locul controlului, pot influența adaptarea psihosocială într-o nouă cultură. Este un exemplu concret a faptului cum aspectele psihologice pot juca un rol esențial în interacțiunile interculturale și în relațiile sociale, determinând adaptarea psihosocială. Constatările sau interpretările pe această temă vor fi explorate în următorul subcapitol.

2.4. Raportul dintre adaptarea psihosocială a studenților internaționali cu locul controlului și distanțele de contact social

Trecând de la considerentele anterioare, ne îndreptăm acum către analiza Ipotezei 5, care deschide calea spre înțelegerea mai aprofundată a adaptării psihosociale a studenților, având în vedere două dimensiuni ale acesteia: adaptarea socioculturală și cea academică. Această ipoteză pornește de la premisa că există o legătură strânsă între locul controlului intern, distanțele de contact social mai mici cu reprezentanții culturilor alogene și o adaptare psihosocială mai bună, în contextul diversității culturale și cel academic. În acest subcapitol ne propunem să explorăm cum interacționează aceste trei variabile - locul controlului, distanțele de contact social și adaptarea psihosocială - în contribuția lor la o integrare reușită a studenților în medii noi. Astfel, abordăm

complexitatea procesului de adaptare în contextul unei lumi academice globalizate, subliniind importanța adaptării atât la nivel sociocultural, cât și academic, pentru a înțelege pe deplin experiența studenților internaționali și autohtoni.

Analiza adaptării psihosociale a studenților internaționali în Republica Moldova în funcție de locul controlului, împărțit în trei categorii (extern, mixt, intern), dezvăluie diferențe semnificative în ceea ce privește adaptarea la nivel macrosocial și mezosocial. Vom explora în detaliu rezultatele relevante (Fig. 2.23).

Notă explicativă. 1. Adaptare la nivel macrosocial, 1a. Satisfacerea necesităților sociocomunicative, 1b. Satisfacerea necesităților ecosociale, 1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice; 2. Adaptare la nivel mezosocial, 2a. Satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele, 2b. Satisfacerea necesităților de comunicare cu colegii de facultate, 2c. Satisfacerea necesităților de comunicare cu cadrele didactice; 3. Adaptare la nivel microsociale, 3a. Satisfacerea necesităților de identificare profesională, 3b. Satisfacerea necesităților de formare profesională, 3c. Satisfacerea necesităților de management al timpului personal; G - Scor total pentru adaptare psihosocială

Fig. 2.23. Scorurile medii la Chestionarul AMSSA pentru studenții internaționali cu locul controlului diferit

Analiza scorurilor medii este completată și de compararea statistică, rezultatele cărora sunt ilustrate în Anexa A 2.13.

Studenții cu locul controlului intern au înregistrat niveluri mai ridicate de adaptare macrosocială, manifestând satisfacție crescută în relațiile sociale, interacțiunea cu mediul ambiant și rezolvarea necesităților socioeconomice. Cei cu locul controlului extern au întâmpinat dificultăți mai mari în comunicarea socială și la nivelul satisfacerii necesităților socioeconomice, în comparație cu cei cu control intern și mixt (Anexa A 2.13). Diferențe statistice semnificative au fost identificate între subiecții cu locul controlului extern și mixt în satisfacerea necesităților de comunicare socială ($p < 0,01$), socioeconomice ($p = 0,05$), și în capacitatea generală de adaptare la nivel macrosocial ($p = 0,05$). Între subiecții cu locul controlului intern și extern, diferențe semnificative au fost observate în satisfacerea necesităților de comunicare socială ($p < 0,01$), ecosociale ($p = 0,03$), și în capacitatea generală de adaptare la nivel macrosocial ($p = 0,01$). Între cei

cu locul controlului mixt și intern, diferențe semnificative au fost evidențiate în satisfacerea necesităților de comunicare socială ($p<0,01$), ecosociale ($p<0,03$), socioeconomice ($p<0,03$), și în capacitatea generală de adaptare la nivel macrosocial ($p<0,03$). Locul controlului subiectiv este semnificativ în domeniile vieții sociale, indicând că subiecții internaliști asumă mai frecvent responsabilitatea adaptării la condițiile sociale, culturale, habituale și socioeconomice, comparativ cu cei cu control mixt sau extern.

Adaptarea la nivel macrosocial, care reflectă dimensiunea socioculturală a adaptării psihosociale a studenților internaționali, evidențiază un rol crucial al locului controlului în modul în care acești studenți navighează și se integrează într-un mediu cultural și social nou. Studenții cu un loc intern al controlului, care percep evenimentele din viața lor ca fiind în mare parte rezultatul propriilor acțiuni și decizii, tind să experimenteze niveluri mai ridicate de adaptare socioculturală. Aceasta înseamnă că ei manifestă o satisfacție crescută în relațiile sociale, o interacțiune mai armonioasă cu mediul înconjurător și o abilitate mai bună de a gestiona necesitățile socioeconomice. În contrast, studenții cu un loc extern al controlului întâmpină mai multe dificultăți în aceste domenii, ceea ce sugerează că perceperea evenimentelor ca fiind controlate de forțe externe, precum norocul sau alte persoane, poate împiedica adaptarea eficientă.

Diferențele statistice semnificative între studenții cu loc de control intern, extern și mixt în ceea ce privește satisfacția nevoilor de comunicare socială, ecosociale și socioeconomice subliniază că modul în care indivizii percep sursa controlului asupra vieții lor influențează direct capacitatea lor de adaptare socioculturală. Mai exact, studenții internaliști, care își asumă responsabilitatea pentru propria adaptare, par să se descurce mai bine în adaptarea la noi contexte socioculturale și socioeconomice, în comparație cu cei care atribuie controlul extern sau care au o percepție mixtă. Această constatare indică faptul că locul de control intern poate facilita o integrare mai ușoară și mai reușită în societatea gazdă, permițând studenților să navigheze mai eficient printre provocările interculturale și să își satisfacă nevoile într-un mediu nou.

Adaptarea academică a studenților internaționali, care implică integrarea în mediul universitar și comunicarea intragrupală, reflectă complexitatea procesului de adaptare la nivel mezosocial și microsocial. În această privință, observațiile sugerează că, în general, studenții se adaptează la nivel academic într-un mod satisfăcător, indiferent de locul de control. Aceasta indică faptul că adaptarea la cerințele academice și la comunicarea în cadrul grupurilor de studiu nu este puternic influențată de modul în care studenții percep controlul asupra evenimentelor din viața lor, fie că este intern, extern sau o combinație a ambelor.

Cu toate acestea, se remarcă o diferență semnificativă în capacitatea de comunicare cu rudele și prietenii ($p=0,05$), evidențiind că studenții cu un loc de control mixt întâmpină anumite

provocări în acest domeniu, comparativ cu cei care percepe controlul ca fiind mai mult intern sau extern. Aceasta sugerează că percepțiile mixte asupra controlului pot influența aspectele sociale ale adaptării, mai precis în menținerea legăturilor strânse cu familia și prietenii din țara de origine și din afara mediului academic, care prezintă un suport important al adaptării.

În ceea ce privește adaptarea la nivel microsocial, care se referă la aspectele formării profesionale din viața studenților, cum ar fi gestionarea timpului și dezvoltarea identității profesionale, locul de control pare să nu aibă un impact semnificativ, cu o excepție notabilă. Studenții internaționali cu un loc de control intern au demonstrat o capacitate mai bună de gestionare a timpului, ceea ce indică faptul că aceștia pot fi mai eficienți în organizarea activităților lor academice și extracurriculare. Aceasta este o competență crucială în mediul universitar, unde gestionarea eficientă a timpului poate influența direct succesul academic și bunăstarea personală.

Analiza corelațională sugerează că locul controlului este asociat într-o anumită măsură cu capacitățile de adaptare psihosocială ale studenților internaționali (Tabelul 2.5).

La nivel microsocial, unde se relevă în special relațiile cu sine ca subiect al formării profesionale, am identificat următoarele semnificații ale corelațiilor. Subiecții cu locul controlului intern manifestă o adaptare mai bună la solicitările generale de nivel microsocial ($p < 0,01$) în comparație cu cei cu control extern. Persoanele internaliste sunt la fel orientate spre formarea profesională precum cele externaliste ($p < 0,01$). Studenții cu locul controlului intern sunt la fel de satisfăcuți de capacitățile personale de management al timpului precum cei cu control extern ($p < 0,01$). Locul controlului intern apare ca o condiție esențială pentru asigurarea adaptării psihosociale a studenților internaționali la acest nivel. Cei cu control extern confruntă anumite dificultăți, evidențiind o adaptare la limita de jos a mediei, care probabil a influențat lipsa de corelație dintre externalitate și adaptarea la nivel microsocial.

Tabelul 2.5. Corelarea rezultatelor pentru locul controlului și calitatea adaptării la mediul universitar și solicitările academice a studenților internaționali

		Externalitate	Internalitate
Necesitati sociocomunicative	Pearson Correlation	-,127	-,491*
	Sig. (2-tailed)	,109	,016
Necesitati ecosociale	Pearson Correlation	,127	,491*
	Sig. (2-tailed)	,109	,016
Necesitati socioeconomice	Pearson Correlation	,497*	,744**
	Sig. (2-tailed)	,013	,000
Adaptare nivel macrosocial	Pearson Correlation	,558**	,780**
	Sig. (2-tailed)	,001	,000
Comunicare rude prieteni	Pearson Correlation	,619**	,811**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000
Comunicare colegi facultate	Pearson Correlation	,663**	,969**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000

		Externalitate	Internalitate
Comunicare cadre didactice	Pearson Correlation	,709**	,807**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000
Adaptare nivel mezosocial	Pearson Correlation	,683**	,856**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000
Necesitati identificare profesionala	Pearson Correlation	,746**	,914**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000
Necesitati formare profesionala	Pearson Correlation	,827**	,915**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000
Necesitati management timp	Pearson Correlation	,848**	,950**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000
Adaptare nivel microsocial	Pearson Correlation	,108	,766**
	Sig. (2-tailed)	,173	,000
Adaptare psihosociala	Pearson Correlation	,456*	,984**
	Sig. (2-tailed)	,049	,000

Testul de corelație Pearson indică asocieri pozitive înalte între locul controlului intern și posibilitatea de satisfacere a necesităților sociocomunicative, ecosociale ($p < 0,02$) și socioeconomice ($p < 0,001$), precum și pentru adaptarea generală la nivel macrosocial. Externalitatea corelează cu capacitatea bună de satisfacere a necesităților socioeconomice ($p < 0,02$), dar și de adaptare la nivel macrosocial ($p < 0,001$).

În ceea ce privește adaptarea la nivel mezosocial, se constată asocieri pozitive între locul controlului intern și extern și comunicarea cu rudele, prietenii, colegii de facultate și cadrele didactice ($p = 0,001$).

Convingerile despre posedarea de posibilități și resurse proprii, precum și asumarea responsabilităților personale, sunt considerate condiții esențiale pentru adaptarea psihosocială a studenților internaționali în contextul locului controlului intern, însă și a celui extern, cu anumite diferențe.

Testul de corelație Pearson a identificat o asociere pozitivă foarte înaltă între locul controlului intern și adaptarea psihosocială a studenților internaționali ($p < 0,01$), dar și semnificative în cazul celor cu locul controlului extern ($p < 0,05$).

Aceste rezultate par să sublinieze importanța mai puțin semnificativă a locului controlului în adaptarea la diferite nivele sociale și profesionale pentru studenții internaționali. Totuși, anterior am ilustrat diferențe semnificative în adaptarea psihosocială în funcție de locul controlului, ceea ce arată că acest factor este relevant în procesul de adaptare psihosocială al studenților internaționali. Deși corelațiile sunt la fel de puternice pentru ambele tipuri de control, acest lucru nu înseamnă că tipul acestuia nu are nicio influență. Anumite particularități ale controlului intern sau extern pot juca un rol semnificativ în adaptare. Prin urmare, este important să fim conștienți

de aceste diferențe și să le luăm în considerare în sprijinirea și încurajarea procesului de adaptare a studenților internaționali pentru a-i ajuta să-și utilizeze resursele și potențialul în mod eficient.

Analiza distanțelor de contact social cu cetățenii din diferite țări aduce în prim-plan o perspectivă interesantă asupra adaptării sociale a studenților internaționali. Datele evidențiază complexitatea și diversitatea experiențelor lor în interacțiunile sociale. Să explorăm în detaliu aceste aspecte (Fig. 2.24-2.25).

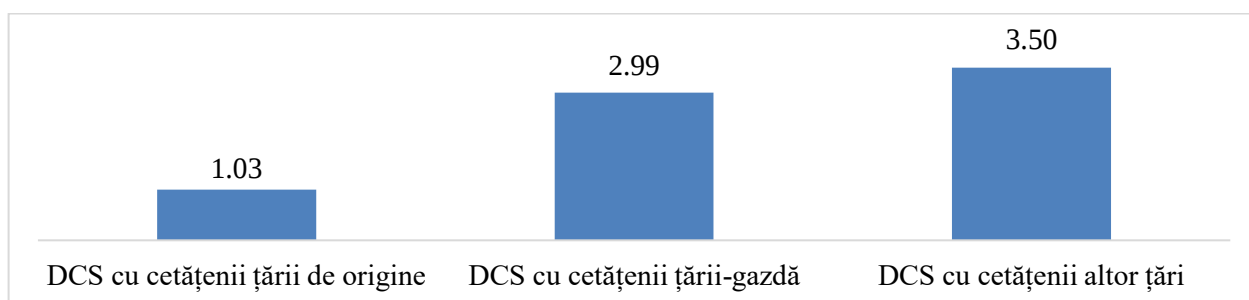

Fig. 2.24. Scoruri medii pentru distanțele de contact social ale studenților internaționali

În ceea ce privește reprezentanții țării de origine, rezultatele sugerează că majoritatea studenților internaționali (97,5%) mențin legături strânse, acceptându-i ca rude apropiate prin căsătorie sau alte forme de înrudire. Aproximativ 2,5% dintre respondenți admit că au relații de prietenie cu cetățenii din țara de origine.

Referitor la distanța de contact social cu cetățenii țării-gazdă, se observă o diversitate de perspective. Un procent semnificativ (15,1%) își exprimă dorința de a întreține relații de căsătorie cu aceștia. De asemenea, 28,5% îi admit ca prieteni, 28,3% ca vecini, iar 13,8% îi consider potriviți pentru a fi colegi de serviciu sau studii. Totuși, 6,9% dintre respondenți îi acceptă doar ca turiști sau nu îi acceptă deloc, semnalând poate o perioadă de adaptare dificilă sau de criză.

Distanța de contact social cu cetățenii altor țări, inclusiv colegii de universitate, este percepută într-un mod diferit. Numai 3,1% dintre studenți își doresc căsătorie cu aceștia, în timp ce 13,2% îi admit ca prieteni. Un procent semnificativ (57,2%) îi consideră vecini, iar 22,7% îi văd ca colegi de serviciu sau studii. Există însă un procent mic (1,9%) care i-ar accepta doar ca turiști sau nu i-ar accepta deloc (1,3%).

Analiza detaliată a distanțelor de contact social arată că adaptarea socială a studenților internaționali este influențată de felul în care aceștia percep relațiile cu cetățenii din diverse contexte. Această diversitate reflectă complexitatea procesului de adaptare și sugerează că există variabile sociale, culturale și personale care contribuie la modul în care aceștia își construiesc rețelele sociale în mediul academic și din afara lui. Este esențial să continuăm să explorăm aceste

aspecte pentru a oferi sprijin adecvat și pentru a încuraja o adaptare pozitivă a studenților internaționali în țara-gazdă.

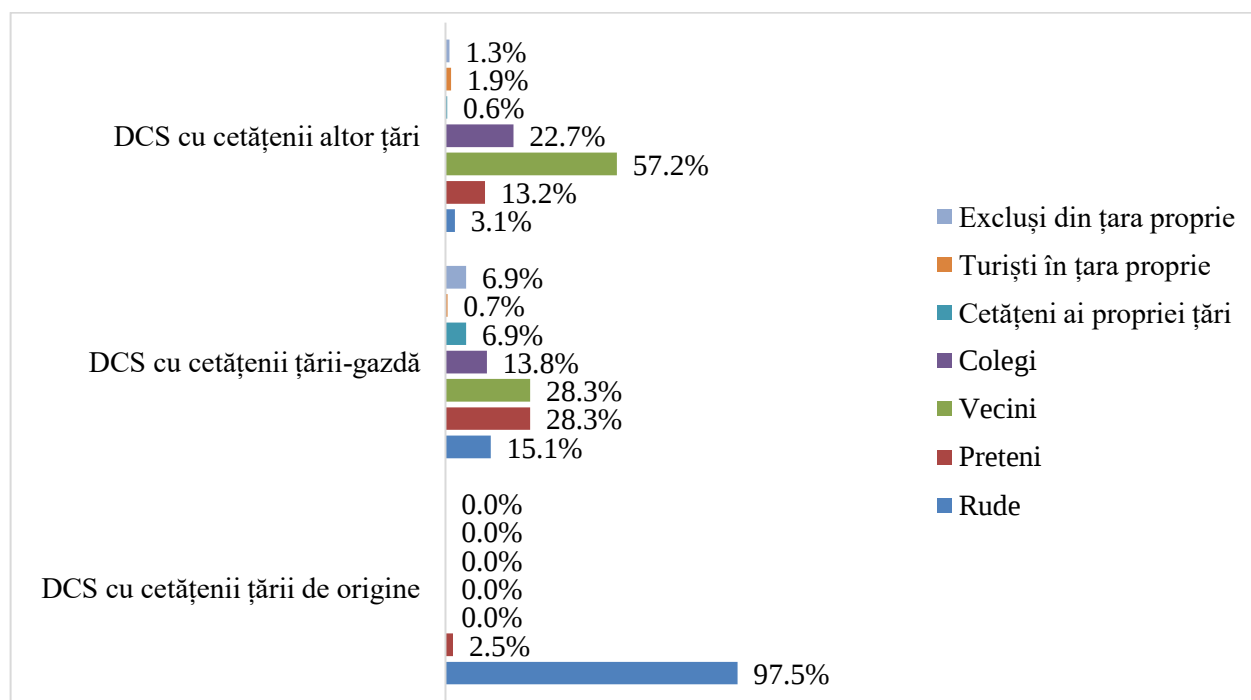

Fig. 2.25. Diversitatea distanțelor de contact social ale studenților internaționali

Conform rezultatelor, distanțele de contact social cu studenții internaționali din alte țări nu prezintă corelații semnificative cu dimensiunile particulare și cu adaptarea psihosocială în general ($p > 0,05$). Să examinăm mai îndeaproape rezultatele prezentate în tabelul 2.6.

Tabelul 2.6. Corelarea rezultatelor pentru distanța de contact social și calitatea adaptării la mediul universitar și solicitările academice a studenților internaționali

		DCS tara origine	DCS tara gazda	DCS alte tari
Necesitati sociocomunicative	Pearson Correlation	,014	,497*	-,100
	Sig. (2-tailed)	,863	,013	,211
Necesitati ecosociale	Pearson Correlation	-,014	,497*	,100
	Sig. (2-tailed)	,863	,013	,211
Necesitati socioeconomice	Pearson Correlation	-,009	,488*	-,011
	Sig. (2-tailed)	,910	,018	,893
Adaptare nivel macrosocial	Pearson Correlation	,066	,459*	-,029
	Sig. (2-tailed)	,411	,045	,720
Comunicare rude prieteni	Pearson Correlation	-,120	,127	-,056
	Sig. (2-tailed)	,130	,111	,485
Comunicare colegi facultate	Pearson Correlation	-,032	,519**	-,044
	Sig. (2-tailed)	,690	,006	,583
Pearson Correlation		-,015	,106	-,055

		DCS tara origine	DCS tara gazda	DCS alte tari
Comunicare cadre didactice	Sig. (2-tailed)	,853	,185	,492
Adaptare nivel mezosocial	Pearson Correlation	-,075	,147	,044
	Sig. (2-tailed)	,347	,064	,583
Necesitati identificare profesionala	Pearson Correlation	-,057	,509**	,067
		,475	,008	,403
Necesitati formare profesionala	Pearson Correlation	-,062	,496*	,025
	Sig. (2-tailed)	,436	,013	,752
Necesitati management timp	Pearson Correlation	-,083	,029	-,067
	Sig. (2-tailed)	,298	,716	,400
Adaptare nivel microsocial	Pearson Correlation	,750**	-,027	-,067
	Sig. (2-tailed)	,000	,738	,402
Adaptare psihosociala	Pearson Correlation	-,036	,409*	,024
		,655	,035	,760

Micșorarea distanțelor de contact social cu reprezentanții țării-gazdă contribuie semnificativ la satisfacerea necesităților sociocomunicative ($p=0,013$), ecosociale ($p=0,013$), socioeconomice ($p=0,018$), în general la adaptarea de nivel macrosocial ($p=0,045$). Distanța apropiată de contact are un impact pozitiv asupra adaptării mezosociale prin facilitarea comunicării cu colegii de facultate ($p=0,006$). Aproximarea de reprezentanții țării-gazdă influențează pozitiv satisfacerea necesităților de identificare profesională ($p=0,008$) și formare profesională ($p=0,013$). Distanța de contact social apropiată de reprezentanții din țara de origine susține adaptarea la nivel microsocial ($p<0,001$). Acest rezultat poate sugera că interacțiunile cu studenții internaționali nu sunt factori cheie în procesul de adaptare la nivel macrosocial al respondenților.

Interesant de observat este faptul că, în ciuda absenței unei corelații semnificative între distanțele de contact social cu studenții internaționali din alte țări și adaptarea psihosocială în general, apropierea de reprezentanții țării-gazdă și a celor din țara de origine are un impact considerabil asupra satisfacției în diferite aspecte ale vieții sociale și profesionale. Acest lucru sugerează că legăturile sociale formate în mediul academic și în afara lui pot juca un rol important în sprijinirea adaptării și integrării studenților internaționali în țara gazdă. Totodată, absența unei corelații semnificative poate indica faptul că alți factori, precum mediul academic, suportul instituțional sau resursele personale, pot avea o influență mai mare asupra procesului de adaptare la nivel macrosocial al respondenților.

Această analiză subliniază rolul crucial al relațiilor sociale în procesul de adaptare a studenților internaționali într-un mediu nou. Reducerea distanței de contact social cu cetățenii țării-gazdă a fost asociată cu îmbunătățiri semnificative în satisfacerea nevoilor sociale și economice

ale studenților. Interacțiunea facilă cu colegii de facultate și cu reprezentanții comunității gazdă a avut un impact pozitiv asupra adaptării psihosociale în multiple domenii. Aceste constatări subliniază importanța sprijinului instituțional pentru promovarea integrării sociale și pentru dezvoltarea relațiilor interpersonale ale studenților internaționali, facilitând astfel o adaptare pozitivă în noul lor mediu academic și comunitar.

Trecerea de la considerentele anterioare ne-a adus în fața analizei ipotezei 5, care explorează interconexiunea dintre locul controlului intern, distanțele de contact social mai mici cu reprezentanții culturilor diferite și o adaptare psihosocială mai bună a studenților internaționali. Rezultatele obținute relevă că studenții cu un loc intern al controlului, care manifestă distanțe de contact social mai mici față de diverse culturi, tind să se adapteze psihosocial mai bine, atât sociocultural, cât și academic. Aceasta confirmă parțial Ipoteza 5, indicând că percepția individuală asupra locului controlului și capacitatea de a stabili relații sociale strânse într-un mediu nou sunt factori cheie în promovarea unei adaptări psihosociale reușite. Astfel, se subliniază importanța dezvoltării abilităților sociale și a unei perspective interne proactive asupra controlului evenimentelor de viață, ca piloni ai adaptării psihosociale eficiente în medii culturale și academice diverse.

2.5. Concluzii la capitolul 2

Analiza detaliată a rezultatelor studiului exploratoriu oferă concluzii relevante privind adaptarea psihosocială a studenților internaționali în contextul mediului universitar din Republica Moldova. Sintetizăm principalele constatări și concluzii.

1. Studiul adaptării psihosociale a studenților internaționali în Republica Moldova dezvăluie un tablou complex, în care aceștia se confruntă cu provocări semnificative în comunicarea și integrarea în mediul social și universitar, comparativ cu colegii lor autohtoni. Dificultăți semnificativ mai mari se manifestă în adaptarea la nivel macrosocial, inclusiv în satisfacerea necesităților sociocomunicative, ecosociale și socioeconomic, care se refră la dimensiunea socioculturală a adaptării psihosociale. Cele mai mari dificultăți de adaptare psihosocială comportă studenții internaționali abia veniți în țara-gazdă, preocupați de studiul limbii, totodată fiind angajați în activități de cunoaștere a unui mediu sociocultural nou. Cu toate acestea, nivelul mai înalt de satisfacție în legătură cu identificarea profesională și autonomia în alegerile academice indică o bază solidă pentru dezvoltarea personală și profesională.

2. Deși percepțiile privind controlul personal asupra evenimentelor vieții diferă semnificativ în funcție de contextele culturale, educaționale și sociale, majoritatea studenților, indiferent de originea lor, tind să manifeste o orientare spre internalitate, indicând un controlului

personal, intern asupra destinului lor. Studenții internaționali manifestă o orientare mai pronunțată spre locul controlului intern în comparație cu cel extern, iar diferențele în acest aspect între studenții autohtoni și internaționali nu sunt semnificative, infirmându-se ipoteza inițială. Aceste constatări subliniază necesitatea abordărilor personalizate în sprijinirea studenților internaționali, recunoscând și abordând diversitatea experiențelor și percepțiilor asupra controlului și autonomiei, pentru a facilita o adaptare psihosocială eficientă și satisfăcătoare în noul mediu sociocultural și academic.

3. Cercetarea privind relația dintre locul controlului și distanța de contact social în contextul studenților autohtoni și internaționali dezvăluie complexitate și dinamică. Aceasta indică o corelație semnificativă între locul intern al controlului și gradul de apropiere în relații, sugerând că indivizii care se percep ca având un control mai mare asupra propriilor vieți sunt mai deschiși și mai apropiați în interacțiunile lor cu alții. De asemenea, studiul a identificat diferențe semnificative în stabilirea distanțelor de contact social între studenții autohtoni și cei internaționali. Studenții autohtoni îi acceptă pe cetățenii altor țări în calitate de prieteni și vecini, în timp ce studenții internaționali îi admit ca vecini și colegi. Distanțele de contact social mai mari cu cetățenii unor țări (Coreea, China, parțial Congo) reflectă atât cunoștințe interculturale reduse, cât și percepții legate de diferențele de aspect exterior. Aceste constatări subliniază importanța strategiilor educaționale și interculturale orientate spre promovarea înțelegerii și comunicării reciproce, pentru a depăși barierele sociale și culturale și pentru a construi un mediu academic mai inclusiv și diversificat.

4. În baza rezultatelor obținute putem concluziona că există o diferență semnificativă între studenții internaționali care posedă un loc intern al controlului și cei cu locul controlului extern în ceea ce privește adaptarea psihosocială, dar mai ales pe dimensiunea adaptării socioculturale – cu referință la comunicarea cu mediul țării-gazdă, ajustarea la noile condiții de trai și socioeconomice. Totuși, locul controlului este o caracteristică de personalitate care nu se schimbă în timp scurt, iar cercetarea prezentată în acest capitol demonstrează că adaptarea psihosocială este un proces și evoluează pe parcursul anilor de studii. Distanțele de contact social cu studenții internaționali din alte țări nu se raportează la dimensiunile particulare și în general la adaptarea psihosocială a studenților internaționali. Alta este situația în cazul distanțelor de contact social cu reprezentanții, inclusiv studenții, din țara gazdă, care prezintă importanță pentru un șir de parametri ai adaptării psihosociale la toate nivelurile și generală. Menționăm și în acest caz confirmarea ipotezei operaționale.

Aceste concluzii oferă o abordare detaliată asupra dinamicii și complexității adaptării psihosociale a studenților internaționali în mediul universitar din Republica Moldova în raport cu

locul controlului și distanțele de contact social. Rezultatele pot fi utilizate ca bază pentru dezvoltarea programelor de intervenție și sprijinire a adaptării acestui grup particular de studenți.

3. ROLUL STRUCTURILOR UNIVERSITARE ȘI IMPACTUL PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE PSIHOSOCIALĂ ÎN ADAPTAREA PSIHOSOCIALĂ A STUDENȚILOR INTERNAȚIONALI

3.1. Cercetarea dinamicii adaptării la mediul nou sociocultural și solicitările academice a studenților internaționali în vederea proiectării programului de intervenție psihosocială

Problema adaptării sociale și academice a studenților internaționali a fost frecvent abordată atât în discursul științific, cât și în cadrul platformelor publice de discuție, inclusiv în media și în cadrul întâlnirilor responsabililor de diverse nivele. Republica Moldova a acumulat o vastă experiență practică în furnizarea de servicii educaționale studenților internaționali, inclusiv înainte de proclamarea suveranității statale în 1991, când instituțiile de învățământ superior naționale au format tineri din alte țări, așa cum o ilustrează istoria universităților contemporane [9, 53]. Potrivit Inspectoratului General pentru Migrație [8], numărul actual de studenți internaționali este de 2 262 de persoane, dintre care 101 sunt înmatriculați la studii preuniversitare, 2078 la studii universitare și 83 la studii postuniversitare.

Actualitatea problemei pe care o analizăm în prezent se datorează mai multor factori. Pe de o parte, conform dezvoltării și tendințelor internaționale, s-a format o piață globală a serviciilor educaționale, care cuprinde o gamă largă de oferte în diferite domenii și niveluri de pregătire profesională. Fluxul de studenți internaționali este un criteriu important pentru un sistem de învățământ competitiv și solicitat pe piața mondială. Mobilitatea în domeniul educației servește ca instrument pentru crearea unei imagini pozitive a țării în care oamenii vin să primească educație. La nivel personal, procesul de depășire a cadrului sistemelor educaționale naționale presupune crearea unei cereri pentru crearea condițiilor de acces la servicii educaționale de înaltă calitate în diferite țări ale lumii. În același timp, principalul factor pentru promovarea cu succes pe piețele externe este pregătirea absolvenților adaptați la condițiile moderne și solicitați pe piața globală a muncii. Țările care includ această problemă în agenda lor de dezvoltare susțin pe bună dreptate că atragerea unui număr crescut de studenți internaționali în spațiul lor educațional sprijină creșterea economică.

Republica Moldova nu face excepție, insistând să susțină și să dezvolte politica de migrație educațională. Concurența de succes pe piața globală a serviciilor educaționale permite să mizăm pe un efect economic semnificativ. În plus, cei care vin să studieze în Republica Moldova devin, fără să vrea, promotori ai normelor și tradițiilor culturale ale țării noastre, ceea ce ne permite să

vorbim despre un efect pozitiv. Totodată, exportul de educație devine din ce în ce mai important în strategiile de dezvoltare socio-economică ale țărilor [112].

La nivel de reglementare, implementarea acestor sarcini este asociată și cu adoptarea Strategiei de Dezvoltare "Educația 2030" și a Programului de Implementare a acesteia pentru anii 2023-2025, care identifică ca sarcină prioritară "Asigurarea competitivității internaționale a cercetării și învățământului superior prin proiecte de cercetare realizate în comun, prin mobilitate și atragerea studenților și doctoranzilor din străinătate, astfel încât până în anul 2025 numărul de proiecte comune să crească cu cel puțin 40%, iar numărul studenților și doctoranzilor veniți la studii în Republica Moldova să crească cu cel puțin 5% anual" [7].

Baza obiectivă pentru apariția pieței globale a educației este dezvoltarea sistemului educațional și creșterea importanței acestuia în conformitate cu tendința generală de globalizare a educației și științei. Realitățile moderne, în lumina tendinței de creștere a ratei de globalizare și de extindere a sferei mobilității educaționale, impun necesitatea regândirii cunoștințelor și practicilor acumulate cu privire la mecanismele de adaptare psihosocială a studenților străini și, practic, de evaluare a rezultatelor și de realizare a modificărilor necesare.

În conformitate cu scopul și obiectivele cercetării de doctorat, în cadrul experimentului formativ am intenționat să implementăm un program de intervenție psihosocială în vederea eficientizării adaptării psihosociale a studenților internaționali.

Scopul experimentului formativ a constat în elaborarea, implementarea și verificarea eficacității unui program de intervenție psihosocială, în vederea obținerii unor rezultate mai înalte în domeniul adaptării psihosociale a studenților internaționali decât cele realizate prin activitățile promovate de structurile universitare.

Obiectivele experimentului formativ au fost:

- identificarea resurselor și dificultăților de adaptare psihosocială prin realizarea unui interviu cu studenți internaționali cu o vechime de cel puțin un an de aflare la studii în Republica Moldova;
- construirea modelului intervenției psihosociale pe baza resurselor și dificultăților de adaptare psihosocială identificate prin intermediul interviului;
- elaborarea și implementarea programului de intervenție psihosocială cu accent pe dezvoltarea *cognitivă* – cunoașterea sistemului de învățământ din Republica Moldova, a modalităților (metodelor și tehnicilor) de învățare, inclusiv de organizarea eficientă a timpului dedicat activităților educaționale; consolidarea conștiinței și identității profesionale; cunoașterea mai profundă a culturii țării-gazdă; *afectivă* – dezvoltarea relațiilor cu rudele, apropiații, colegii și cadrele didactice în sensul căpătării suportului în procesul de adaptare socioculturală și academică;

sporirea responsabilității de propriile decizii și rezultate; instaurarea unor relații de prietenie cu persoanele din mediul apropiat; *comportamentală* – îmbunătățirea abilităților de comunicare cu reprezentanții diferitelor culturi, inclusiv a țării-gazdă, din mediul universitar și social larg; cunoașterea și dezvoltarea calităților personale și autonomiei, în vederea asigurării performanței academice; analiza și alegerea motivelor care asigură realizarea sarcinilor și scopurilor semnificative; organizarea timpului liber și satisfacerea necesităților spirituale; asimilarea modelelor de comportament social specifice țării-gazdă etc.;

- evaluarea eficienței programului de intervenție psihosocială prin măsurarea și compararea rezultatelor obținute în grupurile experimentale și de control;
- elaborarea de recomandări pentru asistența psihologică și psihosocială în procesul de adaptare a studenților internaționali.

Ipoteza experimentului formativ presupune că prin elaborarea și implementarea unui program de intervenție psihosocială orientat spre implicarea resurselor și înlăturarea dificultăților de adaptare psihosocială a studenților internaționali se va realiza o dinamică pozitivă în adaptarea psihosocială a acestora, atât pe dimensiunea adaptării socioculturale cât și cea a adaptării academice, precum și reducerea distanțelor de contact social cu exponenții țării-gazdă ca o condiție esențială a suportului în vederea facilitării procesului de adaptare.

Etapile realizării experimentului formativ au fost următoarele.

Etapă 1. Identificarea resurselor și dificultăților de adaptare psihosocială a studenților internaționali - mai 2018. Pentru elaborarea programului de intervenție psihosocială am folosit rezultatele cercetării exploratorii, expuse în capitolul 2. Însă aceste rezultate ne-au oferit doar unele repere, legate de calitatea adaptării psihosociale, precum și de distanțele culturale acceptate de tinerii din alte țări în raport cu alte grupuri etnice, prezente în mediul lor de învățare. Activitățile de elaborare a programului, stabilire a metodologiei generale, selectare a metodelor și tehnicilor potrivite necesităților studenților internaționali au solicitat informație suplimentară. Pentru a o căpăta, am proiectat și aplicat un sondaj de opinie pe bază de interviu (Anexa A 1.5). Interviul a fost realizat în grup, răspunsurile fiind fixate în fișa de interviu în scris, dar și discutate, prin solicitarea de opinii, sugestii, relatări din propria experiență.

Etapă 2. Elaborarea programului de intervenție psihosocială - iunie-septembrie 2018. În etapa dată am generalizat rezultatele interviului pentru a stabili parametrii adaptării psihosociale a studenților internaționali. În baza acestei informații a fost construit un model general al intervenției psihosociale, în baza căruia a fost elaborat programul (expus în subcapitolul 3.2).

Etapă 3. Implementarea programului de intervenție psihosocială - octombrie 2018 - martie 2019. În prima lună a fost stabilită componența grupurilor experimentale și de control prin analiza

rezultatelor cercetării de constatare, întâlnire și discutarea cu potențialii participanți a principiilor și conținutului programului de intervenție psihosocială, căpătarea acordului acestora. În următoarele luni s-au desfășurat ședințele proiectate în cadrul programului. Ultima ședință a fost dedicată evaluării rezultatelor.

Etapa 4. Evaluarea rezultatelor experimentului formativ - martie, octombrie 2019. Această etapă, pe care o definim și ca cercetare de control, s-a desfășurat în formă de două activități. Prima a constat din aplicarea protocoalelor de cercetare în grupurile experimentale și de control după definitivarea ședințelor. Au fost calculate, analizate cantitativ, comparativ și calitativ rezultatele. În cadrul celei de a doua s-a realizat o cercetare follow-up pentru verificarea susținutabilității rezultatelor programului de intervenție psihosocială.

Loturile de subiecți implicați în experimental formativ. Loturile de subiecți implicați în experimentul formativ au fost împărțite în trei categorii, totalizând 40 de participanți.

Primul lot de subiecți a fost constituit pentru realizarea unui sondaj de opinie prin interviu, cu scopul de a evalua particularitățile adaptării psihosociale a studenților internaționali. Acest grup a inclus 20 de studenți care au locuit și au studiat în Republica Moldova timp de cel puțin un an, în cadrul căruia au urmat cursuri de limbă română și cultură, precum și programul anului I de licență la diverse facultăți ale Universității Libere Internaționale din Moldova. Din această categorie, 8 (40%) proveneau din Israel, 7 (35%) din Congo, 4 (20%) din Ucraina și 1 (5%) din Turcia. Compoziția grupului a fost relativ omogenă în ceea ce privește sexul: 11 (55%) bărbați și 9 (45%) femei. Vârsta participanților varia între 20 și 24 de ani, cu o medie de 21 de ani și 6 luni.

Pentru a obține o înțelegere mai precisă a modalităților și dificultăților de adaptare, am stabilit câteva criterii de participare: 1) o experiență de cel puțin un an de studii în Republica Moldova; 2) statutul de student la un program de licență; 3) prima experiență de studii în afara țării de origine; 4) lipsa cunoștințelor anterioare de limbă română și cultură a Republicii Moldova înainte de a veni la studii.

Al doilea lot de subiecți a inclus participanții la experimental formativ, distribuiți în două grupuri – experimental și de control.

Grupul experimental (GE) a fost alcătuit din 10 studenți internaționali care au participat la cercetarea exploratorie, cu o experiență scurtă de studiu în Republica Moldova (câteva luni pentru învățarea limbii române), care au evidențiat dificultăți în adaptarea la mediul sociocultural și la cerințele academice, precum și distanțe semnificative de contact social în raport cu populația țării-gazdă. Aceștia au participat la programul de intervenție psihosocială, care a constat în 16 ședințe de consiliere de grup și facilitare a adaptării prin cunoașterea noului mediu social.

Grupul de control (GC) a fost similar ca componență cu GE și a inclus 10 studenți internaționali care au participat la cercetarea exploratorie, având aceleași dificultăți de adaptare. Studenții din grupul de control nu au fost implicați în programul de intervenție psihosocială, ci au fost implicați în activitățile organizate de Departamentul Studenți Străini al ULIM pentru adaptare și integrare socială.

Prezentarea detaliată a GE și GC se regăsește în subcapitolul 3.2.

Identificarea resurselor și dificultăților de adaptare psihosocial a studenților internaționali

Pentru identificarea resurselor și dificultăților de adaptare psihosocială a studenților internaționali, s-a folosit tehnica interviului semistructurat. Acesta a implicat stabilirea întrebărilor de bază și desfășurarea unor discuții informale pe diverse teme legate de adaptare. Pentru elaborarea întrebărilor, s-au luat în considerare propria experiență și rezultatele cercetării exploratorii, dar și informația rezultată din analiza teoretică a problemei adaptării studenților internaționali, prezentată în primul capitol, care ne-au furnizat sugestii privind conținutul itemilor.

Ghidul de interviu (Anexa A 1.5), instrumentul utilizat pentru colectarea datelor, a inclus o secțiune introductivă menită să motiveze persoana interviuată să participe la discuție. Partea cu întrebările a fost structurată în funcție de natura interviului și a cuprins întrebări referitoare la aspectele relevante ale vieții studenților internaționali în noul mediu cultural, precum și variante de continuare în funcție de răspunsurile date, pentru a explora mai în profunzime subiectul discuției. Evaluarea gradului de adaptare a studenților la noul context sociocultural a contribuit la identificarea resurselor de bază și a condițiilor necesare pentru un proces de integrare reușită în activitatea de formare profesională. Ghidul de interviu a inclus itemi grupați în două categorii distincte.

Prima categorie de întrebări a vizat identificarea particularităților adaptării la solicitările academice. În stabilirea conținutului acestor întrebări, s-a pornit de la constatarea că studenții internaționali întâmpină dificultăți în înțelegerea adecvată a condițiilor și specificului sistemului de învățământ din Republica Moldova, inclusiv a învățământului universitar, precum și în implementarea modelelor comportamentale adecvate asociate cu învățarea la nivel universitar. Această dificultate poate fi atribuită procesului de adaptare academică.

Diferența în organizarea academică și didactică a sistemului de învățământ superior din Republica Moldova necesită eforturi semnificative din partea studenților internaționali, așa că mulți dintre ei sunt nepregătiți pentru acest tip de activitate. Un număr mare de participanți, chiar și după un an de studii, nu au putut face o diferență între studiile preuniversitare și conceptul de bacalaureat și cele universitare (9 persoane, 45%), au menționat că nu cunosc toate detaliile despre

condițiile și termenii de învățare la un program de licență în Republica Moldova (8 persoane, 40%). În cadrul discuțiilor, participanții au menționat că nu înțeleg pe deplin sensul cuvintelor „bacalaureat” și „licență”, au considerat că în termenul de studii de licență se înscrie și perioada de învățare a limbii române și culturii. Foarte puțini au fost cei care au putut explica noțiunea de „credite academice” și modalitatea de a le acumula (3 persoane, 15%).

Nu au fost date răspunsuri afirmative privind posedarea de metode și tehnici de asimilare a conținutului cursurilor, pregătirea pentru seminare și lecții practice, sau pentru examene. Studenții au menționat că citesc textele lecțiilor, pe care nu întotdeauna le înțeleg suficient din cauza cunoștințelor insuficiente de limbă, se descurcă mai bine cu probele scrise (referate, reviste ale literaturii, comunicări scurte etc.), pot reda anumite conținuturi dar le este aproape inaccesibilă analiza acestora, gândirea critică, expunerea de opinii personale. Cât privește timpul necesar pentru învățare, studenții au indicat între 5 și 8 ore pe zi, considerând că chiar această durată nu le asigură o pregătire bună. Un număr semnificativ de respondenți (8 persoane, 40%) constată o deteriorare a sănătății lor, precum și o stare de oboseală crescută (9 persoane, 45%).

Ajunși să studieze în Republica Moldova, toți studenții internaționali menționează că dețin suficientă experiență personală de învățare, care este influențată de cultura și condițiile locale. 75% (15) dintre studenți înțeleg importanța unei educații de bază serioase, pe care au primit-o în țara lor natală, întrucât aceasta le permite să se încadreze în procesul educațional în condiții noi. Cu alte cuvinte, erudiția, familiarizarea cu cunoștințe din diverse domenii, pe care studenții internaționali le-au căpătat înainte de a veni în Republica Moldova pentru studii, prezintă capitalul intelectual de neînlocuit cu care le este mai ușor să înceapă parcursul în învățământul superior în altă țară.

Un număr semnificativ de studenți (16 persoane, 80%) au fost de acord cu afirmația „Mulți studenți învață mai rău decât ar putea”. Ulterior, ei indică că ineficiența în procesul de învățare este determinată de dificultatea de adaptare la noile condiții (16 persoane, 80%), cunoașterea insuficientă a limbii române (17 persoane, 85%), deficitul de timp pentru pregătire (14 persoane, 70%), mai rar menționează dezinteresul și neimplicarea personală. Rezultă că, într-o oarecare măsură, participanții evaluează performanța ca fiind mai mică decât potențialul lor existent.

O înțelegere completă a adaptării academice a studenților internaționali este imposibilă fără înțelegerea motivelor educaționale interne, intrinseci. Studenții internaționali care au participat la interviu au o vârstă tânără, la care se face alegerea profesională. În răspunsuri ei menționează frecvent că au făcut o alegere profesională conștientă (18 persoane, 90%) și o alegere corespunzătoare a formei de studii (18 persoane, 90%), decizia fiind adoptată încă în țara de origine. Educația pentru studenții străini este o valoare instrumentală, a cărei achiziție o asociază

cu o posibilă dezvoltare profesională în viitor (18 persoane, 90%). Mai mult de jumătate dintre participanții la sondaj (13 persoane, 65%) ar dori să realizeze planurile profesionale pentru care au venit în alte țări, decât cea de origine.

O altă dovadă a profunzimii și tăriei motivelor pentru a dobândi o specialitate sunt răspunsurile pozitive la afirmația despre alegerea unei specialități dorite, care este împărtășită de 75% (15 persoane) dintre participanți.

Desigur, după sosirea în țara gazdă, studenții întâmpină multe dificultăți: nu toți reușesc să-și ducă la bun sfârșit planurile. Dar, cu toate acestea, există ceva care îi ajută și îi sprijină pe studenții internaționali în efortul lor dificil - aceasta este motivația internă puternică pentru a obține studii profesionale superioare. Asta nu înseamnă că fiecare dintre ei are note mari și performanță academică. Vorbim despre disponibilitatea studenților internaționali de a depăși eventualele inconveniente care decurg din trăirea în condiții neobișnuite și nu întotdeauna confortabile. Este important de menționat că 85% (17) dintre respondenți sunt de acord cu afirmația „Voi studia în specialitatea aleasă, chiar dacă îmi cere mult efort”.

Activitatea educațională pentru studenții internaționali este un indicator important al statutului lor personal. Astfel, 50% (10) dintre studenți au fost de acord cu afirmația „Un student care învață prost își poate pierde respectul rudelor și cunoscuților”, în timp ce 45% (9) împărtășesc opinia: „Nu vreau ca situația mea academică să fie cunoscută de cei de acasă”. Astfel, 55% (11) dintre participanți nu consideră necesar să ascundă informații despre starea academică reală, pe când ceilalți și-au exprimat îndoielile ca acest lucru să fie comunicat, preferând să fie autonomi, lipsiți de evaluări externe ale activității lor educaționale.

Motivația academică, care stabilește impulsul pentru obținerea unor rezultate educaționale de înaltă calitate, este asociată în percepția studenților internaționali cu anumite caracteristici personale: studentul care învață bine este mai prietenos (55%, 11 persoane), mai vesel (45%, 9 persoane), mai încrezător în sine (65%, 13 persoane), mai demn de respect (55%, 11 persoane), mai activ (70%, 14 persoane), mai fericit (50%, 10 persoane). Distanța dintre evaluarea externă a activităților educaționale și calitățile personale ale studentului este tipică pentru participanții la sondaj: doar 40% dintre aceștia asociază performanța academică bună cu calitățile personale ale studentului.

Rezultatul formal al învățării (evaluarea) pentru studenții internaționali va fi diferit, condiționat de calitățile personale (75%, 15 persoane) și circumstanțele dificile pe care le poate trăi studentul (60%, 12 persoane). Cu toate acestea, un punct pozitiv care indică un proces favorabil de adaptare este dorința studenților internaționali de a-și asuma responsabilitatea pentru tot ceea

ce se întâmplă în viața lor. La afirmația: „În primul rând, eu sunt responsabil de rezultatele mele academice”, studenții au răspuns pozitiv în 15 cazuri - 75%.

O astfel de unanimitate în răspunsuri poate fi determinată de faptul că majoritatea tinerilor au de la 20 de ani în sus. Din punct de vedere psihologic, aceasta este o perioadă din viața persoanei în care se optează pentru suportul și responsabilitatea personală, mai ales că s-a format și o bază de resurse proprii. Putem fi de acord cu opinia lui D. Fletcher și R. Stren că structura psihologică a personalității studentului internațional care deține decizia și curajul de a pleca în altă țară este caracterizată de un loc intern al controlului, de responsabilitate pentru circumstanțele proprii vieți [116, p. 301].

Majoritatea covârșitoare a studenților (90%, 18 persoane) consideră că rezultatele academice bune pot fi obținute doar prin muncă cinstită. Acest lucru ne permite să considerăm obținerea de cunoștințe profesionale practice reale drept principalul motiv pentru intrarea în sistemul de învățământ din Republica Moldova.

Unul dintre aspectele importante ale adaptării cu succes a studenților internaționali la noile condiții prezintă posibilitatea contactelor acestora cu populația locală și organizarea timpului liber. Petrecerea timpului împreună cu băștinații contribuie la o mai bună înțelegere a culturii țării-gazdă, precum și la învățarea mai bună a limbii. De remarcat că vorbim aici despre limba română tocmai prin prisma adaptării socioculturale, deoarece aceasta acționează ca o modalitate de comunicare în mediul de viață. Din cauza dificultăților de comunicare în limba română apare adesea o reacție defensivă, care se exprimă în neparticiparea studenților internaționali la viața culturală a universității și a comunității locale. Această dezvoltare a procesului de adaptare dă naștere unor experiențe interne negative de apatie și respingere a realității.

Potrivit rezultatelor sondajului, 90% (18) dintre participanți menționează că le place să învețe limba română. Dar acest proces nu a dus la rezultate vizibile în ceea ce privește intensificarea activității de comunicare cu reprezentanții culturii locale. Pentru 65% (13) dintre participanții la studiu, problema lipsei de comunicare este foarte acută, iar doar 30% (6) dintre studenți consideră că timpul liber este bine organizat și suficient pentru relaxare psihologică. Dar, în același timp, este de remarcat faptul că un număr semnificativ de studenți internaționali exprimă în răspunsurile lor prezența unui fel de vid de activitate. Astfel, 75% (15) dintre participanți au fost de acord cu afirmația „Uneori nu găsesc ce să fac, cu ce să mă ocup, și mă plictisesc”.

La prima vedere, situația cu evaluarea profunzimii relațiilor interpersonale dintre studenții internaționali și populația locală pare destul de favorabilă. Drept dovadă a lipsei unei situații de izolare a studenților străini în procesul de adaptare se prezintă numărul semnificativ de răspunsuri pozitive la întrebarea despre prezența și comunicarea cu o persoană dragă, prieten din rândul

băştinaşilor: această poziţie este exprimată de 65% (13) dintre studenţii internaţionali chestionaţi. Mai puţin de jumătate dintre studenţii chestionaţi (45%, 9 persoane) au relaţii strânse şi de încredere cu băştinaşii, dar preferă comunicarea cu compatrioţii lor.

Acest aspect, în opinia noastră, este important din punct de vedere al înţelegerii profunzimii proceselor de adaptare. În acest caz, ar trebui să se țină cont de posibila dorinţă a studenţilor de a obţine reacţii aşteptate din punct de vedere social care pot să distorsioneze imaginea adevărată a relaţiilor sociale. Prin urmare, sunt importante informaţiile despre atitudinile studenţilor internaţionali faţă de interacţiunea cu oameni dintr-o altă cultură, reflectate în distanţe de contact social, şi despre satisfacţia de aflarea într-o altă ţară.

De remarcă este nivelul ridicat de neîncredere în ceilalţi oameni, care împiedică crearea şi dezvoltarea unei reţele de interacţiune în mediul extern al studenţilor internaţionali şi adaptarea cu succes a acestora la realităţile existente. Astfel, 85% (17) dintre participanţi au dat un răspuns afirmativ la întrebarea „Mai bine e să nu ai încredere în nimeni”. Majoritatea participanţilor au fost de acord cu afirmaţia „În Republica Moldova îmi lipseşte cercul de comunicare pe care îl aveam în ţara mea” (75%, 15 participanţi). Lipsa de completitudine a percepţiei studenţilor străini asupra realităţii înconjurătoare indică la problemele de integrare în mediul social al ţării-gazdă.

Aici am putea vorbi despre o anumită asimetrie adaptativă. În condiţiile existente, studentul internaţional face schimbările de comportament necesare. Cu toate acestea, aceste schimbări sunt de natură formală, iar în raport cu noul mediu sociocultural se menţine o stare de disconfort intern. O resursă bună pentru un proces de succes al adaptării socioculturale poate fi considerată unanimitatea deplină a respondenţilor în a răspunde la întrebarea „Îţi place cultura Republicii Moldova?”. Procentul mare de răspunsuri pozitive (90%, 18 persoane) la această întrebare, mai ales dacă ținem cont de o distanţă normativă destul de semnificativă dintre cultura ţării-gazdă şi cultura ţărilor de provenienţă ale studenţilor, este un moment neaşteptat şi foarte încurajator. Dar, în acelaşi timp, ar trebui să se țină cont de intenţia participanţilor de a oferi răspunsuri aprobate social.

Principala modalitate de a accelera ritmul de adaptare socioculturală este, după cum s-a menţionat mai sus, învăţarea limbii ţării-gazdă. Acest lucru permite să fie înţelese mai bine particularităţile culturii ţării-gazdă, să fie extinse oportunităţile de auto-realizare, să se instaureze un sentiment de securitate şi să se compenseze lipsa de integrare socială în sistemul de interacţiune interumană.

Dacă majoritatea respondenţilor nu şi-au exprimat îngrijorarea cu privire la siguranţă (80%, 16 participanţi), atunci 65%, 13 dintre studenţii participanţi la sondaj au răspuns pozitiv la afirmaţia „În Republica Moldova te simţi dependent?”. Dependenţa remarcată semnifică o anumită

constrângere socială și lipsă de autonomie, asociate cu o distanță serioasă între culturile țărilor din care provin studenții și țara-gazdă. Diferențele serioase între sistemele culturale de bază ale Republicii Moldova și ale țărilor de proveniență ale studenților internaționali reprezintă un obstacol obiectiv în procesul de adaptare a studenților la condițiile realității țării-gazdă. Lipsa de înțelegere a fundamentelor culturale ale țării-gazdă și lipsa unei rețele largi de conexiuni sociale duc la un sentiment de vid relațional și anxietate cu privire la propria identitate socială.

Percepția psihosocială a populației locale de către studenții internaționali prezintă o evaluare favorabilă. Acest lucru este confirmat de faptul că 90% (18) dintre respondenți au fost de acord cu afirmația „Îmi place să-i cunosc pe localnici”. Cu toate acestea, fundalul emoțional din percepția unui complex de factori din mediu (inclusiv, fără referință la oameni în parte sau la particularitățile interacțiunii cu aceștia, ci la mediul sociocultural în ansamblu) poate fi definit ca ambiguu.

Afirmația „Simt ostilitate față de ceea ce mă înconjoară” (aici ne referim la impresia generală de a fi „aici și acum”) a primit aprobarea respondenților în proporție de 40% (8 persoane). O astfel de discrepanță între rezultatele percepției populației locale și situația în ansamblu indică o rată redusă de adaptare a studenților internaționali. Prea multe aspecte ale vieții studenților internaționali (de la obișnuirea cu climatul, până la însușirea normelor socioculturale) îi obligă la noi reacții și distrug modelele de comportament stabilite. Chiar mai mult, un individ bine adaptat prezintă echilibru psihologic, capacitate de a se bucura de viață și eficiență ca participant la procesele sociale, iar dezadaptarea semnifică dezechilibru și ineficiență.

În Figura 3.1. prezentăm rezultatele generalizate ale interviului, grupându-le în resurse și dificultăți manifestate în cele două domenii ale adaptării psihosociale a studenților internaționali: la la contextul sociocultural nou și solicitările academice.

Rezultatul analizei stării de adaptare a studenților internaționali vine cu concluzia că nu toate criteriile de adaptare cu succes sunt aplicabile.

Pe de o parte, observăm că unele aspecte ale vieții studenților internaționali, cum ar fi adaptarea la climatul și la normele socioculturale noi, pot genera schimbări și disconfort în modelele lor de comportament stabilite anterior. Aceasta poate fi dificilă din punct de vedere psihologic, deoarece necesită adaptare continuă și flexibilitate în fața noutăților și provocărilor. Adaptarea eficientă implică un echilibru psihologic și o capacitate de a se bucura de viață în noua realitate, precum și o participare eficientă în procesele sociale. Conform cercetărilor, un individ bine adaptat este capabil să gestioneze provocările și să-și realizeze potențialul în contextul nou în care se află.

În ceea ce privește mediul academic, observăm că există o serie de provocări pentru studenții internaționali, cum ar fi cunoașterea insuficientă a sistemului de învățământ din Republica Moldova, dificultățile învățării limbii române și lipsa de încredere în propriile lor abilități. Aceste aspecte pot influența performanța academică și pot crea o presiune suplimentară asupra studenților.

Un alt aspect important al adaptării cu succes a studenților internaționali este relația lor cu populația locală și gradul lor de implicare în comunitatea gazdă. Chiar dacă există un număr semnificativ de răspunsuri pozitive în ceea ce privește comunicarea și interacțiunea cu băștinașii, unii studenți pot să se simtă izolați sau să aibă dificultăți în integrarea în mediul social local. Acest lucru poate fi influențat de diferitele percepții asupra culturii și normelor sociale ale țării-gazdă, precum și de dificultățile de comunicare în limba română.

De asemenea, observăm că procesul de adaptare este influențat în mod semnificativ de nivelul de încredere în ceilalți și de capacitatea de a construi relații interpersonale în noul mediu. Studenții internaționali pot experimenta uneori sentimente de neîncredere și ostilitate față de mediul lor înconjurător, ceea ce poate afecta adaptarea lor psihosocială. Această lipsă de încredere poate fi legată de distanțele de contact social mari și de dificultățile în construirea unui cerc social larg în comunitatea locală.

În plus, timpul liber și activitățile de recreere joacă un rol important în procesul de adaptare a studenților internaționali. Un program de timp liber bine organizat și o varietate de activități sociale și culturale pot contribui la reducerea sentimentelor de izolare și la promovarea interacțiunii sociale pozitive între studenți și comunitatea locală. Totuși, pentru unii studenți, gestionarea timpului liber și găsirea de activități potrivite poate fi o provocare, ceea ce poate duce la sentimente de plictiseală și lipsă de satisfacție.

Totuși, există și resurse personale și sociale care pot sprijini procesul de adaptare a studenților internaționali. Motivația educațională și alegerea conștientă a specialității pot fi factori puternici de sprijin, împreună cu o atitudine pozitivă față de cultura și limba țării-gazdă. De asemenea, existența unor relații de simpatie cu reprezentanții băștinașilor poate contribui la crearea unui mediu social susținător pentru studenții internaționali.

Prin urmare, înțelegerea complexității procesului de adaptare a studenților internaționali în Republica Moldova necesită o abordare holistică, care să ia în considerare multiplele aspecte ale vieții lor academice, sociale și culturale. Dezvoltarea unor programe de sprijin adaptate nevoilor specifice ale studenților internaționali ar putea contribui la îmbunătățirea experienței lor de învățare și la facilitarea integrării lor în comunitatea academică și societatea gazdă.

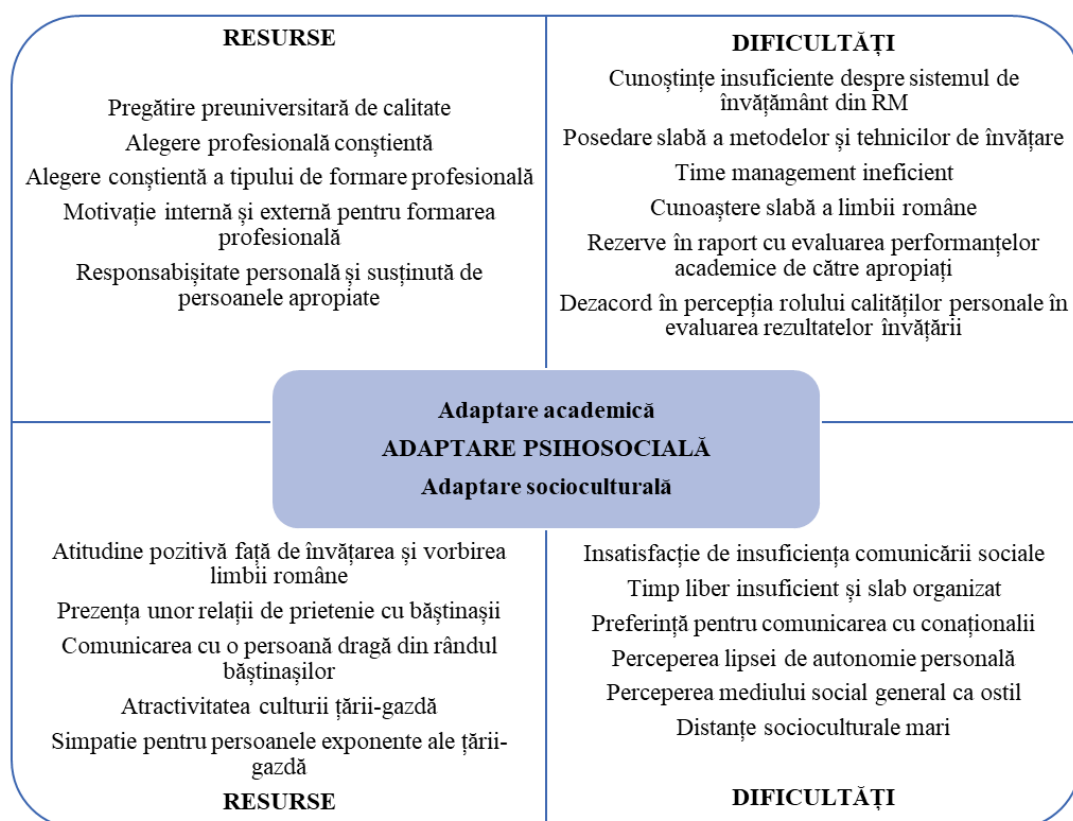

Fig. 3.1. Resurse și dificultăți ale adaptării psihosociale a studenților internaționali

Pe fundalul unei distanțe culturale palpabile între țara de origine a studenților internaționali și Republica Moldova, se constată că bazarea exclusiv pe capacitățile psihofiziologice interne ale individului, precum și pe nivelul motivației și auto-organizării acestuia ca factori de adaptare de succes, nu constituie o strategie productivă. Experiența anterioară, inclusiv cea din perioada sovietică, de a lucra cu studenți internaționali s-a dovedit a fi de succes datorită faptului că distanța socială nu era atât de evidentă, dată fiind orientarea ideologică comună sau similară pentru dezvoltarea țării de origine și a Republicii Moldova. Totuși, în prezent, ne confruntăm cu o realitate complet diferită, care necesită o revizuire serioasă și o îmbogățire a experienței existente.

În orice proces de adaptare, este crucială o abordare bidirecțională, care să implice nu doar eforturile individului de a se adapta la mediu, ci și eforturile mediului de a-l accepta pe individ fără a genera conflicte interne, mai ales latent. Pe această premisă, putem vorbi despre o adaptare simetrică. La nivelul universității-gazdă, este necesară o restructurare a complexului de procese și metode educaționale și psihologice existente, inclusiv prin cultivarea unor atitudini pozitive ale cadrelor didactice. ULIM a implementat deja un sistem de însoțire a studenților internaționali cu curatori (tutori), care oferă asistență în rezolvarea problemelor de zi cu zi și suport psihologic în primul an de studiu. Cu toate acestea, este important să continuăm să căutăm modalități promițătoare de a preda studenților internaționali și de a intensifica activitățile de comunicare ale

personalului didactic și ale studenților în timpul perioadei de studii. Rezultatele obținute în cadrul cercetării au orientat metodologia și metodele programului de intervenție psihosocială, care vor fi prezentate în subcapitolul următor.

3.2. Metodologia și designul programului de intervenție psihosocială în vederea adaptării psihosociale a studenților internaționali la solicitările academice și mediul nou sociocultural

În procesul lor de adaptare la o nouă ambianță socială și culturală, studenții internaționali se confruntă cu impactul profund al relațiilor, structurilor și dinamicii sociale asupra experiențelor lor curente și perspectivele lor în cadrul societății și culturii gazdă. Este evident că cultura de proveniență influențează puternic adaptarea la noile condiții sociale și socio-culturale, perturbând procesul de stabilire a relațiilor sociale de bază și afectând competența și experiența de comunicare. Cultura, ca entitate complexă, constituie un cadru al valorilor, normelor, credințelor, comportamentelor și simbolurilor comune pentru o anumită comunitate, modelând atitudinile, percepțiile și implicarea oamenilor în interacțiunile sociale [130].

Pe măsură ce încep procesul de adaptare la o nouă cultură, studenții internaționali se confruntă inevitabil cu diferențele culturale, cum ar fi obiceiurile, tradițiile și comportamentele, care le provoacă un sentiment de disconfort și necesitatea de a se adapta stilurilor de comunicare marcate de înțelegere și acceptare. Astfel, aceștia trebuie să-și ajusteze comportamentul și gândirea conform contextului cultural pentru a evita consecințele negative [259]. Totuși, capacitatea de a se adapta la schimbări și de a asimila diferențele culturale depinde de integrarea socială, care presupune deschiderea la noi experiențe, dorința de a învăța și a completa cunoștințele culturale, de a aprecia și respecta practicile și normele țării gazdă [103].

În plus, adaptarea psihosocială a studenților internaționali implică integrarea în noul context educațional, care este la rândul său influențat de cultura gazdă. Acest proces holistic cuprinde modalitățile prin care indivizii abordează situațiile de rutină din domenii precum viața privată și socială, organizarea activității de învățare și a timpului liber, comunicarea cu diverse persoane și satisfacerea nevoilor cotidiene. Adaptarea psihosocială poate întâmpina diverse dificultăți, cum ar fi organizarea mediului de trai, învățarea unei limbi noi sau câștigarea încrederii grupului de semeni, care pot genera tensiune psihică și disconfort social.

În cadrul acestui proces, studenții pot experimenta și o adaptare la noile roluri și statusuri, inclusiv construirea identității de student, dezvoltarea autonomiei și responsabilității personale, precum și stabilirea relațiilor sociale într-un mediu necunoscut. Importanța acestor aspecte constă în găsirea unui echilibru între menținerea propriei culturi și adoptarea culturii gazdă [250].

Consecințele adaptării academice și socioculturale pot influența semnificativ starea de bine fizică și mentală a individului, iar o adaptare insuficientă poate conduce la anxietate și simptome psihosomatice grave [65].

Astfel, promovarea programelor de intervenție psihosocială pentru studenții internaționali începând cu primul an de studii este esențială pentru a facilita adaptarea lor la noua cultură și mediul educațional. Aceste programe trebuie să ofere sprijin și resurse adecvate pentru a ajuta studenții să depășească dificultățile și să se integreze cu succes în noua lor comunitate academică și socială.

Programul de intervenție psihosocială în vederea adaptării psihosociale a studenților internaționali a fost conceput pentru a asigura succesul procesului de adaptare al acestora la mediul academic și socio-cultural nou. Înscrierea în program a avut loc la începutul semestrului I al anului universitar 2018-2019, în prima jumătate a lunii octombrie, iar participarea a fost voluntară pentru studenții internaționali care au completat protocoalele în cadrul cercetării exploratorii. Studenții au fost împărțiți în două grupuri, unul experimental și unul de control.

Scopul principal al Programului de intervenție psihosocială a constat în dezvoltarea resurselor acestora și înlăturarea dificultăților manifestate în cele două domenii ale adaptării psihosociale a studenților internaționali: la contextul sociocultural nou și la solicitările academice.

Scopul a fost compus de obiective, care au constituit bază pentru stabilirea obiectivelor în cadrul fiecărei teme (Anexa A 3.1).

Metode și tehnici de lucru. Pentru atingerea acestui scop, au fost folosite diverse metode și tehnici de lucru, precum lucru în echipă, în perechi, utilizarea metodei "scaunul gol", reflecții, jocuri de rol, storytelling, tehnici interactive, studii de caz, simulare și modelare de situații etc.

Principii organizatorice și etice. Programul a fost construit pe baza unor principii organizatorice și etice, cu scopul de a minimiza riscurile pentru participanți și de a asigura respectarea deciziilor și opiniilor lor pe tot parcursul intervenției psihosociale.

1. Principiul ascultării active, reflexive și empatic.

- Ascultarea implică concentrarea, observarea, înțelegerea și răspunsul cu empatie, autenticitate, respect, acceptare, înlăturarea oricăror judecări și manifestarea de sensibilitate interpersonală.

- Folosirea întrebărilor deschise de tipul „ce” sau „cum” pentru a încuraja schimbul de informații despre sentimentele, gândurile și comportamentele, deosebit de utile atunci când se explorează problemele confruntate.

- Folosirea de întrebări închise prin care se identifică detalii specifice și se încurajază împărtășirea informației despre comportamente, raționamente și emoții. Întrebările închise încep

de obicei cu cuvinte de acțiune, cum ar fi „face”, „poate”, „a avut”, „va”, „sunt”, „este” și se pot referi la trecut, prezent sau viitor. Aceste întrebări pot fi folosite pentru a colecta informații specifice sau pentru a înțelege dorința participanților de a se angaja într-o anumită acțiune, activitate

- Reformularea și clarificarea a ceea ce s-a spus pentru a clarifica dacă se prezintă o înțelegere exactă a ceea ce s-a intenționat să se spună, simtă, gândească și/sau facă. Reformularea poate fi folosită și pentru a concentra discuția pe un anumit subiect, eveniment sau problemă.

2. Principiul implicării responsabile.

- Manifestarea sentimentelor trăite și utilizarea afirmațiilor care încep cu „eu”, care în intervenția în situația de adaptare poate ajuta la furnizarea de direcție, perspectivă, clarifica și interpreta a ceea ce se poate întâmpla. Participanții au fost instruiți în scopul dezvoltării abilității pentru exersarea afirmațiilor „eu” pentru a sprijini comunicarea clară și eficientă sau a transmite înțelegerea a ceea ce se discută.

- Ascultarea facilitatoare, care este o strategie ce ajută la construirea încrederii și la consolidarea relațiilor cu paarticipanții.

- Observarea comunicării verbale și nonverbale.

- Surprinderea momentelor când persoana este pregătită de contact - comunicare emoțională sau fizică.

3. Principiul abordării diferite. În acest scop sunt folosite diverse tipuri de consiliere.

- Consiliere non-directiva - folosită în cazul persoanelor capabile să planifice și să implementeze acțiunile pe care alege să le întreprindă. În acest caz, rolul formatorului constă în a facilita participantul să-și mobilizeze capacitatea existentă de a-și rezolva propria problemă. În această situație sunt utile comentariile care susțin autodeterminarea și acțiunea autonomă.

- Consilierea în colaborare pentru a evalua în comun problema, a identifica opțiunile de abordare a acesteia, a face alegeri și a le implementa. Acest tip de consiliere este util atunci când participantul este capabil să participe la planificare și acțiuni, dar nu este în stare să finalizeze întregul proces într-un mod autonom.

- Consilierea directivă este necesară atunci când participantul este inert și fixat pe experiența negativă în măsura în care nu-i poate face față. Formatorul își asumă controlul asupra deciziilor și implementării acestora pentru o perioadă. După depășirea crizei se poate trece la consilierea în colaborare, elementele căreia sunt folosite și în cadrul consilierii directive.

4. Principiul evaluării rezultatelor.

- Evaluarea este o practică intenționată care are loc pe tot parcursul programului și implică căutarea de informații, observând, ascultând activ și interpretând ceea ce împărtășesc participanții, pentru a înțelege starea emoțională, nivelul de mobilizare, opțiunile de acțiune, sistemele de suport și alte resurse.

- Evaluarea finală se realizează în cadrul etapei de control a cercetării, prin stabilirea rezultatelor specific grupului experimental și compararea lor cu cele ale grupului de control.

- Evaluarea follow-up identifică sustenabilitatea rezultatelor programului de intervenție.

Durata programului de intervenție psihosocială. Programul s-a realizat pe parcursul a 16 ședințe de grup (1 ședință de introducere, 13 ședințe de bază, 1 ședință de evaluare, 1 ședință de follow-up) (Anexa A 3.2). Fiecare ședință a durat câte 4 ore academice cu pauze la intervalul de 1 oră 30 min.

Perioada de realizare a programului de intervenție psihosocială în vederea adaptării psihosociale a studenților internaționali. Programul s-a desfășurat în perioada anului universitar 2018-2019, în lunile noiembrie-aprilie, cu realizarea săptămânală a ședințelor, cu excepția perioadelor de examinare semestrială și vacanțelor. Ședința de follow-up a fost realizată peste câteva luni, în octombrie 2019, în care timp participanții au validat și dezvoltat experiența acumulată în cadrul programului.

Pentru verificarea eficienței programului au fost utilizate aceleași teste, precum în experimental de constatare: Chestionarul de adaptare la mediul social și solicitările academice (AMSSA), Scala distanței sociale Bogardus. Scala Locus of control Rotter a fost folosită doar în scopul asigurării omogenității GE și GC și proiectării programului în conformitate cu această particularitate de personalitate. Nu am folosit-o în experimentul de control, deoarece locul controlului nu se modifică în termeni scurți, formându-se către vârsta tinereții și dezvoltându-se nesemnificativ pe parcursul întregii vieți ulterioare.

Prezentarea Grupului Experimental și Grupului de Control

Cum am menționat anterior, GE și GC au întrunit studenți internaționali de la anul I, care aveau o experiență de câteva luni de aflare în Republica Moldova în scop de studiere a limbii române. Caracteristicile sociodemografice ale GE și GC sunt expuse în Tabelul 3.1.

GE și GC prezintă omogenitate în cât privește participarea studenților de sex feminin și masculin, studenții au vârstele cuprinse între 19 și 24 de ani, cu media de 19 ani și 6 luni pentru GE, de 20 de ani – pentru GC, Sunt studenți de la 4 facultăți din cadrul ULIM, originari din Israel, Turcia și Congo.

Tabelul 3.1. Caracteristicile sociodemografice al studenților internaționali din GE și GC

Grupul experimental – 10 persoane			Grupul de control – 10 persoane		
Sex	Feminin – 5 Masculin - 5	50% 50%	Sex	Feminin – 5 Masculin - 5	50% 50%
Vârstă	19 ani – 5 20 ani – 3 21 ani – 2 Vârsta medie: 19 ani 6 luni	59% 30% 20%	Vârstă	19 ani – 4 20 ani – 3 21 ani – 1 24 ani - 1 Vârsta medie: 20 ani	40% 30% 10% 10%
Facultate	Drept - 2 Științe Sociale și ale Educației - 3 Științe Economice - 1 Tehnologii Informaționale și Design - 2 Biomedicină - 2	20% 30% 10% 20% 20%	Facultate	Drept - 3 Științe Sociale și ale Educației - 2 Tehnologii Informaționale și Design - 1 Biomedicină - 4	30% 20% 10% 40%
Țară de origine	Israel - 5 Turcia - 2 Congo - 3	50% 20% 30%	Țară de origine	Israel - 5 Turcia - 1 Congo - 4	50% 10% 40%

Pentru verificarea omogenității GE și GC am calculate scorurile înregistrate în cadrul cercetării de constatare și le-am comparat statistic.

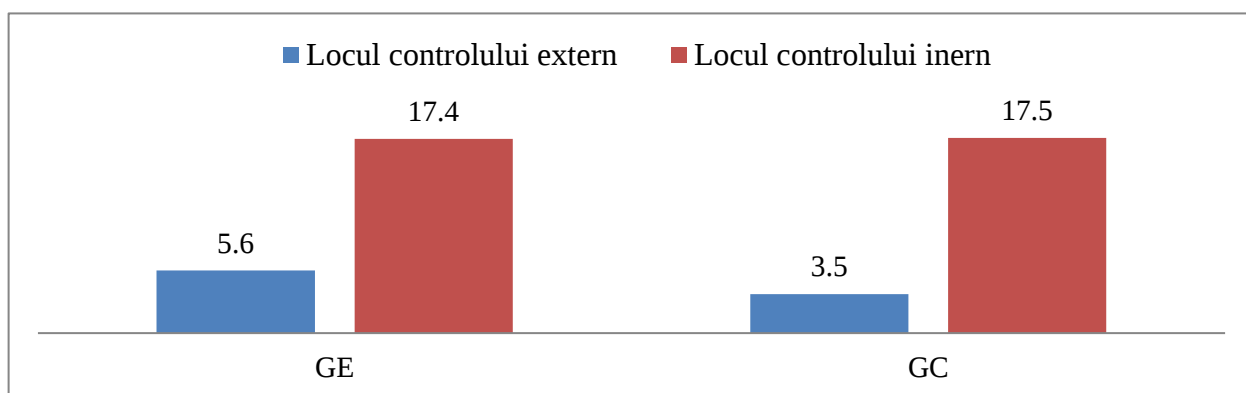

Fig. 3.2. Locul controlului al studenților internaționali din GE și GC

În conformitate c rezultatele studiului exploratoriu din cadrul experimentului de constatare, mediile calculate pentru locul controlului indică la cote mai înalte pentru externalitate, decât pentru internalitate, în cazul ambelor loturi. Toți studenții au locul controlului extern, nu s-au înregistrat rezultate care ar prezenta cel puțin un loc mixt al controlului (Fig. 3.2).

Compararea statistică (Tabelul 3.2) a stabilit valoarea z care indică la un prag de semnificație mai mare decât 0,1, fiind confirmată ipoteza nulă despre lipsa unei diferențe reale, semnificative între cele două grupe.

Tabelul 3.2. Compararea mediilor statistice ale locului controlului studenților internaționali din GE și GC

Test Statistics ^a		
	Externalitate	Internalitate
Mann-Whitney U	42.000	42.000
Z	-.608	-.608
Asymp. Sig. (2-tailed)	.543	.543
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.579 ^b	.579 ^b
a. Grouping Variable: Grupe_studenti		
b. Not corrected for ties.		

Analiza datelor căpătate prin aplicarea Scalei Bogardus a indicat la distanțe de contact social asemănătoare pentru GE și GC (Fig. 3.3).

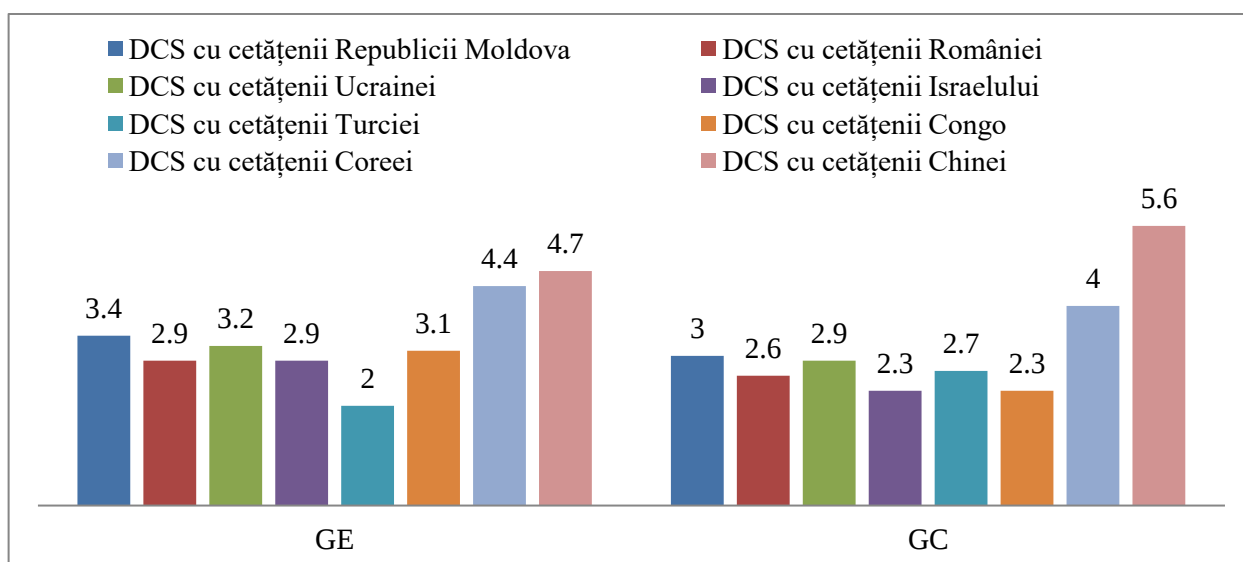

Fig. 3.3. Distanțele de contact social ale studenților internaționali din GE și GC

Distanțele de contact social ale studenților din GE cu cetățenii Republicii Moldova indică la acceptarea în calitate de vecin și coleg (3,4), peentru cei din GC are o valoare mai mica, admitându-se contactul în calitate de vecin (3,0). Sunt aproape similare mediile pentru distanța de contact social cu cetățenii României (2,9 și 2,6) – acceptare în calitate de prieten și vecin. Raportate la cetățenii Ucrainei, distanțele de contact social sunt mai mari în cadrul GE (3,2 – vecin și coleg), și mai apropiate în GC (2,9 – prieten și vecin). Sunt aproape identice distanțele de contact cu cetățenii din Israel, Turcia, Congo, dar scorurile au fot influențate de distanțele indicate în raport cu cetățenii țării de origine. La fel precum în cadrul întregului eșantion, cele mai mari distanțe de contact social au fost acceptate calculate pentru cetățenii din Coreea (4,4 și 4,0 – colegi) și China

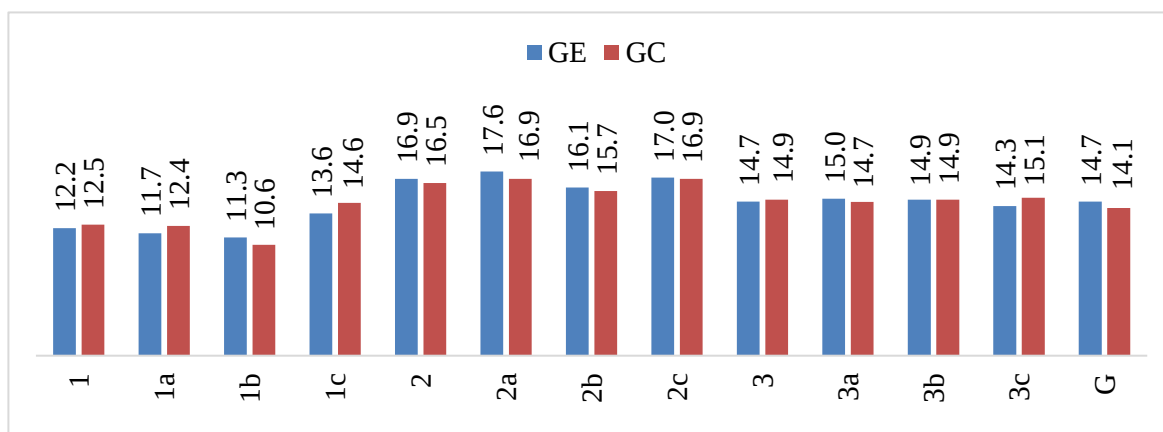
(4,7 și 5,6 - colegi, cetățeni ai țării proprii). Distanțele de contact social cu reprezentanții altor culturi sunt similar: 3,3 în GE și 3,2 – în GC.

Compararea statistică (Tabelul 3.3) a stabilit valori pentru z care indică la un prag de semnificație mai mare decât 0,1. Se confirmă ipoteza nulă despre lipsa unei diferențe reale, semnificative între cele două grupe în stabilirea distanțelor de contact social.

Tabelul 3.3. Compararea mediilor statistice ale distanțelor de contact social adoptate de studenții internaționali din GE și GC

Test Statistics ^a									
	DCS cetățeni RM	DCS cetățeni România	DCS cetățeni Ucraina	DCS cetățeni Israel	DCS cetățeni Turcia	DCS cetățeni Congo	DCS cetățeni Corea	DCS cetățeni China	DCS alte țări
Mann-Whitney U	45.000	38.500	49.000	46.500	32.000	37.500	42.000	30.500	43.500
Z	-.403	-.946	-.079	-.284	-1.411	-.973	-.631	-1.525	-.496
Asymp. Sig. (2-tailed)	.687	.344	.937	.777	.158	.331	.528	.127	.620
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.739 ^b	.393 ^b	.971 ^b	.796 ^b	.190 ^b	.353 ^b	.579 ^b	.143 ^b	.631 ^b
Grouping Variable: Grupe studenti									
Not corrected for ties.									

Prin aplicarea chestionarului AMSSA am verificat adaptarea studenților internaționali din GE și GC la mediul social și solicitările academice (Fig. 3.4).

Notă explicativă. 1. Adaptare la nivel macrosocial, 1a. Satisfacerea necesităților sociocomunicative, 1b. Satisfacerea necesităților ecosociale, 1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice; 2. Adaptare la nivel mezosocial, 2a. Satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele, 2b. Satisfacerea necesităților de comunicare cu colegii de facultate, 2c. Satisfacerea necesităților de comunicare cu cadrele didactice; 3. Adaptare la nivel microsocal, 3a. Satisfacerea necesităților de identificare profesională, 3b. Satisfacerea necesităților de formare profesională, 3c. Satisfacerea necesităților de management al timpului personal; G - Scor total pentru adaptare psihosocială

Fig. 3.4. Scorurile medii comparate la Chestionarul AMSSA (studenți internaționali din GE și GC)

Se atestă o adaptare joasă la nivel macrosocial (valori de 12,2 pentru GE și 12,5 – GC), definită de incapacitatea de satisfacere a necesităților sociocomunicative (scoruri de 11,7 și 12,4), ecosociale (11,3 și 10,6), socioeconomice (13,6 și 14,6).

Deși mai înalte, dar oricum amplasate în registrul de jos, sunt scorurile pentru adaptarea la nivel microsocial (14,7 și 14,9), indicând la inadaptare în raport cu necesitățile de identificare profesională (15,0 și 14,7), de formare profesională (14,9 pentru ambele grupuri), de management al timpului personal (14,3 și 15,1).

Aceste scoruri confirmă rezultatul interviului, realizat în scopul proiectării programului de intervenție psihosocială, în cadrul căruia studenții internaționali după un an de studii menționează starea deficitară în cunoașterea sistemului și modalităților de formare profesională, gestionarea timpului, satisfacerea necesităților sociocomunicative.

Adaptarea la nivel mezosocial este ilustrată de scoruri medii (16,9 și 16,5), cele mai înalte valori fiind calculate pentru satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele (17,6 și 16,9), urmate de comunicarea cu cadrele didactice (17,0 și 16,9) și cu colegii de facultate (16,1 și 15,7).

Tabelul 3.4. Compararea mediilor statistice ale adaptării psihosociale a studenților internaționali din GE și GC

Test Statistics ^a								
Scale	1	1a	1b	1c	2	2a	2b	2c
Mann-Whitney U	38.000	46.500	46.500	38.000	48.500	46.000	46.500	47.500
Z	-.925	-.268	-.268	-.925	-.114	-.305	-.267	-.193
Asymp. Sig. (2-tailed)	.355	.789	.789	.355	.909	.761	.790	.847
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.393 ^b	.796 ^b	.796 ^b	.393 ^b	.912 ^b	.796 ^b	.796 ^b	.853 ^b
Scale	3	3a	3b	3c	G			
Mann-Whitney U	48.500	48.000	43.500	41.000	42.500			
Z	-.114	-.153	-.496	-.708	-.569			
Asymp. Sig. (2-tailed)	.909	.878	.620	.479	.569			
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.912 ^b	.912 ^b	.631 ^b	.529 ^b	.579 ^b			
a. Grouping Variable: Grupe_studenti								
b. Not corrected for ties.								

Notă explicativă. 1. Adaptare la nivel macrosocial, 1a. Satisfacerea necesităților sociocomunicative, 1b. Satisfacerea necesităților ecosociale, 1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice; 2. Adaptare la nivel mezosocial, 2a. Satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele, 2b. Satisfacerea necesităților de comunicare cu colegii de facultate, 2c. Satisfacerea necesităților de comunicare cu cadrele didactice; 3. Adaptare la nivel microsocial, 3a. Satisfacerea necesităților de identificare profesională, 3b. Satisfacerea necesităților de formare profesională, 3c. Satisfacerea necesităților de management al timpului personal; G - Scor total pentru adaptare psihosocială

Compararea statistică (Tabelul 3.4) a stabilit valori pentru z care indică la un prag de semnificație mai mare decât 0,1. Se confirmă ipoteza nulă despre lipsa unei diferențe reale, semnificative între cele două grupe în calitatea adaptării psihosociale, manifestată în adaptare la mediul sociocultural și solicitările academice.

Rezultate înregistrate în cadrul cercetării de constatare și în interviul cu studenții internaționali cu durată de aflare în Republica Moldova prezintă experiențele, raționamentele și sentimentele tinerilor cu privire la calitatea lor de student internațional și capacitatea de a face față provocărilor adaptării psihosociale - socioculturale și academice. Analiza datelor colectate a relevat patru teme-cheie distincte și mai multe subteme legate de experiențele studenților internaționali și percepția lor asupra adaptării psihosociale. Tematica prezentată în figura de mai jos și temele discutate în continuare încearcă să corespundă așteptărilor și necesităților studenților internaționali, care le influențează motivația de a urma formarea profesională în Republica Moldova și de a realiza performanțe în cadrul acesteia.

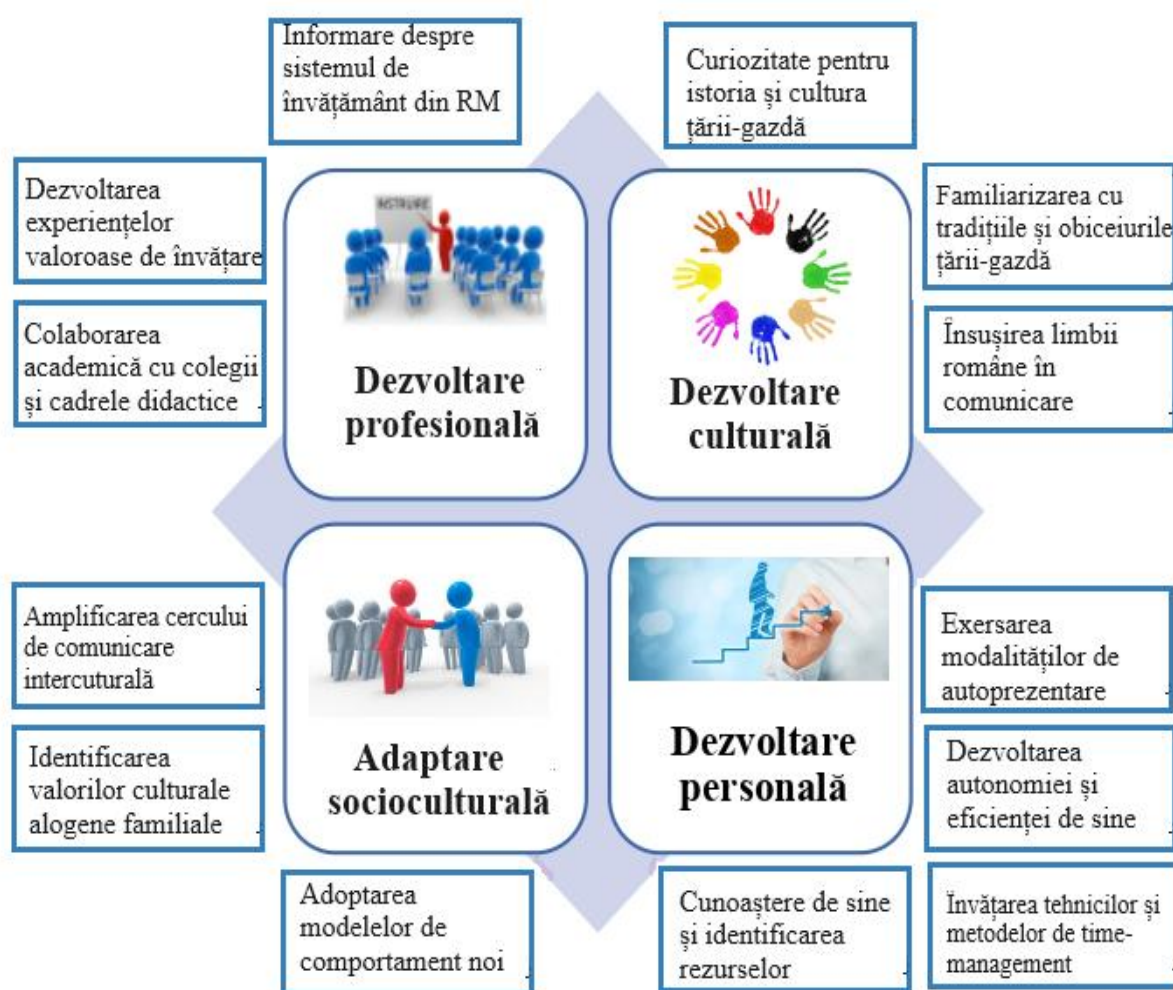

Fig. 3.5. Modelul tematic al programului de intervenție psihosocială, construit în baza resurselor și dificultăților de adaptare psihosocială identificate prin cercetare

În conformitate cu modelul tematic au fost elaborate temele, stabilite scopurile și obiectivele particulare pentru fiecare din acestea (Anexa A 3.1), identificate conținuturile valorificate în cadrul programului de intervenție psihosocială (Tabelul 3.5).

Tabelul 3.5. Temele și subtemele din cadrul programului de intervenție psihosocială

Temă și subteme	Scop	Conținut sumar	Durată²
Ședință de introducere în tematica programului de intervenție psihosocială	Inaugurarea programului de intervenție psihosocială și instaurarea unui climat de implicare.	Autoprezentare, stabilirea regililor de lucru în grup, asigurarea contactului psihologic, consolidarea echipei, dezvoltarea capacităților de comunicare interpersonală și în grup.	3 ore
Tema 1. Sensibilizare la mediul universitar și competențele academice - noiembrie 2018			
Subtema 1.1. Sistemul de învățământ superior din Republica Moldova. Organizarea activității instituției de învățământ superior	Dezvoltarea cunoștințelor privind organizarea, misiunea, sarcinile, contextul național și internațional al învățământului superior din RM. Familiarizarea cu organizarea activității didactice și de cercetare în universitate.	Dezvoltarea cunoștințelor privind tendințele internaționale, europene și naționale în învățământul superior, a structurii sistemului de învățământ superior din Republica Moldova, standardelor educaționale. Elaborarea unui plan individualizat de dezvoltare profesională armonizat cu motivele personale. Dezvoltarea competențelor de comunicare.	3 ore
Subtema 1.2. Metode de învățare eficientă	Dezvoltarea capacității de utilizare a metodelor active, eficiente de învățare în cadrul diferitelor forme de organizare a procesului de învățământ.	Dezvoltarea cunoștințelor despre diverse forme ale activităților didactice și elaborarea recomandărilor de participare a studentului (conspectarea, lucrul cu sursele, pregătirea de seminar, întocmirea de referate, portofolii etc.). Exerciții de stimulare a capacității de ascultare, de lucru cu textul, cu termenii, în grup etc.	3 ore
Subtema 1.3. Colaborare academică cu colegii și cadrele didactice	Analiza tuturor formelor de colaborare cu colegii și cadrele didactice în procesul formării profesionale și identificarea modalităților potrivite scopurilor personale.	Exerciții în vederea dezvoltării capacității de colaborare cu colegii și cadrele didactice, stabilirea modalităților de armonizare a colaborării cu scopurilor personale de formare profesională, discutarea normelor de comunicare în mediul universitar.	3 ore
Tema 2. Sensibilizare și dezvoltare culturală prin familiarizarea cu istoria și cultura țării-gazdă - decembrie 2018			
Subtema 2.1. Sărbătorile și tradițiile din Republica Moldova	Valorificarea patrimoniului cultural al Republicii Moldova, manifestând interes respect față de țara-gazdă	Analiza comparată a culturii țării de origine și a Republicii Moldova: jocul „La fel și diferit”. Dezvoltarea cunoștințelor despre cultura țării gazdă prin exerciții de comparare a formelor de exprimare a acestora în: modalitățile de a comunica cu oamenii, de a exprima satisfacția sau nemulțumirea, de a se autoprezenta,	3 ore

² Durata este prezentată în timp cronologic, 3 ore fiind echivalentul a 4 ore academice

Temă și subteme	Scop	Conținut sumar	Durată ²
		inclusiv prin aspectul fizic, de a-și organiza traiul – amenajarea locuinței, preferința pentru anumite moduri de organizare a timpului liber etc. Explorarea cunoștințelor despre cultura țării-gazdă a studenților.	
Subtema 2.2. Bucătăria Republicii Moldova	Valorificarea experienței educative a tradiției, obiceiului în cultivarea interesului față de cultura țării-gazdă și oamenii ei, susținerea procesului de învățare a limbii române prin utilizarea în discuții, dezbateri, prezentări etc.	Prezentarea tradițiilor culinare din țara de origine. Exerciții de comparare a bucătăriei țării-gazdă cu a celei din țara de origine. Jocuri cu conținut culinar : „Ce produse voi folșosi, pentru a pregăti o supă (un desert, o coptură, o băutură etc.) ?”, „Ce voi consuma la dejun, prânz, cină ?”, „Cum voi ppreați o masă de sărbătoare?”.	3 ore
Subtema 2.3. Tradiții și obiceiuri ale sărbătorilor de iarnă la români	Lărgirea orizontului de cunoaștere și respectare a tradițiilor și obiceiurilor prilejuite de sărbătorile de iarnă.	Pevestire despre sărbătorile tradiționale din țara de origine. Prentarea conținutului și semnificației sărbătorilor de iarnă la români. Jocuri: „Îmi felicit prietenii cu sărbătoarea”, „O postare pe rețelele sociale despre sărbătoare”, „Ce voi face în ziua de 31 decembrie?”.	3 ore
Tema 3. Cunoașterea de sine și dezvoltarea personală – ianuarie-februarie 2019			
Subtema 3.1. Cunoașterea de sine	Dezvoltarea capacității cunoașterii de sine (dezvoltarea sineui cognitiv) și instaurarea unei motivații de autocunoaștere și autodezvoltare permanentă.	<i>Pentru subiectul „Cunoașterea de sine”.</i> Activități de autoprezentare: Jocurile „Literele de amor propriu – calități ale mele, care încep cu literele conținute în numele meu”, „Adevăruri și minciună”. Identificarea punctelor forte, slabe și „oarbe”. Sculptură în grup. <i>Pentru subiectul „Comunicare eficientă cu alții”.</i> Lucrul cu „Carnetul de comunicare”, analiza experienței în cadrul grupului - „Ce ați adus în grup?” și „Ce luați din grup?”.	6 ore
Subtema 3.2. Dezvoltarea capacității de planificare și time-management	Dezvoltarea cunoștințelor și capacităților de planificare și de organizare a timpului.	Stabilirea dificultăților și elaborarea-însușirera modalităților de planificare curentă, de perspectivă a activității, a strategiilor de eliminare a „hoților de timp”. Exersarea instrumentelor de planificare a timpului. Exerciții de identificare a timpului care poate fi controlat. Exersarera formelor de management eficient al timpului.	3 ore
Subtema 3.3. Cultivarea autonomiei și eficienței de sine	Perfecționează capacitatea de a-și gestiona propria dezvoltare prin construirea și implementarea traseului de profesionalizare bazat pe principiile educației	Întocmirea planului de dezvoltare profesională pentru 3 ani, o lună, o săptămână. Jocul : „Scopuri și obiective – cum scopurile se transformă n individuale”. Analize ăan grup : „Ce-mi reușeeșe mai bine și unde amm insuccese ăan formarea mea profesională”.	3 ore

Temă și subteme	Scop	Conținut sumar	Durată ²
	universitare și învățării permanente.		
Tema 4. Cunoașterea de alții și dezvoltarea socioculturală – martie 2019			
Subtema 4.1. Cum să ne comportăm în comunicarea cu reprezentanții altor culturi ?	Identificarea unor modalități și mijloace eficiente de dezvoltare a competenței comortamentale și comunicative interculturale a studenților internaționali.	Comunicări și probe practice de dezvoltare a competenței de comunicare verbală și nonverbală cu reprezentanții altor culturi. Exerciții pentru dezvoltarea capacităților de comunicare verbală: „La telefon”, „Mesaj prietenului din (o țară de origine a unui participant)”, „Scrisoare către colegii de grupă” etc. Exerciții pentru dezvoltarea capacităților de comunicare non-verbală: „Televizorul stricat”, „Pantomima”, „Impresie”, „Salutare”, „Jocul de imitație” etc.	6 ore
Ședința de totalizare	Totalizarea rezultatelor participării la program	Evaluarea realizării așteptărilor. Exerciții de evaluare a propriilor performanțe. Exerciții de încheiere a programului și de rămas bun.	3 ore

Prezentăm câteva din ședințele realizate în cadrul programului de intervenție psihosocială în vederea adaptării psihosociale a studenților internaționali.

Ședința de introducere în tematica programului de intervenție psihosocială

Scopul ședinței: inaugurarea programului de intervenție psihosocială și instaurarea unui climat de implicare.

Obiectivele ședinței:

- comunicarea scopului, obiectivelor și conținutului programului;
- cunoașterea reciprocă a participanților la program;
- instaurarea unui climat de încredere și implicare prin familiarizarea participanților cu regulile de interacțiune în grup, prezentarea reciprocă a participanților și auto-prezentarea acestora.

Echipament: ecusoane, tablă, flip-chart, markere, hârtie, creioane, minge.

Desfășurarea ședinței

Partea introductivă (1 oră 30 min.): prezentarea participanților și a programului.

Autoprezentarea formatorului (5 min.): Scop: eliminarea distanței dintre grup și formator. Procedură: în prezentarea sa formatorul vorbește despre sine și, de asemenea, informează grupul despre scopul și obiectivele programului.

Auroprezentarea participanților (20 min.). Scop: stabilirea contactului psihologic. Procedură: participanții își spun numele și îl scriu pe ecusoane. Povestesc despre semnificația numelui lor.

Stabilirea regulilor de interacțiune în grup în cadrul programului. Discutarea modalităților de comunicare în grup (20-25 min). Scop: stabilirea regulilor de lucru eficient în grup. Procedură: Participanții numesc regulile care, după părerea lor, trebuie urmate pentru a lucra cu succes în cadrul programului.

Așteptările participanților și conținutul programului (25-30 min). Scop: identificarea așteptărilor participanților și asigurarea concordanței dintre acestea și conținutul programului. Procedură: în 2 echipe participanții discută și aprobă o listă de așteptări, pe care un reprezentant le expune tuturor.

Exercițiu psihodinamic: „Cineva...” (10 min). Scop: cunoașterea reciprocă și dezvoltarea spiritului de grup. Participanții trebuie să-și schimbe locurile (sau să-și ridice mâinile, să se ridice sau să iasă în mijlocul cercului) dacă se aplică următoarele condiții.

Partea de bază (1 oră 20 min): Consolidarea echipei.

Interviul (30 min). Scop: dezvoltarea capacităților de comunicare interpersonală, de aut prezentare, de ascultare, de prezentare a unei persoane. Participanții în perechi se interviează unul pe altul despre lucrurile care le plac, activitățile preferate, dorințele pe care le au în ultimul timp, alte lucruri despre sine.

Exercițiul „Cine după cine urmează” (20 min). Scop: dezvoltarea capacității de a distribui rolurile în echipă, de a se compara cu alt participant pe baza unor caracteristici similare.

Lucru în echipă (20 min). Scop: dezvoltarea capacității de lucru în echipă. În echipe participanții execută un desen, în care prezintă grupul din cadrul programului.

Partea finală (10 min): Exercițiul „Culoarea emoțiilor mele”. Scop: totalizarea rezultatelor. Procedură: Participanții, stând în cerc, își transmit o minge, continuând fraza „Emoțiile mele au acum culoarea... deoarece”.

Ședința 1.1: Sistemul de învățământ superior din Republica Moldova și organizarea activității instituției de învățământ superior

Scopul ședinței: Dezvoltarea cunoștințelor privind organizarea, misiunea, sarcinile, contextul național și internațional al învățământului superior din Republica Moldova; familiarizarea cu organizarea activității didactice și de cercetare în cadrul universității.

Obiectivele ședinței:

- însușirea cunoștințelor despre principiile și direcțiile de bază în implementarea procesului de la Bologna în învățământul superior din Republica Moldova;
- identificarea caracteristicilor sistemului modern de învățământ superior structurat pe trei niveluri/cicluri;

- înțelegerea prevederilor de bază ale sistemului de credite transferabile (ECTS);
- înțelegerea structurii și principiilor de construire a standardelor educaționale pentru învățământul profesional superior și a programelor educaționale corespunzătoare;
- elaborarea unui plan personal de dezvoltare profesională.

Echipament necesar: videoproiector, markere, hârtie, creioane.

Desfășurarea ședinței

Partea introductivă (1 oră 30 min): Dezvoltarea sistemului de cunoștințe privind sistemul de învățământ din Republica Moldova.

Exercițiul „Ce știam și ce am aflat nou” (20 min): Scopul acestui exercițiu este identificarea cunoștințelor participanților despre sistemul de învățământ superior din Republica Moldova. Procedura constă în pregătirea, în perechi, a unor liste care să prezinte „ce știau” până la sosirea în Republica Moldova despre învățământul universitar și „ce au aflat” în timpul parcursului lor până în prezent.

Alocuțiunea formatorului (50 min): prezentarea tendințele internaționale, europene și naționale în învățământului superior, a structurii sistemului de învățământ superior din Republica Moldova, standardelor educaționale. Scop: informare. Procedură: informația este prezentată prin utilizarea videoproiectorului, în timpul prezentării se folosesc întrebări către grup, sunt sollicitate informații posedate de participanți.

Exercițiul „Cui mă adresez pentru a rezolva o situație?” (20 min): Scopul acestui exercițiu este dezvoltarea capacității de orientare în diverse situații academice. Procedura implică prezentarea unor situații de către formator, iar participanții, într-un joc de rol, se adresează persoanelor competente solicitând ajutor în diverse probleme legate de activitatea lor academică. Situații: „Unde pot consulta orarul lecțiilor”, „Am nevoie de carnetul de student”, „Ce manual pot folosi pentru pregătirea de seminare”, „Trebuie să fac un certificat care atestă statutul meu de student, pentru a-l expedia în țara mea” etc.

Partea de bază: Elaborarea unui plan individualizat de dezvoltare profesională armonizat cu motivele personale (1 oră 20 min).

Jocul „O călătorie în viitor” (20 min): Scopul acestui exercițiu este identificarea scopului de viață și a raportului dintre acesta și obiectivele de formare profesională. Procedura presupune sugestia unei călătorii cu mașina timpului într-un viitor ales, unde participanții își imaginează locul, oamenii și acțiunile proprii și ale celorlalți în raport cu sine. După „revenirea în prezent”, participanții își împărtășesc impresiile și stabilesc scopul profesional pe care doresc să-l urmeze.

Exercițiul „Perspective de viață” (30 min): Scopul acestui exercițiu este dezvoltarea abilităților de stabilire a obiectivelor profesionale și planificarea realizării acestora, dezvoltarea

capacității de a lua decizii și de a fi responsabil pentru propriile alegeri. Procedura constă în notarea în patru coloane, pentru perioade diferite de șase luni, un an, 3 ani și 5 ani, obiectivelor lor profesionale, importanței acestora pentru ei, acțiunilor pe care le vor întreprinde pentru a le realiza și resurselor pe care le vor utiliza, discutarea lor în perechi pentru a alege cele mai importante și realizabile obiective.

Jocul „Harta realizării scopurilor profesionale” (30 min.) este un exercițiu care are ca scop conștientizarea etapelor intermediare și a posibilelor căi de realizare a obiectivelor profesionale ale participanților. În acest exercițiu, participanții fixează obiectivele lor profesionale pe o coală de hârtie, împărțită în intervale diferite de timp, cum ar fi șase luni, un an, 3 ani și 5 ani, conform termenelor de realizare stabilite anterior. Apoi, ei reprezintă grafic, prin desen, calea către aceste obiective, notând etapele intermediare, posibilele provocări, suportul extern și resursele personale pe care le pot utiliza pentru a-și atinge scopurile. În perechi, participanții își împărtășesc gândurile și strategiile, discută și fac rectificări dacă este necesar, contribuind astfel la dezvoltarea și îmbunătățirea planurilor lor individuale de carieră.

Partea finală (10 min): Exercițiul „Completarea frazelor”. Scop: totalizarea rezultatelor, obținerea feed-back-ului. Procedură: Participanții completează frazele: 1. Pe parcursul ședinței am reușit să realizez următoarele schimbări... 2. Cred că am reușit să depășesc... 3. În timpul ședinței am înțeles că... 4. Ca viitor specialist am nevoie de...

Partea finală a ședinței (10 min.), exercițiul „Completarea frazelor”, are ca scop totalizarea rezultatelor și obținerea feedback-ului din partea participanților. În acest exercițiu, participanții completează frazele prezentate de formator în următoarele puncte: 1. Pe parcursul ședinței am reușit să realizez următoarele schimbări... 2. Cred că am reușit să depășesc... 3. În timpul ședinței am înțeles că... 4. Ca viitor specialist am nevoie de... Aceste completări îi ajută pe participanți să reflecteze asupra progresului lor și să identifice nevoile lor în ceea ce privește dezvoltarea profesională viitoare. De asemenea, oferă formatorului o perspectivă asupra modului în care sesiunea a fost percepută și asupra aspectelor care pot fi îmbunătățite în viitor.

Sedința 3.1 (prima parte): Cunoașterea de sine

Scopul ședinței: Dezvoltarea capacității de cunoaștere de sine (dezvoltarea sinei cognitive) și instaurarea unei motivații de autocunoaștere și autodezvoltare permanentă

Obiectivele ședinței:

- identificarea punctelor forte și slabe personale, inclusiv prin utilizarea informației livrate de persoanele din mediul social imediat;
- consolidarea încrederii în sine și a stimei de sine;

- dezvoltarea capacităților de autoprezentare.

Echipament: tablă, flip-chart, markere, hârtie, creioane.

Desfășurarea ședinței

Partea introductivă (1 oră 30 min.): formarea și dezvoltarea unei atitudini de autocunoaștere și autodezvoltare.

Exercițiul „Complimentul” (10 min.). Scop: îmbunătățirea atmosferei și reducerea distanței în comunicare. Materiale: minge. Procedura: formatorul aruncă mingea unui participant, numindu-l pe nume și oferă un compliment. Participantul care prinde mingea mulțumește pentru compliment spunând „Mulțumesc, știam despre aceasta”, privind în ochi formatorul. Apoi aruncă mingea la altcineva, urmând procedura.

Exercițiul „Cinci întrebări” (30 min.) Scop: Extinderea cunoștințelor participanților despre sine și despre ceilalți membri ai grupului. Procedură: Participanți ascultă instrucțiunea: "Scrieți pe o coală de hârtie 5 întrebări la care ați dori să primiți răspunsuri de la cineva din grup. Încercați să evitați întrebările formale. (după 5 minute). Acum, citind întrebările, răspundeți la ele singuri". Se discută exercițiul: Care a fost prima voastră reacție la un schimbare atât de neașteptată în conținutul sarcinii? Ce sentimente ați trăit în timpul prezentării răspunsurilor în grup?

Exercițiul „Autopublicitate” (40 min.). Scop: dezvoltarea competenței de autoprezentare. Procedură: participanții timp de 20-25 de minute întocmesc o scrisoare către un angajator, în care își oferă serviciile și își descriu caracteristicile psihologice, abilitățile, inclinațiile și realizările. Autorul semnează scrisoarea și o predă formatorului. Formatorul adună toate scrisorile, iar apoi, fără a dezvălui autorul, le citește cu voce tare. Se discută scrisorile. Participanții încearcă să ghicească autorul.

Exercițiul „...dar tu...” (10 min.). Scopul: crearea unei atmosfere pozitive în grup. Instrucțiuni pentru participanți: Fiecare participant își semnează foaia și scrie pe ea un defect care-l caracterizează, apoi o transmite la ceilalți participanți. Aceștia notează pe foaia lui „...dar tu...” și prezintă o calitate a persoanei. Foaia parcurge cercul de participanți și se întoarce la fiecare din aceștia. În grup se discută următoarele întrebări: 1. Ce am aflat nou despre mine? 2. Ce am aflat nou despre ceilalți? 3. Ce aș dori să schimb în personalitatea mea? 4. Cum voi face asta?

Partea de bază: dezvoltarea cunoașterii de sine ca membru al unei echipe (1 oră 20 min).

Exercițiul „Casa” (20 min.). Scop: conștientizarea rolurilor personale în grup, a stilului comportamental și a faptului cum este acesta perceput de alții. Procedura: Participanții sunt împărțiți în 2 echipe. Formatorul expune următoarea instrucțiune: „Fiecare echipă trebuie să devină o casă. Fiecare persoană trebuie să aleagă ce va fi în această casă - ușă, geam, perete, acoperiș sau mobilă, floare sau televizor? Alegerea este a voastră. Dar nu uitați că trebuie să fiți o casă completă

și funcțională. În decurs de 10 minute, construiți-vă casa! Puteți comunica între voi”. După demonstrarea și povestirea echipei despre „casa” lor se discută exercițiul: Cum a decurs discuția în echipe? Ați putut să vă identificați rolul în „casă” pe dată? De ce ați ales acest rol? A acceptat echipa rolul ales pe dată? Cred că toți ați înțeles că fiecare parte a „casei” voastre este importantă și necesară, fiecare are o anumită funcție, fără de care casa nu poate fi completă. Ce ați înțeles despre rolul pe care îl aveți în echipă?

Jocul „Popularea unei insule nelocuite” (60 min.). Scop: definirea stilului de comunicare în grup, a valorilor care unesc membrii grupului, distribuirea rolurilor în grup. Procedură: Grupul se împarte în 2 echipe, moderatorul expune sarcina: „Azi vom face o călătorie. Veți căuta o insula nelocuită, unde n-a călcat picior de om vreodată. Nu trebuie să corectați greșelile altora, să transformați ceva. Puteți începe de la zero. Este în puterea voastră să creați un loc perfect pentru viață, muncă și odihnă. Transformați această insulă în cel mai minunat loc de pe pământ”. Participanților li se acordă 25 de minute pentru a crea o țară ideală pe o insula. În echipă ei discută și desenează insula. Apoi are loc discuția despre țara creată.

- Povestiți despre țara pe care ați creat-o și despre istoria creării ei.
- povestiți fiecare despre rolul avut în crearea unei țări noi.
- Ați dori să locuiți în această țară? Argumentați răspunsul.
- Ați dori să schimbați ceva în această țară? Argumentați răspunsul.
- Cum veți face această schimbare?
- Ce ați dori să luați cu voi din această țară în lumea reală: idei, emoții, imagini, senzații, impresii? Cum vă pot servi lucrurile pe care le luați în viața reală?
- Cum v-ați simțit în timpul activității în grup?
- Cum ați interacționat cu membrii grupului?
- Cine a fost liderul?
- Ce roluri ați avut în grup în timpul creării unei țări?
- Cât de unit și prietenos e grupul dvs.?

Partea finală a ședinței (10 min.). Exercițiul „Cadoul”. Scop: finalizarea ședinței, totalizarea rezultatelor. Procedura: Moderatorul menționează: „Ce cadou am putea oferi grupului dumneavoastră pentru a face interacțiunea mai eficientă și relațiile mai strânse? Să presupunem că fiecare dintre noi poate face un cadou grupului. Eu, de exemplu, vă pot dărui optimism și încredere reciprocă”. Fiecare participant exprimă ce cadou ar dori să ofere grupului.

Programul universitar de adaptare a studenților internaționali

Pe baza experiențelor acumulate în universitățile străine și a practicii de instruire a studenților internaționali în cadrul universităților din Republica Moldova, ULIM a dezvoltat un

sistem cuprinzător de activități de adaptare, ajustat la specificul țării, tradițiilor, valorilor și normelor culturale interne. Responsabil de acest program este Departamentul Studenți Străini, cu participarea altor structuri. Astfel, Grupul de Control (GC) nu a fost lăsat în afara acestui proces de adaptare, fiind inclus în programul de activități promovat la nivelul universității.

Programul de adaptare oferit de ULIM reprezintă o combinație echilibrată între tradiție și inovație, fiind conceput pentru a transmite cunoștințe despre valorile și tradițiile culturii Republicii Moldova. Acesta include o serie de evenimente didactice și culturale care permit demonstrarea particularităților culturii naționale și oferă informații semnificative despre trecutul și prezentul țării și al poporului său. Prin această abordare, se promovează integrarea studenților internaționali în noul mediu sociocultural și academic.

Scopul programului de adaptare constă în dezvoltarea relațiilor interetnice între studenți, crearea unui mediu multicultural propice pentru adaptarea și socializarea acestora în universitate, promovarea unui mediu social tolerant și deschis pentru interacțiunea interculturală, precum și creșterea nivelului de cunoaștere și respect pentru cultura locală.

Obiectivul principal al acestui ciclu de activități este crearea unui spațiu universitar multicultural în care studenții internaționali să se adapteze ușor și confortabil la noile realități sociale. Una dintre principalele modalități de implementare a programului este abordarea lingvistico-pedagogică, care facilitează comunicarea interculturală și familiarizarea studenților cu normele de comportament și etichetă ale noii culturi.

Interacțiunea studenților internaționali cu noul mediu sociocultural reprezintă un proces multidirecțional, care necesită o abordare graduală și adaptată. Importanța acestui proces constă în capacitatea studenților de a depăși barierele comunicative, psihologice și sociale și de a se adapta la normele și valorile unei societăți străine.

Programul include o serie de activități precum:

- prezentarea serviciilor universitare și a principalelor locații din oraș;
- cursuri de limbă și comunicare;
- servicii de consiliere psihologică;
- excursii la așezăminte culturale și obiective turistice;
- participarea la evenimente culturale și sportive locale;
- întâlniri cu personalități locale din diverse domenii;
- organizarea de sărbători tradiționale locale și internaționale.

De asemenea, programul include și activități adaptate calendarului universitar și specificului Departamentului Studenți Străini responsabil de coordonarea adaptării studenților

internaționali. Prin intermediul acestor activități, studenții internaționali sunt încurajați să exploreze și să se integreze în cultura locală, promovând astfel diversitatea culturală și interacțiunea interculturală în cadrul universității.

La ULIM, există un serviciu preocupat de consiliere psihologică, cu accent special pe asistența studenților internaționali care sunt în țară pentru cel mult un an. Studenții-psihologi autohtoni de la Facultatea de Științe Sociale și Educație sunt implicați în acest serviciu și desfășoară activități care vizează rezolvarea problemelor academice, psihologice, sociale, culturale și personale ale studenților internaționali, sub supravegherea directorului Centrului de Consiliere Psihologică și Orientare în Carieră.

Programul de excursii este conceput pentru a oferi oportunități de petrecere a timpului liber în mod educativ și recreativ. Acesta include vizite la așezăminte culturale, obiective turistice, muzee, teatre, săli de concert și alte locuri de interes. În plus, programul include participarea la diverse evenimente culturale și sportive, care contribuie la extinderea orizontului cultural și social al studenților internaționali.

Pe toată durata studiilor, sunt organizate întâlniri cu personalități marcante din diferite domenii, cum ar fi politicieni, artiști, muzicieni, sportivi etc. Aceste întâlniri oferă studenților internaționali oportunitatea de a învăța din experiența socială, culturală și artistică a acestor personalități și îi ajută să se adapteze mai ușor la viața într-o țară străină. În cadrul acestor evenimente, studenții au ocazia să se familiarizeze cu sistemul de valori și norme culturale locale și să înțeleagă mai bine trăsăturile și mentalitatea specifică a societății.

Programul cultural include și organizarea de festivități care marchează atât sărbătorile tradiționale locale (precum „Crăciunul”, „Paștele”, „Ziua limbii române”), cât și cele care celebrează istoria și cultura țărilor din care provin studenții internaționali. Aceste activități contribuie la promovarea diversității culturale și la întărirea sentimentului de apartenență și integrare în comunitatea universitară și societatea gazdă.

Cultura, în orice formă, rămâne un fenomen social fundamental, având rolul de a crea, acumula, păstra și transmite informații, tradiții și obiceiuri semnificative pentru membrii săi. Este de o importanță esențială ca o persoană care adoptă o cultură străină și învață o altă limbă să-și păstreze identitatea culturală națională, inclusiv valorile, limba, tradițiile și obiceiurile. În cadrul programelor culturale dedicate zilelor și săptămânilor culturilor studenților internaționali, sunt incluse obiceiuri, tradiții, forme de artă care reflectă specificul cultural al țării respective, inclusiv cântece și dansuri populare, poezii și alte aspecte culturale relevante. Participarea la aceste evenimente permite studenților să se familiarizeze cu etnocultura altor popoare și să învețe modele comunicative și comportamentale specifice.

În concluzie, observăm că internaționalizarea învățământului superior, prin atragerea studenților internaționali în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, evidențiază necesitatea implementării unor măsuri sistematice de adaptare psihosocială, bazate pe respectul, demnitatea umană și deschiderea către interacțiunea cu alte culturi.

Prin urmare, adaptarea studenților internaționali la mediul academic și formarea competențelor necesare pentru viitoarea lor profesie contribuie nu doar la integrarea într-un context academic nou, ci și la deschiderea către comunicarea socioculturală. Această experiență presupune dezvoltarea unor noi calități, roluri sociale și abilități de comunicare, înțelegerea și adoptarea unor valori și tradiții noi, precum și adaptarea la un statut social diferit, conducând în final la o adaptare psihosocială reușită a individului.

3.3. Evaluarea programului de intervenție psihosocială

În scopul validării științifice și aprecierii eficienței programului de intervenție psihosocială am realizat retestarea participanților din GE și GC, utilizând aceleași probe aplicate în experimental de constatare.

Analiza datelor căpătate prin aplicarea Scalei Bogardus a indicat la reducerea distanțelor de contact social în GE după participarea la programul de intervenție psihosocială (Fig. 3.6).

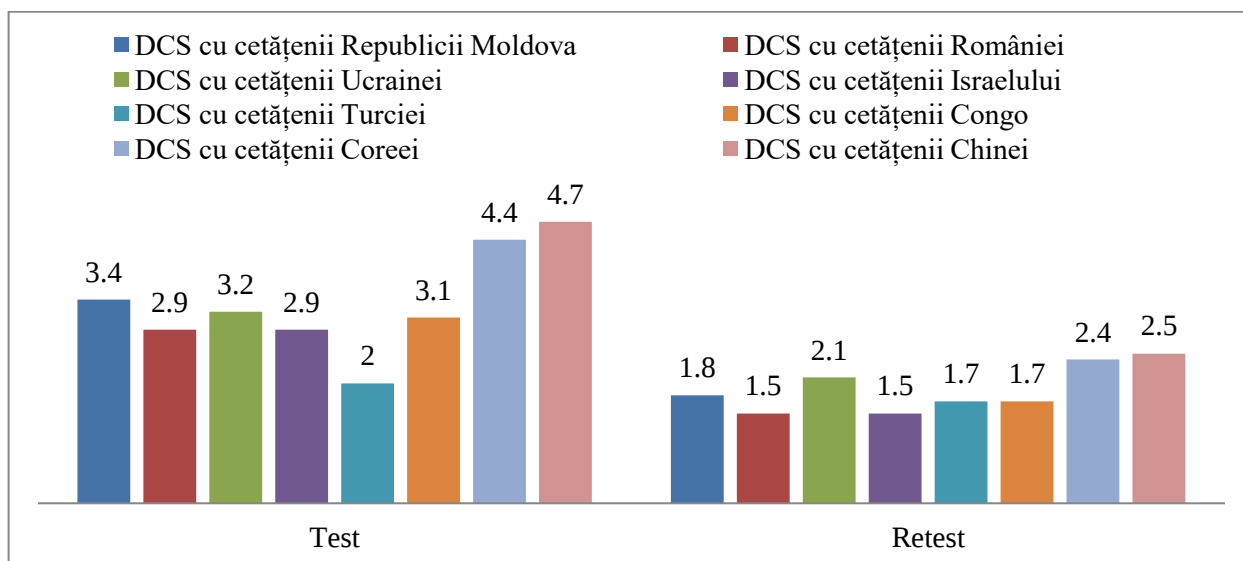

Fig. 3.6. Distanțele de contact social ale studenților internaționali din GE: scoruri test-retest

Distanțele de contact social ale studenților din GE cu cetățenii Republicii Moldova indică la o reducere considerabilă: de la acceptarea în calitate de vecin și coleg (3,4), la admiterea în calitate de prieten apropiat (1,8). S-au redus considerabil mediile pentru distanța de contact social cu cetățenii României: de la 2,9 – acceptare în calitate de prieten și vecin, la 1,5 – rudă prin

căsătorie și prieten apropiat. Raportate la cetățenii Ucrainei, distanțele de contact social sunt mai mari, dar oricum reduse în măsurarea retest: de la 3,2 – vecin și coleg, la 2,1 – prieten. Sunt mult mai mici și distanțele de contact cu cetățenii din Israel (s-au redus de la 2,9 la 1,5), Turcia (respectiv, 2 și 1,7), Congo (3,1 și 1,7). S-au redus distanțele de contact pentru cetățenii din Coreea (4,4 și 2,4) și China (4,7 și 2,5). Distanțele de contact social cu reprezentanții altor culturi au devenit aproape de 2 ori mai mici: de la 3,3 la 1,9.

Tabelul 3.6. Compararea test-retest a mediilor statistice ale distanțelor de contact social adoptate de studenții internaționali din GE

Test Statistics ^a								
	DCS cetățeni RM	DCS cetățeni România	DCS cetățeni Ucraina	DCS cetățeni Israel	DCS cetățeni Turcia	DCS cetățeni Congo	DCS cetățeni Corea	DCS cetățeni China
Z	-2.388 ^b	-2.401 ^b	-1.620 ^b	-1.826 ^b	-1.000 ^b	-2.214 ^b	-2.694 ^b	-2.692 ^b
Asymp. Sig. (2-tailed)	.017	.016	.105	.068	.317	.027	.007	.007
a. Wilcoxon Signed Ranks Test								
b. Based on positive ranks.								

Compararea statistică (Tabelul 3.6) a stabilit valori pentru z care indică la un prag de semnificație mai mare decât 0,05 pentru distanțele de contact social cu cetățenii Ucrainei ($p=0,101$), Israelului ($p=0,168$) și Turciei ($p=0,327$), atestându-se lipsa unei diferențe semnificative. În compararea test-retest a distanțelor sociale cu cetățenii Republicii Moldova ($p<0,03$), României ($p<0,03$), Congo ($p<0,03$), Coreea ($p<0,01$), China ($p<0,01$) ipoteza nulă se infirmă, fiind atestată o diferență semnificativă între cele două evaluări prin reducerea considerabilă a scorurilor după parcurgerea programului de intervenție psihosocială. Formarea interculturală în cadrul programului a condus la acceptarea mult mai apropiată a exponenților țării-gazdă, trei studenți din Israel și unul din Congo admit relații de rudenie prin căsătorie, patru – de prietenie apropiată, trei – de vecinătate.

Au avut loc schimbări ale distanțelor de contact social cu cetățenii diferitelor țări și în grupul de studenți internaționali care au constituit GC (Fig. 3.7). Schimbările au fost condiționate atât de timpul aflării într-un alt mediu social în care au experimentat comunicarea interculturală, cât și de participarea la un șir de activități prevăzute de programul universitar de adaptare.

Distanțele de contact social ale studenților din GC cu cetățenii Republicii Moldova indică la reducere: de la acceptarea în calitate de vecin (3,0), la admiterea în calitate de prieten apropiat (1,7). S-au redus puțin mediile pentru distanța de contact social cu cetățenii României: de la 2,6 la 2,4 – acceptare în calitate de prieten și vecin. Raportate la cetățenii Ucrainei, distanțele de contact

social la fel s-au redus neesențial în măsurarea retest: de la 2,9 la 2,5 – prieten și vecin. Sunt apropiate ca valoare distanțele de contact cu cetățenii din Israel (de la 2,3 la 2,5), Turcia (respectiv, 2,7 și 2,0), Congo (2,5 și 2,5). În cazul distanțelor de contact cu cetățenii din Coreea (4,0 și 1,8) și China (5,6 și 3,1) reducerea este mult mai mare. Distanțele de contact social cu reprezentanții altor culturi au devenit mai mici: de la 3,2 la 2,2, acceptându-se prietenia apropiată în relațiile cu diversitatea.

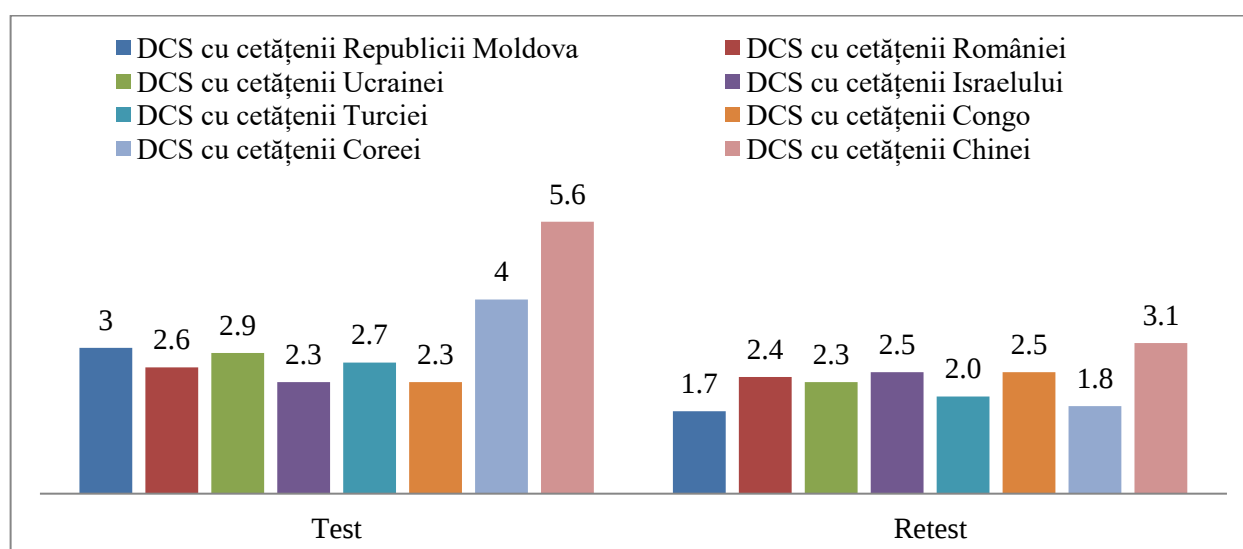

Fig. 3.7. Distanțele de contact social ale studenților internaționali din GC: scoruri test-retest

Compararea statistică (Tabelul 3.7) a stabilit valori pentru z care indică la un prag de semnificație mai mare decât 0,1 pentru distanțele de contact social cu cetățenii din România, Ucraina, Israel, Turcia, Congo, unde se confirmă ipoteza nulă despre lipsa unei diferențe reale, semnificative.

Tabelul 3.7. Compararea test-retest a mediilor statistice ale distanțelor de contact social adoptate de studenții internaționali din GC

Test Statistics ^a								
	DCS cetățeni RM	DCS cetățeni România	DCS cetățeni Ucraina	DCS cetățeni Israel	DCS cetățeni Turcia	DCS cetățeni Congo	DCS cetățeni Corea	DCS cetățeni China
Z	-2.414 ^b	-1.000 ^b	-1.387 ^b	-.632 ^c	-1.036 ^b	-.340 ^c	-2.514 ^b	-2.680 ^b
Asymp. Sig. (2-tailed)	.016	.317	.165	.527	.300	.734	.012	.007
a. Wilcoxon Signed Ranks Test								
b. Based on positive ranks.								

Diferențe semnificative în compararea test-retest au fost stabilite pentru distanțele de contact social cu reprezentanții țării-gazdă ($p < 0,03$), Coreei ($p < 0,03$) și Chinei ($p < 0,01$). Aceste schimbări au fost condiționate de comunicarea interculturală intensă pe parcursul a aproape un an. Presupunem că distanțele de contact social au fost influențate și de sărbătorile importante realizate anual de studenții din Coreea și China împreună cu studenții din alte țări și băștinași care frecventează cursurile de limbă coreeană și chineză.

Pentru o verificare completă a eficacității programului de intervenție psihosocială am comparat rezultatele retest înregistrate în GE și GC (Tabelul 3.8).

Compararea statistică a stabilit valori pentru z care indică la un prag de semnificație mai mare decât 0,1, deci și lipsa unor diferențe semnificative, în majoritatea cazurilor. Situația dată atestă și rolul altor factori ai adaptării psihosociale, decât programele adoptate la nivel universitar. Reducerea distanțelor de contact social se realizează printr-un șir de condiții, pe care și le asumă o universitatea care primește studenți internaționali la studii. Atât departamentele investite cu misiunea de facilitare a adaptării psihosociale a acestora, cât și cadrele didactice, studenții băștinași sunt deschiși pentru comunicarea interculturală, încearcă să conștientizeze și să înțeleagă așteptările și necesitățile studenților internaționali, să fie sensibili și să respecte diferențele culturale. Studenții internaționali beneficiază de această „ospitalitate”, iar studenții din Republica Moldova își dezvoltă abilitățile de comunicare interculturală care pot fi interpretate ca o competență necesară pentru viitoarea activitate profesională. Rezultă că mediul prietenos, acceptarea și comunicarea interculturală prezintă condiții de adaptare psihosocială nu mai puțin importante ca programele formale.

Tabelul 3.8. Compararea mediilor statistice ale distanțelor de contact social adoptate de studenții internaționali din GE și GC în măsurarea retest

Test Statistics ^a									
	DCS cetățeni RM	DCS cetățeni România	DCS cetățeni Ucraina	DCS cetățeni Israel	DCS cetățeni Turcia	DCS cetățeni Congo	DCS cetățeni Corea	DCS cetățeni China	DCS alt tari
Mann-Whitney U	48.000	21.500	44.000	20.500	49.500	37.500	29.000	36.500	15.000
Z	-.170	-2.297	-.598	-2.362	-.041	-1.000	-1.664	-1.055	-2.686
Asymp. Sig. (2-tailed)	.865	.022	.550	.018	.967	.317	.096	.292	.007
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.912 ^b	.029 ^b	.684 ^b	.023 ^b	.971 ^b	.353 ^b	.123 ^b	.315 ^b	.007 ^b
Grouping Variable: Grupe studenti									
Not corrected for ties.									

Totuși, programul de intervenție psihosocială a contribuit la o reducere mai considerabilă a distanțelor de contact social, reflectată în scorurile calculate pentru distanța față de reprezentanții

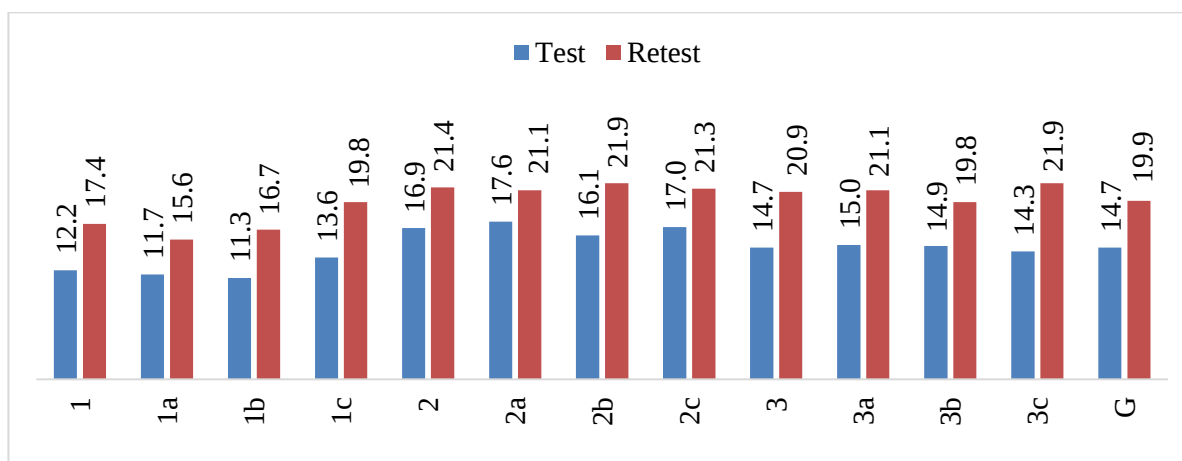
altor țări. Compararea statistică a identificat un prag de semnificație înalt ($p < 0,01$), ipoteza nulă despre lipsa unei diferențe reale, semnificative între cele două grupe în manifestarea distanțelor de contact social după parcurgerea experienței informale și formalizate în programe speciale de comunicare se infirmă.

Prin aplicarea chestionarului AMSSA am verificat calitatea adaptarea studenților internaționali din GE și GC la mediul social și solicitările academice după parcurgerea programelor de adaptare (Fig. 3.8-3.9).

Se atestă o adaptare de nivel mediu la stimulii macrosociali (valorile test fiind de 12,2, retest - 17,4), fiind depășită incapacitatea de satisfacere a necesităților sociocomunicative (scorurile au sporit de la 11,7 la 15,6), ecosociale (de la 11,3 la 16,7), socioeconomice (de la 13,6 și la 19,8).

Scorurile pentru adaptarea la nivel microsocial prezintă un nivel înalt (au sporit de la 14,7 la 20,9), indicând la adaptare înaltă în raport cu necesitățile de identificare profesională (spor de la 15,0 la 21,1), medie în realizarea necesităților de formare profesională (de la 14,9 la 19,8), înaltă în cele legate de managementul timpului personal (de la 14,3 la 21,9).

Adaptarea la nivel mezosocial era ilustrată de scoruri medii în măsurarea test și înalte în calculele retest, la nivel general sporind de la 16,9 la 21,4, valori înalte fiind calculate pentru satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele (spor de la 17,6 la 21,1), comunicarea cu cadrele didactice (de la 17,0 la 21,3) și cu colegii de facultate (de la 16,1 la 21,9).

Notă explicativă. 1. Adaptare la nivel macrosocial, 1a. Satisfacerea necesităților sociocomunicative, 1b. Satisfacerea necesităților ecosociale, 1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice; 2. Adaptare la nivel mezosocial, 2a. Satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele, 2b. Satisfacerea necesităților de comunicare cu colegii de facultate, 2c. Satisfacerea necesităților de comunicare cu cadrele didactice; 3. Adaptare la nivel microsocial, 3a. Satisfacerea necesităților de identificare profesională, 3b. Satisfacerea necesităților de formare profesională, 3c. Satisfacerea necesităților de management al timpului personal; G - Scor total pentru adaptare psihosocială

Fig. 3.8. Scorurile medii comparate test-retest la Chestionarul AMSSA pentru studenți internaționali din GE

Compararea statistică (Tabelul 3.9) a stabilit valori pentru z care indică la un prag de semnificație mai mic decât 0,05 în majoritatea cazurilor, ipoteza nulă despre lipsa unei diferențe reale, semnificative între datele test-retest privind calitatea adaptării psihosociale, manifestată în adaptare la mediul sociocultural și solicitările academice, s-a infirmat.

Nu s-a atestat o schimbare semnificativă doar în satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele ($p > 0,05$), deși mediile atestă o sporire a calității de la nivelul mediu la cel înalt. Putem conchide, astfel, că programul de intervenție psihosocială a contribuit la adaptarea studenților internaționali, ajutându-le să găsească modalități potrivite de satisfacere a necesităților la toate cele trei nivele.

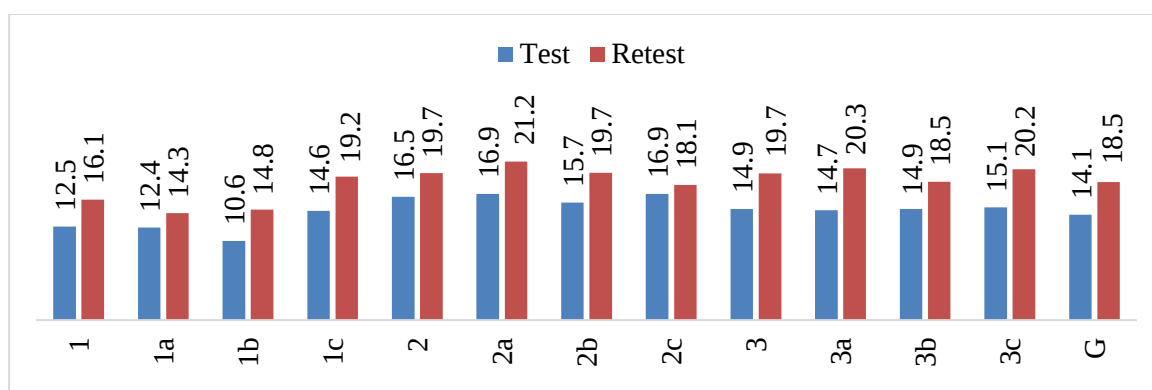
Tabelul 3.9. Compararea test-retest a mediilor statistice ale adaptării psihosociale a studenților internaționali din GE

Test Statistics ^a		
	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
1a. Satisfacerea necesităților sociocomunicative	-2.313 ^b	0.021
1b. Satisfacerea necesităților ecosociale	-2.502 ^b	0.012
1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice	-2.818 ^b	0.005
1. Adaptare la nivel macrosocial	-2.820 ^b	0.005
2a. Satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele	-1.841 ^b	0.066
2b. Satisfacerea necesităților de comunicare cu colegii de facultate	-2.805 ^b	0.005
2c. Satisfacerea necesităților de comunicare cu cadrele didactice	-2.095 ^b	0.036
2. Adaptare la nivel mezosocial	-2.601 ^b	0.009
3a. Satisfacerea necesităților de identificare profesională	-2.810 ^b	0.005
3b. Satisfacerea necesităților de formare profesională	-2.803 ^b	0.005
3c. Satisfacerea necesităților de management al timpului personal	-2.812 ^b	0.005
3. Adaptare la nivel microsocal	-2.807 ^b	0.005
G - Scor total pentru adaptarea psihosocială	-2.803 ^b	0.005
a. Wilcoxon Signed Ranks Test		
b. Based on negative ranks.		

Am verificat test-retest și scorurile calculate pentru GC (Fig. 3.9). În cazul acestor studenți la fel se atestă o sporire a calității adaptării de la nivelul jos, la cel mediu pentru majoritatea parametrilor. Cele mai joase scoruri în măsurarea retest au fost calculate pentru parametrii adaptării macrosociale, la nivel macrosocial general valori au sporit de la 12,5 (nivel jos) la 16,1 (nivel mediu), menținându-se incapacitatea de satisfacere a necesităților sociocomunicative (de la 12,4 la 14,3), ecosociale (de la 10,6 la 14,8), și fiind depășită confuzia în rezolvarea situațiilor socioeconomice, legate de gestionarea mijloacelor financiare și asigurarea materială a traiului (spor de la 14,6 la 19,2).

Au atins un nivel mediu, uneori chiar înalt, scorurile pentru adaptarea la toți parametrii și în general pentru nivelul microsocial (de la 14,9 la 19,7), indicând la adaptarea în raport cu necesitățile de identificare profesională (de la 14,7 la 20,3), de formare profesională (de la 14,9 la 18,5), de management al timpului personal (de la 15,1 la 20,2).

Adaptarea la nivel mezosocial s-a menținut la nivelul mediu, deși acesta a sporit de la 16,5 la 19,7, cele mai înalte valori fiind calculate pentru satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele (de la 16,9 la 21,2), urmate de comunicarea cu colegii de facultate (de la 15,7 la 19,7) și cadrele didactice (de la 16,9 la 18,1).

Notă explicativă. 1. Adaptare la nivel macrosocial, 1a. Satisfacerea necesităților sociocomunicative, 1b. Satisfacerea necesităților ecosociale, 1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice; 2. Adaptare la nivel mezosocial, 2a. Satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele, 2b. Satisfacerea necesităților de comunicare cu colegii de facultate, 2c. Satisfacerea necesităților de comunicare cu cadrele didactice; 3. Adaptare la nivel microsocial, 3a. Satisfacerea necesităților de identificare profesională, 3b. Satisfacerea necesităților de formare profesională, 3c. Satisfacerea necesităților de management al timpului personal; G - Scor total pentru adaptare psihosocială

Fig. 3.9. Scorurile medii comparate test-retest la Chestionarul AMSSA pentru studenți internaționali din GC

Compararea statistică (Tabelul 3.10) a stabilit valori pentru z care indică la un prag de semnificație mai mic decât 0,05 în majoritatea cazurilor, ipoteza nulă despre lipsa unei diferențe reale, semnificative între datele test-retest privind calitatea adaptării psihosociale, manifestată în adaptare la mediul sociocultural și solicitările academice, s-a infirmat.

Tabelul 3.10. Compararea test-retest a mediilor statistice ale adaptării psihosociale a studenților internaționali din GC

Test Statistics ^a		
	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
1b. Satisfacerea necesităților ecosociale	-2.105 ^b	0.035
1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice	-2.557 ^b	0.011
1. Adaptare la nivel macrosocial	-2.805 ^b	0.005
2a. Satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele	-2.403 ^b	0.016
2b. Satisfacerea necesităților de comunicare cu colegii de facultate	-2.803 ^b	0.005
2. Adaptare la nivel mezosocial	-2.599 ^b	0.009

Test Statistics ^a		
	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
3a. Satisfacerea necesităților de identificare profesională	-2.668 ^b	0.008
3b. Satisfacerea necesităților de formare profesională	-2.807 ^b	0.005
3c. Satisfacerea necesităților de management al timpului personal	-2.809 ^b	0.005
3. Adaptare la nivel microsocial	-2.807 ^b	0.005
G - Scor total pentru adaptarea psihosocială	-2.703 ^b	0.007
a. Wilcoxon Signed Ranks Test		
b. Based on negative ranks.		

Diferențele semnificative identificate în satisfacerea necesităților ecosociale, socioeconomice și în adaptarea la nivel macrosocial (socioculturală) indică schimbări în percepția și experiența studenților în aceste domenii. Satisfacerea necesităților ecosociale se referă la modul în care studenții se adaptează la mediul urban, la sistemul de transport, la regimul zilei și la nivelurile de zgomot caracteristice mediului urban. Identificarea diferențelor semnificative ($p < 0,05$) sugerează că studenții internaționali au avut o schimbare în percepția sau experiența lor legată de aceste aspecte ecosociale. Această schimbare poate fi rezultatul familiarizării cu mediul urban sau al dezvoltării de strategii de adaptare care le permit să gestioneze mai eficient aceste provocări. Satisfacerea necesităților socioeconomice include aspecte legate de gestionarea resurselor financiare, accesul la servicii, procurarea bunurilor necesare și menținerea unui regim alimentar satisfăcător. Diferențele semnificative ($p < 0,03$) în acest domeniu arată că studenții internaționali au experimentat modificări în capacitatea lor de a naviga în aspectele socioeconomice ale vieții în țara gazdă. Aceste schimbări pot reflecta o adaptare la sistemul economic local, o îmbunătățire a abilităților de gestionare a bugetului sau acces mai bun la informații și resurse. Adaptarea la nivel macrosocial implică dimensiunea socioculturală a adaptării psihosociale, inclusiv formarea de relații sociale, integrarea în comunitate și participarea la activități culturale și sociale. Diferențele semnificative ($p < 0,01$) aici indică faptul că studenții internaționali au înregistrat progrese în înțelegerea și integrarea în cultura și societatea gazdă. Aceasta poate fi influențată de creșterea interacțiunilor sociale, participarea la evenimente culturale sau implicarea în activități comunitare, alte activități din programul oferit de structurile universitare, care îi ajută pe studenți să se simtă mai conectați la noul lor mediu.

Adaptarea academică include factori precum satisfacția față de cursuri, relațiile cu cadrele didactice și colegii, participarea la activități academice și performanța școlară și altele. Diferențele semnificative ($p \leq 0,01$) indică faptul că studenții internaționali au experimentat schimbări în modul în care se adaptează la cerințele academice. Această schimbare poate reflecta o mai bună înțelegere a sistemului educațional, îmbunătățirea competențelor lingvistice necesare pentru studiu,

dezvoltarea relațiilor suportive cu profesorii și colegii sau o mai mare implicare în viața academică, care contribuie la o adaptare academică mai reușită.

Scorul general pentru adaptarea psihosocială este un indicator compozit care reflectă starea generală de bine a studenților, cuprinzând atât adaptarea socioculturală, cât și cea academică. Diferențele semnificative ($p < 0,01$) observate pentru acest scor general sugerează că studenții internaționali au înregistrat progrese în adaptarea lor globală la viața în țara gazdă. Aceasta poate fi atribuită unei combinații de factori, inclusiv îmbunătățirea relațiilor interpersonale, adaptarea culturală și academică, și dezvoltarea unei rețele de suport social.

Aceste rezultate subliniază importanța monitorizării și evaluării continue a procesului de adaptare a studenților internaționali pentru a identifica domenii în care pot fi necesare intervenții sau suport suplimentar. Îmbunătățirile înregistrate în adaptarea academică și scorul general pentru adaptarea psihosocială arată progresul pe care studenții îl fac în integrarea lor în mediul academic și social. Aceasta evidențiază, de asemenea, rolul esențial al programelor de orientare și sprijin oferite de instituțiile de învățământ în facilitarea unei tranziții reușite și a adaptării pozitive a studenților internaționali.

Totuși, pentru satisfacerea necesităților sociocomunicative se menține situația de inadaptare, iar situația comunicării cu cadrele didactice nu s-a modificat semnificativ.

Pentru a verifica eficacitatea programului de intervenție psihosocială în adaptarea studenților internaționali am comparat rezultatele retest înregistrate în GE și GC (Tabelul 3.11).

Tabelul 3.11. Compararea mediilor statistice ale adaptării psihosociale a studenților internaționali din GE și GC în măsurarea retest

Test Statistics ^a				
	Mann-Whitney U	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)	Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]
1a. Satisfacerea necesităților sociocomunicative	24.000	-2.073	0.038	.050 ^b
1b. Satisfacerea necesităților ecosociale	24.000	-2.064	0.039	.050 ^b
1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice	47.000	-0.232	0.816	.853 ^b
1. Adaptare la nivel macrosocial	25.500	-1.873	0.061	.063 ^b
2a. Satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele	48.500	-0.115	0.908	.912 ^b
2b. Satisfacerea necesităților de comunicare cu colegii de facultate	25.000	-1.923	0.055	.063 ^b
2c. Satisfacerea necesităților de comunicare cu cadrele didactice	18.000	-2.435	0.015	.015 ^b
2. Adaptare la nivel mezosocial	19.000	-2.362	0.018	.019 ^b
3a. Satisfacerea necesităților de identificare profesională	40.500	-0.726	0.468	.481 ^b
3b. Satisfacerea necesităților de formare profesională	31.500	-1.418	0.156	.165 ^b

Test Statistics ^a				
	Mann-Whitney U	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)	Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]
3c. Satisfacerea necesităților de management al timpului personal	24.500	-1.954	0.051	.049 ^b
3. Adaptare la nivel microsocial	26.500	-1.789	0.074	.075 ^b
G - Scor total pentru adaptarea psihosocială	18.500	-2.387	0.017	.015 ^b
a. Grouping Variable: GE_GC				
b. Not corrected for ties.				

Identificarea diferențelor statistice semnificative între grupul experimental GE și GC la măsurarea retest a adaptării psihosociale a studenților internaționali subliniază impactul intervențiilor sau a circumstanțelor diferite la care aceste două grupuri au fost expuse în perioada dintre test și retest. Diferențele semnificative pentru variabilele menționate reflectă aspecte cheie ale experienței de adaptare a studenților într-un mediu academic și cultural străin.

Satisfacerea necesităților sociocomunicative sugerează că studenții din GE au experimentat îmbunătățiri în capacitatea lor de a interacționa și de a comunica în societatea gazdă, comparativ cu cei din GC ($p=0,05$). Aceasta poate implica o mai bună integrare socială, dezvoltarea competențelor lingvistice și o înțelegere mai profundă a normelor culturale.

Satisfacerea necesităților ecosociale indică o adaptare mai bună a studenților din GE la mediul fizic și la structura socială a comunității gazdă ($p=0,05$). Aceasta poate include adaptarea la sistemul de transport, la ritmurile vieții cotidiene și la condițiile de locuit.

Satisfacerea necesităților de comunicare cu cadrele didactice reflectă îmbunătățirea relațiilor dintre studenți și profesorii lor în GE ($p<0,03$). Aceasta sugerează că studenții au devenit mai confortabili și mai eficienți în comunicarea cu cadrele didactice, ceea ce este esențial pentru succesul academic.

Starea de confort/disconfort, determinată de schimbările mezosociale, arată că studenții din GE au raportat o stare de confort crescut în fața schimbărilor din mediul lor social imediat, comparativ cu GC ($p<0,03$). Aceasta poate reflecta o mai bună adaptare la schimbările în relațiile cu colegii și în dinamica grupurilor de studiu.

Scorul total pentru adaptarea psihosocială (G) evidențiază o diferență globală semnificativă în adaptarea psihosocială între GE și GC, cu studenții din GE înregistrând scoruri mai bune ($p=0,015$). Aceasta implică o adaptare generală mai reușită la viața academică și socială, cuprinzând toate aspectele menționate mai sus.

Aceste rezultate subliniază importanța programelor de intervenție bine structurate, care să vizeze diferite aspecte ale adaptării psihosociale a studenților internaționali. Intervențiile care facilitează integrarea socială, îmbunătățirea competențelor de comunicare și adaptarea la mediul

academic și cultural pot avea un impact semnificativ asupra bunăstării și succesului studenților în țara gazdă. Astfel, instituțiile de învățământ sunt încurajate să dezvolte și să implementeze strategii care să sprijine adaptarea complexă a studenților internaționali.

La un interval de 5 luni, în octombrie 2019, am efectuat o măsurare follow-up în GE, pentru a evalua sustenabilitatea rezultatelor. Efectuarea acestor măsurători reprezintă o etapă crucială în evaluarea durabilității efectelor programelor de adaptare psihosocială pentru studenții internaționali. Analiza datelor obținute prin aplicarea Scalei Bogardus, care evaluează distanțele de contact social, oferă perspective valoroase asupra evoluției relațiilor interculturale ale studenților în acest interval (Fig. 3.10).

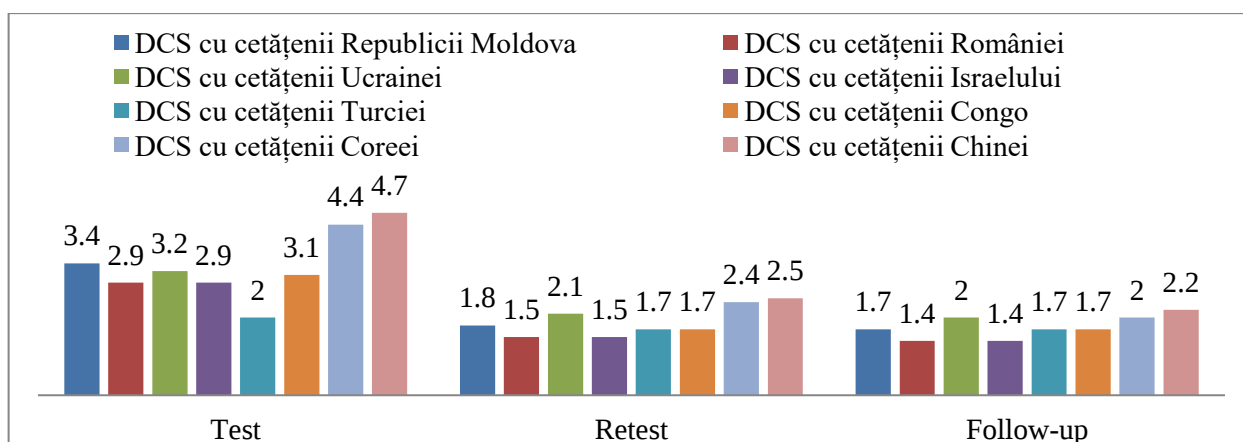

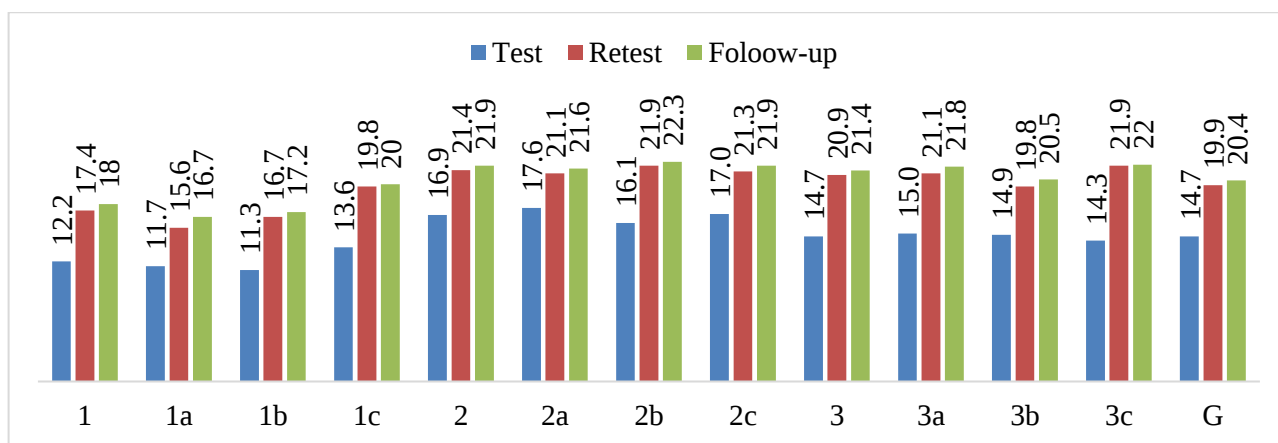
Fig. 3.10. Distanțele de contact social ale studenților internaționali din GE: scoruri test-retest-follow-up

Rezultatele follow-up-ului arată că, deși distanțele de contact social nu s-au modificat semnificativ, se menține o dinamică pozitivă, cu o tendință de apropiere interculturală. Aceasta indică faptul că intervenția psihosocială a avut un impact stabil asupra modului în care studenții internaționali percep și interacționează cu reprezentanții altor culturi. În ciuda lipsei modificărilor semnificative, păstrarea acestei dinamici pozitive este încurajatoare, subliniind eficacitatea pe termen lung a eforturilor de a îmbunătăți relațiile interculturale și de a facilita integrarea studenților în comunitatea academică și socială mai largă.

Compararea statistică a datelor follow-up cu cele inițiale a produs valori pentru z care indică un prag de semnificație mai mare decât 0,1 (Anexa A 4.1). Aceasta atestă lipsa diferențelor semnificative în distanțele de contact social în perioada analizată. Acest rezultat sugerează că, deși intervențiile de adaptare psihosocială au contribuit la o îmbunătățire inițială a apropierii interculturale, efectele acestora pe termen lung sunt mai puțin vizibile în schimbările semnificative ale comportamentului social.

Totuși, menținerea unei dinamici pozitive, chiar în absența unor schimbări semnificative, este un indicator important al sustenabilității intervențiilor realizate. Aceasta sugerează că studenții au dezvoltat un cadru stabil de percepții și atitudini care îi susține în interacțiunile lor interculturale, chiar și în absența unor stimulente continue. Astfel, focusul pe menținerea și încurajarea acestei dinamici pozitive ar putea constitui o strategie cheie în sprijinirea adaptării continue a studenților internaționali, contribuind la integrarea lor reușită și la bunăstarea generală în mediu academic și social.

Evaluarea nivelului de adaptare psihosocială a studenților internaționali din GE la mediul social și solicitările academice, efectuată prin aplicarea chestionarului AMSSA, oferă o imagine detaliată a evoluției adaptării acestora în timp. Asemenea dinamicii observate în cazul distanțelor de contact social, rezultatele analizei adaptării psihosociale relevă o tendință similară: deși nu se observă o creștere semnificativă a scorurilor care să indice o îmbunătățire majoră a calității adaptării, se menține o dinamică general pozitivă în procesul de integrare a studenților în noua lor mediu academic și social (Fig. 3.11).

Notă explicativă. 1. Adaptare la nivel macrosocial, 1a. Satisfacerea necesităților sociocomunicative, 1b. Satisfacerea necesităților ecosociale, 1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice; 2. Adaptare la nivel mezosocial, 2a. Satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele, 2b. Satisfacerea necesităților de comunicare cu colegii de facultate, 2c. Satisfacerea necesităților de comunicare cu cadrele didactice; 3. Adaptare la nivel microsocal, 3a. Satisfacerea necesităților de identificare profesională, 3b. Satisfacerea necesităților de formare profesională, 3c. Satisfacerea necesităților de management al timpului personal; G - Scor total pentru adaptare psihosocială

Fig. 3.11. Adaptarea psihosocială a studenților internaționali din GE: scoruri test-retest-follow-up

În particular, această dinamică pozitivă se remarcă mai ales în parametrii macrosociali ai adaptării, care includ satisfacția nevoilor sociocomunicative și ecosociale, indicând o îmbunătățire în capacitatea studenților de a comunica și interacționa cu mediul ambiant. Compararea statistică a rezultatelor follow-up cu cele retest arată valori pentru z care indică diferențe semnificative la un prag de semnificație mai mic decât 0,05, demonstrând îmbunătățiri notabile în mai multe domenii ale adaptării psihosociale.

În mod specific, îmbunătățirile semnificative în satisfacerea necesităților sociocomunicative ($p < 0,01$), ecosociale ($p < 0,02$), și în mod general, la nivelurile macrosocial ($p < 0,01$), mezosocial ($p < 0,03$), microsocial ($p < 0,03$) și la nivelul general al adaptării ($p < 0,01$), subliniază o evoluție pozitivă în capacitatea studenților de a se adapta și integra în contextul social și academic (Anexa A 4.2). Aceste rezultate sugerează că, deși progresele pot fi subtile, intervențiile efectuate au avut un impact benefic asupra adaptării psihosociale a studenților internaționali, contribuind la îmbunătățirea calității vieții și a experienței lor academice.

Menținerea acestei dinamici pozitive, în ciuda absenței unei creșteri mari în scorurile de adaptare, este un indicator important al succesului intervențiilor psihosociale de sprijinire a studenților internaționali. Acest lucru demonstrează că, chiar și în condiții de provocări constante, studenții au dezvoltat strategii de adaptare eficiente, care le permit să navigheze în mediul lor nou cu mai multă încredere și să se confrunte cu solicitările academice și sociale într-un mod mai eficient.

Astfel, rezultatele obținute indică o nevoie continuă de a susține și dezvolta programe și servicii care să faciliteze adaptarea psihosocială a studenților internaționali, accentuând importanța adaptării continue și a monitorizării progresului acestora în timp, pentru a asigura o experiență educațională și socială cât mai îmbunătățită și integrată.

Deși, cum am menționat anterior, studenții internaționali dispun de posibilitatea de accesare a serviciilor de adaptare, inclusiv livrate de specialiștii psihologi în cadrul Centrului de Consiliere Psihologică și Orientare în Carieră, programele de intervenție psihosocială aplicate în grup prezintă o modalitate relativ mai eficientă. În cadrul acestor programe, studenții cu caracteristici și probleme psihologice și psihosociale relativ similare pot nu numai să reducă nivelul de disconfort social și să-și îmbunătățească nivelul de adaptare psihosocială, dar, cum menționează cercetătorii, prin practică și expunere în grup a temerilor și dificultăților să obțină un suport pentru dezvoltarea personală [266, p. 1270]. Ședințele în grup promovează cunoașterea de sine a studenților prin observație, învățare și experiență de comunicare, oferă dinamică procesului de adaptare prin îmbunătățirea și ajustarea relațiilor la așteptările interlocutorilor, promovează învățarea de noi atitudini și comportamente. În cadrul întrunirilor nu numai că se abordează problemele psihologice ale grupului de studenți internaționali, dar, într-o anumită măsură, sunt prevenite diferite probleme psihologice manifestate la nivel individual. Întrunirile în grup pun în discuție și corectează convingerile nerezonabile ale oamenilor privind diverse aspecte ale relațiilor cu mediul social, îi învață pe participanți noi strategii de rezolvare a problemelor și abilități comportamentale.

Considerăm că abilitățile, cognițiile, atitudinile, modelele de comportament dezvoltate în cadrul programului de intervenție psihosocială vor influența pozitiv capacitatea studenților de a se adapta în continuare la mediul social și solicitările academice și vor juca un rol de ghidare important în dezvoltarea profesională.

3.4. Concluzii la Capitolul 3

1. Analiza calității adaptării studenților internaționali prin tehnica interviului a identificat un șir de dificultăți care, după părerea noastră au condiționat distanța de contact social mare, deci și conexiunile sociale insuficiente din afara comunității studenților conaționali, problemele de adaptare la mediul sociocultural nou și la solicitările academice. Aceste dificultăți se referă la cunoștințele insuficiente despre sistemul de învățământ din Republica Moldova, posedarea slabă a metodelor și tehnicilor de învățare în condițiile noi, cunoașterea slabă a limbii române, evitarea comunicării cu rudele și apropiații pe teme de performanță academică, time management ineficient și neîncrederea în calitățile personale ca și condiție a evaluării înalte a rezultatelor învățării.

2. Au fost identificate resurse personale ale includerii cu succes a studenților internaționali în contextele educațional și sociocultural al Republicii Moldova: motivația educațională și alegerea conștientă a specialității și învățământului universitar, atitudinea pozitivă față de limba, cultura și exponenții țării-gazdă, prezența unor relații de simpatie cu reprezentanții băștinașilor.

3. Resursele și dificultățile de adaptare înregistrate în cadrul cercetării de constatare și în interviul cu studenții internaționali cu durată de un an de aflare în Republica Moldova privind capacitatea de a face față provocărilor adaptării psihosociale - socioculturale și academice au stat la baza stabilirii modelului tematic al programului de intervenție psihosocială în vederea adaptării, care s-a canalizat pe patru domenii cu referință la dezvoltarea profesională, culturală, personală și adaptarea socioculturală.

4. Realizarea experimentului formativ și de control a avut loc în condiții, când ambele grupe – experimental și de control, parcurg programe de adaptare. Programul de intervenție prezintă o modalitate distinctă, fiind elaborat în baza cunoașterii resurselor și dificultăților de adaptare manifestate în cele două domenii ale adaptării psihosociale a studenților internaționali: la solicitările academice și la contextul sociocultural nou, contării particularităților locului controlului, dar și o activitate desfășurată în grup, atmosfera căruia facilitează și oferă dinamică procesului adaptării psihosociale.

5. Măsurările test-retest și follow-up au demonstrat eficacitatea programului de intervenție psihosocială. Concluzionăm despre faptul că programele de intervenție psihosocială aplicate în grup prezintă o modalitate relativ mai eficientă de sporire a calității adaptării psihosociale a

studenților internaționali. Ținând cont de locul controlului extern al studenților, ședințele în grup au promovat cunoașterea de sine prin observație, învățare și experiență de comunicare, au oferit dinamică procesului de adaptare prin îmbunătățirea și ajustarea relațiilor la așteptările interlocutorilor, au promovat învățarea de noi atitudini și comportamente. Întrunirile în grup au contribuit la corectarea convingerilor nerezonabile privind diverse aspecte ale relațiilor cu mediul social, participanții au învățat noi strategii de rezolvare a problemelor și abilități comportamentale.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

În conformitate cu tema tezei de doctorat, ipoteza de bază, scopul și obiectivele cercetării au fost generate concluzii, care prezintă principalele **rezultate științifice**.

1. În rezultatul analizei și sistematizării abordările conceptuale în vederea identificării relației dintre adaptarea psihosocială și locul controlului, am concluzionat asupra multiplelor viziuni și definiții ale adaptării, inclusiv a celei sociale și culturale (socioculturale), ultima fiind dependentă de calitatea socializării, deoarece decurge, de regulă, pe baza unui capital social acumulat în contactul cu cultura de apartenență, fiind analizată ca proces care cuprinde mai multe etape, de la cea de acomodare conștientă la noile condiții și utilizare a sistemului de valori și modele de comportament familial prin ajustare la cerințele mediului, la asimilarea și transformarea în sisteme individuale și sociale a condițiilor altui mediu cultural și atingerea stării de echilibru psihologic și social (subcap. 1.1-1.3) [37, 41]. În cazul studenților internaționali, cercetările menționează în calitate de factori importanți ai adaptării competența lingvistică, condițiile de realizare a comunicării interpersonale, diferențele dintre sistemele de organizare a habitatului, condiția economico-financiară, dar și trăirea sentimentelor de izolare, inacceptare de alții, încrederea în sine și stima de sine scăzute, și complexitatea determinate de confruntarea a două situații nou – una largă, socioculturală, alta – legată de provocările mediului nou de învățare. Reieșind din complexitatea acestui fenomen, am definit *adaptarea psihosocială a studenților internaționali drept un proces complex și dinamic care implică înțelegerea și acceptarea standardelor, valorilor și normelor comunității gazdă (adaptare socioculturală), alături de integrarea în cerințele și condițiile specific mediului universitar (adaptare academică)*. Aceasta asigură capacitatea personală de a satisface nevoile personale și sociale și de a atinge obiectivele educaționale, fiind esențială pentru realizarea unei bunăstări și succesului academic (subcap. 1.3). Am identificat importanța locului controlului [42, 45], care este abordat ca o construcție semnificativă ce poate ajuta la explicarea procesului de adaptare psihosocială a studenților internaționali, inclusiv prin influența asupra distanțelor de contact social [40, 43, 151] – condiție a comunicării interculturale, prezentând o particularitate a personalității rezistente, care își poate controla propria viață, anticipa schimbările și asuma riscurile calculate în situații de incertitudine, înregistrând valori înalte pentru libertate personală și individualism (subcap. 1.4).

2. Calitatea adaptării psihosociale a studenților internaționali, măsurată la confluența dintre cele trei nivele – macrosocial, mezosocial, microsocial, a fost analizată comparativ cu cea a studenților locali în scop de identificare a particularităților. Au fost identificate diferențe dintre adaptarea psihosocială a studenților internaționali și autohtoni, pentru primii atestându-se

dificultăți semnificativ mai mari legate de adaptarea socioculturală (la nivel macrosocial): de satisfacere a necesităților sociocomunicative, ecosociale și socioeconomice, și parțial, de adaptarea la noile condiții și solicitările academice (la nivel mezosocial): de comunicare cu rudele și prietenii și cadrele didactice. Motivația pentru formarea profesională condiționează o adaptare mai bună la nivelul microsocal, unde nu s-au atestat diferențe dintre studenții autohtoni și internaționali. Comunicarea cu semenii – colegi de facultate, suportul social oferit din partea rudelor și apropiaților, stilul eficient de predare și relaționare promovat de cadrele didactice se prezintă ca o condiție a adaptării studenților internaționali. Altă condiție este atitudinea față de devenirea profesională. Deși către anul 3 de studii pentru studenții internaționali se atestă scoruri care indică la adaptare înaltă la nivel macrosocial și microsocal, medie – la nivel mezosocial, calitatea adaptării în valori medii pentru toți anii de studii, comparată cu cea a studenților autohtoni, rămâne semnificativ mai joasă (subcap. 2.3) [9, 10]. Adaptarea psihosocială este influențată de locul controlului [42, 45], care se prezintă ca o condiție a apropierei culturale de exponenții țării-gazdă, stabilită prin identificarea distanțelor culturale, care facilitează relațiile de comunicare și se prezintă ca o premisă a adaptării psihosociale (subcap. 2.3) [45]. Factorii sociodemografici au un impact diferit asupra adaptării psihosociale. Dacă apartenența sexuală aproape că nu o influențează, atunci proveniența culturală (țara de origine) condiționează adaptarea, atât prin caracterul normativ al culturii, reflectat și în locul controlului [44, 45], cât și prin distanțele de contact social adoptate în funcție de percepția exponenților altor țări (subcap. 2.3) [11, 40, 43, 151].

3. Identificarea resurselor personale și dificultăților de adaptare psihosocială, atât în cadrul cercetării de constatare, cât și prin aplicarea unui interviu în debutul cercetării formative în scop de identificare a capacității studenților internaționali de a face față provocărilor adaptării psihosociale - socioculturale și academice, au stat la baza stabilirii modelului tematic al programului de intervenție psihosocială în vederea adaptării, care s-a canalizat pe patru domenii cu referință la dezvoltarea profesională, culturală, personală și adaptarea socioculturală (subcap. 3.1) [10]. Realizarea experimentului formativ și de control a avut loc în condiții, când ambele grupuri – experimental și de control, parcurg programe de adaptare. Însă, programul de intervenție psihosocială prezintă o modalitate distinctă, fiind elaborat în baza cunoașterii resurselor și dificultăților manifestate în cele două dimensiuni ale adaptării psihosociale a studenților internaționali: socioculturală și academică, contării particularităților locului controlului, dar și o activitate desfășurată în grup, atmosfera căruia facilitează și oferă dinamică procesului adaptării psihosociale. Măsurările test-retest și follow-up au demonstrat eficacitatea programului de intervenție psihosocială. Astfel, am concluzionat că programele de intervenție psihosocială aplicate în grup și orientate spre problemele concrete de adaptare a studenților internaționali

prezintă o modalitate relativ mai eficientă de sporire a calității adaptării psihosociale a studenților internaționali, decât programele universitare cu caracter general, care nu implică obligativitatea participării (subcap. 3.3).

4. În rezultatul cercetărilor de constatare, formativă și de control au fost elaborate recomandări în vederea dezvoltării unor servicii specializate în asigurarea adaptării psihosociale a studenților internaționali care-și fac studiile în Republica Moldova.

Analiza rezultatelor științifice căpătate în cercetarea de doctorat ne permite să constatăm că s-a confirmat **ipoteza cercetării**, demonstrându-se că adaptarea psihosocială a studenților internaționali care-și fac studiile în Republica Moldova se realizează prin reducerea distanțelor de contact social, dezvoltarea capacităților de răspuns pozitiv la solicitările academice și ale mediului nou sociocultural, în conformitate cu particularitățile conferite de locul controlului.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea problemei științifice importante constau în identificarea particularităților adaptării psihosociale a studenților internaționali cu identificarea rolului locului controlului și distanțelor de contact social, stabilirea resurselor personale și dificultăților de adaptare, în baza cărora a fost elaborat, aplicat și evaluat un program de intervenție psihosocială, eficiența căruia a fost determinată de aplicarea în grup și evidența specificului adaptării tinerilor la mediul sociocultural nou și solicitările academice.

Noutatea și originalitatea științifică a rezultatelor obținute constă în aprobarea unui model al adaptării psihosociale a studenților internaționali la nivel de conceptualizare – definire și verificare experimentală, argumentarea importanței programului de intervenție psihosocială în vederea adaptării fundamentate pe cunoașterea particularităților acestora.

Semnificația teoretică a cercetării. Cercetarea propune un model al adaptării psihosociale a studenților internaționali, raportat la capacitatea de satisfacere a necesităților socioculturale și de adaptare la solicitările academice ale mediului universitar, corelat cu locul controlului și distanțele de contact social.

Valoarea aplicativă a cercetării constă în identificarea particularităților adaptării psihosociale a studenților internaționali din Republica Moldova și elaborarea unui program de intervenție psihosocială orientat spre dezvoltarea profesională, culturală, personală și adaptarea socioculturală, cu utilizarea resurselor personale și contarea dificultăților de adaptare, care poate constitui baza metodologică pentru serviciile universitare implicate în integrarea socială și academică a tinerilor veniți la studii de peste hotare.

Aprobarea și implementarea rezultatelor: au fost prezentate și discutate în cadrul manifestărilor științifice naționale și internaționale, dintre care cele mai semnificative sunt: (1) Conferința Științifică Internațională „Preocupări contemporane ale științelor socio-umane”,

edițiile din 2017, 2018, 2022, 2023; (2) Colocviul Internațional „Psihologia socială în secolul XXI: provocări, tendințe, perspective”, 4-5 mai 2017; (3) Simpozionul internațional Kreatikon: creativitate-formare-performanță. Ediția a XIV-a. In memoriam – prof. univ. dr. Mariana Caluschi, 23-24 martie 2018; (4) Conferința Științifică Internațională „Asistența psihologică la etapa contemporană: realități și perspective”, USARB, 2022. Concluziile investigațiilor teoretice și rezultatele cercetărilor aplicative au fost publicate în 14 lucrări științifice.

Cercetarea de față prezintă și anumite **limite ale rezultatelor obținute**. În primul rând, eșantionul a fost limitat la o populație mică de studenți înscriși într-o singură universitate și, prin urmare, rezultatele nu ar trebui generalizate la studenții din alte țări. Totodată, în ultimii ani, în care nu am colectat date ce ar fi putut completa cercetare de constatare din cauza situației pandemice și a dificultăților legate de conflagrațiile din Ucraina și Israel, în Republica Moldova au venit pentru studii în număr mare tineri și din alte țări, decât cele incluse în cercetarea de față, cum ar fi, de exemplu, India. Dar aceste limite doar oferă posibilitatea continuării cercetărilor la subiectul dat.

În baza constatărilor cercetării realizate în teza de doctorat, propunem următoarele recomandări practice.

1. Recomandări pentru structurile universitare responsabile de adaptarea psihosocială a studenților internaționali (catedră, facultate, departamente specializate)

- Instituirea unor programe de orientare și integrare dedicate studenților internaționali, care să ofere sprijin lingvistic, cultural și academic încă de la începutul perioadei universitare.
- Abordarea subiectelor comunicării interculturale cu studenții, atât în cadrul unor teme prevăzute în disciplinele academice care permit includerea acestor conținuturi, cât și în întrunirile cu curatorii grupelor academice, în activitățile din căminul universitar.
- Crearea de grupuri de susținere și mentorat pentru studenții internaționali, cu implicarea studenților din țara gazdă și a conaționalilor de la anii superiori, în care aceștia să se simtă incluși și sprijiniți în procesul lor de adaptare.
- Crearea unei atmosfere primitoare în căminele studențești pentru studenții internaționali, facilitând posibilitatea de a-și îndeplini nevoile spirituale, luând în considerare specificul cultural în organizarea spațiului locativ.
- Dezvoltarea de resurse online și offline pentru studenții internaționali, inclusiv materiale educaționale, ghiduri practice, programe ale evenimentelor culturale.
- Continuarea cursurilor de limbă română pentru studenții internaționali și extinderea acestora după anul pregătitor, cu scopul de a elimina obstacolele lingvistice întâmpinate și de a

îmbunătăți competența lor în limba română, facilitând astfel capacitatea de înțelegere și comunicare în cadrul mediului academic și social.

- Implementarea de politici de recrutare și admitere care să țină cont de nevoile specifice ale studenților internaționali și să faciliteze integrarea lor în comunitatea universitară.

1. Recomandări pentru organele de stat responsabile de realizarea politicilor educaționale

- Promovarea programelor și inițiativelor menite să sprijine integrarea și adaptarea adecvată a studenților internaționali în sistemul de învățământ superior: facilitarea accesului la cursuri de limbă și cultură locală, dezvoltarea unor politici de sprijin financiar și social, precum și promovarea unui mediu academic incluziv și receptiv pentru diversitatea culturală.

- Asigurarea unui cadru legal și administrativ favorabil pentru studenții internaționali, inclusiv facilitarea obținerii vizelor și a permiselor de ședere, precum și a recunoașterii academice a diplomelor obținute în străinătate.

- Elaborarea și promovarea unor politici naționale de mobilitate a studenților, care să faciliteze accesul la programe de studiu în străinătate și să sprijine procesul lor de integrare.

- Alocarea de resurse financiare pentru programe de sprijin destinate studenților internaționali, inclusiv burse de studiu, subvenții pentru cazare și alte costuri legate de traiul în străinătate.

- Promovarea dialogului intercultural și a schimburilor academice internaționale prin intermediul colaborării bilaterale și multilaterale între instituțiile de învățământ superior din diferite țări.

Directiile viitoare de cercetare

Extinderea eșantionului de studiu pentru a include studenți internaționali din diverse țări și culturi, permițând astfel o analiză mai cuprinzătoare a variației în adaptarea lor social-psihologică.

Realizarea de studii longitudinale pentru a urmări procesul de adaptare a studenților internaționali pe parcursul întregii perioade universitare.

Utilizarea unor metode complementare de cercetare, precum studiile de caz, pentru a identifica și explora în profunzime factorii sociali și personali care contribuie la succesul sau dificultățile în procesul de adaptare a studenților internaționali.

Promovarea colaborării interdisciplinare pentru a aborda aspecte complexe ale adaptării, inclusiv lingvistice, culturale și academice.

BIBLIOGRAFIE

1. Activitatea instituțiilor de învățământ superior în anul de studii 2023/24. In: *Statistica Moldovei. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova*. 19.12.2023. https://statistica.gov.md/ro/activitatea-institutiilor-de-invatamant-superior-in-anul-de-studii-202324-9454_60853.html (Accesat la 10.01.2024)
2. CERLAT, R. Adaptarea social-psihologică a cadrelor didactice stabile/instabile emoțional. In: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe ale Educației)*, 2018, nr. 5(115), pp. 149-156. ISSN 1857-2103.
3. CHELCEA, S. Atitudinile etnice ale românilor. In: S. Chelcea. *Personalitate și societate în tranziție*. București: Editura Știință și Tehnică S.A., 1994, pp. 227–240. ISBN: 973-96937-1-7
4. GIDDENS, A. *Sociologie*. București: Editura BIC All, 2010. 568 p. ISBN: 9789735717339
5. HERSENI, T. Sociologia distanței. In: *Societatea de mâine*, 1931, an VIII, nr. 3–4, p. 77. (Fără ISSN)
6. *Hotărârea Guvernului RM Nr. 114 din 07-03-2023 cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare „Educația 2030” și a Programului de implementare a acesteia pentru anii 2023-2025*. In: Monitorul Oficial Nr. 134-137, art. 289. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136600&lang=ro
7. Inspectoratul General pentru Migrație. *Câți studenți străini cu permise de ședere valabile sunt în Republica Moldova*. Publicat 29.09.2023. <https://igm.gov.md/ro/content/c%C3%A2%C8%9Bi-studen%C8%9Bi-str%C4%83ini-cu-permise-de-%C8%99edere-valabile-sunt-%C3%AEn-republica-moldova>
8. *Istoria Universității de Stat din Moldova*. Ion Eremia (coord.), Anatol Petrencu, Liliana Rotaru [et al.], red. șt.: Ion Niculiță. Chișinău: CEP USM, 2016. 740 p. ISBN: 978-9975-71-823-3, 378.4(478-25)(091).
9. **KHORY, J.** Adaptarea la solicitările academice și mediul sociocultural nou a studenților internaționali și necesitatea de programe de intervenție psihosocială. In: *Didactica-Pro*, 2024, nr. 2.
10. **KHORY, J.** Noțiunea de adaptare socială, tipuri și condiții ale adaptării. In: *Preocupări contemporane ale științelor socioumane*. Ediția a IX-a, 6-7 decembrie 2018, Chișinău:: "Print-Caro" SRL, 2018, p. 165-172. ISBN 978-9975-3277-5-6.
11. **KHORY, J., RUSNAC, S.** Influenta distanței sociale asupra adaptării studenților internaționali. In: *The contemporary issues of the socio-humanistic sciences*, Ed. 8, 8-9

- decembrie 2017, Chișinău. Chișinău, 2018: "Print-Caro" SRL, 2017, Ediția 8, pp. 299-305. ISBN 978-9975-3168-9-7.
12. LAPOȘINA, E. Particularitățile adaptării școlare a copilului cu dizabilități – abordarea psihopedagogică în învățământul incluziv. In: *Structura și dinamica personalității umane în epoca globalizării: perspective psihosocio-pedagogice. Materialele Conferinței Științifice Internaționale, 26 mai 2017, Bălți*. Coord.: Silvia Briceag. Bălți: Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, 2017, pp. 144-150. ISBN 978-9975-50-205-4.
 13. Larousse. *Marele dicționar al psihologiei*. București: Trei, 2006. 1358 p. ISBN: 973-973-707-099-2.
 14. MIHĂILESCU, I. Distanța socială. In: Zamfir, C., Vlăsceanu, L. (coord.). *Dicționar de sociologie românească*. București: Editura Babel, 1998, p. 177. ISBN: 973-48-1011-1
 15. Ministerul Educației. *Raport privind starea învățământului superior din România 2018-2019*. București, 2019.
https://edu.ro/sites/default/files/_fișiere/Minister/2019/Transparenta/Stare%20superior%202018-2019.pdf
 16. PALADI, A. Influențe educaționale în formarea locului de control (Locus of Control). In: *Studia Universitatis, Revistă Științifică a USM*, 2011, nr. 9 (46), p. 136-138. ISSN 1857-2103
 17. PALADI, A. Interconexiuni dintre locul de control și optimism. In: *Univers pedagogic*, 2015, nr. 3 (47), p. 51-57.
 18. PALADI, A. *Interconexiuni dintre stilul apreciativ și controlul psihologic la tineri*. Teză de doctor în psihologie. Chișinău, 2015. 157 p.
 19. PALADI, A. Manifestarea locului de control din perspectiva constructivă în psihologia contemporană. In: *Studia Universitatis, Seria „Științe ale Educației”*, Chișinău, 2012, nr.5 (55), p.125-128.
 20. PALADI, O. Caracteristici ale conceptului de adaptare în contextul social și psihologic. In: *Curriculumul școlar: probleme intrapersonale și interpersonale în societatea modernă. Materialele Conferinței științifice, Chișinău, Moldova, 7-8 decembrie 2018*. Chișinău: IȘE, pp. 511-517. ISBN: 978-9975-48
 21. PALADI, O. *Orientările valorice și adaptarea psihosocială la vârsta adolescenței: Abordări teoretice*. Chișinău: Print-Caro SRL, 2021. 261 p. ISBN 978-9975-48-190-8.
 22. PALADI, O. Adaptabilitatea psihosocială și stima de sine a adolescenților. In: *Integrare prin cercetare și inovare.: Științe sociale*, 10-11 noiembrie 2020, Chișinău. Chisinau, Republica Moldova: CEP USM, 2020, R, SS, pp. 23-27. ISBN 978-9975-152-54-9.

23. PALADI, O. Adaptarea psihosocială a actorilor educaționali la diverse provocări societale. In: *Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare*, Ed. Ediția a III-a, 8 mai 2020, Bălți. Bălți: Tipografia din Bălți, 2020, Ediția 3-a, pp. 472-479. ISBN 978-9975-3422-5-4.
24. PALADI, O. Adaptarea psihosocială și voința la adolescenți. In: *Dezvoltarea economico-socială durabilă a euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere*, 30 octombrie 2020, Iași, România. Iași, România: Performantica, 2020, Vol.36, pp. 81-87. ISBN 978-606-685-744-4.
25. PALADI, O. Adaptarea social-psihologică: delimitări conceptuale. In: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe ale Educației)*, 2018, nr. 9(119), pp. 173-176. ISSN 1857-2103.
26. PIAGET, G. *Psihologia inteligenței*. București: Editura Științifică, 1965. 222 p. (Fără ISBN)
27. POPESCU-NEVEANU, P. *Dicționar de psihologie*. București: Editura Albatros, 1978. 784 p. (fără ISBN)
28. PUZUR, E. Adaptarea psihosocială a studenților anului I din instituțiile de învățământ superior. Teza de doctor în psihologie. Chișinău, 2016. 178 p.
29. PUZUR, E. Adaptarea psihosocială și echilibrul personalității. In: *Materialele Conferinței Republicane a Cadrelor Didactice: Educație preșcolară și primară*, 28-29 februarie 2020, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: Universitatea de Stat din Tiraspol, 2020, Vol. 4, pp. 115-120. ISBN 978-9975-76-301-1.
30. PUZUR, E. Adaptarea psihosocială și particularitățile de personalitate. In: *Educația: factor primordial în dezvoltarea societății*, 9 octombrie 2020, Chișinău. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2020, pp. 253-257. ISBN 978-9975-48-178-6.
31. PUZUR, E. Adaptarea psihosocială și resursele personale. In: *Materialele Conferinței Republicane a Cadrelor Didactice: Pedagogie în învățământul preșcolar și primar*, 27-28 februarie 2021, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: Tipografia Universității de Stat din Tiraspol, 2021, Vol. 4, pp. 117-120. ISBN 978-9975-76-321-9.
32. PUZUR, E. Eficientizarea adaptării psihosociale în contextul schimbărilor societale. In: *Univers Pedagogic*, 2022, nr. 4(76), pp. 69-72. ISSN 1811-5470. DOI: 10.52387/1811-5470.2022.4.12
33. PUZUR, E. Modalități de adaptare psihosocială la schimbările societale. In: *Univers Pedagogic*, 2022, nr. 1(73), pp. 72-75. ISSN: 1811-5470.
34. PUZUR, E. Modalități de antrenare și formare a capacităților adaptive la studenți . In: *Univers Pedagogic*, 2015, nr. 3(47), pp. 58-61. ISSN 1811-5470.
35. PUZUR, E. Specificul adaptării psihosociale la studenții anului I de studiu universitar. In: *Evaluarea în sistemul educațional: deziderate actuale*, 9-10 noiembrie 2017,

- Chișinău. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2017, pp. 446-452. ISBN 978-9975-48-118-2.
36. RUSNAC, S. Conținuturi subiective și obiective în conceptualizarea și măsurarea stării de bine. In: *The contemporary issues of the socio-humanistic sciences*, Ed. 9, 6-7 decembrie 2018, Chișinău. Chișinău, 2018: "Print-Caro" SRL, 2018, Ediția 9, pp. 10-15. ISBN 978-9975-3277-5-6.
 37. RUSNAC, S., BÎTCA, L., **KHORY, J.** et al. Psihologia socială despre problemele secolului XXI. In: *Psihologia socială în secolul XXI: provocări, tendințe, perspective*, 4-5 mai 2017, Chișinău. Chișinău: Universitatea Liberă Internațională din Moldova, 2017, pp. 6-31. ISBN 978-9975-3168-4-2.
 38. RUSNAC, S., CLIVADĂ, S. *Minoritățile sexuale: atitudini sociale și informarea populației = Сексуальные меньшинства: социальные установки и информированность общества*. Chișinău: Centru de informare GenderDoc-M, Chișinău, 2008, 172 p. (fără ISBN)
 39. RUSNAC, S., **KHORY J.**, NKOUNKOU D. Importanța locului controlului subiectiv în adaptarea socială a studenților străini. In: *Simpozionul internațional Kreatikon: creativitate-formare-performanță. Ediția a XIV-a. In memoriam – prof. univ. dr. Mariana Caluschi. Chișinău, Republica Moldova, 23-24 martie 2018. Volum de rezumate*. Iași: Editura PIM, 2018, p. 26-27 (fără ISBN)
 40. RUSNAC, S., **KHORY, J.** Distanțele sociale și adaptabilitatea studenților internaționali din Republica Moldova. In: *Asistența psihologică la etapa contemporană: realități și perspective*, Ed. 1, 21 octombrie 2022, Bălți. Bălți, Republica Moldova: Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă, 2022, pp. 139-144. ISBN: 978-9975-50-295-5
 41. RUSNAC, S., **KHORY, J.** Importanța cercetării particularităților adaptării social-psihologice a studenților de la anul I de studii. In: *Preocupări contemporane ale științelor socioumane în contextul dezvoltării durabile. Colocviu Internațional. 15-16 octombrie 2012*. Chișinău: ULIM, p. 62-63
 42. RUSNAC, S., **KHORY, J.** Importanța locului controlului subiectiv în adaptarea socială a studenților internaționali. In: *EcoSoEn*, 2019, nr. 3-4, pp. 117-129. ISSN 2587-344X.
 43. RUSNAC, S., **KHORY, J.** Influența apartenenței culturale asupra distanțelor sociale la studenții autohtoni și internaționali din Republica Moldova. In: *EcoSoEn*, 2022, nr. 3-4, pp. 105-121. ISSN 2587-344X. DOI: 10.54481/ecosoen.2022.3-4.13
 44. RUSNAC, S., **KHORY, J.** Locus of control as factors of international students' psychosocial adjustment. In: *The contemporary issues of the socio-humanistic sciences*, Ed. 13, 1-2

- decembrie 2022, Chișinău. Chișinău: Tipografia "Print Caro", 2022, Ediția 13, R, pp. 62-63. ISBN 978-9975-165-26-6.
45. RUSNAC, S., **KHORY, J.** Locul controlului ca factor al adaptării psihosociale a studenților internaționali. In: *The contemporary issues of the socio-humanistic sciences*, Ed. 13, 1 octombrie - 2 decembrie 2022, Chișinău. Chișinău, 2023: "Print-Caro" SRL, 2023, Ediția 13, pp. 189-196. ISBN 978-9975-165-61-7.
 46. RUSNAC, S., MUSIENCO, N.. Calitatea vieții și adaptabilitatea studenților. In: *Asistența psihologică la etapa contemporană: realități și perspective*, Ed. 1, 21 octombrie 2022, Bălți. Bălți, Republica Moldova: Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă, 2022, pp. 243-252. ISBN: 978-9975-50-295-5
 47. RUSNAC, S., ZMUNCILA, L., ALALI, A. Construirea, validarea și aprobarea Chestionarului de adaptare la mediul social și solicitările academice (AMSSA). In: *Preocupări contemporane ale științelor socio-umane. Materialele Conferinței Științifice Internaționale prilejuite aniversării a 15 ani de la fondarea Facultății Psihologie, Științe ale Educației și Asistență Socială. Ediția a VI-a – Mentalități ale societății în transformare. Chișinău, 11-12 decembrie, 2015. Vol. 1.* Chișinău: Tipogr. Biodesign, 2016, pp. 265-274. ISBN: 978-9975-933-79-7
 48. ȘCHIOPU, U. (coord). *Dictionar enciclopedic de psihologie*. București: Babel, 1997. 740 p. ISBN: 973-48-1027-8
 49. *Scurt istoric*. <https://usmf.md/ro/scurt-istoric-usmf>
 50. SILLAMY, N. *Dictionar de psihologie*. București: Univers Enciclopedic, 1998. 347 p. ISBN: 973-9243-25-8
 51. STAVARACHE, FL., Herseni, T. Câteva considerații asupra distanței sociale. In: Studii și cercetări din domeniul științelor socioumane, 2002, vol. 10, Cluj Napoca; după RADA, C. Structurile latente ale distanței sociale. In: *Calitatea vieții*. Revistă de politici sociale, 2011, Anul XXII, nr.1, pp. 60-85. (p. 66) ISSN: 1844-5292
 52. VLASCEANU, L. Distanța socială. In : Zamfir, C., Vlăsceanu, L. (coord.), *Dicționar de sociologie românească*. București: Editura Babel, 1998, pp. 177–178. ISBN: 973-48-1011-1.
 53. ZAMFIR, C., VLASCEANU, L. *Dictionar de sociologie*. București: Ed. Babel, 1993. 769 p. ISBN: 973-48-1011-1
 54. НАЛЧАДЖЯН, А. А. *Социально-психическая адаптация личности: формы, механизмы и стратегии*. Ереван : Изд-во АН АрмССР, 1988. 262 с. (Fără ISBN)

55. ABRAHAM, D., BĂDESCU, I., CHELCEA, S. *Interethnic Relations in Romania. Sociological diagnosis and evaluation of tendencies*. Cluj-Napoca: Editura Carpatica, 1995. 454 p. ISBN: 973-97325-2-6
59. ADLER, A. *The Individual Psychology of Alfred Adler: A Systematic Presentation in Selections from His Writings*. Ansbacher, H. L., Ansbacher, R. R. (Eds.). New York: Harper & Row, 1964. 528 p. ISBN: 0061311545
60. ALAVI, M., MANSOR, S. M. S. Categories of problems among international students in Universiti Teknologi Malaysia. In: *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2011, 30, p. 1581–1587. ISSN: 1877-0428
61. ALHARBI, E. S., SMITH, A. P. Review of the literature on stress and wellbeing of international students in English-speaking countries. In: *International Education Studies*, 2018, 11, pp. 22–44. ISSN: 1913-9020
62. ALLPORT, G.W. *Becoming Basic Considerations for a Psychology of Personality* [M]. New Haven: Yale University Press, 1955. 106 p. ISBN: 978-0300002645
63. AN, R., CHIANG, S. Y. International students' culture learning and cultural adaptation in China. In: *Journal of multilingual and multicultural development*, 2015, 36(7), pp. 661-676. ISSN: 0143-4632
64. ANDERSON, A., HAMILTON, R. Locus of Control, Self-Efficacy, and Motivation in Different Schools: Is moderation the key to success? In: *Educational Psychology*, 2005, 25(5), pp. 517-535. ISSN: 1040-726X. Available from: https://www.researchgate.net/publication/241333664_Locus_of_Control_Self (vizitat la 13.09.2019)
65. ANG, S., VAN DYNE, L., KOH, C. Personality correlates of the four-factor model of cultural intelligence. In: *Group & Organization Management*, 2006, 31, pp. 100-123. ISSN: 10596011
66. ATACA, B., BERRY, J. W. Psychological, sociocultural, and marital adaptation of Turkish immigrant couples in Canada. In: *International Journal of Psychology*, 2002, 37 (1), pp. 13-26. ISSN: 1464066X, 00207594
67. BANDURA, A. Toward a psychology of human agency. In: *Perspectives on psychological science*, 2006, 1 (2), pp. 164-180. ISSN: 1745-6916
68. BARTELS S. J., PRATT S. Psychosocial Rehabilitation and Quality of Life for Older Adults with Serious Mental Illness: Recent Findings and Future Research Directions. In: *Current Opinion in Psychiatry*, 2009, nr. 22(4), p. 381–385. ISSN: 1473-6578

69. BENNETT, M. J. Towards ethnorelativism: A developemental model of intercultural sensitivity. In: M. Paige (Ed.). *Education for the intercultural experience*. Yarmouth, ME: Intercultural Press, pp. 21–71. ISBN-10: 1877864250, ISBN-13: 978-1877864254
70. BENNETT, R. J., VOLET, S. E., FOZDAR, F. E. “I’d say it’s kind of unique in a way”: The development of an intercultural student relationship. In: *Journal of Studies in International Education*, 2013, 17(5), pp. 533–553. ISSN: 1028-3153 (print) 1552-7808 (web)
71. BERRY J. W. Psychology of acculturation. In: J. Berman (Ed.). *Nebraska Symposium on Motivation, 1989: Cross-cultural perspectives*. Lincoln: Nebraska University Press, 1990, pp. 201-234. ISBN-10: 0803260784; ISBN-13: 978-0803260788
72. BERRY, J. W. Immigration, acculturation and adaptation (Lead article). In: *Applied Psychology: An International Review*, 1997, 46 (1), pp. 5-68. ISSN: 0269-994X
73. BERRY, J. W., PHINNEY, J. S., SAM, D. L., VEDDER P. Immigrant Youth: Acculturation, Identity and Adaptation. In: Allemann-Ghionda, C., Stanat, P., Göbel, K., Röhner, C. (Eds.). *Migration, Identität, Sprache und Bildungserfolg*. Weinheim u.a.: Beltz, 2010, pp. 17-43. ISBN: 9783407411563
74. BERRY, J. W., PHINNEY, J. S., SAM, D. L., VEDDER, P. Immigrant youth: Acculturation, identity, and adaptation. In: *Applied Psychology*, 2006, 55, pp. 303-332. ISSN: 0269-994X
75. BETHEL, A., WARD, C., FETVADJIEV, V. H. Cross-Cultural Transition and Psychological Adaptation of International Students: The Mediating Role of Host National Connectedness. In: *Frontiers in education*, 2020, 5:539950. ISSN: 2504-284X. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/feduc.2020.539950/full>
76. BEYERS, W., GOOSSENS, L. Psychological separation and adjustment to university: Moderating effects of gender, age, and perceived parenting style. In: *Journal of Adolescent Research*, 2003, 18(4), pp. 363–382. ISSN: 07435584, 15526895, <https://doi.org/10.1177/0743558403018004003>
77. BICHI, R. Mixed approach to measuring social distance. In: *Cognition, Brain, Behavior. An Interdisciplinary*, 2008, Volume XII, nr. 4, pp. 487-508. ISSN: 2601226X, 22479228
78. BLACK, J.S. Locus of control, social support, stress and adjustment in international transfers. In: *Asia Pacific Journal of Management*, 1990, 7, p. 1-29. ISSN: 0217-4561
79. BOGARDUS, E. S. A forty year racial distance study. Los Angeles: University of Southern California, 1967.
80. BOGARDUS, E. S. A social distance scale. In: *Sociology and Social Research*, 1933, 17, pp. 265-271 (Fără ISSN)

81. BOGARDUS, E. S. Measuring social distance. In: *Journal of Applied Sociology*, 1925, 9, pp. 299-308
82. BOSCH M., DUBINI A., POLIN V. Development and validation of a social functioning scale, the social adaptation self-evaluation scale. In: *European Neuropsychopharmacology*. 1997, nr. 7 (suppl. 1), p. S57–S70. ISSN: 0924-977X
83. BOYER, R., CORIDIAN, C., ERLICH, V. L'entrée dans la vie étudiante. Socialisation et apprentissages. In: *Revue française de pédagogie*, 2001, 136(1), pp. 97–105. ISSN: 0556-7807. <https://doi.org/10.3406/rfp.2001.2829>
84. BRONFENBRENNER, U. Ecological models of human development. In: Cole, M. (Ed.). *Readings on the Development of Children*, 1993, pp. 37-43. ISBN: 0716724928
85. BROUGHAM, R. R., ZAIL, C. M., MENDOZA, C. M. et al. Stress, Sex Differences, and Coping Strategies Among College Students. In: *Current Psychology*, 2009, 28, pp. 85-97. ISSN: 1046-1310, 1936-4733 (Online)
86. BROWN, J. D., DUTTON, K. A. Truth and consequences: The costs and benefits of accurate self-knowledge. In: *Personality and Social Psychology Bulletin*, 1995, 21, p. 1288–1296. ISSN: 01461672, 15527433
87. BRUBAKER R. Migrations of ethnic unmixing in the „New Europe”. In: *The International Migration Review*, 1998, Vol. 32 [10], p.1047-1065. ISSN: 01979183
88. BURGOON, J. K., DUNBAR, N. E., GILES, H. Interaction coordination and adaptation. In: J. K. Burgoon, N. Magnenat-Thalmann, M. Pantic, A. Vinciarelli (Eds.). *Social signal processing*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2017, pp. 78-96. ISBN: 9781107161269
89. CASTRO, V. S. *Acculturation and psychological adaptation*. Westport, CT: Greenwood Press, 2003. 232 p. ISBN-13 : 978-0313323270
90. CHARLES-TOUSSAINT, G. C., CROWSON, H. M. Prejudice against international students: the role of threat perceptions and authoritarian dispositions in U.S. students. In: *The Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied*, 2010, vol. 144, no. 5, p. 413–428. ISSN: 19401019, 00223980
91. CHEN, Z.J. International students' preparation for and adaptation to the American higher educational system: A study of cross-cultural communication. In: *World Communication*, 2000, 29, pp. 25-48. ISSN: 1460-2466
92. CHENG, A., RIZKALLAH, S., NARIZHNAYA, M., CAEDUCCI, B. J. Individualism vs. collectivism, In: *The Wiley-Blackwell Encyclopedia of Personality and Individual*

https://www.researchgate.net/publication/347355716_Individualism_vs_Collectivism

93. CHENG, Q., LEE, J., SHEVLIN, T. J. Internal Governance and Real Earnings Management. In: *American Accounting Association Financial Accounting and Reporting Section Midyear Meeting 2013, January 11-13, University of Technology at Sydney Annual Accounting Conference 2013, February, American Accounting Association Annual Meeting 2013, 2013, August 3-7, 1-58*. Available at: https://ink.library.smu.edu.sg/soa_research/1086
94. CHERNIKOVA, T. V., SOKALSKIY, E. A., BOLUCHEVSKAYA, V. V., SHUTOVA, O. I. Sociocultural adaptation of international students from neighboring and distant countries: integrating analytical contexts. In: *Education & Pedagogy Journal*, 2022, 2(4), pp. 65-77. ISSN: 2782-2575
95. CHIRKOV, V. I., SAFDAR, S., DE GUZMAN, J., PLAYFORD, K. Further examining the role motivation to study abroad plays in the adaptation of international students in Canada. In: *International Journal of Intercultural Relations*, 2008, 32, pp. 427-440. ISSN: 01471767
96. CLACHAR, A. Dimensions of locus of control: Exploring their influence on ESL students' interlanguage development. In: *Issues in Applied Linguistics*, 1992, 3(1), pp. 7-41. e-ISSN: 2379-4542
97. COHEN, S., WILLS, T. A. Stress, social support, and the buffering hypothesis. In: *Psychological Bulletin*, 1985, 98, pp. 310-357. ISSN: 0033-2909
98. COLLÈS, L. Didactique de l'interculturel: Panorama des méthodologies. In: Collès, L., Dufays, J.-L., Thyron, F. (Éd.). *Quelle didactique de l'interculturel dans les nouveaux contextes du FLE-S ?*. Cortil-Wodon: EME, 2006, pp. 9-26. ISBN-10: 2930342692
99. CONSTANTINE, M. G., OKAZAKI, S., UTSEY, S. O. Self-concealment, social self-efficacy, acculturative stress, and depression in African, Asian, and Latin American international college students. In: *American Journal of Orthopsychiatry*, 2004, vol. 74, no. 3, p. 230–241. ISSN: 0002-9432
100. CORNING, P. Biological adaptation in human societies: a 'basic needs' approach. In: *Journal of bioeconomics*, 2015, nr. 2, pp. 41-86. ISSN: 1617-7134
101. CREDÉ, M., NIEHORSTER, S. Adjustment to college as measured by the Student Adaptation to College Questionnaire: A quantitative review of its structure and relationships with correlates and consequences. In: *Educational Psychology Review*, 2012, 24(1), pp. 133–165. ISSN: 1040-726X. <https://doi.org/10.1007/s10648-011-9184-5>

102. DEMES, K. A., GEERAERT, N. The highs and lows of a cultural transition: A longitudinal analysis of sojourner stress and adaptation across 50 countries. In: *Journal of Personality and Social Psychology*, 2015, 109, pp. 316-337. ISSN: 0022-3514
103. DOROZHKIN, I. N., MAZITOVA, L. T. Problems of the social adaptation of foreign college students. In: *Russian Education and Society*, 2008, 50(2), pp. 23-30. ISSN: 1558-0423
104. DUCETTE, J., WOLK, S. Locus of control and extreme behavior. In: *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 1972, 39, p. 253-258. ISSN: 0022-006X
105. DUE, C., ZAMBRANO, S. C., CHUR-HANSEN, A. et al. Higher degree by research in a foreign country: A thematic analysis of the experiences of international students and academic supervisors. In: *Quality in Higher Education*, 2015, 21, p. 52–65. ISSN: 14701081, 13538322
106. DUNCAN G. J., BROOKS-GUNN J. Family poverty, welfare reform, and child development. In: *Child development*, 2013, nr. 71(1), p. 188–196. ISSN: 0009-3920
110. ELLIOTT, J. T. Locus of Control: Problem Children--Behavior modifications; behavior disorders in children – treatment. In: *British Journal of Counseling & Guidance*, 1977, 25, Issue 1, p. 27-47. ISSN: 0306-9885
111. ERIKSON, E. H. *Identity: Youth and Crisis*. New York: Norton, 1968. 336 p. ISBN: 0393010694
112. European Migration Network (EMN). *Attracting and retaining international students in the EU*. EMN Synthesis Report for the EMN Study 2018. Brussels: European Migration Network, 2019. 52 p. (Fără ISBN). https://www.emn.at/wp-content/uploads/2019/09/emn-synthesis-report-2018_attracting-and-retaining-international-students-1.pdf
113. EWERT, A., HEYWOOD, J. Group development in the natural environment: Expectations, outcomes, and techniques. In: *Environment and Behavior*, 1991, 23, pp. 592-615. ISSN: 0013-9165 (print) 1552-390X (Online)
114. FABRIZIO, S. M., NEILL, J. T. Cultural adaptation in outdoor programming. In: *Australian Journal of Outdoor Education*, 2005, nr. 7/1, pp. 63-82. ISSN: 1324-1486
115. FINDLEY, M. J., COOPER, H. M. Locus of control and academic achievement: A literature review. In: *Journal of Personality and Social Psychology*, 1983, 44, No. 2, pp. 419-427. ISSN: 0022-3514
116. FLETCHER, J. F., STREN, R. E. Language Skills and Adaptation: A Study of Foreign Students in a Canadian University. In: *Curriculum Inquiry*, 1989, vol. 19, no. 3, pp. 293–308. ISSN: 0362-6784

117. FONTAINE, G. Roles of social support and the challenges of international assignments: Implications for training. In: *International Journal of Intercultural Relations*, 1996, nr. 10, p. 361-378. ISSN: 01471767
118. FRESE, M., GARST, H., FAY, D. Making things happen: Reciprocal relationships between work characteristics and personal initiative in a four-wave longitudinal structural equation model. In: *Journal of Applied Psychology*, 2007, 92(4), pp. 1084-1102. ISSN: 0021-9010
119. FURNHAM A., BOCHNER S. *Culture shock. Psychological reactions to unfamiliar environments*. London: Methuen, 1986. 298 p. ISBN-10: 0416366708
120. FURUKAWA, T. Cultural distance and its relationship to psychological adjustment of international exchange students. In: *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 1997, 51, pp. 87-91. ISSN: 1323-1316 (print) 1440-1819 (web)
121. FÜSSEL, H. M. Vulnerability: a generally applicable conceptual framework for climate change research. In: *Global Environmental Change*, 2007, nr. 17, p. 155–167. ISSN: 09593780, 18729495
122. GAA, J. P., SHORES, J. H. Domain Specific Locus of Control among Black, Anglo, and Chicano Undergraduates. In: *The Journal of Social Psychology*, 1979, 107/1, pp. 3-8. ISSN: 0022-4545
123. GALCHENKO, I., VAN DE VIJVER, F. J. R. The role of perceived cultural distance in the acculturation of exchange students in Russia. In: *International Journal of Intercultural Relations*, 2007, 31, pp. 181-197. ISSN: 01471767
124. GALLETTA, D., CALIFANO, AI., VANGONE, N. et al. The weight of borderline intellectual functioning on the capacity of integration and social adaptation of patients with borderline personality disorder. In: *European Psychiatry*, 2016, 33. https://www.researchgate.net/publication/303038944_The_weight_of_borderline_intellectual_functioning_on_the_capacity_of_integration_and_social_adaptation_of_patients_with_borderline_personality_disorder. ISSN: 0924-9338 (Print), 1778-3585 (Online)
125. GARDNER, A. The purpose of adaptation. In: *Interface Focus*, 2017, nr. 7 (5), pp. 1-7. ISSN 2042-8898. https://research-repository.standrews.ac.uk/bitstream/handle/10023/11524/Gardner_2017_Purpose_adaptation_20170005_CC.pdf?sequence=1&isAllowed=y
126. GAREIS, E. Intercultural friendship: Five case studies of German students in the USA. In: *Journal of Intercultural Studies*, 2000, 21(1), pp. 67–91. ISSN: 07256868, 14699540
127. GEERAERT, N., DEMOULIN, S. Acculturative stress or resilience? A longitudinal multilevel analysis of sojourners' stress and self-esteem. In: *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 2013, 44, pp. 1241-1262. ISSN: 00220221, 15525422

128. GHEMAWAT, P. Distance still matters: The hard reality of global expansion. In: *Harvard Business Review*, 2001, 79(8), pp. 137–147. ISSN: 0017-8012
129. GRAU, N., RUBIO-ABADAL, E., USALL, J. et al. Influence of cognition, premorbid adjustment and psychotic symptoms on psycho-social functioning in first-episode psychosis. In: *Psychiatry Research*, 2016, nr. 242, p. 157–162. ISSN: 0165-1781
130. GREENLAND, K., BROWN, R. Acculturation and contact in Japanese students studying in the United Kingdom. In: *The Journal of Social Psychology*, 2005, 145(4), pp. 373–389. ISSN: 0022-4545
131. GULLAHORN, J. T., GULLAHORN, J. E. An extension of the U-curve hypothesis. In: *Journal of Social Issues*, 1963, 19(3), pp. 33–47. ISSN: 0022-4537 (print), 1540-4560 (web) <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1963.tb00447.x>
132. HALLER, S. P. W., COHEN KADOSH, K., SCERIF, G., LAU, J. Y. F. Social anxiety disorder in adolescence: How developmental cognitive neuroscience findings may shape understanding and interventions for psychopathology. In: *Developmental Cognitive Neuroscience*, 2015, 13, pp. 11–20. ISSN: 1878-9293
133. HAMID, P. N. Self-monitoring, locus of control, and social encounters of Chinese and New Zealand students. In: *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 1994, 25(3), pp. 353–368. ISSN: 00220221, 15525422
134. HAMMER, M. R., BENNETT, M. J., WISEMAN, R. Measuring intercultural sensitivity: The intercultural development inventory. In: *International Journal of Intercultural Relations*, 2003, 27(4), pp. 421–443. ISSN: 01471767
135. HARTMANN, H. *Ego psychology and the Problem of adaptation*. New York: Intl Universities Pr Inc., 1958. 121 p. ISBN-10: 0823616002, ISBN-13: 978-0823616008
136. HATTIE, J. A. et al. Adventure education and Outward Bound: Out-of-class experiences that make a lasting difference. In: *Review of Educational Research*, 1997, 67, p. 43–87. ISSN: 1935-1046
137. HECKEL, R. V., HIERS, J. M. Social distance and locus of control. In: *Journal of Clinical Psychology*, 1977, 33, pp. 469–471.
138. HICKMAN, G. P., BARTHOLOMAE, S., MCKENRY, P. C. Influence of parenting style on the adjustment and academic achievement of traditional college freshmen. In: *Journal of College Student Development*, 2000, 41(1), pp. 41–54. ISSN: 0897-5264 (print); 1543-3382 (web)

139. HITLAN, R. T., CARILLO, K., ZÁRATE, M. A., AIKMAN, S. N. Attitudes toward immigrant groups and the effects of the 9/11 terrorist attacks. In: *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology*, 2007, vol. 13, no. 2, p. 1–18. ISSN: 1078-1919
140. HODGETTS, D., STOLTE, O. Social Distance. In: Teo, T. (eds) *Encyclopedia of Critical Psychology*. New York, NY; Springer, 2014, pp. 1776-1778. ISBN: 9781461455820
141. HUANG, H.-D., ZHANG, Q. Distance-construal relationship: Mediating role of perceived control and moderating role of locus of control. In: *Frontiers in psychology*, 2023, 13. ISSN: 1664-1078. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2022.975417/full>
142. ICKINGER, W. J., MORRIS, S. Psychological characteristics and interpersonal distance. In: *Tulane University*, 2001. <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=11257e45bd3d25363f59582b5bba4d9d1f707d6b>
143. IVES, G., ROWLEY, G. Supervisor selection or allocation and continuity of supervision: Ph.D. students' progress and outcomes. In: *Studies in Higher Education*, 2005, 30, p. 535–555. ISSN: 03075079, 1470174X
144. JAKUBOWICZ, A. L'adaptation psychologique. In: *Encyclopædia Universalis*. Paris: Encyclopædia Universalis France, 2002, pp. 247-250. ISBN-10: 2852292815
145. JAKUBOWICZ, A. Psychological adaptation. In: *Encyclopædia Universalis*, London: Encyclopædia Britannica, 2002, pp. 247-250. DVD-ROM. ISBN: 2852298511
146. JON, J.-E. Realizing internationalization at home in Korean higher education: Promoting domestic students' interaction with international students and intercultural competence. In: *Journal of Studies in International Education*, 2013, 17(4), pp. 455–470. ISSN: 1028-3153 (print) 1552-7808 (web)
147. JOU, Y. C., FUKADA, H. Effects of social support on adjustment of Chinese Students in Japan. In: *Journal of Social Psychology*, 1985, 135(1), p. 39 – 47. ISSN: 0022-4545
148. KAGITÇIBASI, C. Individualism and collectivism. In: BERRY, J.W., SEGALL, M.H., KAGITÇIBASI, C. *Handbook of Cross-Cultural Psychology: Social Behavior and Application*. Volume 3. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon, pp. 1-118. ISBN: 0-205-16074-3. https://www.academia.edu/45581690/Handbook_of_Cross_cultural_Psychology_Social_behavior_and_applications.
149. KAHN, S. R. *The power of creation over trauma: personality factors and the impotency of PTSD*. Hawaii University International Conferences Arts, Humanities, Social Sciences &

Education, January 03 - 06, 2015, Honolulu, Hawaii. <https://huichawaii.org/assets/khan,-sharon---2015-ahse-huic.pdf>

150. KEITH, T.Z., POTTEBAUM, S.M., EBERHRDT, S. Effects of self-Concept on academic achievement: a large-sample path analysis,. In: *Journal of Psycho educational Assessment*, 1986, 4, p. 61–72. ISSN: 0734-2829
151. **KHORY, J.** The relationship between the academic adaptation of international students and the social distance with the exponents of the host country culture. In: *Contemporary methodological guidelines and practices in social sciences*, 17-18 octombrie 2019, Chişinău. Chişinău: "Print-Caro" SRL, 2019, p. 38. ISBN 978-9975-56-693-3.
152. KIM, Y. Y. *Becoming intercultural: An integrative theory of communication and cross-cultural adaptation*. Thousand Oaks: Sage Publication, 2001. 336 pp. ISBN-10: 0803944888; ISBN-13: 978-0803944886
153. KIM, Y.Y. *Communication and cross-cultural adaptation: An integrative theory*. Philadelphia: Multilingual Matters Ltd, 1988. 224 p, ISBN: 090502883X
154. KLEINKE, C. L., MILLER, W. F. How comparing oneself favorably with others relates to well-being. In: *Journal of Social and Clinical Psychology*, 1998, 17, p. 107–123. ISSN: 07367236
155. KRAMER, M., WAYNE, S., JAWORSKI, R. Sources of support and expatriate performance. The mediating role of expatriate adjustment. In: *Personnel Psychology*, 2001, 54, p. 71-101. ISSN: 00315826, 17446570
156. KRAMPEN, G., WIEBERG, H. J. W. Three aspects of locus of control in German, American, and Japanese university students. In: *The Journal of Social Psychology*, 1981, 113, pp. 133-134. ISSN: 0022-4545
157. LACEULLE, O. M., VEENSTRA, R., VOLLEBERGH W. A. M., ORMEL J. Sequences of maladaptation: Preadolescent self-regulation, adolescent negative social interactions, and young adult psychopathology. In: *Development and Psychopathology*, 2017, pp. 1–14. ISSN: 0954-5794 (Print), 1469-2198 (Online)
158. LAFROMBOISE, T., COLEMAN, H. L., GERTON, J. Psychological impact of biculturalism: Evidence and theory. In: *Psychological Bulletin*, 1993, 114, pp. 395-412. ISSN: 0033-2909
159. LAU, K., LIN, C. Y. Internationalization of higher education and language policy: The case of a bilingual university in Taiwan. In: *Higher Education*, 2017, 74(3), pp. 437–454. ISSN: 00181560, 1573174X

160. LAZARUS, R. S. *Emotion and Adaptation*. Oxford: Oxford University Press, 1994. 576 p. ISBN: 978-0195092660
161. LAZARUS, R. S., FOLKMAN, S. *Stress, appraisal, and coping*. New York: Springer, 2000. 445 p. ISBN 0826141927
162. LEFCOURT, H. M. *Locus of Control: Current trends in theory and research*. London: Routledge, 1982. 268 p. ISBN-10: 0898592224
163. LEFCOURT, H.M., VON BAEYER, C.L., WARE, E.E., COX, D.J. The Multidimensional Multiattributational Causality Scale: The development of a goal specific locus of control scale. In: *Canadian Journal of Behavioral Science*, 1979, 11 (4), p. 286-304. ISSN (Online): 1879-2669
164. LEUNG, C. The psychological adaptation of overseas and migrant students in Australia. In: *International Journal of Psychology*, 2001, 36, p. 251–259. ISSN: 1464066X, 00207594
165. LEWIN, K. *Field theory in social science: Selected Theoretical Papers*. Cartwright, D. (Ed.). New York: Harper & Row, 1951. 346 p. (Fără ISBN).
166. LI, J., WANG, Y., XIAO, F. East Asian international students and psychological well-being: A systematic review. In: *Journal of International Students*, 2014, 4, pp. 301-313. Print ISSN 2162-3104, Online ISSN 2166-3750
167. LIU, M., HUANG, J. L. Cross-cultural adjustment to the United States: The role of contextualized extraversion change. In: *Frontiers in Psychology*, 2015, 6. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2015.01650/full> ISSN: 1664-1078
168. LIU, T., WALLEY, K., ADKINS, P. et al. Motivations and expectations of study abroad: evidence from a study of Chinese undergraduate students on a higher education Trans-National Education (TNE) programme. In: *Journal of Academic Development and Education (JADE)*, 2018, 10, pp. 52-67. ISSN: 2051-3593
172. LONDONO, Y., MCMILLAN, D. E. Psychosocial adaptation: an evolutionary concept analysis exploring a common multidisciplinary language. In: *Journal of Advanced Nursing*, 2015, 71(11), pp. 2504-2519. ISSN: 1365-2648
173. LÓPEZ, D. G. A Phenomenological Approach to the Study of Social Distance. In: *Human Studies*, 2021, 44, pp. 171–200. ISSN: 0163-8548
174. LUHMANN, M., HOFMANN, W., EID, M., LUCAS, R. E. Subjective well-being and adaptation to life events: A meta-analysis. In: *Journal of Personality and Social Psychology*, 2012, 102(3), pp. 592–615. ISSN: 0022-3514. <https://doi.org/10.1037/a0025948>

175. LUNDBERG, C. D., PETERSON, M. F. The meaning of working in U.S. and Japanese local governments at three hierarchical levels. In: *Human Relations*, 1994, 47(12), pp. 1459–1487. ISSN: 1573-9716, 1741-282X
176. LYSGAARD, S. Adjustment in foreign society: Norwegian Fulbright grantees visiting the United States. In: *International Social Science Bulletin*, 1955, nr. 7, p. 45-51. (Fără ISSN)
177. MAK, A. S. Chinese international students' English proficiency, social interactions with locals, and satisfaction of life in Australia. In: N. Voudouris & V. Mrowinski (Eds.). *Proceedings of the 44th Australian Psychological Society. Annual Conference*, 2009, p. 97–102. ISBN: 9780909881412
178. MARGER, M. *Race and Ethnic Relations: American and Global Perspectives*. Belmont: Wadsworth, 2012. 592 p. ISBN-10: 1133317510
182. MARKUS, H. R., KITAYAMA, S. Culture and the self: Implications for cognition, emotion, and motivation. In: R. F. Baumeister (Ed.). *The self in social psychology*, New York; Psychology Press, 1999, pp. 339-371. ISBN: 978-0863775734
183. MASLOW, A. *Future Visions: The Unpublished Papers of Abraham Maslow*. Sage. 1998. 240 p. ISBN: 978-0761900504
184. MASLOW, A. *Motivation and Personality*. Harper-Collins, 1987. 336 p. ISBN: 978-0060419875
185. MCGINNIES, E., NORDHOLM, L. A., WARD, C. D., BHANTHUMNAVIN, D. L. Sex and cultural differences in perceived locus of control among students in five countries. In: *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 1974, 42(3), pp. 451-455. ISSN: 0022-006X
186. MCKENZIE, L., BALDASSAR, L. Missing friendships: Understanding the absent relationships of local and international students at an Australian university. In: *Higher Education*, 2017, 74(4), pp. 701–715. ISSN: 00181560, 1573174X
187. MERTON, S. Adaptation, Affect, and the Ego – Some Thoughts on Hartmann. In: *Psychoanalytic Inquiry*, 2022, 42 (3), pp. 204-216. ISSN: 1940-9133
188. MONTGOMERY, M. J., CÔTÉ, J. E. College as a transition to adulthood. In: G. R. Adams, M. D. Berzonsky (Eds.). *Blackwell handbook of adolescence*. Malden, MA: Blackwell Publishing, 2003, pp. 149–172. ISBN-10: 9781405133029
189. MORAN, E. F. *Human adaptability. An Introduction to Ecological Anthropology*. New York: Routledge, 2007. 496 p. ISBN: 9780813343679
190. MUELLER, S, THOMAS, A. Culture and entrepreneurial potential: A nine country study of locus of control and innovativeness. In: *Journal of Business Venturing*, 2001, 16(1), pp. 51-75. ISSN: 0883-9026

191. MUSTAPHA, S. M., RAHMAN, N. S. N. A., YUNUS, M. Perceptions towards classroom participation: A case study of Malaysian undergraduate students. In: *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 2010, 7, p. 113–121. ISSN: 1877-0428
192. NEVO, B., CHAWARSKI, M. C. Individual differences in practical intelligence. In: *Intelligence*, 1997, nr. 25, p. 83–92. ISSN: 0160-2896
193. NICOLAS, M., MARTINENT, G., SUEDFELD, P. et al. The tougher the environment, the harder the adaptation? A psychological point of view in extreme situations. In: *Acta Astronautica*, 2021, 187, pp. 36-42. ISSN: 0094-5765
194. NODOUSHAN, M. S. The impact of locus of control on language achievement. In: *International Journal of Language Studies*, 2012, 6(2), pp. 123-136. ISSN: 2157-4898
195. OBERG, K. Culture shock: Adjustment to new cultural environments. In: *Practical Anthropology*, 1960, nr. 7, p. 177-182. ISSN: 0032-633X
196. OGBURN, W. F. *Social Change. With Respect to Culture, and Original Nature*. New York: The Viking Press, 1992. 276 p. ISBN 10: 1330397479; ISBN 13: 9781330397473
197. OLANIRAN, B.A. Social skill acquisition: A close look at foreign students on college campuses and factors influencing their level of social difficulty in social situations. In: *Communication Studies*, 1996, 47, p. 72-88. ISSN: 17451035, 10510974
198. ONG, A, S.- J., WARD, C. The construction and validation of a social support measure for sojourners – the Index of Sojourner Support Scale. In: *Journal of Cross-cultural Psychology*, 2005, pp. 104-132. ISSN: 00220221, 15525422
199. OTLU, F. N. College adjustment of international students: the role of gender, acculturative stress, coping skills, cultural distance, and perceived social support. A thesis submitted to the graduate school of social sciences of Middle East Technical University. 2015. <https://etd.lib.metu.edu.tr/upload/12612769/index.pdf>
200. PAN, J. Y., WONG, D. F. K., JOUBERT, L., CHAN, C. L. W. The protective function of meaning of life on life satisfaction among Chinese students in Australia and Hong Kong: A cross-cultural comparative study. In: *Journal of American College Health*, 2006, 57, pp. 221–232. ISSN: 0744-8481
201. PARILLO, V. N., DONOGHUE, C. Updating the Bogardus social distance studies: A new national survey. In: *Social Science Journal*, 2005, 42, pp. 257–271. Print ISSN: 0362-3319 Online ISSN: 1873-5355
202. PARIN, P. The Ego and the Mechanisms of Adaptation. In: Boyer, B., Grolnik, S. A. (Eds.). *The Psychoanalytic Study of Society*, 1988, Vol. 12. Hillsdale, NJ: The Analytic Press, pp. 97-130. ISBN: 1138872253

203. PARK Y. Sh., KIM U. Locus of Control attribution style, and academic achievement comparative analysis of Korean, Korean-Chinese, and Chinese students. In: *Asian Journal of Social Psychology*, 1998, 4, p. 191-208. ISSN: 1467839X, 13672223
204. PARK, R. E. The concept of social distance. In: *Journal of Applied Sociology*, 1924, 8, pp. 339-344. ISSN: 07490232
205. PARSONS, T. *The Social System*. New York: The Free Press/Macmillan, 1964. 575 p. ISBN-10: 0029241901, ISBN-13: 978-0029241905
206. PEIFER, J. S., YANGCHEN, T. Exploring cultural identity, personality, and social exposure correlates to college women's intercultural competence. In: *SAGE Open*, 2017, 7(2). <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/2158244017710493>. ISSN: 2158-2440
207. PERLOFF, L. S., FETZER, B. K. Self-other judgments and perceived vulnerability of victimization. In: *Journal of Personality and Social Psychology*, 1986, 50, pp. 502–510. ISSN: 0022-3514
208. PHARES, E.J. *Locus of control in personality*. Morristown, N.J: General Learning Press, 1976. 217 p. ISBN-10: 0382250737
209. PHINNEY, J. S. et al. Ethnic identity, immigration and well-being: An international perspective. In: *Journal of Social Issues*, 2001, 57, pp. 493-510. ISSN: 0022-4537 (print), 1540-4560 (web)
210. PIAGET, J. *The equilibration of cognitive structures: The central problem of intellectual development*. Chicago: University of Chicago Press, 1985. 160 p. ISBN-10 0226667812
211. PLATOW, M. J. PhD experience and subsequent outcomes: A look at self-perceptions of acquired graduate attributes and supervisor support. In: *Studies in Higher Education*, 2012, 37, p. 103– 118. ISSN: 03075079, 1470174X
212. POYRAZLI, S., KAVANAUGH, P. R., BAKER, A., AL-TIMIMI, N. Social support and demographic correlates of acculturative stress in international students. In: *Journal of College Counseling*, 2004, 7, pp. 73-82. ISSN: 21611882, 10990399
213. PRATI, G., PIETRANTONI, L. Optimism, Social Support, and Coping Strategies As Factors Contributing to Posttraumatic Growth: A Meta-Analysis. In: *Journal of Loss and Trauma*, 2009, 14(5), pp. 364-388. ISSN: 1532-5024, 1532-5032 (Online)
217. QUIRIN, M., PRUESSNER, J. C., KUHL, J. HPA system regulation and adult attachment anxiety: Individual differences in reactive and awakening cortisol. In: *Psychoneuroendocrinology*, 2008, 33(5), pp. 581–590. ISSN: 03064530, 18733360

218. RATELLE, C. F., VALLERAND, R. J., CHANTAL Y., PROVENCHER P. Cognitive adaptation and mental health: A motivational analysis. In: *European Journal of Social Psychology*, 2004, 34, p. 459–476. ISSN: 0046-2772
219. RAVENS-SIEBERER, U., GOSCH, A., RAJMIL. L. et al. The KIDSCREEN-52 quality of life measure for children and adolescents: Psychometric results from a cross-cultural survey in 13 European countries. In: *Value in Health*, 2008, 11(4), pp. 645–658. ISSN: 1098-3015
220. RAY, J.J. Belief in luck and locus of control. In: *The Journal of Social Psychology*, 1980, 111, p. 299-300. ISSN: 0022-4545
221. REDMOND, M. V. Cultural distance as a mediating factor between stress and intercultural communication competence. In: *International Journal of Intercultural Relations*, 2000, 24 (1), pp. 151-159. ISSN: 01471767
222. RICHMOND, A.N. *Certaines aspects de l' intégration et de l'adaptation des immigrantes*. Ottawa: Information Canada, 1974. 423 p. (fără ISBN)
223. ROGERS, C. R. A theory of therapy, personality and interpersonal relationships, as developed in the client-centered framework. In; S. Koch (ed.). *Psychology: A study of science*, N.Y.: McGraw Hill, 1959, pp. 184-256. (Fără ISBN)
224. ROGERS, C. R. *On becoming a person*. Boston: Houghton Mifflin, 1961. 422 p. ISBN: 978-0317596229
225. ROOT, A. E., WIMSATT, M., RUBIN, K. H. et al. Children with Traumatic Brain Injury: Associations Between Parenting and Social Adjustment. In: *Journal of Applied Developmental Psychology*, 2016, 42. pp. 1–7. ISSN: 0193-3973
226. ROTTER, J. Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. In: *Psychological Monographs: General and Applied*, 1966, 80 (1), p. 1-28. ISSN: 0096-9753
227. ROTTER, J. Internal versus external control of reinforcement: A case history of a variable. In: *American psychologist*, 1990, 45 (4), pp. 489-493. ISSN: 0003-066X
228. ROTTER, J. B. *Social Learning and Clinical Psychology*. Connecticut: Martino Fine Books, 2017. 480 p. ISBN-10: 1684220688
229. Rotter's *Locus of Control Scale*. <http://www.mccc.edu/~jenningh/Courses/documents/Rotter-locusofcontrolhandout.pdf>
230. RUSNAC, S., **KHORY, J.** Comparative Analysis of Locus of Control and Social Contact Distances among International Students from the Republic of Moldova. In: *International Journal of Arts Humanities and Social Sciences Studies (IJAHSSS)*, 2024, Volume 9, Issue 2, pp. 10-18. ISSN: 2582-1601

231. RUSSELL, T., ROSENTHAL, D., THOMSON, G. The international student experience: three styles of adaptation. In: *Higher Education*, 2010, vol. 60, no. 2, p. 235–249. ISSN: 00181560, 1573174X
232. SAMADI, M., SOHRABI, N. Mediating Role of the Social Problem Solving for Family Process, Family Content, and Adjustment. In: *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 2016, 217, pp. 1185-1188. ISSN: 1877-0428
233. SANDHU, D. S., ASRABADI, B. R. Development of an acculturative stress scale for international students: preliminary findings. In: *Psychological Reports*, 1994, vol. 75, no. 1, p. 435–448. ISSN: 00332941, 1558691X
234. SATO, T., HODGE, S. R. Japanese Exchange Students' Academic and Social Struggles at an American University. In: *Journal of International Students*, 2015, vol. 5, pp. 208-227. Print ISSN 2162-3104, Online ISSN 2166-3750
235. SAWIR, E., MARGINSON, S., DEUMERT, A. et al. Loneliness and international students: An Australian study. In: *Journal of Studies in International Education*, 2008, 12(2), pp. 148–180. 1028-3153 (print) 1552-7808 (web)
236. SEIPEL, M.M.O. Locus of control as related to life experiences of Korean immigrants. In: *International Journal of Intercultural Relations*, 1988, 12, pp. 61-71. ISSN: 01471767
237. SELYE H. *The Stress of Life*. New York: McGraw-Hill Book Company, 1998. 516 p. ISBN: 978-0070562127
238. SHANKLAND, R. *Pédagogies nouvelles et compétences psychosociales: De l'apprentissage à l'école à l'entrée dans l'enseignement supérieur*. Paris: Harmattan, 2009. 220 p. ISBN : 978-2-296-10218-7
239. SHELDON, P. *Host communication competence and locus of control of international students in the United States*. <https://immi.se/intercultural/nr24/sheldon.htm>
240. SHENKAR, O. Cultural distance revisited: Towards a more rigorous conceptualization and measurement of cultural differences. In: *Journal of International Business Studies*, 2001, 32(3), pp. 519–535. ISSN: 0047-2506
241. SKINNER, B. F. The shaping of phylogenic behavior. In: *Journal of the Experimental Analysis of Behavior*, 1975, 24, pp. 117-120. ISSN: 0022-5002
242. SMITH, C. A., LAZARUS, R. S. Emotion and Adaptation. In: L. A. Pervin (Ed.). *Handbook of Personality: Theory and Research*. New York: Guilford Press, 1990, pp. 609-637. ISBN-10: 0898624304

243. SMITH, P. B., TROMPENAARS, F., DUGAN, S. The Rotter locus of control scale in 43 countries: A test of cultural relativity. In: *International Journal of Psychology*, 1995, 30(3), pp. 377–400. ISSN: 1464066X, 00207594
244. SMITH, R. A., KHAWAJA, N. G. A review of the acculturation experiences of international students. In: *International Journal of Intercultural Relations*, 2011, 35, pp. 699–713. ISSN: 01471767
245. SOONG, H., THI TRAN, L., HOA HIEP, P. Being and becoming an intercultural doctoral student: Reflective autobiographical narratives. In: *Reflective Practice*, 2015, 16, p. 435–448. ISSN: 14623943, 14701103
246. SOUNDY, A., ROSENBAUM, S., ELDER, T. et al. The Hope and Adaptation Scale (HAS): Establishing Face and Content Validity. In: *Open Journal of Therapy and Rehabilitation*, 2016, 4, pp. 76-86. ISSN: 2332-1830 (Online)
247. SPECTOR, P. E., COOPEER, C., SANCHEZ, J. I. Do national levels of individualism and internal locus of control relate to well-being: an ecological level international study. In: Cooper, C. (Ed.). *From stress to wellbeing*. Volume 1. London: Palgrave MacMillan, 2013, pp. 327-346. ISBN: 023030057X
248. SPITZ, E., TARQUINIO, C., MAES, S. *Psychologie de l'adaptation*. Bruxelles: De Boeck, 2015. 525 p. ISBN-10: 2804169464
249. STORTI, C. *The art of crossing cultures*. Yarmouth, ME: Intercultural Press, 2007. 192 p. ISBN-10: 1931930538; ISBN-13: 978-1931930536
250. SUANET, I., VAN DE VIJVER, F. J. R. Perceived cultural distance and acculturation among exchange students in Russia. In: *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 2009, 19, pp. 182-197. ISSN: 10529284, 10991298
251. TACHÉ, A. *L'adaptation: un concept sociologique systémique*. Paris: Éditions L'Harmattan, 2003. 364 p. ISBN-10 2747554341
252. TAKAYAMA, P. B. Effects of the Concept of Cultural Distance on the International Trade of “Telenovelas”. In: *Journal of the Japan Society of Social Science on Latin America*, 2013, 47, pp. 61-78. ISSN: 2436-5572
253. TAYLOR, M. Catch'em while you can. In: *The Guardian*, 2005, February. <https://www.theguardian.com/education/2005/feb/08/tuitionfees.students>
254. TAYLOR, S. E. Adjustment to threatening events: A theory of cognitive adaptation. In: *American Psychologist*, 1983, 38, p. 1161–1173. ISSN: 0003-066X
255. TAYLOR, S. E., BROWN, J. D. Illusion and well-being: A social psychological perspective on mental health. In: *Psychological Bulletin*, 1988, 103, p. 193–210. ISSN: 0033-2909

256. TING-TOOMEY, S. *Communicating Across Cultures*. New-York: The Guilford Press, 2018. 464 p. ISBN: 978-1462536474
257. Tracking the growing appeal of European study destinations. In: *ICEF Monitor*, 15 June 2022. <https://monitor.icef.com/2022/06/tracking-the-growing-appeal-of-european-study-destinations/>
258. TRIANDIS, H. C. *Individualism & Collectivism: New Directions in Social Psychology*. Boulder, CO: Westview Press Inc, 1995. 288 p. ISBN: 978-0813318509
259. TRIANDIS, H. Cultural intelligence in organizations. In: *Group and Organization Management*, 2006, 31(1), pp. 20-26. ISSN: 1552-3993
260. TRICE, A. G. Faculty perspectives regarding graduate international students' isolation from host national students. In: *International Education Journal*, 2007, 8(1), pp. 108-117. ISSN: 14431475
261. TROPE, Y., LIBERMAN, N. Construal-Level theory of psychological distance. In: *Psychological Review*, 2010, 117, pp. 440–463. ISSN: 0033-295X.
262. TRZESNIEWSKI, K. H., DONNELLAN, M. B., ROBINS, R. W. Development of self-esteem. In: V. Zeigler-Hill (Ed.). *Self-esteem*. New-York: Psychology Press, 2013, pp. 60–79. ISBN: 978-1-84872-098-5
263. TUNG, R. L., VERBEKE, A. Beyond Hofstede and GLOBE: Improving the quality of cross-cultural research. In: *Journal of International Business Studies*, 2010, 41 (8), pp. 1259-1274. ISSN: 0047-2506
264. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). *The international mobility of students in Asia and the Pacific*. Bangkok: Author, 2013. 978-92-9223-459-1
265. WANG, C. C., ANDRE, K., GREENWOOD, K. M. Chinese students studying at Australian universities with specific reference to nursing students: A narrative literature review. In: *Nurse Education Today*, 2015, 35, p. 609–619. ISSN: 15322793, 02606917
266. WANG, K., ZHAO, A., WANG, C. et al. A Study on the Effect of Group Psychological Counseling on Improving College Students' Social Adaptability. In: *Advances in Social Science, Education and Humanities Research, 4th International Conference on Culture, Education and Economic Development of Modern Society (ICCESE 2020)*, Volume 416, 2020, pp. 1268-1271. ISBN: 9781713808435
267. WANG, T., LI, L. Y. "Tell me what to do" vs. "guide me through it": Feedback experiences of international doctoral students. In: *Active Learning in Higher Education*, 2011, 12, p. 101–112. ISSN: 1741-2625

268. WANG, Y., XIAO, F. East Asian international students and psychological well-being: A systematic review. In: *Journal of International Students*, 2014, 4, p. 301–313. ISSN 2162-3104
269. WARD, C. The ABC's of acculturation. In: D. Matsomuto (Ed.). *The handbook of culture and psychology*. Oxford: Oxford University Press, 2001, pp. 24-45. ISBN: 0195131819
270. WARD, C., GEERAERT, N. Advancing acculturation theory and research: The acculturation process in its ecological context. In: *Current Opinion in Psychology*, 2016, 8, pp. 98-104. ISSN: 2352-250X
271. WARD, C., KENNEDY, A. Crossing cultures. The relationship between psychological and sociocultural dimensions of cross-cultural adjustment. In: J. Pandey, D. Sinah, D. P. S. Bhawak (Eds.). *Asians contributions to cross-cultural psychology*. Thousand Oaks, CA: Sage, 1996, pp. 289-306. ISBN-10: 0803992459, ISBN-13: 978-0803992450
272. WARD, C., KENNEDY, A. Locus of control, mood disturbance, and social difficulty during cross-cultural transitions. In: *International Journal of Intercultural Relations*, 1992, 16 (2), pp. 175-194. ISSN: 01471767
273. WARD, C., KENNEDY, A. Psychological and sociocultural adjustment during cross-cultural transitions: A comparison of secondary students overseas and at home. In: *International Journal of Psychology*, 1993, 28, pp. 129-147. ISSN: 1464066X, 00207594
274. WARD, C., MASGORET, A. M. *The experiences of international students in New Zealand. Report on the results of the national survey*. Wellington: The Ministry of Education, 2004. (Fără ISBN)
https://www.educationcounts.govt.nz/__data/assets/pdf_file/0006/15288/040604-final-report-for-printers.pdf
275. WEAVER, G. R. *Culture, communication and conflict: Readings in intercultural relations*. Needham Heights. MA: Ginn Press, 1994. 374 p. ISBN: 0536613435, 9780536613431
276. WEI, M., HEPPNER, P. P., MALLEN, M. J. et al. Acculturative stress, perfectionism, years in the United States, and depression among Chinese international students. In: *Journal of Counseling Psychology*, 2007, vol. 54, no. 4, p. 385–394. ISSN: 0022-0167
277. WHEELLESS, L.R., ERICKSON, K.V., SEGARS BEHRENS, J. Cultural differences in disclosiveness as a function of locus of control. In: *Communication Monographs*, 1986, 53, pp. 36-46. ISSN: 0363-7751

278. WOLFGANG, A., WEISS, D.S. A locus of control and social distance comparison of Canadian and West Indian-born students. In: *International Journal of Intercultural Relations*, 1980, 4. 295-305. ISSN: 0147-1767
279. YI, J. K., LIN, J. G., KISHIMOTO, Y. Utilization of counseling services by international students. In: *Journal of Instructional Psychology*, 2003, vol. 30, p. 333–346. ISSN: 0094-1956
280. YOSHIKAWA, H., ABER, J. L., BEARDSLEE, W. R. The effects of poverty on the mental, emotional, and behavioral health of children and youth: Implications for prevention. In: *American Psychologist*, 2012, nr. 67(4), p. 272–284. ISSN: 0003-066X
281. ZARATE, G. *Enseigner une culture étrangère*. Paris: Hachette, 1994. 160 p. ISBN-10: 2010118723
282. ZHAI, J. Studying international students: Adjustment issues and social support. San Diego, CA: Office of Institutional Research, Retrieved from ERIC database. 2002. <https://eric.ed.gov/?id=ED474481> (Fără ISBN)
283. ZHANG, J., GOODSON, P. Predictors of international students' psychosocial adjustment to life in the United States: A systematic review. In: *International Journal of Intercultural Relations*, 2011, 35, pp. 139-162. ISSN: 01471767
284. ZHOU, J., COLE, D. Comparing international and American students: Involvement in college life and overall satisfaction. In: *Higher Education*, 2017, 73(5), 655–672. ISSN: 00181560, 1573174X

ANEXE

Anexa 1. Bateria de teste și instrumente de cercetare

Anexa A 1.1. Ancheta sociodemografică

Stimate student!

Te rugăm să participi la o cercetare, care are menirea de a identifica capacitatea Dvs. de adaptare la mediul studentesc și la solicitările academice și modalitatea de apreciere a relațiilor și comunicării în cadrul universității și în afara acesteia. Sondajul este anonim. Vă rugăm să semnați despre consimțământul de a participa la sondaj. Declarăm confidențialitatea rezultatelor. Acestea vor fi folosite numai în valori sumare pentru cercetarea noastră.

Prin completarea acestui formular **îmi exprim acordul pentru prelucrarea statistică globală** a informațiilor obținute. Datele colectate în urma acestui demers științific au caracter confidențial, nu vor fi folosite pentru identificarea mea și nu vor fi furnizate persoanelor neautorizate _____ (semnătura).

Te rugăm să indicii câteva informații, de care avem nevoie pentru prelucrarea diferențiată a rezultatelor:

apartenența sexuală (încercuiți) M F,

facultatea/specialitatea

(indicați)

_____/_____,

anul de studii (notați) _____,

vârsta (notați) _____,

țara de origine (notați) _____.

Vă mulțumim că ați acceptat să participați în studiul nostru!

Anexa A 1.2. Chestionarul de adaptare la mediul social și solicitările academice

(AMSSA)

Instrucțiune

Apreciați pe o scală de 5 puncte (1 – deloc, 2 – uneori, 3 – când și cum, 4 – aproape întotdeauna, 5 – întotdeauna) stările și comportamentele Dvs. în diverse condiții și situații, fixându-le în tabelul de mai jos. Dați prima apreciere, care vă vine în minte după lectura afirmației, deoarece chestionarul nu presupune răspunsuri corecte sau incorecte, având menirea de a scoate în evidență modul în care v-ați adaptat la mediul studentesc.

	Numărul de ordine al afirmațiilor														
Nr.o.	1	4	7	10	13	16	19	22	25	28	31	34	37	40	43
Aprecieri															
Nr.o.	2	5	8	11	14	17	20	23	26	29	32	35	38	41	44
Aprecieri															
Nr.o.	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30	33	36	39	42	45
Aprecieri															

- 1 Mă bucur de susținerea celor ce mă înconjoară
- 2 Comunic la fel ca pe timpuri cu familia
- 3 Sunt mulțumit de faptul cum am ales universitatea
- 4 Duc un mod de viață obișnuit
- 5 Mențin relațiile cu prietenii vechi
- 6 Sunt mulțumit de faptul cum am ales facultatea, specialitatea

- 7 Îmi satisfac necesitățile religioase
- 8 Mențin relații cu apropiații, rudele
- 9 Capacitățile mele corespund profesiei alese
- 10 Găsesc limbă comună cu oamenii
- 11 Mă bucur de susținerea familiei
- 12 Planurile mele de viitor sunt dependente de aceea, ce mă preocupă acum la universitate
- 13 Mă simt bine între oameni
- 14 Mă bucur de înțelegere din partea rudelor și apropiaților
- 15 Văd perspectiva pentru viitorul apropiat
- 16 Mă orientez în sistemul de transport urban
- 17 Găsesc limbă comună cu colegii
- 18 Mă bucur de confort emoțional
- 19 Mențin un regim al zilei convenabil
- 20 Sunt înțeles de colegi
- 21 Îmbin cu succes activitatea de învățare cu cea extracurriculară
- 22 Sunt obișnuit cu zgomotul de oraș
- 23 Dispun de ajutorul solicitat de la colegi
- 24 Sunt autonom în determinarea cursului pregătirii mele profesionale
- 25 Mă simt bine în stradă
- 26 Mă simt necesar și solicitat în grupa academică
- 27 Îmi realizez fără dificultăți necesitățile de formare profesională
- 28 Mă comport cu încredere purtând haina obișnuită mie
- 29 Petrec timpul liber cu colegii
- 30 Îmi dezvolt aptitudinile solicitate de viitoarea mea profesie
- 31 Distribui cu succes mijloacele financiare de care dispun
- 32 Sunt de acord cu notele pe care mi le dau profesorii
- 33 Dispun de timp suficient pentru toate cele planificate
- 34 Am un regim alimentar satisfăcător
- 35 Sunt mulțumit de comunicarea cu profesorii
- 36 Îmbin cu succes învățătura cu alte activități
- 37 Găsesc în oraș fără dificultăți serviciile de care am nevoie
- 38 Sunt satisfăcut de comunicarea cu administrația universității și facultății
- 39 Dispun de timp pentru odihnă
- 40 Îmi procur lucrurile de care am nevoie
- 41 Profesorii îmi apreciază după merit cunoștințele
- 42 Îmi ajunge timp pentru somn
- 43 Îmi organizez timpul liber
- 44 Sunt implicat în activități extracurriculare
- 45 Mențin programul zilei cu care m-am obișnuit

Anexa A 1.3. Scala Locus of control Rotter

Instrucțiune: Citeștiți cu atenție următoarele propoziții, și notați varianta pe care o considerați adevărată.

1. a. Copiii au necazuri pentru că părinții îi pedepsesc prea des.
b. Necazurile celor mai mulți copii din ziua de azi provin din faptul că părinții îi lasă prea liberi.
2. a. Multe din evenimentele nefericite din viața se datorează în mare parte ghinionului.
b. Eșecurile oamenilor rezultă din greșelile pe care chiar ei le fac.
3. a. Unui din motivele pentru care există războaie este insuficienta implicare în politică a cetățenilor.

- b. Vor exista întotdeauna războaie, indiferent cât am încerca să le prevenim.
4. a. În cursul vieții, orice individ poate câștiga stima și respectul pe care le merită.
b. Din păcate, valoarea unui om este adesea necunoscută, oricât de mult s-ar strădui el.
5. a. Ideea că profesorii sunt nedrepti/neobiectivi cu studenții/elevii este un nonsens.
b. Majoritatea studenților/elevilor nu realizează în ce măsură notele lor sunt întâmplătoare.
6. a. Fără o porție sănătoasă de noroc nu poți fi un lider eficient.
b. Oamenii capabili care nu reușesc să se impună n-au reușit să profite de ocaziile care li s-au oferit.
7. a. Unora pur și simplu nu le plac oamenii, oricât te-ai strădui.
b. Oamenii care nu pot să se facă plăcuți de ceilalți nu știu să se poarte.
8. a. Ereditatea are rolul principal în determinarea personalității.
b. Experiența vieții determină ceea ce este un individ.
9. a. Nu o data mi-am dat seama că ceea ce trebuia să se întâmple s-a și întâmplat.
b. Lăstate la voia întâmplării, problemele nu mi s-au rezolvat niciodată la fel de sigur că și atunci când hotărâsc să acționez eu însumi pentru a le rezolva.
10. a. În cazul unui student/elev foarte bine pregătit poate fi rar vorba de o examinare nedreaptă.
b. De multe ori întrebările de examen tind să fie atât de departe de cursurile predate, încât învățarea este într-adevăr fără folos.
11. a. Obținerea unui succes este o chestiune de muncă serioasă, norocul având prea puțin de-a face cu asta.
b. Obținerea unui loc de muncă depinde de a fi la locul potrivit și la momentul potrivit.
12. a. Omul de rând poate influența deciziile guvernamentale.
b. Lumea este condusă de câțiva oameni puternici, iar omul de rând are prea puțină importanță.
13. a. Când îmi fac planuri, sunt aproape întotdeauna sigur că voi putea să le îndeplinesc.
b. Nu este întotdeauna înțelept să îți faci planuri pe termen lung, pentru că oricum multe întâmplări țin de șansă sau neșansă.
14. a. Există unii oameni care pur și simplu nu sunt buni.
b. În orice om există ceva bun.
15. a. În cazul meu, a obține ce vreau are puțin sau chiar deloc de-a face cu norocul.
b. De multe ori putem foarte bine să decidem ce e de făcut dând cu banul.
16. a. A deveni șef depinde de cât de norocos este cineva pentru a se găsi la locul potrivit înaintea celorlalți.
b. Reușita oamenilor în a face ce trebuie depinde de abilitatea lor, norocul având puțină importanță, sau deloc.
17. a. Atâta timp cât problemele mondiale sunt îngrijorătoare, cei mai mulți dintre noi suntem victime ale unor forțe pe care nici nu le înțelegem, nici nu le controlăm.
b. Participând activ la viața publică, oamenii pot gestiona evenimentele din lume.
18. a. Cei mai mulți oameni nu își dau seama cât de mult viața lor depinde de circumstanțe fortuite.
b. De fapt, un astfel de lucru ca norocul nu există.
19. a. Ar trebui întotdeauna să recunoști greșelile tale.
b. De regulă, este mai bine să nu evidențiezi greșelile tale.
20. a. Este dificil să știi dacă plăci sau nu unei persoane.
b. Numărul tău de prietenii depinde de cât de mult plăci altor persoane.
21. a. După ce ni se întâmplă necazuri, ele sunt echilibrate de evenimente plăcute.
b. Cele mai multe eșecuri sunt un rezultat al lipsei de capacități, al ignoranței, lenei, sau a toate cele trei cauze combinate.

22. a. Dacă s-ar face destule eforturi, formalismul și nesimțirea ar putea fi eradicat.
- b. Există lucruri cu care e greu de luptat, astfel încât formalismul și nesimțirea nu pot fi eradicat.
23. a. Uneori este greu de înțeles, pe ce se bazează liderii atunci când promovează un om la mențiune.
- b. Mențiunile se fac în funcție de aportul în muncă a omului.
24. a. Un lider bun se așteaptă ca subordonații să decidă ce ar trebui să facă.
- b. Un lider bun face clară sarcina pentru fiecare angajat.
25. a. Simt de multe ori că am o influență redusă asupra a ceea ce se întâmplă cu mine.
- b. Nu cred că soarta sau hazardul pot juca un rol important în viața mea.
26. a. Oamenii sunt singuri din cauza că nu dau dovadă de atitudini de prietenie față de ceilalți.
- b. Este inutil să insiști în a câștiga simpatia oamenilor: în cazul în care plăci, plăci pur și simplu.
- 27.a. Caracterul unei persoane depinde în primul rând pe voința lui.
- b. Caracterul unei persoane se formează în linii mari în colectiv.
28. a. Ce se întâmplă cu mine, țin de voința mea.
- b. Uneori simt ca viața mea evoluează într-o direcție care nu depinde de voința mea.
29. a. De multe ori nu pot înțelege de ce managerii procedează într-un mod, și nu altfel.
- b. În cele din urmă, de gestionarea proasta a organizației sunt responsabile persoanele care lucrează în aceasta.

Anexa A 1.4. Scala distanței sociale

Instrucțiune. Găsiți mai jos o listă cu diferite grupuri etnice și culturale. Unele popoare și naționalități sunt mai aproape de fiecare dintre noi, altele mai puțin apropiate. Indicați o singură afirmație care este cea mai potrivită pentru fiecare grup, care constituie completarea următoarei fraze:

„Personal pentru mine este posibil și de dorit să primesc un reprezentant al acestui grup...

Cetățeni ai	Republicii Moldova	României	Ucrainei	Israelului	Turciei	Congo	Coreea	China
1. ca pe o rudă apropiată (de exemplu, soț ori soție)								
2. ca pe un prieten apropiat								
3. ca pe un vecin de scară, bloc, casă								
4. în calitate de coleg de serviciu								
5. ca cetățean al țării mele								
6. ca oaspete (turist) în țara mea								
7. nu mi-ar plăcea să-l văd în țara mea								

Anexa A 1.5. Ghid de interviu „Ce mă ajută și ce-mi face dificilă adaptarea”

Stimate student!

Vă mulțumim pentru interesul acordat acestui studiu despre percepțiile studenților internaționali asupra modalităților și dificultăților de adaptare la noul mediu cultural și solicitările academice. Următoarele întrebări vor determina dacă sunteți eligibil pentru a participa la acest sondaj.

1. Câți ani aveți? ____

2. Sunteți student internațional care studiază în Republica Moldova?

Da

Nu

3. Sunteți înmatriculat la un program de licență?

Da

Nu

4. Ați terminat cel puțin un semestru în cadrul programului de licență la care sunteți admis?

Da

Nu

5. Este prima dată când urmați un program de licență în afara țării dumneavoastră de origine?

Da

Nu

6. Ați cunoscut limba română până la venirea pentru studii în Republica Moldova?

Da

Nu

7. Ați vizitat vreodată Republica Moldova până la venirea pentru studii?

Da

Nu

Prin următoarele întrebări dorim să aflăm, cât de bine cunoașteți și vă descurcați cu sarcinile legate de studiile Dvs. la un program de licență.

1. Cunoașteți organizarea sistemului de învățământ din Republica Moldova?

Da

Nu

Doar unele momente legate de studiile la licență

2. Puteți explica ce înseamnă „bacalaureat” în Republica Moldova?

Da

Nu

3. Cunoașteți condițiile și termenii de învățare la un program de licență în Republica Moldova?

Da

Nu

4. Puteți oferi o explicație termenului de „credite academice” și modalității de a le acumula?

Da

Nu

5. Puteți afirma că pe parcursul unui an de studii ați învățat metode și tehnici de asimilare a conținutului cursurilor, pregătire de seminare și lecții practice, de examene?

Da

Nu

6. De cât timp aveți nevoie, pentru a învăța într-o măsură suficientă materialele din cadrul cursurilor? ____ (indicați în ore/zi)

7. Considerați că sănătatea Dvs. s-a înrăutățit pe parcursul ultimului an?

Da

Nu

8. Puteți afirma că ați obosit pe parcursul primului an de studii?

Da

Nu

9. Puteți afirma că în țara de origine ați asimilat suficientă experiență de învățare, conformă exigențelor și tradițiilor locale?

Da

Nu

9. Experiența de învățare din țara de origine vă ajută să vă adaptați la solicitările pe care le-ați întâlnit la universitate?

Da

Nu

10. Cum considerați afirmația: „Mulți studenți învață mai rău decât ar putea”?

Absolut corectă

Parțial corectă

Incorectă

11. Care sunt cauzele insuccesului academic al studenților?

Nu se pot adapta la noile condiții

Nu cunosc suficient limba română

Nu alocă timp suficient pentru pregătirea de seminare și lecții practice

Nu frecventează toate orele

Nu depun efort personal

Altele (indicați)

12. Ai ales specialitatea pe care o urmezi până a veni la studii în Republica Moldova?

Da

Nu

13. Ai ales specialitatea pe care o urmezi reieșind din propria dorință?

Da

Nu

14. Ai ales opțiunea de a învăța la universitate până a veni la studii în Republica Moldova?

Da

Nu

15. Ai ales specialitatea și opțiunea de a învăța la universitate, fiind conștient de faptul că vei avea o profesie onorabilă și solicitată?

Da

Nu

16. Consideri că specialitatea căpătată va contribui la dezvoltarea ta profesională în țara de origine?

Da

Nu

17. Consideri că specialitatea căpătată va contribui la dezvoltarea ta profesională în altă țară?

Da

Nu

18. Voi studia în specialitatea aleasă, chiar dacă îmi cere mult efort.

Da

Nu

19. Un student care învață prost își poate pierde respectul rudelor și cunoșcuților.

Da

Nu

20. Nu vreau ca situația mea academică să fie cunoscută de cei de acasă.

Da

Nu

21. Studentul care învață bine este:

Mai prietenos

Mai vesel
Mai încrezut în sine
Mai demn de respect
Mai activ
Mai fericit
Altceva

22. Calitățile personale pot fi o condiție a performanței academice a studentului?

Da

Nu

23. Calitățile personale pot fi o condiție a evaluării academice (notelor) a studentului?

Da

Nu

24. Dificultățile de adaptare pot influența evaluarea academică (notele) a studentului?

Da

Nu

25. În primul rând, eu sunt responsabil de rezultatele mele academice.

Da

Nu

25. Este munca cinstită o condiție de bază a rezultatelor academice bune?

Da

Nu

Următoarele întrebări urmăresc scopul de a identifica cum vă adaptați la mediul cultural nou.

1. Dorești și îți place să înveți limba română?

Da

Nu

2. Comunic liber și frecvent cu băștinașii?

Da

Nu

3. Petrec util și interesant timpul liber?

Da

Nu

4. Uneori nu găsesc ce să fac, cu ce să mă ocup, și mă plictisesc.

Da

Nu

5. Am prieteni, o persoană dragă dintre băștinași.

Da

Nu

6. Deși am prieteni băștinași, prefer să comunic cu conaționalii.

Da

Nu

7. Mai bine e să nu ai încredere în nimeni

Da

Nu

8. În Republica Moldova îmi lipsește cercul de comunicare pe care îl aveam în țara mea.

Da

Nu

9. Îți place cultura Republicii Moldova?

Da

Nu

10. Mă simt în siguranță în Republica Moldova.

Da

Nu

11. În Republica Moldova te simți dependent?

Da

Nu

12. Îmi place să-i cunosc pe localnici.

Da

Nu

13. Simt ostilitate față de ceea ce mă înconjoară.

Da

Nu

14. Destul de frecvent totul îmi pare deosebit de strain și îndepărtat.

Da

Nu

Anexa 2. Prelucrări statistice ale datelor cercetării constatative

Anexa A 2.1. Compararea mediilor statistice ale adaptării psihosociale a studenților autohtoni și internaționali

		t-test for Equality of Means				
		t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
Necesitati sociocomunicative	Equal variances assumed	-5,660	317	,000	-2,03176	,35896
	Equal variances not assumed	-5,662	312,122	,000	-2,03176	,35882
Necesitati ecosociale	Equal variances assumed	-3,309	317	,001	-1,08282	,32719
	Equal variances not assumed	-3,308	313,079	,001	-1,08282	,32730
Necesitati socioeconomice	Equal variances assumed	-2,711	317	,007	-,98329	,36267
	Equal variances not assumed	-2,711	316,983	,007	-,98329	,36267
Adaptare nivel macrosocial	Equal variances assumed	-5,148	317	,000	-1,36616	,26540
	Equal variances not assumed	-5,150	312,695	,000	-1,36616	,26530
Comunicare rude prieteni	Equal variances assumed	-2,677	317	,008	-,89520	,33435
	Equal variances not assumed	-2,678	316,441	,008	-,89520	,33430
Comunicare colegi facultate	Equal variances assumed	-4,065	317	,000	-1,50271	,36970
	Equal variances not assumed	-4,064	316,455	,000	-1,50271	,36974
Comunicare cadre didactice	Equal variances assumed	-3,463	317	,001	-1,21655	,35128
	Equal variances not assumed	-3,463	316,985	,001	-1,21655	,35126
Adaptare nivel mezosocial	Equal variances assumed	-4,255	317	,000	-1,21252	,28496
	Equal variances not assumed	-4,256	315,753	,000	-1,21252	,28489
Necesitati identificare profesionala	Equal variances assumed	-1,969	317	,050	-,75656	,38426
	Equal variances not assumed	-1,969	315,487	,050	-,75656	,38417
Necesitati formare profesionala	Equal variances assumed	,495	317	,621	,38888	,78523
	Equal variances not assumed	,494	193,366	,622	,38888	,78720
Necesitati management timp	Equal variances assumed	-,791	317	,430	-1,35814	1,71699
	Equal variances not assumed	-,792	258,685	,429	-1,35814	1,71439
Adaptare nivel microsocial	Equal variances assumed	-,859	317	,391	-,57320	,66721
	Equal variances not assumed	-,860	304,204	,391	-,57320	,66676
Adaptare psihosociala	Equal variances assumed	-3,348	317	,001	-1,04667	,31267
	Equal variances not assumed	-3,349	312,356	,001	-1,04667	,31255

Anexa A 2.2. Compararea mediilor statistice ale adaptării psihosociale a studenților de sex masculin și feminin

		t-test for Equality of Means				
		t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
Adaptare macrosocial	Equal variances assumed	-1,889	317	,060	-,55637	,29453
	Equal variances not assumed	-1,851	188,095	,066	-,55637	,30061

Necesitati sociocomunicative		Equal variances assumed	-3,139	317	,002	-1,24817	,39769
		Equal variances not assumed	-3,033	181,954	,003	-1,24817	,41153
Necesitati ecosociale		Equal variances assumed	-,191	317	,848	-,06827	,35676
		Equal variances not assumed	-,201	224,647	,841	-,06827	,33946
Necesitati socioeconomice		Equal variances assumed	-,879	317	,380	-,34513	,39281
		Equal variances not assumed	-,790	154,805	,431	-,34513	,43692
Adaptare nivel mezosocial		Equal variances assumed	1,001	317	,317	,31402	,31361
		Equal variances not assumed	,990	192,232	,324	,31402	,31725
Comunicare rude prieteni		Equal variances assumed	2,733	317	,007	,97913	,35829
		Equal variances not assumed	2,612	177,220	,010	,97913	,37492
Comunicare colegi facultate		Equal variances assumed	,652	317	,515	,26498	,40627
		Equal variances not assumed	,649	195,280	,517	,26498	,40839
Comunicare cadre didactice		Equal variances assumed	-,758	317	,449	-,29059	,38331
		Equal variances not assumed	-,726	178,158	,469	-,29059	,40020
Adaptare nivel microsocial		Equal variances assumed	-,612	317	,541	-,43822	,71571
		Equal variances not assumed	-,801	310,836	,424	-,43822	,54726
Necesitati identificare profesionala		Equal variances assumed	,223	317	,823	,09262	,41444
		Equal variances not assumed	,217	183,392	,829	,09262	,42745
Necesitati formare profesionala		Equal variances assumed	-,540	317	,589	-,45482	,84177
		Equal variances not assumed	-,713	306,887	,476	-,45482	,63780
Necesitati management timp		Equal variances assumed	-,514	317	,608	-,94673	1,84180
		Equal variances not assumed	-,727	250,540	,468	-,94673	1,30226
Adaptare psihosociala		Equal variances assumed	-,648	317	,518	-,22079	,34086
		Equal variances not assumed	-,711	251,431	,478	-,22079	,31043

Anexa A 2.3. Compararea mediilor statistice ale adaptării psihosociale a studenților de la
anul I - III

Multiple Comparisons - Tukey HSD					
Dependent Variable	(I) An studii	(J) An studii	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
Necesitati sociocomunicative	1,00	2,00	1,91527*	,44215	,000
		3,00	1,88697*	,44215	,000
	2,00	1,00	-1,91527*	,44215	,000
		3,00	-,02830	,44319	,998
	3,00	1,00	-1,88697*	,44215	,000
		2,00	,02830	,44319	,998
Necesitati ecosociale	1,00	2,00	-1,89667*	,44120	,000
		3,00	-1,85893*	,44120	,000
	2,00	1,00	1,89667*	,44120	,000
		3,00	,03774	,44224	,996
	3,00	1,00	1,85893*	,44120	,000
		2,00	-,03774	,44224	,996

		2,00	-,03774	,44224	,996
Necesitati socioeconomice	1,00	2,00	-3,45054*	,30648	,000
		3,00	-6,12035*	,30648	,000
	2,00	1,00	3,45054*	,30648	,000
		3,00	-2,66981*	,30720	,000
	3,00	1,00	6,12035*	,30648	,000
		2,00	2,66981*	,30720	,000
Adaptare nivel macrosocial	1,00	2,00	-1,03976*	,38867	,021
		3,00	-2,20014*	,38867	,000
	2,00	1,00	1,03976*	,38867	,021
		3,00	-1,16038*	,38958	,009
	3,00	1,00	2,20014*	,38867	,000
		2,00	1,16038*	,38958	,009
Comunicare rude prieteni	1,00	2,00	-1,18771*	,42453	,015
		3,00	-2,63111*	,42453	,000
	2,00	1,00	1,18771*	,42453	,015
		3,00	-1,44340*	,42552	,002
	3,00	1,00	2,63111*	,42453	,000
		2,00	1,44340*	,42552	,002
Comunicare colegi facultate	1,00	2,00	-1,88734*	,26910	,000
		3,00	-3,65338*	,26910	,000
	2,00	1,00	1,88734*	,26910	,000
		3,00	-1,76604*	,26973	,000
	3,00	1,00	3,65338*	,26910	,000
		2,00	1,76604*	,26973	,000
Comunicare cadre didactice	1,00	2,00	-,72077	,40274	,175
		3,00	-1,73021*	,40274	,000
	2,00	1,00	,72077	,40274	,175
		3,00	-1,00943*	,40368	,034
	3,00	1,00	1,73021*	,40274	,000
		2,00	1,00943*	,40368	,034
Adaptare nivel mezosocial	1,00	2,00	-1,48087*	,44147	,003
		3,00	-2,57521*	,44147	,000
	2,00	1,00	1,48087*	,44147	,003
		3,00	-1,09434*	,44251	,037
	3,00	1,00	2,57521*	,44147	,000
		2,00	1,09434*	,44251	,037
Necesitati identificare profesionala	1,00	2,00	-1,49568*	,40978	,001
		3,00	-2,77870*	,40978	,000
	2,00	1,00	1,49568*	,40978	,001
		3,00	-1,28302*	,41074	,006
	3,00	1,00	2,77870*	,40978	,000

		2,00	1,28302*	,41074	,006
Necesitati profesionala	1,00	2,00	-1,23500*	,33364	,001
		3,00	-2,36047*	,33364	,000
	2,00	1,00	1,23500*	,33364	,001
		3,00	-1,12547*	,33442	,002
	3,00	1,00	2,36047*	,33364	,000
		2,00	1,12547*	,33442	,002
Necesitati management timp	1,00	2,00	-1,31132*	,44908	,010
		3,00	-2,68868*	,44908	,000
	2,00	1,00	1,31132*	,44908	,010
		3,00	-1,37736*	,45013	,007
	3,00	1,00	2,68868*	,44908	,000
		2,00	1,37736*	,45013	,007
Adaptare nivel microsocial	1,00	2,00	-,78073	,94641	,688
		3,00	-3,03544*	,94641	,004
	2,00	1,00	,78073	,94641	,688
		3,00	-2,25472*	,94863	,047
	3,00	1,00	3,03544*	,94641	,004
		2,00	2,25472*	,94863	,047
Adaptare psihosociala	1,00	2,00	-3,48254	2,09526	,222
		3,00	-3,22783	2,09526	,273
	2,00	1,00	3,48254	2,09526	,222
		3,00	,25472	2,10018	,992
	3,00	1,00	3,22783	2,09526	,273
		2,00	-,25472	2,10018	,992

Anexa A 2.4. Rezultatele comparării multiple a locului controlului pentru grupe de student din diferite țări cu ajutorului testului Tukey

Multiple Comparisons - Tukey HSD				
Dependent Variable: Locul Controlului				
Tara_origine	(J) Tara_origine	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
Republica Moldova	România	,37750	,40328	,982
	Ucraina	,71750	,43496	,720
	Israel	,47967	,48752	,976
	Turcia	,44893	,60932	,996
	Congo	-,56560	,44123	,905
	Coreea	1,15477	,68145	,691
	China	-,88500	,57323	,783
România	Republica Moldova	-,37750	,40328	,982
	Ucraina	,34000	,54045	,998
	Israel	,10217	,58358	1,000
	Turcia	,07143	,68859	1,000

	Congo	-,94310	,54551	,668
	Coreea	,77727	,75317	,969
	China	-1,26250	,65688	,537
Ucraina	Republica Moldova	-,71750	,43496	,720
	România	-,34000	,54045	,998
	Israel	-,23783	,60591	1,000
	Turcia	-,26857	,70761	1,000
	Congo	-1,28310	,56932	,323
	Coreea	,43727	,77060	,999
	China	-1,60250	,67679	,261
Israel	Republica Moldova	-,47967	,48752	,976
	România	-,10217	,58358	1,000
	Ucraina	,23783	,60591	1,000
	Turcia	-,03075	,74108	1,000
	Congo	-1,04528	,61042	,679
	Coreea	,67510	,80144	,990
	China	-1,36467	,71171	,540
Turcia	Republica Moldova	-,44893	,60932	,996
	România	-,07143	,68859	1,000
	Ucraina	,26857	,70761	1,000
	Israel	,03075	,74108	1,000
	Congo	-1,01453	,71148	,845
	Coreea	,70584	,88085	,993
	China	-1,33393	,80007	,708
Congo	Republica Moldova	,56560	,44123	,905
	România	,94310	,54551	,668
	Ucraina	1,28310	,56932	,323
	Israel	1,04528	,61042	,679
	Turcia	1,01453	,71148	,845
	Coreea	1,72038	,77415	,341
	China	-,31940	,68083	1,000
Coreea	Republica Moldova	-1,15477	,68145	,691
	România	-,77727	,75317	,969
	Ucraina	-,43727	,77060	,999
	Israel	-,67510	,80144	,990
	Turcia	-,70584	,88085	,993
	Congo	-1,72038	,77415	,341
	China	-2,03977	,85628	,254
China	Republica Moldova	,88500	,57323	,783
	România	1,26250	,65688	,537
	Ucraina	1,60250	,67679	,261
	Israel	1,36467	,71171	,540

	Turcia	1,33393	,80007	,708
	Congo	,31940	,68083	1,000
	Coreea	2,03977	,85628	,254

Anexa A 2.5. Rezultatele comparării multiple a locului controlului pentru grupe de student din diferite țări cu ajutorului testului Tukey

Variabila dependentă Externalitate				
(I) Tara origine	(J) Tara origine	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
Republica Moldova	România	-,58056	,61888	,982
	Ucraina	-1,05833	,66750	,759
	Israel	-,56848	,74816	,995
	Turcia	-,38214	,93507	1,000
	Congo	-,24914	,67712	1,000
	Coreea	-,61591	1,04577	,999
	China	,47500	,87969	,999
România	Republica Moldova	,58056	,61888	,982
	Ucraina	-,47778	,82938	,999
	Israel	,01208	,89558	1,000
	Turcia	,19841	1,05673	1,000
	Congo	,33142	,83714	1,000
	Coreea	-,03535	1,15583	1,000
	China	1,05556	1,00805	,967
Ucraina	Republica Moldova	1,05833	,66750	,759
	România	,47778	,82938	,999
	Israel	,48986	,92984	1,000
	Turcia	,67619	1,08591	,999
	Congo	,80920	,87369	,983
	Coreea	,44242	1,18257	1,000
	China	1,53333	1,03861	,820
Israel	Republica Moldova	,56848	,74816	,995
	România	-,01208	,89558	1,000
	Ucraina	-,48986	,92984	1,000
	Turcia	,18634	1,13728	1,000
	Congo	,31934	,93677	1,000
	Coreea	-,04743	1,22991	1,000
	China	1,04348	1,09220	,980
Turcia	Republica Moldova	,38214	,93507	1,000
	România	-,19841	1,05673	1,000
	Ucraina	-,67619	1,08591	,999
	Israel	-,18634	1,13728	1,000
	Congo	,13300	1,09185	1,000

	Coreea	-,23377	1,35177	1,000
	China	,85714	1,22781	,997
Congo	Republica Moldova	,24914	,67712	1,000
	România	-,33142	,83714	1,000
	Ucraina	-,80920	,87369	,983
	Israel	-,31934	,93677	1,000
	Turcia	-,13300	1,09185	1,000
	Coreea	-,36677	1,18803	1,000
	China	,72414	1,04482	,997
Coreea	Republica Moldova	,61591	1,04577	,999
	România	,03535	1,15583	1,000
	Ucraina	-,44242	1,18257	1,000
	Israel	,04743	1,22991	1,000
	Turcia	,23377	1,35177	1,000
	Congo	,36677	1,18803	1,000
	China	1,09091	1,31407	,991
China	Republica Moldova	-,47500	,87969	,999
	România	-1,05556	1,00805	,967
	Ucraina	-1,53333	1,03861	,820
	Israel	-1,04348	1,09220	,980
	Turcia	-,85714	1,22781	,997
	Congo	-,72414	1,04482	,997
	Coreea	-1,09091	1,31407	,991
Variabila dependentă Internalitate				
Republica Moldova	România	,60556	,61691	,977
	Ucraina	1,08333	,66537	,733
	Israel	,59348	,74577	,993
	Turcia	,40714	,93209	1,000
	Congo	,27414	,67496	1,000
	Coreea	,64091	1,04243	,999
	China	-,45000	,87688	1,000
România	Republica Moldova	-,60556	,61691	,977
	Ucraina	,47778	,82673	,999
	Israel	-,01208	,89272	1,000
	Turcia	-,19841	1,05336	1,000
	Congo	-,33142	,83447	1,000
	Coreea	,03535	1,15214	1,000
	China	-1,05556	1,00484	,966
Ucraina	Republica Moldova	-1,08333	,66537	,733
	România	-,47778	,82673	,999
	Israel	-,48986	,92687	1,000
	Turcia	-,67619	1,08245	,999

	Congo	-,80920	,87091	,983
	Coreea	-,44242	1,17880	1,000
	China	-1,53333	1,03529	,817
Israel	Republica Moldova	-,59348	,74577	,993
	România	,01208	,89272	1,000
	Ucraina	,48986	,92687	1,000
	Turcia	-,18634	1,13365	1,000
	Congo	-,31934	,93378	1,000
	Coreea	,04743	1,22598	1,000
	China	-1,04348	1,08871	,980
Turcia	Republica Moldova	-,40714	,93209	1,000
	România	,19841	1,05336	1,000
	Ucraina	,67619	1,08245	,999
	Israel	,18634	1,13365	1,000
	Congo	-,13300	1,08837	1,000
	Coreea	,23377	1,34746	1,000
	China	-,85714	1,22389	,997
Congo	Republica Moldova	-,27414	,67496	1,000
	România	,33142	,83447	1,000
	Ucraina	,80920	,87091	,983
	Israel	,31934	,93378	1,000
	Turcia	,13300	1,08837	1,000
	Coreea	,36677	1,18424	1,000
	China	-,72414	1,04148	,997
Coreea	Republica Moldova	-,64091	1,04243	,999
	România	-,03535	1,15214	1,000
	Ucraina	,44242	1,17880	1,000
	Israel	-,04743	1,22598	1,000
	Turcia	-,23377	1,34746	1,000
	Congo	-,36677	1,18424	1,000
	China	-1,09091	1,30988	,991
China	Republica Moldova	,45000	,87688	1,000
	România	1,05556	1,00484	,966
	Ucraina	1,53333	1,03529	,817
	Israel	1,04348	1,08871	,980
	Turcia	,85714	1,22389	,997
	Congo	,72414	1,04148	,997
	Coreea	1,09091	1,30988	,991

Anexa A 2.6. Compararea mediilor statistice ale locului intern și extern al controlului al
studenților de sex diferit

		Independent Samples Test						
		t-test for Equality of Means						
		t	df	Sig. (2- tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
							Lower	Upper
Externalitate	Equal variances assumed	1.198	157	.233	.59915	.50027	-.38897	1.58727
	Equal variances not assumed	1.270	95.399	.207	.59915	.47161	-.33706	1.53537
Internalitate	Equal variances assumed	.696	157	.488	.25094	.36069	-.46149	.96338
	Equal variances not assumed	.718	89.550	.475	.25094	.34948	-.44340	.94528

Anexa A 2.7. Rezultatele comparării multiple a locului controlului pentru grupe de studenți de la
ani diferiți de studii cu ajutorului testului Tukey

Multiple Comparisons					
Tukey HSD					
Dependent Variable	(I) An studii	(J) An studii	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
Externalitate	1.00	2.00	-.77481	.55566	.346
		3.00	-1.28963	.55068	.053
	2.00	1.00	.77481	.55566	.346
		3.00	-.51482	.54526	.613
	3.00	1.00	1.28963	.55068	.053
		2.00	.51482	.54526	.613
Internalitate	1.00	2.00	-1.43415*	.36853	.000
		3.00	-2.08217*	.36523	.000
	2.00	1.00	1.43415*	.36853	.000
		3.00	-.64803	.36164	.176
	3.00	1.00	2.08217*	.36523	.000
		2.00	.64803	.36164	.176

Anexa A 2.8. Rezultatele comparării multiple a locului controlului pentru grupe de studenți de la
facultăți diferite cu ajutorului testului Tukey

Multiple Comparisons					
Tukey HSD					
Dependent Variable	(I) Facutate	(J) Facutate	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.

Externalitate	1.00	2.00	-.52500	.92366	.998
		3.00	-.35450	.91624	1.000
		4.00	-.67083	1.09289	.996
		5.00	1.10550	.91624	.891
		6.00	.38750	.89688	.999
		7.00	-.22457	.89124	1.000
	2.00	1.00	.52500	.92366	.998
		3.00	.17050	.81784	1.000
		4.00	-.14583	1.01182	1.000
		5.00	1.63050	.81784	.423
		6.00	.91250	.79610	.913
		7.00	.30043	.78973	1.000
	3.00	1.00	.35450	.91624	1.000
		2.00	-.17050	.81784	1.000
		4.00	-.31633	1.00505	1.000
		5.00	1.46000	.80946	.548
		6.00	.74200	.78748	.965
		7.00	.12993	.78104	1.000
	4.00	1.00	.67083	1.09289	.996
		2.00	.14583	1.01182	1.000
		3.00	.31633	1.00505	1.000
		5.00	1.77633	1.00505	.572
		6.00	1.05833	.98743	.935
		7.00	.44626	.98231	.999
	5.00	1.00	-1.10550	.91624	.891
		2.00	-1.63050	.81784	.423
		3.00	-1.46000	.80946	.548
		4.00	-1.77633	1.00505	.572
		6.00	-.71800	.78748	.970
		7.00	-1.33007	.78104	.615
	6.00	1.00	-.38750	.89688	.999
		2.00	-.91250	.79610	.913
		3.00	-.74200	.78748	.965
		4.00	-1.05833	.98743	.935
		5.00	.71800	.78748	.970
		7.00	-.61207	.75824	.984
	7.00	1.00	.22457	.89124	1.000
		2.00	-.30043	.78973	1.000
		3.00	-.12993	.78104	1.000
		4.00	-.44626	.98231	.999
		5.00	1.33007	.78104	.615
		6.00	.61207	.75824	.984

Internalitate	1.00	2.00	-.25208	.67490	1.000
		3.00	-.29375	.66947	.999
		4.00	-.10208	.79855	1.000
		5.00	.07025	.66947	1.000
		6.00	.01696	.65533	1.000
		7.00	.22349	.65121	1.000
	2.00	1.00	.25208	.67490	1.000
		3.00	-.04167	.59758	1.000
		4.00	.15000	.73931	1.000
		5.00	.32233	.59758	.998
		6.00	.26905	.58169	.999
		7.00	.47557	.57704	.982
	3.00	1.00	.29375	.66947	.999
		2.00	.04167	.59758	1.000
		4.00	.19167	.73437	1.000
		5.00	.36400	.59145	.996
		6.00	.31071	.57539	.998
		7.00	.51724	.57069	.971
	4.00	1.00	.10208	.79855	1.000
		2.00	-.15000	.73931	1.000
		3.00	-.19167	.73437	1.000
		5.00	.17233	.73437	1.000
		6.00	.11905	.72149	1.000
		7.00	.32557	.71775	.999
	5.00	1.00	-.07025	.66947	1.000
		2.00	-.32233	.59758	.998
		3.00	-.36400	.59145	.996
		4.00	-.17233	.73437	1.000
		6.00	-.05329	.57539	1.000
		7.00	.15324	.57069	1.000
	6.00	1.00	-.01696	.65533	1.000
		2.00	-.26905	.58169	.999
		3.00	-.31071	.57539	.998
		4.00	-.11905	.72149	1.000
		5.00	.05329	.57539	1.000
		7.00	.20653	.55403	1.000
	7.00	1.00	-.22349	.65121	1.000
		2.00	-.47557	.57704	.982
		3.00	-.51724	.57069	.971
		4.00	-.32557	.71775	.999
		5.00	-.15324	.57069	1.000
		6.00	-.20653	.55403	1.000

Anexa A 2.9. Compararea mediilor statistice ale distanțelor de contact social adoptate de studenții de sex diferit

		t-test for Equality of Means						
		t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
							Lower	Upper
DCS-cetateni	Equal variances assumed	,679	317	,498	,11891	,17508	-,22555	,46338
RM	Equal variances not assumed	,658	183,074	,511	,11891	,18071	-,23763	,47545
DCS-cetateni	Equal variances assumed	-,212	317	,832	-,03090	,14563	-,31743	,25563
Romania	Equal variances not assumed	-,198	167,428	,843	-,03090	,15622	-,33931	,27751
DCS-cetateni	Equal variances assumed	1,216	317	,225	,19418	,15969	-,12001	,50838
Ucraina	Equal variances not assumed	1,245	209,959	,215	,19418	,15598	-,11332	,50168
DCS-cetateni	Equal variances assumed	,738	317	,461	,13021	,17651	-,21708	,47749
Israel	Equal variances not assumed	,717	184,722	,474	,13021	,18151	-,22789	,48830
DCS-cetateni	Equal variances assumed	-,652	317	,515	-,10893	,16694	-,43738	,21952
Turcia	Equal variances not assumed	-,666	208,174	,506	-,10893	,16361	-,43146	,21361
DCS-cetateni	Equal variances assumed	1,079	317	,282	,16165	,14986	-,13319	,45649
Congo	Equal variances not assumed	1,124	219,702	,262	,16165	,14382	-,12179	,44509
DCS-cetateni	Equal variances assumed	1,637	317	,103	,25224	,15411	-,05098	,55545
Corea	Equal variances not assumed	1,576	180,358	,117	,25224	,16007	-,06361	,56808
DCS-cetateni	Equal variances assumed	-,979	317	,328	-,17751	,18130	-,53422	,17920
China	Equal variances not assumed	-,974	195,289	,331	-,17751	,18224	-,53693	,18191

Anexa A 2.10. Compararea mediilor statistice ale distanțelor de contact social adoptate de studenții de la diverși ani de studii

Multiple Comparisons - Tukey HSD					
Dependent Variable	(I) An_studii	(J) An_studii	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
Distanța socială cu cetățenii din Republica Moldova	1,00	2,00	-,26380	,19961	,384
		3,00	-,25436	,19961	,411
	2,00	1,00	,26380	,19961	,384
		3,00	,00943	,20008	,999
	3,00	1,00	,25436	,19961	,411
		2,00	-,00943	,20008	,999
Distanța socială cu cetățenii din România	1,00	2,00	-,23638	,16592	,329
		3,00	-,18921	,16592	,490
	2,00	1,00	,23638	,16592	,329
		3,00	,04717	,16631	,957
	3,00	1,00	,18921	,16592	,490
		2,00	-,04717	,16631	,957

Distanța socială cu cetățenii din Ucraina	1,00	2,00	-,17246	,18248	,612
		3,00	-,23849	,18248	,392
	2,00	1,00	,17246	,18248	,612
		3,00	-,06604	,18291	,931
	3,00	1,00	,23849	,18248	,392
		2,00	,06604	,18291	,931
Distanța socială cu cetățenii din Israel	1,00	2,00	-,10148	,20046	,868
		3,00	-,42224	,20046	,090
	2,00	1,00	,10148	,20046	,868
		3,00	-,32075	,20093	,249
	3,00	1,00	,42224	,20046	,090
		2,00	,32075	,20093	,249
Distanța socială cu cetățenii din Turcia	1,00	2,00	-,07388	,18849	,919
		3,00	-,50785*	,18849	,020
	2,00	1,00	,07388	,18849	,919
		3,00	-,43396	,18893	,058
	3,00	1,00	,50785*	,18849	,020
		2,00	,43396	,18893	,058
Distanța socială cu cetățenii din Congo	1,00	2,00	-,46306*	,16827	,017
		3,00	,10298	,16827	,814
	2,00	1,00	,46306*	,16827	,017
		3,00	,56604*	,16867	,003
	3,00	1,00	-,10298	,16827	,814
		2,00	-,56604*	,16867	,003
Distanța socială cu cetățenii din Coreea	1,00	2,00	,30674	,17566	,190
		3,00	,34447	,17566	,124
	2,00	1,00	-,30674	,17566	,190
		3,00	,03774	,17607	,975
	3,00	1,00	-,34447	,17566	,124
		2,00	-,03774	,17607	,975
Distanța socială cu cetățenii din China	1,00	2,00	,13428	,20518	,790
		3,00	,53994*	,20518	,024
	2,00	1,00	-,13428	,20518	,790
		3,00	,40566	,20566	,121
	3,00	1,00	-,53994*	,20518	,024
		2,00	-,40566	,20566	,121

Anexa A 2.11. Distanțele de contact social ale studenților din diferite țări

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	Minimum	Maximum
R. Moldova	160	1,3	,57612	,04555	1,00	3,00

DCS RM	studenți	România	36	2,7	1,52727	,25454	1,00	7,00
		Ucraina	30	2,3	1,47001	,26839	1,00	7,00
		Israel	23	3,6	1,44052	,30037	1,00	7,00
		Turcia	14	3,0	1,51911	,40600	1,00	5,00
		Congo	29	3,2	1,58968	,29520	1,00	7,00
		Coreea	11	2,9	,83121	,25062	2,00	4,00
		China	16	3,7	2,02382	,50595	1,00	7,00
		Total	319	2,1	1,45715	,08158	1,00	7,00
DCS Romania	studenți	R. Moldova	160	1,8	,75559	,05973	1,00	3,00
		România	36	1,0	,00000	,00000	1,00	1,00
		Ucraina	30	2,5	,57135	,10431	1,00	3,00
		Israel	23	3,6	1,19947	,25011	2,00	7,00
		Turcia	14	3,1	1,77436	,47422	2,00	7,00
		Congo	29	3,0	1,08505	,20149	2,00	7,00
		Coreea	11	3,6	1,68954	,50942	2,00	7,00
		China	16	3,1	1,62788	,40697	2,00	7,00
		Total	319	2,2	1,21127	,06782	1,00	7,00
DCS Ucraina	studenți	R. Moldova	160	1,9	,78486	,06205	1,00	4,00
		România	36	2,8	,92023	,15337	1,00	4,00
		Ucraina	30	1,0	,18257	,03333	1,00	2,00
		Israel	23	3,7	1,49571	,31188	2,00	7,00
		Turcia	14	3,5	1,74312	,46587	2,00	7,00
		Congo	29	3,2	1,39050	,25821	2,00	7,00
		Coreea	11	4,4	1,43337	,43218	3,00	7,00
		China	16	3,7	1,49304	,37326	2,00	7,00
		Total	319	2,4	1,33123	,07453	1,00	7,00
DCS Israel	studenți	R. Moldova	160	2,6	1,04293	,08245	1,00	7,00
		România	36	3,4	1,59364	,26561	1,00	7,00
		Ucraina	30	3,3	1,41787	,25887	1,00	7,00
		Israel	23	1,1	,28810	,06007	1,00	2,00
		Turcia	14	3,4	1,55486	,41555	1,00	7,00
		Congo	29	4,3	1,53770	,28554	2,00	7,00
		Coreea	11	4,0	2,09762	,63246	2,00	7,00
		China	16	3,6	1,50416	,37604	2,00	7,00
		Total	319	2,9	1,46927	,08226	1,00	7,00
DCS Turcia	studenți	R. Moldova	160	2,7	,87862	,06946	1,00	5,00
		România	36	3,2	1,45051	,24175	1,00	7,00
		Ucraina	30	3,3	1,56102	,28500	1,00	7,00
		Israel	23	3,0	1,36443	,28450	1,00	6,00

	Turcia	14	1,0	,00000	,00000	1,00	1,00
	Congo	29	4,4	1,74056	,32321	2,00	7,00
	Coreea	11	3,9	1,70027	,51265	2,00	7,00
	China	16	4,3	1,25000	,31250	3,00	7,00
	Total	319	3,0	1,38931	,07779	1,00	7,00
DCS Congo	R. Moldova	160	3,3	1,01242	,08004	1,00	6,00
	România	36	3,1	,86694	,14449	2,00	5,00
	Ucraina	30	3,4	,93218	,17019	2,00	5,00
	Israel	23	3,9	1,34547	,28055	2,00	7,00
	Turcia	14	3,8	1,18831	,31759	2,00	7,00
	Congo	29	1,0	,18570	,03448	1,00	2,00
	Coreea	11	4,5	1,43970	,43408	2,00	7,00
	China	16	3,9	1,18145	,29536	2,00	7,00
	Total	319	3,2	1,24859	,06991	1,00	7,00
DCS Corea	R. Moldova	160	3,2	1,14236	,09031	1,00	7,00
	România	36	3,6	1,35810	,22635	2,00	7,00
	Ucraina	30	3,8	1,37465	,25098	2,00	7,00
	Israel	23	3,6	1,07615	,22439	2,00	7,00
	Turcia	14	3,9	1,49174	,39868	2,00	7,00
	Congo	29	3,4	1,08619	,20170	2,00	7,00
	Coreea	11	1,0	,00000	,00000	1,00	1,00
	China	16	2,0	,73030	,18257	1,00	3,00
	Total	319	3,3	1,28711	,07206	1,00	7,00
DCS China	R. Moldova	160	3,3	1,08383	,08568	1,00	7,00
	România	36	3,9	1,85400	,30900	2,00	7,00
	Ucraina	30	4,5	1,25258	,22869	2,00	7,00
	Israel	23	4,3	1,63581	,34109	2,00	7,00
	Turcia	14	4,0	1,79743	,48038	2,00	7,00
	Congo	29	4,8	1,09071	,20254	3,00	7,00
	Coreea	11	1,9	,70065	,21125	1,00	3,00
	China	16	1,0	,00000	,00000	1,00	1,00
	Total	319	3,5	1,51011	,08455	1,00	7,00

Anexa A 2.12. Compararea mediilor statistice ale distanțelor de contact social adoptate de studenții din diferite țări

Multiple Comparisons - Tukey HSD					
Dependent Variable	(I) Tara_origine	(J) Tara_origine	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
		România	-1,40694*	,21228	,000

Distanța socială cu cetățenii din Republica Moldova	Republica Molddova	Ucraina	-1,04583*	,22895	,000
		Israel	-2,27772*	,25662	,000
		Tucia	-1,71250*	,32073	,000
		Congo	-1,91940*	,23225	,000
		Coreea	-1,62159*	,35869	,000
		China	-2,40000*	,30173	,000
	România	Republica Molddova	1,40694*	,21228	,000
		Ucraina	,36111	,28447	,909
		Israel	-,87077	,30718	,090
		Tucia	-,30556	,36245	,990
		Congo	-,51245	,28714	,631
		Coreea	-,21465	,39645	,999
		China	-,99306	,34576	,082
	Ucraina	Republica Molddova	1,04583*	,22895	,000
		România	-,36111	,28447	,909
		Israel	-1,23188*	,31893	,003
		Tucia	-,66667	,37246	,627
		Congo	-,87356	,29967	,073
		Coreea	-,57576	,40562	,848
		China	-1,35417*	,35624	,004
	Israel	Republica Molddova	2,27772*	,25662	,000
		România	,87077	,30718	,090
		Ucraina	1,23188*	,31893	,003
		Tucia	,56522	,39008	,833
		Congo	,35832	,32131	,953
		Coreea	,65613	,42185	,776
		China	-,12228	,37462	1,000
	Tucia	Republica Molddova	1,71250*	,32073	,000
		România	,30556	,36245	,990
		Ucraina	,66667	,37246	,627
		Israel	-,56522	,39008	,833
		Congo	-,20690	,37450	,999
		Coreea	,09091	,46365	1,000
		China	-,68750	,42113	,730
	Congo	Republica Molddova	1,91940*	,23225	,000
		România	,51245	,28714	,631
		Ucraina	,87356	,29967	,073
		Israel	-,35832	,32131	,953
		Tucia	,20690	,37450	,999
		Coreea	,29781	,40749	,996
		China	-,48060	,35837	,882
	Coreea	Republica Molddova	1,62159*	,35869	,000

Distanța socială cu cetățenii din România		România	,21465	,39645	,999
		Ucraina	,57576	,40562	,848
		Israel	-,65613	,42185	,776
		Tucia	-,09091	,46365	1,000
		Congo	-,29781	,40749	,996
		China	-,77841	,45072	,670
	China	Republica Molddova	2,40000*	,30173	,000
		România	,99306	,34576	,082
		Ucraina	1,35417*	,35624	,004
		Israel	,12228	,37462	1,000
		Tucia	,68750	,42113	,730
		Congo	,48060	,35837	,882
		Coreea	,77841	,45072	,670
	Republica Molddova	România	,78750*	,17317	,000
		Ucraina	-,74583*	,18677	,002
		Israel	-1,77772*	,20935	,000
		Tucia	-1,28393*	,26164	,000
		Congo	-1,24698*	,18947	,000
		Coreea	-1,84886*	,29262	,000
		China	-1,33750*	,24615	,000
	România	Republica Molddova	-,78750*	,17317	,000
		Ucraina	-1,53333*	,23207	,000
		Israel	-2,56522*	,25059	,000
		Tucia	-2,07143*	,29569	,000
		Congo	-2,03448*	,23424	,000
		Coreea	-2,63636*	,32342	,000
		China	-2,12500*	,28207	,000
	Ucraina	Republica Molddova	,74583*	,18677	,002
		România	1,53333*	,23207	,000
		Israel	-1,03188*	,26018	,002
		Tucia	-,53810	,30385	,640
		Congo	-,50115	,24447	,450
		Coreea	-1,10303*	,33090	,021
		China	-,59167	,29062	,459
	Israel	Republica Molddova	1,77772*	,20935	,000
		România	2,56522*	,25059	,000
		Ucraina	1,03188*	,26018	,002
		Tucia	,49379	,31822	,778
		Congo	,53073	,26212	,467
		Coreea	-,07115	,34414	1,000
		China	,44022	,30561	,838
	Tucia	Republica Molddova	1,28393*	,26164	,000

		România	2,07143*	,29569	,000
		Ucraina	,53810	,30385	,640
		Israel	-,49379	,31822	,778
		Congo	,03695	,30551	1,000
		Coreea	-,56494	,37824	,811
		China	-,05357	,34356	1,000
	Congo	Republica Molddova	1,24698*	,18947	,000
		România	2,03448*	,23424	,000
		Ucraina	,50115	,24447	,450
		Israel	-,53073	,26212	,467
		Tucia	-,03695	,30551	1,000
		Coreea	-,60188	,33243	,613
		China	-,09052	,29235	1,000
	Coreea	Republica Molddova	1,84886*	,29262	,000
		România	2,63636*	,32342	,000
		Ucraina	1,10303*	,33090	,021
		Israel	,07115	,34414	1,000
		Tucia	,56494	,37824	,811
		Congo	,60188	,33243	,613
		China	,51136	,36769	,861
	China	Republica Molddova	1,33750*	,24615	,000
		România	2,12500*	,28207	,000
		Ucraina	,59167	,29062	,459
		Israel	-,44022	,30561	,838
		Tucia	,05357	,34356	1,000
		Congo	,09052	,29235	1,000
		Coreea	-,51136	,36769	,861
Distanța socială cu cetățenii din Ucraina	Republica Molddova	România	-,88681*	,18868	,000
		Ucraina	,88542*	,20351	,000
		Israel	-1,73342*	,22810	,000
		Tucia	-1,58125*	,28508	,000
		Congo	-1,25366*	,20644	,000
		Coreea	-2,44489*	,31883	,000
		China	-1,76875*	,26820	,000
	România	Republica Molddova	,88681*	,18868	,000
		Ucraina	1,77222*	,25286	,000
		Israel	-,84662*	,27304	,043
		Tucia	-,69444	,32217	,382
		Congo	-,36686	,25523	,839
		Coreea	-1,55808*	,35239	,000
		China	-,88194	,30733	,082
	Ucraina	Republica Molddova	-,88542*	,20351	,000

		România	-1,77222*	,25286	,000
		Israel	-2,61884*	,28349	,000
		Tucia	-2,46667*	,33107	,000
		Congo	-2,13908*	,26637	,000
		Coreea	-3,33030*	,36054	,000
		China	-2,65417*	,31665	,000
	Israel	Republica Molddova	1,73342*	,22810	,000
		România	,84662*	,27304	,043
		Ucraina	2,61884*	,28349	,000
		Tucia	,15217	,34673	1,000
		Congo	,47976	,28560	,700
		Coreea	-,71146	,37497	,554
		China	-,03533	,33299	1,000
	Tucia	Republica Molddova	1,58125*	,28508	,000
		România	,69444	,32217	,382
		Ucraina	2,46667*	,33107	,000
		Israel	-,15217	,34673	1,000
		Congo	,32759	,33288	,976
		Coreea	-,86364	,41213	,420
		China	-,18750	,37433	1,000
	Congo	Republica Molddova	1,25366*	,20644	,000
		România	,36686	,25523	,839
		Ucraina	2,13908*	,26637	,000
		Israel	-,47976	,28560	,700
		Tucia	-,32759	,33288	,976
		Coreea	-1,19122*	,36221	,025
		China	-,51509	,31854	,740
	Coreea	Republica Molddova	2,44489*	,31883	,000
		România	1,55808*	,35239	,000
		Ucraina	3,33030*	,36054	,000
		Israel	,71146	,37497	,554
		Tucia	,86364	,41213	,420
		Congo	1,19122*	,36221	,025
		China	,67614	,40063	,695
	China	Republica Molddova	1,76875*	,26820	,000
		România	,88194	,30733	,082
		Ucraina	2,65417*	,31665	,000
		Israel	,03533	,33299	1,000
		Tucia	,18750	,37433	1,000
		Congo	,51509	,31854	,740
		Coreea	-,67614	,40063	,695
		România	-,86319*	,23332	,006

Distanța socială cu cetățenii din Israel	Republica Molddova	Ucraina	-,71875	,25164	,085
		Israel	1,49429*	,28205	,000
		Tucia	-,84732	,35252	,243
		Congo	-1,72909*	,25527	,000
		Coreea	-1,41875*	,39425	,009
		China	-,98125	,33164	,065
	România	Republica Molddova	,86319*	,23332	,006
		Ucraina	,14444	,31267	1,000
		Israel	2,35749*	,33763	,000
		Tucia	,01587	,39838	1,000
		Congo	-,86590	,31560	,114
		Coreea	-,55556	,43574	,908
		China	-,11806	,38003	1,000
	Ucraina	Republica Molddova	,71875	,25164	,085
		România	-,14444	,31267	1,000
		Israel	2,21304*	,35054	,000
		Tucia	-,12857	,40938	1,000
		Congo	-1,01034*	,32938	,048
		Coreea	-,70000	,44583	,768
		China	-,26250	,39155	,998
	Israel	Republica Molddova	-1,49429*	,28205	,000
		România	-2,35749*	,33763	,000
		Ucraina	-2,21304*	,35054	,000
		Tucia	-2,34161*	,42875	,000
		Congo	-3,22339*	,35316	,000
		Coreea	-2,91304*	,46367	,000
		China	-2,47554*	,41175	,000
	Tucia	Republica Molddova	,84732	,35252	,243
		România	-,01587	,39838	1,000
		Ucraina	,12857	,40938	1,000
		Israel	2,34161*	,42875	,000
		Congo	-,88177	,41162	,390
		Coreea	-,57143	,50961	,952
		China	-,13393	,46288	1,000
	Congo	Republica Molddova	1,72909*	,25527	,000
		România	,86590	,31560	,114
		Ucraina	1,01034*	,32938	,048
		Israel	3,22339*	,35316	,000
		Tucia	,88177	,41162	,390
		Coreea	,31034	,44788	,997
		China	,74784	,39389	,553
	Coreea	Republica Molddova	1,41875*	,39425	,009

Distanța socială cu cetățenii din Turcia		România	,55556	,43574	,908
		Ucraina	,70000	,44583	,768
		Israel	2,91304*	,46367	,000
		Tucia	,57143	,50961	,952
		Congo	-,31034	,44788	,997
		China	,43750	,49540	,987
	China	Republica Molddova	,98125	,33164	,065
		România	,11806	,38003	1,000
		Ucraina	,26250	,39155	,998
		Israel	2,47554*	,41175	,000
		Tucia	,13393	,46288	1,000
		Congo	-,74784	,39389	,553
		Coreea	-,43750	,49540	,987
	Republica Molddova	România	-,51319	,22070	,283
		Ucraina	-,65208	,23804	,115
		Israel	-,27527	,26680	,969
		Tucia	1,68125*	,33346	,000
		Congo	-1,69806*	,24147	,000
		Coreea	-1,22784*	,37293	,024
		China	-1,63125*	,31371	,000
	România	Republica Molddova	,51319	,22070	,283
		Ucraina	-,13889	,29577	1,000
		Israel	,23792	,31937	,996
		Tucia	2,19444*	,37684	,000
		Congo	-1,18487*	,29853	,002
		Coreea	-,71465	,41218	,665
		China	-1,11806*	,35948	,042
	Ucraina	Republica Molddova	,65208	,23804	,115
		România	,13889	,29577	1,000
		Israel	,37681	,33159	,948
		Tucia	2,33333*	,38725	,000
		Congo	-1,04598*	,31157	,020
		Coreea	-,57576	,42172	,872
		China	-,97917	,37038	,145
	Israel	Republica Molddova	,27527	,26680	,969
		România	-,23792	,31937	,996
		Ucraina	-,37681	,33159	,948
		Tucia	1,95652*	,40557	,000
		Congo	-1,42279*	,33406	,001
		Coreea	-,95257	,43860	,372
		China	-1,35598*	,38949	,013
	Tucia	Republica Molddova	-1,68125*	,33346	,000

		România	-2,19444*	,37684	,000
		Ucraina	-2,33333*	,38725	,000
		Israel	-1,95652*	,40557	,000
		Congo	-3,37931*	,38937	,000
		Coreea	-2,90909*	,48206	,000
		China	-3,31250*	,43785	,000
	Congo	Republica Molddova	1,69806*	,24147	,000
		România	1,18487*	,29853	,002
		Ucraina	1,04598*	,31157	,020
		Israel	1,42279*	,33406	,001
		Tucia	3,37931*	,38937	,000
		Coreea	,47022	,42366	,954
		China	,06681	,37259	1,000
	Coreea	Republica Molddova	1,22784*	,37293	,024
		România	,71465	,41218	,665
		Ucraina	,57576	,42172	,872
		Israel	,95257	,43860	,372
		Tucia	2,90909*	,48206	,000
		Congo	-,47022	,42366	,954
		China	-,40341	,46861	,989
	China	Republica Molddova	1,63125*	,31371	,000
		România	1,11806*	,35948	,042
		Ucraina	,97917	,37038	,145
		Israel	1,35598*	,38949	,013
		Tucia	3,31250*	,43785	,000
		Congo	-,06681	,37259	1,000
		Coreea	,40341	,46861	,989
Distanța socială cu cetățenii din Congo	Republica Molddova	România	,12361	,18574	,998
		Ucraina	-,13750	,20032	,997
		Israel	-,65054	,22453	,077
		Tucia	-,52321	,28063	,576
		Congo	2,22802*	,20321	,000
		Coreea	-1,19205*	,31385	,004
		China	-,67500	,26401	,176
	România	Republica Molddova	-,12361	,18574	,998
		Ucraina	-,26111	,24891	,966
		Israel	-,77415	,26877	,080
		Tucia	-,64683	,31714	,457
		Congo	2,10441*	,25124	,000
		Coreea	-1,31566*	,34688	,004
		China	-,79861	,30253	,146
	Ucraina	Republica Molddova	,13750	,20032	,997

		România	,26111	,24891	,966
		Israel	-,51304	,27906	,594
		Tucia	-,38571	,32590	,936
		Congo	2,36552*	,26221	,000
		Coreea	-1,05455	,35491	,063
		China	-,53750	,31170	,671
	Israel	Republica Molddova	,65054	,22453	,077
		România	,77415	,26877	,080
		Ucraina	,51304	,27906	,594
		Tucia	,12733	,34131	1,000
		Congo	2,87856*	,28114	,000
		Coreea	-,54150	,36911	,824
		China	-,02446	,32778	1,000
	Tucia	Republica Molddova	,52321	,28063	,576
		România	,64683	,31714	,457
		Ucraina	,38571	,32590	,936
		Israel	-,12733	,34131	1,000
		Congo	2,75123*	,32768	,000
		Coreea	-,66883	,40568	,720
		China	-,15179	,36848	1,000
	Congo	Republica Molddova	-2,22802*	,20321	,000
		România	-2,10441*	,25124	,000
		Ucraina	-2,36552*	,26221	,000
		Israel	-2,87856*	,28114	,000
		Tucia	-2,75123*	,32768	,000
		Coreea	-3,42006*	,35654	,000
		China	-2,90302*	,31356	,000
	Coreea	Republica Molddova	1,19205*	,31385	,004
		România	1,31566*	,34688	,004
		Ucraina	1,05455	,35491	,063
		Israel	,54150	,36911	,824
		Tucia	,66883	,40568	,720
		Congo	3,42006*	,35654	,000
		China	,51705	,39437	,894
	China	Republica Molddova	,67500	,26401	,176
		România	,79861	,30253	,146
		Ucraina	,53750	,31170	,671
		Israel	,02446	,32778	1,000
		Tucia	,15179	,36848	1,000
		Congo	2,90302*	,31356	,000
		Coreea	-,51705	,39437	,894
		România	-,36736	,21495	,681

Distanța socială cu cetățenii din Coreea	Republica Molddova	Ucraina	-,55625	,23184	,245
		Israel	-,36495	,25985	,855
		Tucia	-,68482	,32477	,412
		Congo	-,17004	,23518	,996
		Coreea	2,24375*	,36322	,000
		China	1,24375*	,30554	,002
	România	Republica Molddova	,36736	,21495	,681
		Ucraina	-,18889	,28806	,998
		Israel	,00242	,31105	1,000
		Tucia	-,31746	,36702	,989
		Congo	,19732	,29076	,997
		Coreea	2,61111*	,40145	,000
		China	1,61111*	,35012	,000
	Ucraina	Republica Molddova	,55625	,23184	,245
		România	,18889	,28806	,998
		Israel	,19130	,32295	,999
		Tucia	-,12857	,37716	1,000
		Congo	,38621	,30345	,908
		Coreea	2,80000*	,41073	,000
		China	1,80000*	,36073	,000
	Israel	Republica Molddova	,36495	,25985	,855
		România	-,00242	,31105	1,000
		Ucraina	-,19130	,32295	,999
		Tucia	-,31988	,39500	,993
		Congo	,19490	,32536	,999
		Coreea	2,60870*	,42717	,000
		China	1,60870*	,37934	,001
	Tucia	Republica Molddova	,68482	,32477	,412
		România	,31746	,36702	,989
		Ucraina	,12857	,37716	1,000
		Israel	,31988	,39500	,993
		Congo	,51478	,37922	,876
		Coreea	2,92857*	,46950	,000
		China	1,92857*	,42644	,000
	Congo	Republica Molddova	,17004	,23518	,996
		România	-,19732	,29076	,997
		Ucraina	-,38621	,30345	,908
		Israel	-,19490	,32536	,999
		Tucia	-,51478	,37922	,876
		Coreea	2,41379*	,41263	,000
		China	1,41379*	,36289	,003
	Coreea	Republica Molddova	-2,24375*	,36322	,000

Distanța socială cu cetățenii din China		România	-2,61111*	,40145	,000
		Ucraina	-2,80000*	,41073	,000
		Israel	-2,60870*	,42717	,000
		Tucia	-2,92857*	,46950	,000
		Congo	-2,41379*	,41263	,000
		China	-1,00000	,45641	,360
	China	Republica Molddova	-1,24375*	,30554	,002
		România	-1,61111*	,35012	,000
		Ucraina	-1,80000*	,36073	,000
		Israel	-1,60870*	,37934	,001
		Tucia	-1,92857*	,42644	,000
		Congo	-1,41379*	,36289	,003
		Coreea	1,00000	,45641	,360
	Republica Molddova	România	-,57361	,23194	,211
		Ucraina	-1,21250*	,25016	,000
		Israel	-1,01685*	,28039	,008
		Tucia	-,71250	,35043	,461
		Congo	-1,47112*	,25376	,000
		Coreea	1,37841*	,39192	,012
		China	2,28750*	,32968	,000
	România	Republica Molddova	,57361	,23194	,211
		Ucraina	-,63889	,31083	,446
		Israel	-,44324	,33564	,891
		Tucia	-,13889	,39603	1,000
		Congo	-,89751	,31373	,084
		Coreea	1,95202*	,43317	,000
		China	2,86111*	,37779	,000
	Ucraina	Republica Molddova	1,21250*	,25016	,000
		România	,63889	,31083	,446
		Israel	,19565	,34847	,999
		Tucia	,50000	,40697	,923
		Congo	-,25862	,32743	,994
		Coreea	2,59091*	,44319	,000
		China	3,50000*	,38924	,000
	Israel	Republica Molddova	1,01685*	,28039	,008
		România	,44324	,33564	,891
		Ucraina	-,19565	,34847	,999
		Tucia	,30435	,42622	,997
		Congo	-,45427	,35107	,901
		Coreea	2,39526*	,46093	,000
		China	3,30435*	,40932	,000
	Tucia	Republica Molddova	,71250	,35043	,461

		România	,13889	,39603	1,000
		Ucraina	-,50000	,40697	,923
		Israel	-,30435	,42622	,997
		Congo	-,75862	,40919	,584
		Coreea	2,09091*	,50660	,001
		China	3,00000*	,46014	,000
	Congo	Republica Molddova	1,47112*	,25376	,000
		România	,89751	,31373	,084
		Ucraina	,25862	,32743	,994
		Israel	,45427	,35107	,901
		Tucia	,75862	,40919	,584
		Coreea	2,84953*	,44524	,000
		China	3,75862*	,39156	,000
	Coreea	Republica Molddova	-1,37841*	,39192	,012
		România	-1,95202*	,43317	,000
		Ucraina	-2,59091*	,44319	,000
		Israel	-2,39526*	,46093	,000
		Tucia	-2,09091*	,50660	,001
		Congo	-2,84953*	,44524	,000
		China	,90909	,49247	,589
	China	Republica Molddova	-2,28750*	,32968	,000
		România	-2,86111*	,37779	,000
		Ucraina	-3,50000*	,38924	,000
		Israel	-3,30435*	,40932	,000
		Tucia	-3,00000*	,46014	,000
		Congo	-3,75862*	,39156	,000
		Coreea	-,90909	,49247	,589

Anexa A 2.13. Compararea mediilor statistice ale adaptării psihosociale a studenților cu loc al controlului diferit

Dependent Variable	Multiple Comparisons - Tukey HSD				
	(I) LC_tip	(J) LC_tip	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
Necesitati sociocomunicative	Intern	Mixt	3,03544*	,94641	,004
		Extern	1,76604*	,26973	,000
	Mixt	Intern	-3,03544*	,94641	,004
		Extern	1,28302*	,41074	,006
	Extern	Intern	-1,76604*	,26973	,000
		Mixt	-1,28302*	,41074	,006
Necesitati ecosociale	Intern	Mixt	1,18771*	,42453	,015
		Extern	1,00943*	,40368	,030

	Mixt	Intern	-1,18771*	,42453	,015
		Extern	1.10589	,77208	,327
	Extern	Intern	-1,00943*	,40368	,030
		Mixt	-1.10589	,77208	,327
Necesitati socioeconomice	Intern	Mixt	1,03976*	,38867	,021
		Extern	1.08643	,54525	,117
	Mixt	Intern	-1,03976*	,38867	,021
		Extern	2,25472*	,94863	,047
	Extern	Intern	-1.08643	,54525	,117
		Mixt	-2,25472*	,94863	,047
Adaptare nivel macrosocial	Intern	Mixt	1.54136*	,55609	,017
		Extern	1,12547*	,33442	,002
	Mixt	Intern	-1.54136*	,55609	,017
		Extern	1,09434*	,44251	,037
	Extern	Intern	-1,12547*	,33442	,002
		Mixt	-1,09434*	,44251	,037
Comunicare rude prieteni	Intern	Mixt	2,14472*	,94863	,050
		Extern	1.13574	,59368	,138
	Mixt	Intern	-2,14472*	,94863	,050
		Extern	-2,15464*	,94863	,047
	Extern	Intern	-1.13574	,59368	,138
		Mixt	2,15464*	,94863	,047
Comunicare facultate colegi	Intern	Mixt	,16015	,45575	,934
		Extern	1.25636*	,39819	,005
	Mixt	Intern	-.16015	,45575	,934
		Extern	1.09621	,50230	,077
	Extern	Intern	-1.25636*	,39819	,005
		Mixt	-1.09621	,50230	,077
Comunicare didactice cadre	Intern	Mixt	-.41739	,61637	,777
		Extern	,20042	,53853	,927
	Mixt	Intern	,41739	,61637	,777
		Extern	,61781	,67932	,635
	Extern	Intern	-.20042	,53853	,927
		Mixt	-.61781	,67932	,635
Adaptare nivel mezosocial	Intern	Mixt	,83517	,70410	,463
		Extern	1.14793	,61518	,152
	Mixt	Intern	-.83517	,70410	,463
		Extern	,31276	,77601	,914
	Extern	Intern	-1.14793	,61518	,152
		Mixt	-.31276	,77601	,914
Necesitati profesionala identificare	Intern	Mixt	-.08851	,65792	,990
		Extern	,65483	,57483	,492

	Mixt	Intern	.08851	.65792	.990
		Extern	.74334	.72511	.562
	Extern	Intern	-.65483	.57483	.492
		Mixt	-.74334	.72511	.562
Necesitati profesionala	Intern	Mixt	1,09434*	.44251	.037
		Extern	1,37736*	.45013	.007
	Mixt	Intern	-1,09434*	.44251	.037
		Extern	.55645	.57013	.593
	Extern	Intern	-1,37736*	.45013	.007
		Mixt	-.55645	.57013	.593
Necesitati management timp	Intern	Mixt	-2.14516*	.61479	.002
		Extern	-3.56522*	.53715	.000
	Mixt	Intern	2.14516*	.61479	.002
		Extern	-1.42006	.67758	.094
	Extern	Intern	3.56522*	.53715	.000
		Mixt	1.42006	.67758	.094
Adaptare nivel microsocial	Intern	Mixt	1,03976*	.38867	.023
		Extern	2,05455*	.35491	.043
	Mixt	Intern	-1,03976*	.38867	.023
		Extern	-1.06802	2.19299	.878
	Extern	Intern	-2,05455*	.35491	.043
		Mixt	1.06802	2.19299	.878
Adaptare psihosociala	Intern	Mixt	-1.42604	2.33110	.814
		Extern	-2.59014	2.03671	.413
	Mixt	Intern	1.42604	2.33110	.814
		Extern	-1.16410	2.56918	.893
	Extern	Intern	2.59014	2.03671	.413
		Mixt	1.16410	2.56918	.893

Anexa 3. Programul de intervenție psihosocială

Anexa A 3.1. Scopul și obiectivele programului de intervenție psihosocială

Scopul Programului de intervenție psihosocială în vederea adaptării studenților internaționali: dezvoltarea resurselor personale ale studenților internaționali și înlăturarea dificultăților manifestate în cele două domenii ale adaptării psihosociale: la contextul sociocultural nou și la solicitările academice.

Obiectivele Programului de intervenție psihosocială în vederea adaptării psihosociale a studenților internaționali

1. Dezvoltarea cunoștințelor privind organizarea, misiunea, sarcinile, contextul național și internațional al învățământului superior din Republica Moldova.
2. Familiarizarea cu organizarea activității didactice și de cercetare în cadrul universității.
3. Dezvoltarea capacității de utilizare a metodelor active și eficiente de învățare în diversele forme de organizare a procesului educațional.
4. Analiza și perfecționarea formelor de colaborare cu colegii și cadrele didactice în procesul de formare profesională, identificarea modalităților adecvate pentru scopurile personale.
5. Valorificarea patrimoniului cultural al Republicii Moldova, manifestând interes și respect față de țara-gazdă.
6. Valorificarea experienței educaționale a tradițiilor și obiceiurilor în cultivarea interesului pentru cultura țării-gazdă și a oamenilor săi, susținerea învățării limbii române prin utilizarea în discuții, dezbateri, prezentări etc.
7. Lărgirea orizontului de cunoaștere și respectare a tradițiilor și obiceiurilor țării gazdă și a țărilor de origine ale participanților.
8. Dezvoltarea capacității de auto-cunoaștere și instaurarea unei motivații pentru autocunoaștere și autodezvoltare permanentă.
9. Dezvoltarea cunoștințelor și capacităților de planificare și organizare a timpului.
10. Perfecționarea capacității de gestionare a propriei dezvoltări prin construirea și implementarea unui traseu de profesionalizare bazat pe principiile educației universitare și învățării permanente.
11. Identificarea unor modalități și mijloace eficiente de dezvoltare a competențelor comportamentale și comunicative interculturale ale studenților internaționali.

Anexa A 3.2. Conținutul sumar al programului de intervenție psihosocială

Temă și subteme	Scop	Obiective	Durată
------------------------	-------------	------------------	---------------

Ședință de introducere în tematica programului de intervenție psihosocială	Inaugurarea programului de intervenție psihosocială și instaurarea unui climat de implicare.	- comunicarea scopului, obiectivelor și conținutului programului; - cunoașterea reciprocă a participanților la program; - instaurarea unui climat de încredere și implicare.	3 ore
Tema 1. Sensibilizare la mediul universitar și competențele academice³ - noiembrie 2018			
Subtema 1.1. Sistemul de învățământ superior din Republica Moldova. Organizarea activității instituției de învățământ superior	Dezvoltarea cunoștințelor privind organizarea, misiunea, sarcinile, contextul național și internațional al învățământului superior din RM. Familiarizarea cu organizarea activității didactice și de cercetare în universitate.	- cunoașterea tendințelor internaționale în dezvoltarea învățământului superior; - însușirea cunoștințelor despre principiile și direcțiile de bază în implementarea procesului de la Bologna în învățământul superior din RM; - identificarea caracteristicilor sistemului modern de învățământ superior structurat pe trei niveluri/cicluri; - înțelegerea prevederilor de bază ale sistemului de credite transferabile (ECST); - înțelegerea structurii și principiilor de construire a standardelor educaționale pentru învățământul profesional superior și programele educaționale corespunzătoare; - conștientizarea importanței implementării standardelor de calitate în universitate; - elaborarea unui plan personal de dezvoltare profesională.	3 ore
Subtema 1.2. Metode de învățare eficientă	Dezvoltarea capacității de utilizare a metodelor active, eficiente de învățare în cadrul diferitelor forme de organizare a procesului de învățământ.	- analiza impactului metodelor active de învățare în pregătirea pentru profesie la universitate; - formarea deprinderilor de utilizare a metodelor de învățare eficientă: lectura și analiza textelor, întocmirea glosarelor de termeni speciali, rezumarea, însușirea cu ajutorul planului, învățarea în grup etc.	3 ore
Subtema 1.3. Colaborare academică cu colegii și cadrele didactice	Analiza tuturor formelor de colaborare cu colegii și cadrelor didactice în procesul formării profesionale și identificarea modalităților potrivite scopurilor personale.	- cunoașterea modalităților de colaborare cu colegii și cadrele didactice; - analiza și selectarea modului de colaborare potrivit scopurilor personale și stilului de învățare; - experimentarea formelor de colaborare și analiza rezultatelor; - informarea despre normele care ghidează comunicarea cu colegii și cadrele didactice în scopuri educaționale și elaborarea de repere personale de utilizare a acestora.	3 ore
Tema 2. Sensibilizare și dezvoltare culturală prin familiarizarea cu istoria și cultura țării-gazdă - decembrie 2018			
Subtema 2.1. Sărbătorile și tradițiile din Republica Moldova	Valorificarea patrimoniului cultural al Republicii Moldova, manifestând interes respect față de țara-gazdă	- exprimarea de pe poziția culturii de origine și conștientizarea valorilor culturale ale țării-gazdă; - formularea judecăților de valoare argumentate cu privire la produsele culturale, înțelegerea mesajele culturale;	3 ore

³ Tema 1 prezintă tematica unei discipline predate la anul 1 în cadrul programului de licență Psihologie, elaborate de conf. univ., dr. Svetlana Rusnac.

		- explorarea modalităților de expresie culturală, utilizând analiza comparativă pentru identificarea unor valori, tradiții obiceiuri apropiate, familiare; - corelarea valorilor culturale ale țării de origine și țării-gazdă cu valorile general-umane în diverse situații de comunicare interculturală, manifestând respect și abordare interculturală; - manifestarea de sensibilizare și interes față de tradițiile și obiceiurile populare din Republica Moldova printr-un grad înalt de motivare în direcția receptării și interiorizării valorilor naționale ale țării-gazdă ; - completarea volabularului activ al limbii române cu expresii și cuvinte noi.	
Subtema 2.2. Bucătăria Republicii Moldova	Valorificarea experienței educative a tradiției, obiceiului în cultivarea interesului față de cultura țării-gazdă și oamenii ei, susținerea procesului de învățare a limbii române prin utilizarea în discuții, dezbateri, prezentări etc.	- descoperirea caracterului intercultural al bucătăriei tradiționale din Republica Moldova; - distingerea elementelor bucătăriei tradiționale din cadrul sărbătorilor ; - compararea bucătăriei din Republica Moldova cu cea a țării de origine.	3 ore
Subtema 2.3. Tradiții și obiceiuri ale sărbătorilor de iarnă la români	Lărgirea orizontului de cunoaștere și respectare a tradițiilor și obiceiurilor prilejuite de sărbătorile de iarnă.	- valorificarea potențialului artistic, estetic și creativ personal; - dezvoltarea interesului pentru obiceiurile și tradițiile românești; - asocierea cu atmosfera de sărbătoare, încadrându-se în activități prilejuite de sărbătorile de iarnă; - completarea vocabularului activ al limbii române; - dezvoltarea de noi modele de comportament și atitudine în relațiile cu mediul social.	3 ore
Tema 3. Cunoașterea de sine și dezvoltarea personală – ianuarie-februarie 2019			
Subtema 3.1. Cunoașterea de sine	Dezvoltarea capacității cunoașterii de sine (dezvoltarea sinei cognitive) și instaurarea unei motivații de autocunoaștere și autodezvoltare permanentă.	- identificarea punctelor forte și slabe personale, inclusiv prin utilizarea zonei „oarbe” – a informației livrate de persoanele din mediul social imediat; - stabilirea stilului de comunicare și modalității de autoprezentare potrivite capacităților personale și scopurilor urmărite; - proiectarea unui viitor profesional și implicarea resurselor personale identificate în realizarea acestuia.	6 ore
Subtema 3.2. Dezvoltarea capacității de planificare și time-management	Dezvoltarea cunoștințelor și capacităților de planificare și de organizare a timpului.	- identificarea dificultăților de planificare curentă, de perspectivă a activității; - învățarea strategiilor de planificare; - crearea deprinderilor de utilizare a modalităților și instrumentelor de planificare;	3 ore

		- conștientizarea asupra timpului care poate fi controlat și cum poate fi acesta gestionat cât mai eficient; - dezvoltarea deprinderilor de management eficient al timpului.	
Subtema 3.3. Cultivarea autonomiei și eficienței de sine	Perfecționează capacitatea de a-și gestiona propria dezvoltare prin construirea și implementarea traseului de profesionalizare bazat pe principiile educației universitare și învățării permanente.	- organizarea propriilor activități, ținând cont de oportunitățile disponibile, timpul și resursele personale; - planificarea obiectivelor de auto-dezvoltare, ținând cont de propriile nevoi, de timpul disponibil pentru desfășurarea activităților de formare profesională și de cerințele pieței muncii.	3 ore
Tema 4. Cunoașterea de alții și dezvoltarea socioculturală – martie 2019			
Subtema 4.1. Cum să ne comportăm în comunicarea cu reprezentanții altor culturi ?	Identificarea unor modalități și mijloace eficiente de dezvoltare a competenței comportamentale și comunicative interculturale a studenților internaționali.	- dezvoltarea conștiinței interculturale prin conștientizarea limbajului verbal și nonverbal, a culturii și a cunoștințelor experiențiale despre aceasta; - construirea de conținut intercultural/cultural al adaptării psihosociale; - utilizarea situațiilor de comunicare interculturală din mediul educațional, pentru stimularea și manifestarea independenței, a activității creative, a creativității viitorilor specialiști în baza dezvoltării competenței interculturale; - modelarea viitoarelor activități profesionale pentru implementarea competenței interculturale de către viitorii specialiști și în vederea utilizării ulterioare practice.	6 ore
Ședința de totalizare	Totalizarea rezultatelor participării la program	- evaluarea realizării așteptărilor ; - evaluarea performanței lor studenților.	3 ore

Anexa 4. Prelucrări statistice ale datelor cercetării de control

Anexa A 4.1. Compararea a mediilor statistice ale distanțelor de contact social adoptate de studenții internaționali din GE căpătate în măsurarera retest și follow-up

Test Statistics ^a								
	DCS cetățeni RM	DCS cetățeni România	DCS cetățeni Ucraina	DCS cetățeni Israel	DCS cetățeni Turcia	DCS cetățeni Congo	DCS cetățeni Corea	DCS cetățeni China
Z	-1.000 ^b	-.577 ^b	-1.000 ^b	-1.000 ^b	.000 ^c	.000 ^c	-1.633 ^b	-1.342 ^b
Asymp. Sig. (2-tailed)	.317	.564	.317	.317	1.000	1.000	.102	.180
a. Wilcoxon Signed Ranks Test								
b. Based on positive ranks.								

Anexa A 4.2. Compararea test-retest a mediilor statistice ale adaptării psihosociale a studenților internaționali din GC

Test Statistics ^a		
	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
1a. Satisfacerea necesităților sociocomunicative	-2.598 ^b	0.009
1b. Satisfacerea necesităților ecosociale	-2.236 ^b	0.025
1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice	-1.414 ^b	0.157
1. Starea de confort/disconfort, determinată de schimbările macrosociale	-2.699 ^b	0.007
2a. Satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele	-1.633 ^b	0.102
2b. Satisfacerea necesităților de comunicare cu colegii de facultate	-1.633 ^b	0.102
2c. Satisfacerea necesităților de comunicare cu cadrele didactice	-1.604 ^b	0.109
2. Starea de confort/disconfort, determinată de schimbările mezosociale	-2.384 ^b	0.017
3a. Satisfacerea necesităților de identificare profesională	-1.841 ^b	0.066
3b. Satisfacerea necesităților de formare profesională	-1.604 ^b	0.109
3c. Satisfacerea necesităților de management al timpului personal	-1.000 ^b	0.317
3. Starea de confort/disconfort, determinată de schimbările la nivel microsocial	-2.375 ^b	0.018
G - Scor total pentru adaptarea psihosocială	-2.807 ^b	0.005
a. Wilcoxon Signed Ranks Test		
b. Based on negative ranks.		

DECLARAȚIA PRIVIND ASUMAREA RĂSPUNDERII

Subsemnatul, declar pe răspundere personală că materialele prezentate în teza de doctorat sunt rezultatul propriilor cercetări și realizări științifice. Conștientizez că, în caz contrar, urmează să suport consecințele în conformitate cu legislația în vigoare.

Khory Johnny

Semnătura

Data

CV EUROPASS

Curriculum vitae

Europass

Personal information

Last Name/First name	Khory Johnny
Address	Deir Hanna village, Israel
Telephone	+972 527447040
Fax	
E-mail	eurorvr@gmail.com
Citizenship	Israel
Date of birth	November 6 th , 1978
Sex	Male
Occupation	Psychologist

Work experience

Time period	2014-2024
Functions or position held	Teacher, Counselor , Organizational consultant, Psychologist
Main duties and responsibilities	Teaching, educational guide , management of the didactic staff, planning and monitoring extracurricular activities, representing the institution to other local organizations and institutions, implementation and extracurricular activities, organization and chairing the meetings of the teachers Council , Psychologist counselor .
Name of the Institution	Local council Deir Hana
The type or area of activity	Psychologist counselor schools

Education and trainings

Period	2004-2008
Qualification / Diploma	Psychology
Main subjects / competences acquired	psychology
Name and Type of educational establishment / Training provider	State University of Moldova (USM)
Classification of education / Training	ALII
Period	2008-2010
Qualification / Diploma	Psychological counseling

Main subjects / competences acquired	
Name and Type of educational establishment /	Free International University of Moldova (ULIM)
Training provider	
Classification of education /	AMC
Training	
Period	2013-2015
Qualification / Diploma	A special education teacher
Main subjects / competences acquired	special education
Name and Type of educational establishment /	Sakhnin Teachers House
Training provider	
Classification of education /	101379
Training	
Period	2014-2016
Qualification / Diploma	Master degree in Management and counseling in social work
Main subjects / competences acquired	counseling in social work
Name and Type of educational establishment /	Free International University of Moldova (ULIM)
Training provider	
Classification of education /	counseling in social work
Training	

Abilities and Competence

Mother tongue **Arabic**

Foreign languages

Self-evaluation

European level ()*

English

Hebrew

Romanian

Russian

<i>Comprehensiveness</i>		Speaking		Writing
Ability of listening (understanding)	Ability to read	Interactive	Phrasing	
B2	B2	B2	B2	B2
C2	C2	C2	C2	C2
C1	C1	C1	C1	C1
A1	A1	A1	A1	A1

() European reference system for languages*

Social competence and
abilities

Team spirit, good communication abilities, good motivating support to others. The competences were developed since being a student at the university by participating in various cultural events. The managerial posts held by me for

	contributed to their improvement. It should also be mentioned the adaptability to multicultural environment, permanent desire to improve the professional abilities, spirit of innovation. I am a member and official in local reform committees and intervene in resolving family and marital disputes
Organisational skills and abilities	Leadership (manager) – I've been the managerial positions. Trainer – I am permanently requested to train specialist from governmental and non-governmental sector, mainly those working with socially disadvantaged categories.
Technical skills and abilities	Repairing the electrical and household appliances, as well as other technical-administrative abilities.
Computer skills	Microsoft Office (Word, Excel and PowerPoint)
Artistic skills	Good dancer , and acting.
Other competencies and abilities	Organizational competences – ability to establish and coordinate the team work, empathy and comprehensiveness– give affection to relatives, friends, colleagues, to those who needs it; spirit of creativity and innovation – always willing to improve things performed day by day and in professional activities, provide many constructive ideas, participate in implementation of projects related to psychological and psycho-social services. The ability to build relationships between different system and create a comfortable and safe atmosphere
Driving license	Category B